

PHILIP K. DICK

TRI STIGMATE PALMERA ELDRIČA

Biblioteka ZNAK SAGITE
Philip K. Dick – TRI STIGMATE PALMERA ELDRIČA

ZNAK SAGITE
biblioteka književne fantastike
knjiga 22

Philip K. Dick
THE THREE STIGMATA OF PALMER ELDRITCH
Copyright © 1964

Izdavač
IP „AMBER“

Urednik
BOBAN KNEŽEVIĆ

Prevod
MARKO FANČOVIĆ

Naslovna strana
ALEKSANDAR ŽILJAK

Philip K. Dick —TRI STIGMATE PALMERA ELDRIČA •
Recenzent: Predrag Vuković • *Lektor:* Nina Popov • *Korektor:*
Dragana Milovanović • *Priprema za štampu:* IP FLAMARION •
Štampa i povez: JUNIOR, Beograd, 1998 • *Tiraž trećeg izdanja:* 150
primeraka

PHILIP K. DICK

TRI STIGMATE PALMERA ELDRIČA

Mislim, na kraju krajeva; morate uzeti u obzir da smo napravljeni samo od prašine. Mora se priznati da se iz toga ne može izvući baš mnogo i to ne bi trebalo da zaboravimo. Ali kad se sve uzme u obzir, mislim, to je nekako loš početak, ne ide nam baš loše. Pa ja lično verujem da čak i u ovoj gadnoj situaciji u kojoj se nalazimo, možemo da se provučemo. Jesam li jasan?

— *Iz interne kancelarijske audio-poruke razdeljene konsultantima Pre-Mod nivoa u Perki Pet Postavkama Inc, koju ju Leo Bulero izdiktirao neposredno po svom povratku s Marsa.*

1

Glave koja ga je neprirodno bolela, Barni Mejerson se probudio da ustanovi da je u nepoznatoj spavaćoj sobi u nepoznatoj zgradi. Pored njega, pokrivena do golih, glatkih ramena, nepoznata devojka je nastavljala da spava, dišući lagano na usta, raščupane kose bele kao pamuk.

Kladim se da kasnim na posao, rekao je sam sebi, iskliznuo iz kreveta i iskobeljao se u uspravan položaj, boreći se sa mučninom. Koliko je znao, bio je nekoliko časova vožnje od svoje kancelarije; možda čak nije ni u Sjedinjenim Državama. Ipak, bio je na Zemlji; gravitacija od koje se teturao bila je prepoznatljiva i normalna.

A tamo u susednoj sobi pored kauča poznati kofer, njegov psihijatar dr Smeško.

Bosonog, otapkao je u dnevnu sobu, i seo pored kofera; otvorio ga, pritisnuo prekidače i uključio dr Smeška. Merači su počeli da registruju i mehanizam je zazujao. „Gde sam?“ upitao je. „I koliko daleko od Njujorka?“ To je bilo glavno. Sada je video sat na zidu kuhinje apartmana; bilo je 7:30 ujutro. Uopšte nije bilo kasno.

Mehanizam koji je bio portabl produžetak dr Smeška, povezan mikro-relejem sa samim kompjuterom u prizemlju Barnijeve stambene zgrade u Njujorku, Znamenite 33, tanušno se oglasio: „Ah, g-din Bajerson“.

„Mejerson“, ispravio ga je Barni, ravnajući kosu drhtavim prstima. „Čega se sećaš u vezi s prošlom noći?“ Sada je video, uz intenzivnu fizičku odvratnost, poluprazne flaše burbona i mineralne vode, limone, bitere i tacne za led na kredencu u kuhinji. „Ko je ova devojka?“ Dr Smeško je rekao: „Ova devojka u krevetu je gospođica Rondinela Fugejt. Roni, kako je tražila da je oslovljavaš.“

Zvučalo je maglovito poznato i začudo, na neki način, povezano sa njegovim poslom. „Čuj“, rekao je koferu, ali je onda u spavaćoj sobi devojka počela da se mrda; odmah je isključio dr Smeška i ustao, osećajući se postićeno i nelagodno, samo u gaćama.

„Jesi li ustao?“ upitala je devojka pospano. Promrdala se i sela naspram njega; prilično zgodna, prosudio je, sa lepim, krupnim očima. „Koliko je sati i jesi li pristavio kafu?“

Odvukao se u kuhinju i pročačkao šporet; voda za kafu je počela da se greje. U međuvremenu čuo je zatvaranje vrata; ona je otišla u kupatilo. Voda je tekla. Roni se tuširala.

Natrag u dnevnoj sobi ponovo je uključio dr Smeška. „Kakve veze ona ima sa P.P. Postavkama?“ upitao je.

„Gospođica Fugejt je vaša nova pomoćnica; juče je stigla iz Narodne Kine gde je radila za P.P. Postavke kao njihov Pre-Mod konsultant za taj region. Međutim, gospođica Fugejt, iako talentovana, ima veoma malo iskustva, pa je gospodin Bulero procenio da bi kraći period kao vaša pomoćnica, rekao bih pod vama ali bi se to moglo pogrešno shvatiti, kad se uzme u obzir...“

„Divno“, rekao je Barni. Ušao je u spavaću sobu, pronašao svoju odeću – neko ju je, nesumnjivo on sam, ostavio u gomili na podu – i počeo da se pažljivo oblači; još uvek se osećao odvratno i predstavljalo mu je napor da ne odustane i jednostavno se ne isповраća. „To je tačno“, rekao je dr Smešku dok se vraćao u dnevnu sobu zakopčavajući košulju. „Sećam se obaveštenja o gospođici Fugejt. Njen talenat je nepouzdan. Donela je pogrešnu odluku o Izlogu na temu američkog građanskog rata... Ako možeš to da zamisliš, zamislila je da će to biti veliki uspeh u Narodnoj Kini.“ Nasmejao se.

Vrata kupatila su se odškrinula; opazio je Roni, ružičastu, gumastu i čistu kako se suši. „Jesi li me zvao, dragi?“

„Ne“, rekao je. „Pričao sam sa svojim doktorom.“

„Svako greši“, rekao je dr Smeško, pomalo isprazno.

Barni je rekao: „Kako smo ja i ona...“ odmahnuo je prema spavaćoj sobi. „Tako brzo.“

„Alhemija“, rekao je dr Smeško.

„Ma hajde.“

„Pa, oboje ste prekogi. Predvideli ste da ćete se jednom spetljati, postati vezani erotski. Pa ste odlučili – posle par čašica – čemu odugovlačiti? Život je kratak, umetnost je...“ Kofar je prestao da govori, jer se Roni Fugejt pomolila iz kupatila, naga, da bi prošla pored njega i Barnija natrag u spavaću sobu. Imala je usko,

uspravno telo, zaista izvanredno kretanje, primetio je Barni, i male, štrčeće dojke sa bradavicama ne većim od para ružičastih bobica. Ili bolje para ružičastih bisera, ispravio je sebe.

Roni Fugejt je rekla: „Htela sam da te pitam sinoć – zašto konsultuješ psihijatra? I bože moj, svuda ga носиš sa sobom; niti jednom ga nisi odložio – i držao si ga uključenog sve dok...“ Podigla je obrvu i pogledala ga ispitivački.

„Bar sam ga onda isključio“, istakao je Barni.

„Misliš li da sam zgodna?“ Propinjući se na prste iznenada se istovremeno protegnula i posegnula iznad glave i onda, na njegovo čuđenje, počela sa serijom žustrih vežbi, poskoka i skokova, od kojih su joj grudi poskakivale.

„Itekako mislim“, promrmljao je zatečen.

„Bila bih teška tonu“, prostenjala je Roni Fugejt, „kad ne bih radila ove vežbe Oružanog Krila UN svako jutro. Idi sipaj kafu, hoćeš li, dragi?“

Barni je rekao: „Jesi li ti stvarno moja nova pomoćnica u P.P. Postavkama?“

„Da, naravno; hoćeš da kažeš da se ne sećaš? Pretpostavljam da si kao i mnogi vrhunski prekogi: toliko jasno vidiš budućnost da se prošlosti samo maglovito sećaš. Šta si tačno zapamtio od protekle noći?“

„Oh“, rekao je neodređeno, „sve, mislim.“

„Čuj. Jedini razlog zbog kojeg bi nosio psihijatra uokolo sa sobom jeste taj što mora da si dobio regrutni poziv. Tačno?“

Nakon kraće pauze klimnuo je glavom. Toga se sećao. Prepoznatljivi izduženi plavo-zeleni koverat stigao je pre nedelju dana; sledeće srede će biti podvrgnut psihičkom pregledu u vojnoj bolnici UN u Bronksu.

„Je li pomoglo? Da li te je on“, pokazala je na kofer, „učinio dovoljno bolesnim?“

Okrenuvši se portabl produžetku dr Smeška, Barni je rekao: „Jesi li?“

Kofer je odgovorio: „Na žalost, još ste prilično sposobni, gospodine Mejerson; možete podneti deset frojdova stresa. Žao mi je. Ali još uvek imamo nekoliko dana; tek smo počeli.“

Roni Fugejt je otišla u spavaću sobu, pokupila svoj veš i počela da ga oblači. „Zamisli samo“, rekla je zamišljeno, „ako budete regrutovani, gospodine Mejerson, i pošalju vas u kolonije... možda ću čak ja završiti na vašem radnom mestu.“ Nasmešila se pokazujući izvanredne, ravne zube.

Bila je to čemerna mogućnost, a njegova prekog sposobnost mu nije mogla pomoći: ishod je tanano visio, u savršenoj ravnoteži, na tasovima budućih uzroka i posledica.

„Ne možeš se snaći na mom mestu“, rekao je. „Nisi mogla čak ni u Narodnoj Kini, a to je relativno prosta situacija što se faktorisanja pre-elemenata tiče.“ Ali jednog dana će moći; to je predviđao bez teškoća. Bila je mlada i prepuna urođenog talenta: sve što joj je trebalo da bude ravna njemu – a on je bio najbolji u poslu – jeste par godina iskustva. Sada se potpuno rastreznio, čim je svest o situaciji u kojoj se nalazi doprla do njega. Imao je velike šanse da bude regrutovan, a čak i ako ne bude, Roni Fugejt bi mu mogla oteti njegov lepi, poželjan posao, posao do kojeg se uspinjao sporim napredovanjem tokom trinaest godina.

Čudno rešenje za ozbiljnost problema, ovaj odlazak u krevet s njom; pitao se kako je došao do toga.

Saginjući se nad koferom, tiho je rekao dr Smešku: „Voleo bih da mi kažeš zašto sam se kog vruga u ovako opasnoj situaciji odlučio da...“

„Mogu ti ja odgovoriti“, Roni Fugejt se oglasila iz spavaće sobe; već je stavila pomalo uzan bleдозeleni džemper i zakopčavala ga pred ogledalom na svom stočiću za šminkanje. „Informisao si me sinoć, posle svog petog burbona i vode. Rekao si“, zastala je blistavih očiju, „nije baš elegantno. Ono što si rekao je ovo: Ako ih ne možeš pobediti, pridruži im se. Samo što glagol koji si upotrebio, žao mi je što moram reći, nije bio pridružiti.“

„Hmm“, rekao je Barni i otišao u kuhinju da sipa sebi šolju kafe. U svakom slučaju, nije bio daleko od Njujorka; očigledno, ako je gospođica Fugejt takođe zaposlena u P.P. Postavkama, bio je dovoljno blizu da stigne na posao. Mogli bi da se odvezu zajedno. Baš lepo. Pitao se da li bi njihov poslodavac Leo Bulero odobravao ovo kad bi znao. Postoji li zvanična politika kompanije u pogledu zaposlenih koji spavaju jedno s drugim? Postojala je u pogledu skoro

svega ostalog... iako mu je bilo potpuno nejasno kako neko ko provodi sve svoje vreme na plažama antarktičkih odmarališta ili u nemačkim klinikama za E terapiju može da nađe vremena da postavlja dogme na svaku temu.

Jednog dana, rekao je sebi, i ja ću živeti kao Leo Bulero; umesto da budem zarobljen u Njujorku na 82°C...

Ispod njega je počelo pulsiranje; pod se zatresao. Sistem za hlađenje zgrade se uključio. Dan je počeo.

Izvan kuhinjskog prozora vrelo, neprijateljsko sunce se uobličilo iza drugih stambenih zgrada, njemu vidljivih; zatvorio je oči da se odbrani od njega. Biće opet prženje, pomislio je, verovatno i do dvadeset vagnera. Nije morao biti prekog da to predvidi.

U stambenoj zgradi sa bedno visokim brojem, na periferiji Merilin Monro u Nju Džersiju, Ričard Hnat je ravnodušno jeo doručak dok je, sa nečim većim od ravnodušnosti, gledao u podatke vremenskih sindroma za prethodni dan u jutarnjim homeonovinama.

Ključni glečer, Stari Skintop, se povukao 4,62 grejbla za poslednja dvadeset i četiri časa. A temperatura, podnevna u Njujorku, premašila je jučerašnju za 1,46 vagnera. Pored toga vlažnost je, zbog isparavanja okeana, porasla za 16 selkirka. I tako su stvari postajale vrelije i vlažnije, velika zbivanja u prirodi su hrlila dalje, ali prema čemu? Hnat je odgurnuo novine i uzeo poštu koja je dostavljena pre zore... davno je to bilo kada su poštari izlazili na svetlost dana.

Prvi račun koji mu je zapao za oko bio je prevarantski proračun hlađenja stana; dugovao je održavanju Zgrade 492 tačno deset i po kožica za prethodni mesec – poskupljenje od tri četvrtine kožice u odnosu na april. Jednog dana, rekao je sam sebi, biće toliko vruće da ništa neće moći da spreči topljenje ovog mesta; prisetio se dana kada se njegova kolekcija LP ploča slepila u jedan komad, negde oko '04-te, zbog kratkog prekida u sistemu hlađenja zgrade. Sada je imao gvozdeno-oksidne trake; one se nisu topile. A onog trena je i svaki papagaj i venerijanska ming ptica u zgradi pala mrtva. I kornjača njegovog komšije se skuvala nasuvo. Naravno, to se desilo tokom dana i svi – bar muškarci – bili su na poslu. Domaćice su se, međutim, šćućurile na najnižem podzemnom nivou, misleći (sećao

se kako mu je Emili pričala o tome) da je sudnji čas konačno stigao. I ne u sledećem veku nego sada. Prognoze Kalifornijskog tehnološkog bile su pogrešne... samo što naravno nisu bile; bio je to samo presečen dovod energije njujorških komunalaca. Roboti radnici pojavili su se ubrzo i sredili ga.

U dnevnoj sobi njegova žena je sedela, u svojoj plavoj pregači, pažljivo bojeći nepečeni komad keramike glazurom; jezik joj je izvirivao a oči sijale... četkica se vešto kretala i već je mogao da uoči da će taj biti dobar. Pogled na Emili u poslu podsetio ga je na zadatak koji je danas bio pred njim: zadatak u kojem nije uživao.

Zlovoljno je rekao: „Možda bi trebalo da sačekamo pre nego što mu se obratimo.“

Ne podižući glavu, Emili je rekla: „Nećemo nikad imati bolji asortiman od onog koji mu možemo pokazati sada.“

„Šta ako kaže ne?“

„Nastavićemo. Šta očekuješ, da odustanemo samo zato što moj nekadašnji muž ne može da predvidi – ili ne želi da predvidi – koliko će uspešni ovi novi komadi eventualno biti u tržišnom smislu?“

Ričard Hnat je rekao: „Ti ga poznaješ; ja ne. Nije osvetoljubiv, je li? Ne zamera ništa?“ A uostalom, šta bi to bivši Emilin muž mogao da zameri? Niko mu nije naškodilo; ako je i bilo štete, bilo je na drugoj strani, koliko je razumeo iz Emilinog pričanja.

Bilo je čudno stalno slušati o Barniju Mejersonu, a nikad ga ne sresti, nikad nemati direktnog kontakta sa tim čovekom. Sada je to gotovo, jer je imao zakazan sastanak sa Mejersonom u devet ovog jutra u njegovoj kancelariji u P.P. Postavkama. Mejerson, naravno, ima sve u svojoj ruci; mogao bi da samo nakratko pogleda kolekciju keramike i odluči ad hoc. Ne, mogao bi reći, P.P. Postavke ovo ni najmanje ne interesuje. Verujte mojoj prekog sposobnosti, mom Pre-Mod marketinškom znanju i umeću. I – ode Ričard Hnat napolje, sa kolekcijom posuda pod miškom, bez ijednog drugog mesta gde bi se mogao obratiti.

Gledajući kroz prozor, sa odvratnošću je primetio da je postalo previše vruće za ljudsku izdržljivost; trkačke trake su bile prazne, jer se svako sklonio u zaklon. Bilo je osam i trideset i morao je da krene; ustavši, otišao je do plakara u hodniku po svoj šlem i obaveznu

rashladnu opremu; po zakonu, svaki prolaznik ju je do sumraka morao nositi na leđima.

„Zdravo“, rekao je ženi, zastajući na vratima.

„Zdravo i mnogo sreće.“ Još se više unela u svoje iscrpno nanošenje glazure i odjednom je shvatio da to ukazuje koliko je snažna njena napetost; nije smela da zastane ni za tren. Otvorio je vrata i izašao u hodnik, osećajući hladno strujanje opreme koja je soptala iza njega. „Oh“, rekla je Emili dok je zatvarao vrata; sada je podigla glavu, uklanjajući svoju dugu smeđu kosu iz očiju. „Javi mi čim izađeš iz Barnijeve kancelarije, čim budeš znao, ma kako ispadne.“

„Važi“, rekao je i zatvorio vrata za sobom.

Dole niz rampu, u banci zgrade, otključao je njihov sef i izneo ga u zaštićenu prostoriju; tu je izvadio kutiju sa uzorcima keramičke robe, koju je trebalo da pokaže Mejersonu.

Ubrzo, bio je u termoizolovanom vozilu za promet između zgrada na putu za centar Njujorka i P.P. Postavke, to veliko bledo zdanje od sintetičkog cementa iz kojeg su potekli Perki Pat i sve stvari njenog minijaturnog sveta. Lutka, razmišljao je, koja je osvojila čoveka istovremeno kad je čovek osvojio planete Sunčevog sistema. Perki Pat, opsesija kolonista. Kakav komentar kolonijalnog života... Šta bi još trebalo znati o tim nesretnicima koji su, po zakonima UN o selektivnoj službi, bili oterani sa Zemlje, od kojih se tražilo da počnu nov, tuđ život na Marsu ili Veneri ili Ganimedu ili gde god su birokrate UN slučajno zamislile da mogu biti ostavljeni... i na neki način prežive.

A mi mislimo da nam je loše ovde, rekao je sebi.

Pojedinac na sedištu pored njegovog, sredovečan čovek koji je nosio sivi tropski šlem, košulju bez rukava i jarkocrveni šorc, popularan među klasom poslovnih ljudi, primetio je: „Biće još jedan vruć.“

„Da.“

„Šta imate u tom velikom paketu? Hranu za piknik za celu kolibu marsovskih kolonista?“

„Keramiku,“ rekao je Hnat.

„Kladim se da je pečete tako što je samo gurnete napolje u podne.“ Poslovni se nasmejao, a onda uzeo svoje jutarnje novine,

otvorio ih na prvoj strani. „Brod poreklom van Sunčevog sistema se srušio na Pluton,“ rekao je. „Poslali su ekipu da ga nađe. Mislite li da su stvari? Ne podnosim te stvari iz drugih zvezdanih sistema.“

„Verovatnije je jedan od naših koji se vraća sa izveštajem,“ rekao je Hnat.

„Jeste li nekad videli jednu od stvari sa Proksime?“

„Samo slike.“

„Grozno“, rekao je Poslovni. „Ako nađu taj brod koji se skršio na Plutonu i u njemu bude stvar, nadam se da će je laserisati dok ne nestane; mi ipak imamo zakon protiv njihovog dolaska u naš sistem.“

„Tačno.“

„Mogu li da vidim vašu keramiku? Ja se bavim kravatama. Vernerove na izgled-ručno-rađene žive kravate u rasponu titanijanskih boja – imam jednu na sebi, vidite? Boje su, u stvari, primitivan oblik života koji uvozimo i onda veštački uzgajamo ovde na Teri. Kako ih u stvari navodimo da se razmnožavaju jeste naša poslovna tajna, znate, kao formula za koka-kolu.“

Hnat je rekao: „Iz sličnog razloga vam ne mogu pokazati ovu keramiku, ma koliko bih hteo. Nova je. Nosim je Pre-Mod prekogu u P.P. Postavkama; ako hoće da ih minijaturizuje za Perki Pat postavke, onda smo uspeli: treba samo da pošalju informaciju P.P. disk džokeju – kako se ono zove? – koji kruži oko Marsa. I tako to.“

„Vernerove ručno rađene su deo Perki Pat postavke,“ obavestio ga je čovek. „Njen momak Volt ih ima pun ormar.“ Zasijao je od zadovoljstva. „Kada su P.P. Postavke odlučile da minuju naše kravate...“

„Jeste li razgovarali sa Barnijem Mejersonom?“

„Nisam ja razgovarao sa njim; razgovarao je naš oblasni direktor prodaje. Kažu da je Mejerson težak. Postupa na izgled po porivu i kad jednom odluči, to je nepromenljivo.“

„Pogreši li ikad? Odbije stvari koje postanu moda?“

„Naravno. Možda je prekog, ali je samo čovek. Reći ću vam nešto što vam može pomoći. Veoma je sumnjičav prema ženama. Brak mu se raspao pre par godina i nije to nikad preboleo. Znae, žena mu je ostala trudna dvaput, i upravni odbor njegove zgrade, mislim da je 33, sastao se i izglasao da izbace njega i njegovu ženu, jer su prekršili statut zgrade. Pa, znate šta znači 33; znate kako je

teško ući u neku od zgrada sa tako niskim brojem. Pa je, umesto da odustane od stana, on odabrao da se razvede od žene i pusti je da se iseli i da odvede njihovo dete sa sobom. A onda je kasnije izgleda zaključio da je napravio grešku i to ga je ogorčilo; prirodno, optuživao je sebe što je napravio takvu grešku. Mada je to prirodna greška; za ime božje, šta ne bismo vi i ja dali da imamo stan u 33 ili 34? Nikad se nije ponovo ženio; možda je Neo-Hrišćanin. Ali u svakom slučaju kad odete da pokušate da mu prodate svoju keramiku, budite oprezni kad je reč o ženama; nemojte reći ovo će se dopasti domaćicama ili tako nešto. Većina komada za prodaju na malo je kupljena...”

„Hvala na obaveštenju“, rekao je Hnat ustajući; noseći paket sa keramikom, krenuo je sredinom vozila do izlaza. Uzdahnuo je. Biće teško, možda čak beznadno; neće moći da savlada okolnosti koje su davno prethodile njegovom odnosu sa Emilijom i njenim posudama, i to je to.

Srećom, uspeo je da uhvati taksi; dok je vožen kroz vrevu u centru, čitao je svoje jutarnje novine, posebno glavnu priču o brodu za koji se verovalo da se vratio sa Proksime samo da bi se srušio u zaleđene pustinje Plutona – što je bilo potcenjivanje. Već se pretpostavljalo da bi to mogao biti poznati međuplan industrijalac Palmer Eldrič, koji je otišao u sistem Proksime deceniju ranije na poziv Proks Saveta humanoidnih tipova; hteli su ga da bi im modernizovao autofabe na teranski način. Od tada se nije ništa čulo o Eldriču. A sada ovo.

Verovatno bi bilo bolje za Teru da ovo nije Eldričev povratak, zaključio je. Palmer Eldrič je bio isuviše neukrotiv i blještav solo profesionalac; postigao je čuda u pokretanju autofab proizvodnje na drugim planetama, ali – kao i uvek – išao je predaleko, smišljao isuviše. Potrošna dobra su se nagomilavala na neočekivanim mestima gde nije bilo kolonista da ih upotrebe. Planine otpada, to su postale, dok ih je vreme napadalo rđom deo po deo, neumoljivo. Snežne mećave, ako bi neko mogao da poveruje da tako nešto još postoji negde... bilo je mesta koja su čak bila hladna. U stvari, previše hladna.

„Vaše odredište, eminencijo,“ autonomni taksi ga je obavestio stajući ispred velike, ali većinom ispodpovršinske strukture P.P.

Postavke u koju su nameštenici ulazili lako kroz mnoge termalno zaštićene prilaze.

Platio je taksi, iskočio iz njega i potrčao preko kratke otvorene deonice do prilaza, držeći paket sa obe ruke; na tren, sunčeve zrake su ga dotakle i osetio je – ili zamislio – sebe kako cvrči. Pečen kao žaba, svih životnih sokova isušenih, pomislio je kada je stigao do prilaza.

Ubrzo je bio ispod površine, gde ga je portirka uvodila u Mejersonovu kancelariju. Prostorije, sveže i tamne, navodile su ga da se opusti, ali nije; jače je stegao paket i napeo se, i iako nije bio Neo-Hrišćanin, promrmljao je dugačku molitvu.

„Gospodin Mejerson,“ rekla je portirka, viša od Hnata i impresivna u haljini sa dubokim izrezom i na štiklama kakve se nose u odmaralištima, obraćajući se ne Hnatu, već čoveku koji je sedeo za stolom. „Ovo je gospodin Hnat,“ obavestila je Mejersona. „Ovo je gospodin Mejerson, gospodine Hnat.“ Iza Mejersona je stajala devojka u bleдозеленом džemperu sa apsolutno belom kosom. Kosa je bila preduga, a džemper pretesan. „Ovo je gospođica Fugejt, gospodine Hnat. Pomoćnica gospodina Mejersona. Gospođice Fugejt, ovo je gospodin Ričard Hnat.“ Za stolom je Barni Mejerson nastavio da proučava neki dokumenat, ne obraćajući pažnju na bilo čiji ulazak, i Ričard Hnat je čekao u tišini, osećajući zbrku emocija; ljutnja ga je dodirivala, zastajala mu u dušniku i grudima, i naravno Angst, a onda, iznad čak i njih, pipak rastuće radoznalosti. Znači ovo je Emilin bivši muž, koji, ako se prodavcu živih kravata moglo verovati, još glođe žalosno, gorko, kost žaljenja što je raskinuo brak. Mejerson je bio krupan čovek u kasnim tridesetim, sa neuobičajeno – i ne baš moderno – opuštenom i kovrdžavom kosom. Izgledao je kao da se dosađuje, ali ništa na njemu nije ukazivalo na neprijateljska osećanja. Ali možda još nije...

„Da vidimo vaše posude,“ najednom je rekao Mejerson.

Postavivši sanduk sa uzorcima na sto, Ričard Hnat ga je otvorio, izvadio keramičke predmete jedan po jedan, aranžirao ih i onda se odmaknuo.

Nakon kraće pauze Barni Mejerson je rekao: „Ne.“

„Ne?“ rekao je Hnat. „Ne šta?“

Mejerson je rekao: „Neće postići uspeh.“ Pokupio je svoj dokument i nastavio da ga čita.

„Hoćete reći da ste samo tako odlučili?“ rekao je Hnat ne verujući da je već bilo gotovo.

„Baš tako,“ složio se Mejerson. Nije ga više interesovala izložena keramika; što se njega tiče, Hnat je već spakovao svoje posude i otišao.

Gospođica Fugejt je rekla: „Izvinite, gospodine Mejerson.“

Osvrnuvši se na nju Barni Mejerson je rekao: „Šta je?“

„Žao mi je da ovo kažem, gospodine Mejerson,“ rekla je gospođica Fugejt; prišla je posudama, pokupila jednu i držala je u rukama, važući je, trljajući glatku površinu. „Ali dobijam jasan utisak, drugačiji od vašeg. Osećam da će ovi primerci keramike postići uspeh.“

Hnat je lutao pogledom od jednog do drugog.

„Dajte mi to.“ Mejerson je pokazao na tamnosivu vazuu; Hnat mu ju je odmah dodao. Mejerson ju je držao neko vreme. „Ne“, konačno je rekao. Sada se mrštio. „Još uvek ne dobijam utisak da će neki od ovih predmeta postići uspeh. Po mom mišljenju vi grešite, gospođice Fugejt.“ Odložio je vazuu. „Ipak“, rekao je Ričardu Hnatu, „povodom neslaganja mog i mišljenja gospođice Fugejt...“ Zamišljeno se počeošao po nosu. „Ostavite ovu kolekciju kod mene par dana; pokloniću joj više pažnje.“ Međutim, bilo je očigledno da neće.

Posegnuvši, gospođica Fugejt je uzela maleni, čudno oblikovani komad i prigrllila ga na grudi skoro nežno. „Ovaj posebno. Primam vrlo snažno zračenje iz njega. Ovaj će biti najuspešniji.“

Tihim glasom Barni Mejerson je rekao: „Sišla si s uma, Roni.“ Sada je izgledao stvarno besan; lice mu je bilo nabusito i tamno. „Javiću vam“, rekao je Ričardu Hnatu, „kada se konačno odlučim. Ne vidim razloga zašto bih se predomišljao, pa ne budite optimista. U stvari, ne trudite se ni da ih ostavite.“ Bacio je mrk, oštar pogled na svoju pomoćnicu, gospođicu Fugejt.

2

U svojoj kancelariji u deset tog jutra, Leo Bulero, predsedavajući upravnog odbora P.P. Postavki, primio je vidpoziv koji je očekivao – od Tri-Planetarnog Sprovođenja zakona, privatne policijske agencije. Ugovorio ga je u roku od nekoliko minuta, kad je doznao za prisilno spuštanje na Pluton međusistemskog broda, koji se vraćao sa Proksime.

Odsutno je slušao, jer je i pored značaja te vesti imao druge stvari na umu.

Bilo je idiotski, s obzirom na činjenicu da P.P. Postavke plaćaju enorman godišnji danak UN za imunitet, ali idiotski ili ne, ratni brod Biroa UN za kontrolu narkotika je zaplenio čitav tovar Moćnog-D blizu severne polarne kape Marsa, u vrednosti od skoro milion kožica, na putu sa dobro očuvanih plantaža na Veneri. Očigledno, novac za podmazivanje nije stizao do pravih ljudi u komplikovanoj hijerarhiji UN.

Ali nije mogao učiniti ništa u vezi s tim. UN su bile jedinica bez prozora spolja, na koju nije mogao uticati.

Mogao je bez teškoća prozreti namere Biroa za kontrolu narkotika. Hteli su da P.P. Postavke pokrenu postupak za povraćaj tovara. Zato što bi time bilo obelodanjeno da ilegalnu drogu Moćni-D, koju žvaću toliko kolonisti, uzgaja, obrađuje i distribuira skrivena podružnica P.P. Postavki. Tako da je, ma kolika bila vrednost tovara, bolje otpisati ga nego pokušati povratiti.

„Pretpostavke u homeonovinama su bile tačne“, Feliks Blau, gazda policijske agencije, govorio je na ekranu. „Jeste Palmer Eldrič i izgleda da je živ, iako teško ozleđen. Doznali smo da ga ratni brod UN dovodi u neku osnovnu bolnicu, naravno ne zna se koju.“

„Hmm“, rekao je Leo Bulero klimajući glavom.

„Međutim, što se tiče onog što je Eldrič pronašao u sistemu Proks...“

„To nikada nećete otkriti“, rekao je Leo. „Eldrič neće reći i završiće se na tome.“

„Jedna činjenica je objavljena“, rekao je Blau, „koja može biti interesantna. Na svom brodu Eldrič je imao – još uvek ima – pažljivo uzgojenu kulturu lišaja vrlo sličnog Titanijanskom lišaju iz kojeg se dobija Moćni-D. Mislio sam, s obzirom na...“ Blau je taktično zastao.

„Postoji li neki način da se te kulture lišajeva unište?“ Bio je to instinktivni poriv.

„Na žalost, Eldričevi nameštenici su već došli do ostataka broda. Nesumnjivo će se odupreti pokušajima u tom smislu.“ Blau je izgledao saosećajno. „Naravno, mogli bismo pokušati... ne nasilnim rešenjem, ali bi mogli platiti za pristup.“

„Pokušajte“, rekao je Leo, iako se slagao da je to bez sumnje traćenje vremena i napora. „Zar ne postoji onaj zakon, ona vrhovna odredba UN, protiv unošenja bilo kakvih oblika života iz drugih sistema?“ Svakako bi bilo zgodno kada bi se mogla navesti vojska UN da bombarduje ostatke Eldričevog broda. Na svom podsetniku zapisao je poruku samom sebi: zvati advokate, uložiti žalbu UN zbog uvoza stranih lišajeva. „Razgovaraćemo kasnije“, rekao je Blau i prekinuo vezu. Možda ću se žaliti direktno, odlučio je. Pritisnuo je dugme interkoma i rekao sekretarici: „Spojite me sa UN, vrh, u Njujorku. Tražite Sekretara Hepbern-Džilberta lično.“

Ubrzo se našao na vezi sa spretnim indijskim političarem, koji je prošle godine postao Sekretar UN. „Ah, gospodin Bulero.“ Hepbern-Džilbert se stidljivo nasmešio. „Želite da se žalite u pogledu one zaplene tovara Moćnog-D koja...“

„Ne znam ništa ni o kakvom tovaru Moćnog-D“, rekao je Leo. „Ovo je u vezi sa nečim potpuno drugačijim. Da li vi ljudi shvatate šta smeru Palmer Eldrič? Doneo je vanzemaljske lišajeve u naš sistem; to bi mogao biti početak nove zaraze, kao ona koju smo imali '98.“

„Shvatamo to. Međutim, Eldričevi ljudi tvrde da je to Solarni lišaj koji je gospodin Eldrič nosio na svoj put do Proksime i sada doneo natrag... to mu je bio izvor proteina, tvrde.“ Indijčevi beli zubi su sijali veselom nadmoćnošću; mršavi izgovor ga je zabavljao.

„Vi verujete u to?“

„Naravno da ne.“ Hepbern-Džilbertov osmeh se proširio. „Šta vas u ovoj stvari interesuje, gospodine Bulero? Imate li, ah, neki poseban

interes za lišajeve?“

„Ja sam građanin Solarnog sistema koji misli na javno dobro. I insistiram da preduzmete nešto.“

„Preduzimamo“, rekao je Hepbern-Džilbert. „Raspitali smo se... odredili smo našeg gospodina Larka – vi ga znate – da se pozabavi tim. Vidite?“

Razgovor se otegao do frustrirajućeg završetka i Leo Bulero je najzad prekinuo, kivan na političare; uspevali su da preduzmu ozbiljne mere kad se radilo o njemu ali u vezi sa Palmerom Eldričem... ah, gospodin Bulero, imitirao je u sebi. To je, gospodine, nešto drugo.

Da, znao je Larka. Ned Lark je bio šef Biroa za narkotike i čovek odgovoran za hvatanje ove poslednje pošiljke Moćnog-D; bio je to manevar sekretara UN, uvođenje Larka u ovu gužvu sa Eldričem. Ono što su UN pokušavale ovde da postignu jeste quid pro quo; otezaće, neće napasti Eldriča dok i ako Leo Bulero ne povuče neki potez da skreše svoje pošiljke Moćnog-D; to je osećao, ali naravno nije mogao da dokaže. Na kraju krajeva, Hepbern-Džilbert, taj tamnokoži podli mali neevolvirani političar, nije baš to izgovorio.

U takvim stvarima se nađeš kada razgovaraš sa UN, pomislio je Leo. Afro-Azijska politika. Močvara. Vode je, obavljaju i upravljaju njom stranci. Tmurno je pogledao prazni ekran.

Dok se pitao šta da radi, njegova sekretarica, gospođica Gilson uključila interkom na svom kraju i rekla: „Gospodine Bulero, gospodin Mejerson je u vanjskoj kancelariji; želeo bi par momenata s vama.“

„Pošaljite ga unutra.“ Bilo mu je drago zbog odlaganja problema.

Trenutak kasnije njegov ekspert na polju sutrašnje mode je ušao, namršten. Čuteći, Barni Mejerson je seo nasuprot Leu.

„Šta te jede, Mejersone?“ zapitao je Leo. „Pričaj; zato sam ovde, da mi plačeš na ramenu. Reci mi šta je i držaću te za ruku.“ Rekao je to tonom od kog bi slušalac uvenuo.

„Moja pomoćnica, gospođica Fugejt.“

„Da, čujem da spavaš s njom.“

„Nije to u pitanju.“

„A, vidim“, rekao je Leo. „To je samo sa strane.“

„Samo hoću da kažem da sam ovde zbog jednog drugog aspekta ponašanja gospođice Fugejt. Malopre smo se u osnovi razišli; jedan prodavač...“

Leo je rekao: „Odbio si nešto i ona ti se suprotstavila.“

„Da.“

„Vi prekogi.“ Interesantno. Možda postoje alternativne budućnosti. „Pa hoćeš da joj naredim da te ubuduće uvek podržava?“

Barni Mejerson je rekao: „Ona je moja pomoćnica; to znači da treba da radi onako kako ja naložim.“

„Pa... zar spavanje sa tobom nije prilično dobar potez u tom pravcu?“ Leo se nasmejao. „Pa ipak, trebalo bi da te podrži u prisustvu prodavača, a ako ima neke primedbe, treba da ih iznese samo tebi kasnije.“

„Ni s tim nisam baš zadovoljan.“ Barni se još više namrštio.

Leo je oštro rekao: „Znaš da zato što se podvrgavam onoj E terapiji, imam veliki čeonu režanj; skoro da sam i sam prekog, toliko sam napredovao. Je li bio prodavač posuda? Keramika?“

Nakon većeg oklevanja Barni je klimnuo glavom.

„To su posude tvoje bivše žene“, rekao je Leo. Njena keramika se dobro prodavala; zapazio je oglase u homeonovinama, iz kojih se videlo da se nalazi na policama jedne od najekskluzivnijih radnji sa umetničkim predmetima u Nju Orleansu, a i ovde na Istočnoj obali i u San Francisku. „Hoće li postići uspeh, Barni?“ Promatrao je svog prekoga. „Je li gospođica Fugejt u pravu?“

„Nikada neće postići uspeh; to je Božja istina.“ Barni je, međutim, to izgovorio olovnim tonom. Krivim tonom, ocenio je Leo, za ono što je rekao; previše je nedostajalo živosti. „To predviđam“, rekao je Barni uporno.

„U redu.“ Leo je klimnuo. „Prihvaću to što kažeš. Ali ako njene posude postanu senzacija, a mi ih ne budemo imali minovane za postavke kolonista...“ Promislio je. „Mogao bi zateći svoju partnerku iz kreveta i u svojoj stolici“, rekao je.

Ustajući, Barni je rekao: „Znači, daćeš uputstva gospođici Fugejt u pogledu položaja koji treba da zauzme?“ Pocrvneo je. „Ne baš tim rečima“, promrmljao je kad je Leo počeo da se smeje.

„Dobro, Barni, izribaću je. Mlada je; preživeće. A ti stariš; potrebno ti je da zadržiš dostojanstvo, da ti se niko ne suprotstavlja.“ I on je ustao; prišavši Barniju, potapšao ga po leđima. „Ali slušaj. Prestani da se jedeš; zaboravi tu svoju bivšu ženu. Važi?“

„Zaboravio sam je.“

„Uvek ima drugih žena“, rekao je Leo, misleći na Skoti Sinkler, svoju trenutnu ljubavnicu; upravo Skoti, plavu i krhku, ali poveliku u predelu balkona, smeštenu u njegovoj satelitskoj vili petsto milja na apogeju, kako ga čeka da završi sa radom za vikend. „Zalihe su neograničene; one nisu kao rane američke poštanske marke ili kožice gomoljika koje upotrebljavamo kao novac.“ Palo mu je na pamet, tada, da bi mogao izglati stvar tako što će ponuditi Barniju jednu od svojih odbačenih – ali još uvek upotrebljivih – ljubavnica. „Da ti kažem“, počeo je, ali ga je Barni odmah prekinuo silovitim pokretom ruke. „Ne?“ upitao je Leo.

„Ne. Ionako sam se dosta upetljao sa Roni Fugejt. Jedna po jedna je sasvim dovoljno svakom normalnom čoveku.“ Barni je oštro pogledao svog poslodavca.

„Slažem se. Bože, i ja mogu viđati samo po jednu istovremeno; šta misliš, da imam harem tamo gore u Viniters-Pu Jutrima?“ Nakostrešio se.

„Poslednji put kad sam bio tamo gore“, rekao je Barni, „šta je bilo na onoj proslavi tvog rođendana u januaru...“

„Ma, dobro. Proslava. To je nešto drugo; ne računa se ono što se dešava na proslavama.“ Otpratio je Barnija do vrata kancelarije. „Znaš, Mejersone, čuo sam neke glasine o tebi, nešto što mi se nije svidelo. Neko te je video da vučeš sa sobom jedan od onih kofera, u kakvima su produžeci apartmanskih psihijatrijskih kompjutera... jesi li dobio poziv za regrutaciju?“

Usledila je tišina. Na kraju, Barni je klimnuo.

„I ne bi nam ništa rekao“, rekao je Leo. „Kad je trebalo da saznamo? Onog dana kad se ukrcaš na brod za Mars?“

„Izvrdaću.“

„Naravno da hoćeš. Svi uspeavaju da izvrđaju; tako su UN uspele da nasele četiri planete, šest satelita...“

„Neću proći na psihičkom“, rekao je Barni. „Moja prekomerna sposobnost mi to kaže; pomaže mi. Ne mogu da podnesem dovoljno

frojdova stresa da ih zadovoljim – pogledaj me.“ Podigao je ruke; primetno su drhtale. „Pogledaj moju reakciju na bezazlenu primedbu gospođice Fugejt. Pogledaj kako sam reagovao kad je Hnat doneo Emiline posude. Pogledaj...”

„Dobro“, rekao je Leo, ali je još uvek bio zabrinut. Obično se posle poziva dobija devedeset dana do početka službe, a gospođica Fugejt teško da će biti spremna da tako skoro uskoči u Barnijevu stolicu. Naravno, mogao bi da premesti Meka Ronstona iz Pariza – ali čak ni Ronston, posle petnaest godina, nije bio istog kalibra kao Barni Mejerson; imao je iskustva, ali talenat se ne može nakupiti: mora biti tu od Boga dat.

UN me baš pogađaju, pomislio je Leo. Pitao se da li je Barnijev poziv za regrutaciju, baš u ovom trenutku, bio samo koincidencija ili je to još jedno iskušavanje njegovih slabih tačaka. Ako jeste, zaključio je, onda stvari stoje loše. A nemam uticaja na UN da ga izuzmu.

I samo zato što snabdevam te koloniste Moćnim-D, rekao je sam sebi. Mislim, neko mora; moraju ga imati. Inače, šta će im Perki Pat postavke?

A pored toga, to je bila jedna od najunosnijih trgovinskih operacija u Sunčevom sistemu. Mnogo kožica gomoljika je bilo u pitanju.

UN su i to znale.

U dvanaest i trideset po njujorškom vremenu Leo Bulero je izašao na ručak sa novom devojkom, koja se pridružila sektoru sekretarica. Pia Jirgens, koja je sedela preko puta njega u zaklonjenom separeu u Purpurnoj lisici, jela je precizno, odmerenim pokretima svoje male, fine vilice. Bila je crvenokosa, a on je voleo crvenokose; bile su ili jezivo ružne ili skoro natprirodno lepe. Gospođica Jirgens je bila od ovih drugih. Sad, kada bi mogao pronaći izgovor da je smesti na Viniter-Pu Jutra... pretpostavljajući da se Skoti ne protivi tome. A to trenutno nije izgledalo baš verovatno; Skoti je imala sopstvenu volju, što je kod žena uvek opasno.

Šteta što nisam mogao Skoti utrapiti Barniju Mejersonu, rekao je sam sebi. Rešio bih dva problema odjednom; učinio Barnija

psihološki sigurnijim, sebe oslobodio za...

Jok! pomislio je. Barni treba da bude nesiguran, inače se može već smatrati da je na Marsu; zato je i unajmio onaj kofer koji govori. Očigledno uopšte ne razumem moderni svet. Još uvek živim u dvadesetom veku kada su psihoanalitičari činili ljude manje podložnima stresu.

„Zar vi nikad ne pričate, gospodine Bulero?“ upitala je gospođica Jirgens.

„Ne.“ Pomislio je: mogu li se uspešno pozabaviti Barnijevim načinom ponašanja? Pomoći mu da – kako se kaže – postane manje sposoban?

Ali to nije onako lako kako zvuči; instinktivno je to ocenio, pomoću svog proširenog čeonog režnja. Ne možeš napraviti zdravog čoveka bolesnim tako što ćeš dati naredbu.

Ili možeš?

Izvinjavajući se, potražio je robota kelnera i zatražio da se donese vidfon do njegovog stola.

Par momenata kasnije bio je na vezi sa gospođicom Glison natrag u kancelariji. „Slušaj, želim da vidim gospođicu Rondinelu Fugejt, iz ekipe gospodina Mejersona, čim se vratim. I gospodin Mejerson ne treba da zna za to. Jasno?“

„Da, gospodine“, rekla je gospođica Glison beležeći.

„Čula sam“, rekla je Pia Jirgens kada je prekinuo vezu. „Znate, mogla bih da kažem gospodinu Mejersonu; viđam ga skoro svaki dan u...“

Leo se nasmejao. Ideja da bi Pia Jirgens odbacila rascvetanu budućnost koja joj se nudila u pogledu njega, bila mu je zabavna. „Slušaj“, rekao je tapšući je po ruci, „ne brini; to nije u domenu ljudske prirode. Završi svoje krokete od ganimedske vap-žabe i hajdemo nazad u kancelariju.“

„Ono što sam htela da kažem“, ukočeno je rekla gospođica Jirgens, „jeste da mi izgleda pomalo čudno što ste toliko otvoreni pred nekim drugim, nekim koga jedva znate.“ Gledala je u njega, a njena prsa, ionako predimenzionisana i zamamna, postala su to još više: širila su se od ozlojeđenosti.

„Očigledno je odgovor u boljem poznavanju“, rekao je Leo pohlepno. „Jeste li ikad žvakali Moćni-D?“ upitao ju je, retorički.“

Trebalo bi. I pored toga što stvara naviku. To je pravi doživljaj.“ Naravno da je imao zalihu, A klase, pri ruci na Viniter-Pu Jutrima; kada bi se gosti okupili, često je nuđena da doda kolorit onome što bi se inače smatralo dosadnim. „Razlog zbog kojeg pitam jeste taj što izgledate kao žena koja ima aktivnu maštu, a reakcija na Moćni-D zavisi od... varira zbog tvojih imaginativno-kreativnih moći.“

„Volela bih da je jednom probam“, rekla je gospođica Jirgens. Osvrnula se, utišala glas i nagnula se ka njemu. „Ali to je protivzakonito.“

„Je li?“ Zurio je u nju.

„Znate da jeste.“ Devojka je izgledala kao oparena.

„Čuj“, rekao je Leo. „Mogu ti je nabaviti.“ Naravno, žvakaće je i on sa njom; tokom upotrebe umovi korisnika su se spajali, postajali nova jedinka – ili je bar osećaj bio takav. Par seansi zajedničkog žvakanja Moćnog-D i znaće sve što se može znati o Pii Jirgens; bilo je nečeg u njoj – pored očigledne fizičke, anatomske enormnosti – što ga je fasciniralo; žudeo je da joj bude bliži. „Nećemo upotrebiti postavku.“ Ironično je što je on, tvorac i proizvođač mikro-sveta Perki Pat, više voleo da naprazno upotrebi Moćni-D. Šta bi Zemljanin mogao da dobije postavkom pošto je ona upravo minovanje stvari koje se mogu naći u svakom zemaljskom gradu? Za koloniste na smrznutom mesecu šibanom olujnim vetrovima, koji se u ukopanim kolibama kriju od smrznutih kristala metana i sličnih stvari, to je bilo nešto drugo; Perki Pat i njena postavka bile su ulaz natrag u svet u kojem su rođeni. Ali je on, Leo Bulero, bio prokleta umoran od sveta na kojem je rođen i još živi. A čak ni Viniter-Pu Jutra, sa svim svojim starinskim i ne baš starinskim sredstvima za zabavu, nisu popunjavala prazninu. Međutim...

„Taj Moćni-D“, rekao je gospođici Jirgens, „je strašna stvar i nije nikakvo čudo što je zabranjen, liči na religiju; Moćni-D je religija kolonista.“ Nasmejao se. „Jedna kriška toga, delotvorna petnaest minuta i...“ Odmahnuo je. „Nema više kolibe. Nema više smrznutog metana. Daje razlog za život. Zar to nije vredno rizika i troškova?“

Ali kakvu bi toliku vrednost mogla imati za nas, zapitao se i osetio melanholiju. On je, proizvođač Perki Pat postavke i gajeći i distriburajući lišaj-osnovu za krajnji upakovani proizvod Moćni-D, učinio život podnošljivim za preko milion nevoljnih izgnanika sa

Zemlje. Ali kog je vruga za to dobijao? Moj život je, pomislio je, posvećen drugima, i počinjem da se ritam; to nije dovoljno. Tu je i njegov satelit na kome čeka Skoti; tu su kao i uvek isprepleteni detalji njegove dve velike poslovne operacije, jedne zakonite, druge ne... ali zar nema u životu ništa više od toga?

Nije znao. Nije znao ni bilo ko drugi, jer su poput Barnija Mejersona svi bili zauzeti svojim raznim imitacijama njega. Barni i njegova gospođica Rondinela Fugejt, replika u malom Lea Bulera i gospođice Jirgens. Gde god je pogledao, ista stvar; verovatno je čak i Ned Lark, šef biroa za narkotike, živeo takvim životom – verovatno i Hepbern-Džilbert, koji je izdržavao bledu, visoku švedsku starletu sa grudima velikim kao kugle za kuglanje – i isto toliko čvrstim. Ne, najednom je shvatio. Ne Palmer Eldrič; on je našao nešto drugo. Deset godina je proveo u sistemu Proksima ili bar na putu tamo i natrag. Šta je pronašao? Nešto vredno tolikog truda, vredno završnog brodoloma na Plutonu?

„Videla si homeonovine?“ upitao je gospođicu Jirgens. „O onom brodu na Plutonu? Jedan od milion, taj Eldrič. Nema mu sličnog.“

„Pročitala sam“, rekla je gospođica Jirgens, „da je maltene luđak.“

„Naravno. Deset godina života, sva ta agonija, a zašto?“

„Možete biti sigurni da će on dobro naplatiti tih deset godina“, rekla je gospođica Jirgens. „On je lud, ali pametan; misli na sebe, kao i svako drugi. Toliko lud nije.“

„Voleo bih da ga sretnem“, rekao je Leo Bulero. „Da razgovaram s njim makar na minut.“ Odlučio je, u tom momentu, da to uradi, da ode do bolnice u kojoj Palmer Eldrič leži, da silom ili podmićivanjem stigne do njegove sobe, sazna šta je pronašao.

„Nekad sam mislila“, rekla je gospođica Jirgens, „da kad su brodovi prvi put krenuli iz našeg sistema do druge zvezde – sećate li se? – čuli bismo da...“ Oklevala je. „Tako je glupavo, ali bila sam tek klinka onda, kada je Arnoldson prvi put otišao do Proksime i natrag; bila sam klinka kad se vratio, hoću reći. Čak sam mislila da će možda odlaskom tako daleko on...“ Izmakla je glavu, da izbegne pogled Lea Bulera. „Da će naći Boga.“

Leo je pomislio, i ja sam to mislio. A ja sam onda bio odrastao. U srednjim tridesetim. Kao što sam napominjao Barniju u brojnim prilikama.

I, pomislio je, još uvek verujem u to, čak i sad. O desetogodišnjem letu Palmera Eldriča.

Nakon ručka, natrag u svojoj kancelariji u P.P. Postavkama, sreo je prvi put Rondinelu Fugejt; čekala ga je kad je stigao.

Ne izgleda loše, pomislio je zatvarajući vrata kancelarije. Dobra figura i kakve divne, blistave oči. Izgledala je nervozno; prekrstila je noge, poravnala suknju, krišom ga zagledala dok je sedao za sto nasuprot njoj. Veoma mlada, shvatio je Leo. Dete koje će progovoriti i suprotstaviti se svojim nadređenim kada pomisli da nisu u pravu. Dirljivo...

„Znate li zašto ste ovde u mojoj kancelariji?“ upitao je.

„Pretpostavljam da ste ljuti jer sam se suprotstavila gospodinu Mejersonu. Ali zaista sam osetila budućnost u liniji trajanja te keramike. Šta sam drugo mogla?“ Napola je ustala molećivo, pa ponovo sela.

Leo je rekao: „Verujem vam. Ali gospodin Mejerson je osetljiv. Ako živite sa njim, znate da ima portabl psihijatra koga vuče sa sobom gde god pođe.“ Otvorio je fioku stola i izvadio svoju kutiju Kuesta Rej, najboljih; ponudio je kutiju gospođici Fugejt koja je zahvalno prihvatila jednu od tankih tamnih cigara. On je takođe uzeo cigaru; zapalio je njenu pa svoju, i naslonio se. „Znate li ko je Palmer Eldrič?“

„Da.“

„Možete li upotrebiti svoju prekog moć za još nešto osim Pre-Mod predviđanja? Kroz otprilike mesec dana u homeonovinama će se rutinski spominjati Eldričeva lokacija. Hoću da bacite pogled unapred na te novine i kažete mi gde se on nalazi ovog trena. Znam da to možete.“ Bolje bi ti bilo da možeš, rekao je u sebi, ako hoćeš da zadržiš ovaj posao. Čekao je, pušeći svoju cigaru, posmatrajući devojkicu i misleći za sebe, sa tračkom zavisti, da ako je onako dobra u krevetu kao što izgleda...

Gospođica Fugejt je rekla mekim, zastajkujućim glasom: „Dobijam samo vrlo neodređene utiske, gospodine Bulero.“

„Pa, da čujemo u svakom slučaju.“ Posegnuo je za penkalom.

Trebalo joj je nekoliko minuta i, kao što je ponavljala, utisci joj nisu bili određeni. I pored toga je uskoro na hartiji imao zapisano:

Bolnica za veterane „Džems Ridl“, Baza III, Ganimed. Ustanova UN, naravno. Ali to je očekivao. Nije bilo odlučujuće; ipak bi mogao da nađe način da uđe unutra.

„I nije tamo pod tim imenom“, rekla je gospođica Fugejt, bleđa i iscrpljena od napora predviđanja; ponovo je zapalila svoju cigaru, koja se ugasila; uspravivši se u stolici, još jednom je prekrstila svoje gipke noge. „Homeonovine će objaviti da je Eldrič vođen u bolničkim dokumentima kao gospodin...“ Zastala je, čvrsto stisnula oči, i uzdahnula. „Oh, do vraga“, rekla je, „ne mogu da razaznam. Jednosložno. Frent. Brent. Ne, mislim da je Trent. Da, Eldon Trent.“ Nasmejala se sa olakšanjem; njene krupne oči su zasijale od naivnog, dečjeg uživanja. „Stvarno su se pomučili da ga sakriju. I ispituju ga, pišaće u novinama. Pa je očigledno svestan.“ Onda se namrštila, najednom. „Čekajte. Gledam u naslov; u svom sam apartmanu, sama. Rano je jutro i čitam prvu stranu. O bože.“

„Šta piše?“ upitao je Leo naginjući se napred; mogao je da oseti devojčinu uznemirenost.

Gospođica Fugejt je prošaputala; „Naslovi kažu da je Palmer Eldrič mrtav.“ Trepnula je, osvrnula se oko sebe sa čuđenjem, a onda polako pogledala njega; gledala ga je sa zbunjenošću mešavinom straha i nesigurnosti, skoro opipljivo ustuknuvši; udaljila se od njega, pribila uz stolicu, isprepletenih prstiju. „A vi ste optuženi da ste to učinili, gospodine Bulero. Zaista; tako piše u naslovima.“

„Hoćete reći da ću ga ubiti?“

Klimnula je. „Ali... to nije izvesno; uočavam to u nekim budućnostima... razumete li? Hoću reći, mi prekogi vidimo...“ Gestikulirala je.

„Znam.“ Dobro je poznavao prekoge; Barni Mejerson je, na kraju krajeva, radio za P.P. Postavke trinaest godina, a neki drugi još i duže. „Moglo bi se desiti“, rekao je prodorno. Zašto bih ja uradio tako nešto, zapitao se. Nema načina da sazna sada. Možda nakon što dopre do Eldriča, razgovara sa njim... kao što očigledno hoće.

Gospođica Fugejt je rekla: „Mislim da ne bi trebalo da pokušavate da stupite u kontakt sa gospodinom Eldričem, zbog ove moguće budućnosti; zar se ne slažete, gospodine Bulero? Mislim, rizik postoji – jako velik. Oko – rekla bih – negde četrdeset.“

„Šta je 'četrdeset'?“

„Procenata. Oko polovine mogućnosti.“ Sada je, smirena, pušila svoju cigaru, okrenuta prema njemu; oči su joj, tamne i žestoke, svetlucale dok ga je posmatrala, nesumnjivo sa velikom radoznalošću nagađajući zašto bi on uradio tako nešto.

Ustavši, otišao je do vrata kancelarije. „Hvala vam, gospođice Fugejt. Cenim vašu pomoć u ovoj stvari.“ Čekao je, jasno naznačivši svoje očekivanje da ona ode.

Međutim, gospođica Fugejt je i dalje sedela. Susreo se sa istom posebnom crtom čvrstine koja je smela i Barnija Mejersona. „Gospodine Bulero“, rekla je tiho, „mislim da bi zaista trebalo da se obratim policiji UN zbog ovoga. Mi prekogi...“

Ponovo je zatvorio vrata kancelarije. „Vi prekogi“, rekao je, „ste preokupirani tuđim životima.“ Ali imala ga je. Zapitao se šta će joj poći za rukom da uradi sa svojim znanjem.

„Gospodin Mejerson će možda biti regrutovan“, rekla je gospođica Fugejt. „Vi ste znali za to, naravno. Da li ćete pokušati da utičete na njih da ga otpuste?“

Iskreno je rekao: „Da, imao sam neke namere da mu pomognem da se izvuče.“

„Gospodine Bulero“, rekla je tihim, staloženim glasom, „dogovoriću se sa vama. Pustite ih da ga regrutuju. A onda ću ja biti vaš njujorški Pre-Mod konsultant.“ Čekala je; Leo Bulero nije rekao ništa. „Šta kažete?“ upitala je. Očigledno nije navikla na takve pregovore. Pa ipak, nameravala je da uleti u to ukoliko bude moguće; na kraju krajeva, pomislio je, svako, čak i najbolji operativci, mora da počne od nečeg. Možda je bio svedok nečega što bi moglo biti briljantna karijera.

A onda se setio nečega. Setio se zašto je premeštena iz pekinškog biroa da dođe ovamo kao pomoćnica Barnija Mejersona. Njena predviđanja su se pokazala nepouzdanim. Neka od njih – previše njih, u stvari – su se pokazala pogrešnim.

Možda je njen pregled naslova koji je govorio o njegovoj optužbi kao navodnog ubice Palmera Eldriča – pretpostavljajući da je govorila istinu, da je to zaista zapazila – bio samo jedna od njenih grešaka; pogrešnih predviđanja koja su je dovela ovamo.

Naglas je rekao: „Pustite me da razmislim. Dajte mi par dana.“

„Do sutra ujutro“, rekla je gospođica Fugejt čvrsto.

Leo se nasmejao. „Vidim zašto se Barni toliko srdio.“ A Barni je verovatno osetio svojom prekog sposobnošću, bar maglovito, da će gospođica Fugejt uputiti na njega odlučan udarac ugrožavajući mu kompletnu poziciju. „Čujte.“ Prišao joj je. „Vi ste Mejersonova ljubavnica. Kako bi vam se svidelo da se odreknete toga? Mogu vam ponuditi na upotrebu ceo jedan satelit.“ Pretpostavljajući, naravno, da može da ukloni Skoti odatle.

„Ne, hvala“, rekla je gospođica Fugejt.

„Zašto?“ bio je zapanjen. „Vaša karijera...“

„Dopada mi se gospodin Mejerson“, rekla je. „I ne marim baš mnogo za meh...“ Zaustavila se. „Ljude koji su evolvirani na tim klinikama.“

Ponovo je otvorio vrata kancelarije. „Javiću vam sutra ujutru.“ Dok ju je gledao kako prolazi kroz vrata i izlazi u sekretaričinu kancelariju, mislio je, to će mi dati vremena da doprem do Ganimeda i Palmera Eldriča; onda ću znati više. Znati da li tvoja predviđanja izgledaju lažno ili ne.

Zatvorivši vrata za devojkom, odmah se okrenuo stolu, i pritisnuo dugme vidfona za vezu spolja. Njujorškom operatoru je rekao: „Dajte mi Veteransku bolnicu 'Džems Ridl' u Bazi III na Ganimedu; želim da razgovaram sa gospodinom Eldonom Trentom, koji je tamo pacijent. Lično.“ Naveo je svoje ime i broj, a onda prekinuo, ponovo uključio i nazvao Svemirsku luku Kenedi.

Rezervisao je mesto na ekspresnom brodu koji polazi iz Njujorka na Ganimed te večeri, a onda šetkao po sobi, očekujući uzvratni poziv iz Veteranske bolnice „Džems Ridl“.

Mehuroglavi, pomislio je. Čak i svog poslodavca bi nazvala tako.

Deset minuta kasnije je dobio poziv.

„Žao mi je, gospodine Bulero“, izvinjavao se operator. „Gospodin Trent ne prima pozive, po naređenju lekara.“

Znači Rondinela Fugejt je bila u pravu; neki Eldon Trent je zaista bio u „Džems Ridlu“ i sva je prilika da je to Palmer Eldrič. U svakom slučaju vredelo je obaviti taj put; šanse su bile dobre. Dobre šanse, pomislio je kiselo, da ću se sresti sa Palmerom Eldričem, prepirati se s njim o nečemu, Bog zna čemu, i eventualno doprineti njegovoj smrti. Čoveka kojeg u ovoj vremenskoj tački čak i ne znam. I naći ću se optužen; neću se izvući. Kakvi izgledi.

Ali pobuđena mu je radoznanost. Tokom svih svojih mnogobrojnih operacija, nikad nije našao za neophodno da ubije nekog pod bilo kakvim okolnostima. Šta god bilo to što će se desiti između njega i Palmera Eldriča mora biti jedinstveno; definitivno je morao na Ganimed.

Bilo bi teško sada se zaustaviti. Jer je imao živ predosećaj da će ovo ispasti ono čemu se nadao. A i Rondinela Fugejt je samo rekla da će biti optužen za ubistvo; nije bilo ničega o konačnoj presudi.

Osuditi čoveka njegovog statusa za takav zločin, čak i preko UN vlasti, ne bi bilo baš lako.

Bio je voljan da ih pusti da pokušaju.

3

U baru u blizini P.P. Postavki, Ričard Hnat je sedeo pijuckajući Tekila Sour, kutija sa izloščima pred njim na stolu. Znao je prokleta dobro da je sve bilo u redu sa Emilinim posudama; njeni radovi su se mogli prodati. Problem je bio u njenom bivšem mužu i njegovom položaju i moći.

I Barni Mejerson je tu moć upotrebio.

Moram da nazovem Emili i kažem joj to, rekao je Hnat sebi. Počeo je da ustaje.

Jedan čovek mu je preprečio put, čudnovat okruglasti tip sa nogama poput štapića.

„Ko ste vi?“ rekao je Hnat.

Čovek se ljuljuškao kao igračka ispred njega, u međuvremenu kopajući po džepu kao da čačka neki poznati mikroorganizam parazitskih sklonosti, koje je vreme učvrstilo. Međutim, ono što je najzad izvadio bila je poslovna vizitkarta. „Zainteresovani smo za vašu keramiku, gospodine Hat. Nat. Kako god već izgovarate.“

„Ičolc“, rekao je Hnat čitajući sa karte; na njoj je bilo samo ime, bez ikakvih informacija, čak ni vidbroj. „Ali ono što imam pri sebi su samo uzorci. Daću vam imena trgovačkih kuća u čijim se radnjama mogu kupiti. A ovi...“

„...su za minovanje“, rekao je čovek nalik na igračku, gospodin Ičolc, klimajući glavom. „A to je ono što hoćemo. Nameravamo da minujemo vašu keramiku, gospodine Hnat; verujemo da Mejerson nije u pravu – ući će u modu, i to uskoro.“

Hnat je zurio u njega.. „Hoćete da minujete, a niste iz P.P. Postavki?“ Ali niko drugi nije minovao. Svi su znali da P.P. Postavke imaju monopol.

Sedajući za sto pored paketa, gospodin Ičolc je izvadio novčanik i počeo da odbrojava kožice. „U početku će biti vrlo malo publiciteta. Ali s vremenom...“ Ponudio je Hnatu snop smeđih, izbornih kožica gomoljika koje su služile kao sredstvo plaćanja u Sunčevom sistemu:

jedini molekul, jedinstvena proteinska aminokiselina koju nisu mogli duplicirati Štampači, oblik života sa Biltonga koje je upošljavala, umesto automatske proizvodne trake, većina zemaljskih fabrika.

„Trebalo da proverim sa svojom suprugom“, rekao je Hnat.

„Zar ne predstavljate vi vašu firmu?“

„D-Da.“ Prihvatio je snop kožica.

„Ugovor.“ Ičolc je izvadio dokumenat, položio ga na sto; ispružio je penkalo. „Dobijamo ekskluzivna prava.“

Kad se sagnuo da potpiše, Ričard Hnat je video ime Ičolcove firme na ugovoru: Žvaka-Z Proizvođači iz Bostona. Nikad nije čuo za njih. Žvaka-Z... podsećalo ga je na nešto, tačno na šta nije mogao da se seti. Tek nakon što je potpisao i Ičolc otcepio svoju kopiju, setio se.

Ilegalna halucinogena droga Moćni-D, koju u kolonijama upotrebljavaju zajedno sa Perki Pat postavkama.

Imao je intuitivan osećaj izmešan sa jakom nelagodnošću. Ali, bilo je prekasno da se povuče. Ičolc je uzimao paket; njegov sadržaj je sada bio vlasništvo Žvaka-Z Proizvođača iz Bostona, SAD, Zemlja.

„Kako... mogu da stupim u kontakt sa vama?“ upitao je Hnat kada se Ičolc već udaljio od stola.

„Nećete stupati u kontakt sa nama. Ako nam budete bili potrebni, javićemo se mi vama“, osmehnuo se na kratko Ičolc.

Kako će, do vraga, reći Emili? Hnat je prebrojao kožice, pročitao ugovor, postepeno shvatio koliko mu je tačno Ičolc platio; bilo je dovoljno da obezbedi njemu i Emili petodnevni odmor na Antarktiku, u jednom od velikih, hladnih gradova-odmarališta, koje zemaljski bogataši posećuju, gde bez sumnje Leo Bulero i drugi njemu slični provode leto... a tih dana leto je trajalo cele godine.

Ili – razmislio je. Moglo bi i više; moglo bi uvesti njega i njegovu suprugu u najekskluzivniju ustanovu na planeti – pretpostavljajući da on i Emili to žele. Mogli bi da odlete u Nemačku i uđu u jednu od klinika Dr Vilija Denkmala za E-terapiju. Ojha, pomislio je.

Zatvorio se u vidfonsku govornicu bara i pozvao Emili. „Pakuj kofer. Idemo u Minhen. U...“ Nasumce je odabrao ime klinike; video je oglas za ovu u ekskluzivnim pariškim časopisima. „U Ajhenvald“, rekao joj je. „Dr Denkmal je...“

„Barni ih je uzeo“, rekla je Emili.

„Ne. Ali sada je još neko na polju minovanja, pored P.P. Postavki.“ Osećao se uzneseno. „I tako nas je Barni odbio; pa šta? Bolje smo prošli sa ovima novima; mora da imaju dosta. Vidimo se za pola sata; srediću za mesta na ekspresnom letu TVA. Pomisli: E-terapija za nas oboje.“

Tihim glasom Emili je rekla: „Nisam sigurna da želim da evolviram, ako ćemo baš o tome.“

Kolebljivo, rekao je: „Naravno da hoćeš. Mislim, to bi nam moglo spasiti živote, a ako ne naše, onda naše dece – naše potencijalne dece, koju bismo mogli imati, jednog dana. A čak i ako provedemo tamo samo kraće vreme i evolviramo samo malo, pomisli na vrata koja će nam to otvoriti; bićemo personae gratae svuda. Znaš li ti lično nekoga ko je bio na E-terapiji? Čitaš o tom-i-tom u homeonovinama stalno, o visokom društvu, ali...“

„Ne želim svu tu kosu na sebi“, rekla je Emili. „I ne želim da mi se glava proširi. Ne, neću ići u Kliniku Ajhenvald.“ Zvučala je sasvim odlučno; lice joj je bilo mirno.

Rekao je: „Onda ću otići sam.“ Još uvek će to doneti ekonomsku vrednost; na kraju krajeva, on je bio taj koji saobraća sa kupcima. A i mogao bi ostati u klinici dvostruko duže, evolvirati dvostruko više... pretpostavljajući da će tretman uspeti. Neki ljudi nisu reagovali, ali to nije mogla biti greška dr Denkmala; sposobnost evolucije nije data svakom u istoj meri. Za sebe je osećao sigurnost; evolviraće приметно, dostići budžovane, pa i prestići neke od njih, u pogledu poznate rožnate ljuštore koju je Emili zbog pogrešne predrasude nazvala kosom.

„Šta treba da radim dok ti budeš odsutan? Da samo pravim posude?“

„Tačno“, rekao je. Jer će narudžbe stizati u velikim količinama i brzo; inače Žvaka-Z Proizvođači iz Bostona ne bi bili zainteresovani za minovanje. Očigledno su zapošljavali svoje vlastite prekoge kao i P.P. Postavke. Ali se onda setio; lčolc je rekao *u početku vrlo malo publiciteta*. To znači, shvatio je, da nova firma nema mrežu disk džokeja koji kruže oko kolonizovanih meseca i planeta; za razliku od P.P. Postavki, nisu imali Alena i Šarlotu Fein da im jave novosti.

Ali treba vremena da se disk-džokejski sateliti postave. To je prirodno.

A ipak se zbog toga osećao nelagodno. Odjednom je panično pomislio: možda su ilegalna firma? Možda je Žvaka-Z, kao i Moćni-D, zabranjena; možda sam nas uvukao u nešto opasno?

„Žvaka-Z“, rekao je naglas Emili. „Jesi li nekad čula za to?“

„Ne.“

Izvadio je ugovor i još jednom ga pregledao. Kakva zbrka, pomislio je. Kako sam se uvalio u to? Da je samo onaj prokleti Mejerson rekao da za posude...

U deset ujutro strašna sirena, dobro mu poznata, izvukla je Sema Regana iz sna, i opsovao je UN i brod iznad; znao je da je bučnost namerna. Brod koji je kružio nad skrovištem Predeo malih boginja, hteo je da bude siguran da će kolonisti – a ne samo lokalne životinje – doći do paketa koje je trebalo ispustiti.

Dobićemo ih, Sem Regan je mrmeljao samom sebi dok je zakopčavao postavljene kombinezone, uvlačio stopala u visoke čizme, a onda gundavo otumarao što je polaganije mogao prema izlazu.

„Uranio je danas“, protestovao je Tod Moris. „I kladim se da su samo sirovine, šećer i osnovna hrana kao što je salo – ništa interesantno, kao recimo slatkiši.“

Naslonivši ramena na poklopac na vrhu izlaza, Norman Skein je gurnuo; blještavo sunčevo svetlo ih je obasjalo i zažmirili su.

Brod UN je sijao iznad njih, ocrtan naspram crnog neba kao da visi na nesigurnoj niti. Dobar pilot u ovom brodu, zaključio je Tod. Poznaje oblast Polumeseca Fineburg. Mahnuo je brodu UN i još jednom je velika sirena proizvela larmu nateravši ga da pritisne ruke na uši.

Projektil je iskliznuo ispod broda, raširio stabilizatore i krenuo u spiralno spuštanje.

„Beeš ga“, rekao je Sem Regan sa gađenjem. „Jesu sirovine; one nemaju padobran.“ Okrenuo se, nezainteresovan.

Kako bedno površina izgleda danas, pomislio je dok je posmatrao pejisaž Marsa. Turobno. Zašto smo došli ovamo? Morali smo, bili smo prisiljeni.

Projektil UN se već spustio; školjka mu se raspukla, pocepana udarcem, i trojica kolonista su mogli videti kanistere. Po izgledu bilo je to dvesta pedeset kilograma soli. Sem Regan se osetio još očajnije.

„Hej“, Skein je rekao odlazeći do projektila i zavirujući. „Mislim da vidim nešto što možemo iskoristiti.“

„Izgleda da su u onim kutijama radio-aparati.“ Zamišljen, sledio je Skeina. „Možda ih možemo iskoristiti za nešto novo u našim postavkama.“

„Moja već ima radio“, reče Skein.

„Pa, izradi elektronsku samovodeću kosilicu za travu od delova“, rekao je Tod. „To nemaš, zar ne?“ Poznavao je postavku Perki Pat Skeinovih prilično dobro; dva para, on sa svojom ženom i Skein sa svojom, dosta su se zajedno stapali pošto su se slagali.

Sem Regan je rekao: „Ja uzimam radio-aparate jer mogu da ih iskoristim.“ Njegova postavka nije imala automatski otvarač garažnih vrata, koji su i Skein i Tod imali; prilično je zaostajao za njima. Naravno, sve to se moglo i kupiti. Ali ostao je bez kožica. Upotrebio je ceo svoj iznos za zadovoljenje potrebe koju je smatrao hitnijom. Kupio je, od rasturača, prilično veliku količinu Moćnog-D; bila je zakopana, daleko od pogleda, u zemlji pod njegovim odeljkom za spavanje na najnižem nivou njihovog zajedničkog skloništa.

On sam je bio vernik; potvrđivao je čudo prelaska – skoro sveti momenat u kojem minijturni artefakti postavke nisu više samo predstavljali Zemlju, već su postajali Zemlja. I on i ostali, spojeni u fuziji bivstvovanja u lutki pomoću Moćnog-D, bili su premešteni van vremena i svog prostora. Mnogi među kolonistima su još bili nevernici; za njih su postavke bile tek simboli sveta koji nijedan od njih ne može više iskusiti. Ali, jedan po jedan, nevernici su bivali preobraćeni.

Čak i sada, ovako rano ujutro, žudeo je da se vrati natrag dole, sažvaće krišku Moćnog-D iz svoje riznice i udruži se sa svojim sadruzima u najsvetijem momentu koji su bili kadri da iskuse.

Todu i Normu Skeinu je rekao: „Hoće li neko od vas da pokuša prelaz?“ To je bio tehnički izraz koji su upotrebljavali za učešće. „Ja idem natrag dole“, rekao je. „Možemo koristiti moj Moćni-D; deliću ga sa vama.“

Takav podsticaj se nije mogao ignorisati; i Tod i Norm su izgledali primamljeno. „Ovako rano?“ rekao je Norm Skein. „Tek smo ustali iz kreveta. Ali pretpostavljam da ionako nema šta da se radi.“ Šutnuo je poluautomatski bager za pesak; ostao je parkiran pored ulaza u sklonište već danima. Niko nije imao energije da izađe na površinu i nastavi operaciju raščišćavanja započetu početkom meseca. „Ne valja, ipak“, promrmljao je. „Trebalo bi da budemo ovde gore i radimo u vrtovima.“

„Baš ti je neki vrt“, rekao je Sem Regan sa smeškom. „Šta ti to raste tamo? Ima li to neko ime?“

Norm Skein, sa rukama u džepovima, krenuo je preko peskovitog, rastresitog zemljišta sa retkim biljkama do svog nekad pažljivo održavanog povrtnjaka; zastao je da pogleda gore-dole po lejama u nadi da je još neko posebno pripremljeno seme niklo. Nije nijedno.

„Cvekla“, rekao je Tod ohrabrujuće. „Tačno?“ Ma koliko mutirala, još mogu da prepoznam lišće.“

Ubravši jedan list, Norm ga je sažvakao, a onda ispljunuo; list je bio gorak i pun peska.

Sad je Helen Moris izašla iz skloništa drhtureći na hladnoj marsovskej sunčevoj svetlosti. „Imamo pitanje“, rekla je trojici ljudi. „Tvrdim da su psihoanalitičari na Zemlji naplaćivali pedeset dolara po satu, a Fren kaže da je to bilo samo za četrdeset i pet minuta.“ Objasnila je: „Hoćemo da dodamo analitičara našoj postavci i hoćemo da bude precizno jer je autentičan, napravljen na Zemlji i dopremljen ovamo, ako se sećate onog Bulerovog broda koji je prošao prošle nedelje...“

„Sećamo se“, rekao je Norm Skein kiselo. Cene koje je tražio Bulerov prodavač. A sve vreme u svom satelitu Alan i Šarlota Fejn pričaju o svim tim predmetima, oštreci svima apetit.

„Pitaj Fejnove“, rekao je Helenin muž Tod. „Zovi ih radiom sledeći put kad satelit prođe iznad nas.“ Pogledao je na sat. „Sledećeg sata. Oni imaju sve podatke o autentičnim stvarima; u stvari, taj podatak je trebalo da bude uz samu stvar, u kutiji.“ Uznemirilo ga je jer su njegove kožice – njegove i Helenine zajedno – otišle na plaćanje malene figure čoveka-psihoanalitičara, uključujući i kauč, sto, tepih i policu sa neverovatno dobro minovanim impresivnim knjigama.

„Ti si išao kod analitičara dok si još bio na Zemlji“, rekla je Helen Normu Skeinu. „Koliko je koštalo?“

„Pa, većinom sam išao na grupnu terapiju“, rekao je Norm, „na državnoj klinici za mentalnu higijenu u Berkliju, i oni su naplaćivali po tvojim platežnim sposobnostima. A naravno Perki Pat i njen momak idu kod privatnog analitičara.“ Prošetao je duž vrta koji mu je svečano dodeljen, kroz redove otrcanih listova, koji su svi bili u nekoj meri iscepani ili prožderani od strane domaćih mikroskopskih štetočina. Kad bi mogao da nađe jednu zdravu biljku, jednu netaknutu – to bi bilo dovoljno da mu povрати raspoloženje. Insekticidi sa Zemlje jednostavno ovde nisu obavili posao; domaće štetočine su bujale. Čekale su deset hiljada godina, strpljivo, da se neko pojavi i pokuša da uzgaja useve.

Tod je rekao: „Treba da malo navodniš.“

„Aha“, složio se Norm Skein. Natmureno je odbazao u pravcu hidropumpnog sistema Predela malih boginja; sistem je bio povezan sa njihovom, delimično napunjenom peskom, mrežom kanala koja je opsluživala sve vrtove njihovog skloništa. Pre navodnjavanja na redu je uklanjanje peska, shvatio je. Ako ne pokrenu veliki bager A klase uskoro, neće moći da navodnjavaju ni ako budu hteli. Ali on nije nešto posebno ni hteo.

Pa ipak nije mogao da, kao Sem Regan, jednostavno okrene leđa tom prizoru tamo gore, vrati se natrag da petlja oko svoje postavke, gradi ili ubacuje nove stvari, poboljšava... ili, kao što je Sem predložio, zaista izvadi nešto dobro skrivenog Moćnog-D i počne komunikaciju. Mi imamo odgovornost, shvatio je.

Rekao je Heleni: „Kaži mojoj ženi da dođe gore.“ Ona bi mu mogla pokazivati pravac dok upravlja bagerom; Fren je imala oko za pravce.

„Ja ću je dovesti“, složio se Sem Regan krećući natrag dole. „Neće niko sa mnom?“

Niko ga nije pratio; Tod i Helen Moris su otišli da pogledaju svoj vrt, a Norm Skein je bio zauzet skidanjem zaštitnog omota sa bagera, spremajući se da ga pokrene.

Natrag ispod, Sem Regan je potražio Fren Skein; našao ju je nagnutu nad Perki Pat postavku koju su Morisovi i Skeinovi držali zajedno, usredsređenu na ono što radi.

Ne dižući pogled, Fren je rekla: „Imamo Perki Pat skroz u centru sa njenim novim Ford kabrioletom i parkirala se i ubacila novčić u parkimeter i kupovala je i sada je u analitičarevoj čekaonici čitajući časopis Fortune. Ali koliko plaća?“ Pogledala je nagore, poravnala svoju dugu tamnu kosu i nasmešila mu se. Bez sumnje, Fren je bila najzgodnija i najdramatičnija osoba u njihovom zajedničkom skloništu; primetio je to, i to nikako prvi put.

Rekao je: „Kako možeš da petljaš oko te postavke, a ne žvaćeš...“ Osvrnuo se; njih dvoje su izgleda bili sami. Saginjući se, tiho joj je rekao: „Dođi da nas dvoje žvaćemo malo prvorazrednog Moćnog-D. Kao što smo ti i ja ranije. Važi?“ Srce mu je tuklo dok je čekao da odgovori; sećanje na prošli put kad su njih dvoje bili zajedno preneseni mu je izazivalo osećaj slabosti.

„Helen Moris će se...“

„Neće, oni gore pokreću bager. Neće se vratiti još sat vremena.“ Uhvatio je Fren za ruku, poveo je da ustane. „Ono što stiže umotano u običnu smeđu hartiju“, rekao je izvodeći je iz odeljka u hodnik, „treba upotrebiti, a ne samo zakopati. Ostari i ubajati se. Izgubi na snazi.“ A mi mnogo plaćamo za tu snagu, pomislio je morbidno. Previše da bismo je puštali da propadne. Iako su neki – ne iz ovog skloništa – tvrdili da snaga koja osigurava prenos ne potiče od Moćnog-D, već od preciznosti postavke. Za njega je ta tvrdnja bila besmislena, pa ipak je imala svoje pristalice.

Dok su žurno ulazili u odeljak Sema Regana, Fren je rekla: „Žvakaću usklađena s tobom, Sem, ali nemojmo uraditi ništa dok smo tamo na Teri što – znaš – ne bismo uradili ovde. Mislim, to što smo Pat i Volt, a ne nas dvoje, ne daje nam dozvolu.“ Upozoravajuće se namrštila, prebacujući mu njegovo ranije ponašanje i to što ju je doveo dotle, a da nije ni pitala.

„Onda priznaješ da zaista idemo na Zemlju.“ Prepirali su se po tom pitanju – a bilo je ključno – mnogo puta u prošlosti. Fren je naginjala stavu da je prenos bio samo na izgled, ono što su kolonisti zvali slučajnošću – samo spoljne manifestacije mesta i predmeta, ne i suština.

„Verujem“, rekla je Fren polagano dok je izvlačila svoje prste iz njegovih i stajala pored vrata odeljka, „da bilo da je to igra mašte ili stvaran prenos sa Marsa na Zemlju-kakva-je-nekad-bila nekom

silom o kojoj ništa ne znamo...” Ponovo ga je pogledala strogo. „Mislim da bi se trebalo uzdržati. Da ne bismo uprljali iskustvo prenosa.“ Dok ga je gledala kako pažljivo izvlači metalni krevet iz zida i poseže, izduženom kukom, u šupljinu time otkrivenu, rekla je: „To bi trebalo biti pročišćavajuće iskustvo. Gubimo svoja ovozemaljska tela, svoju telesnost, kako kažu. I dobijamo umesto njih neprolazna tela, bar na neko vreme. Ili večno, ako kao neki veruješ da je to van vremena i prostora, da je večno. Zar se ne slažeš, Sem?” Uzdahnula je. „Znam da se ne slažeš.“

„Spiritualnost“, rekao je sa gađenjem dok je pecao paklo Moćnog-D iz šupljine iza odeljka. „Poricanje stvarnosti, a šta dobijaš u zamenu? Ništa.“

„Priznajem“, rekla je Fren dok je prilazila da ga posmatra kako otvara paklo, „da ne mogu dokazati da dobijaš išta bolje, zbog uzdržavanja. Ali ovo znam. Ono što ti i drugi senzualisti među nama ne shvatate jeste da kada žvaćemo Moćni-D i napuštamo svoja tela, mi umiremo. I umiranjem gubimo i težinu...” Oklevala je.

„Reci to“, rekao je Sem otvarajući paklo; nožem je odsekao jednu traku sa mase smeđih, žilavih vlakana nalik biljnim.

Fren je rekla: „Greha.“

Sem Regan je zaurloao od smeha. „Dobro – bar si pravoverna.“ Jer bi se većina kolonista složila sa Fren. „Ali“, rekao je stavljajući paklo natrag na sigurno mesto, „to nije razlog zašto ja žvaćem; ja ne želim ništa da izgubim... Želim nešto da dobijem.“ Zatvorio je vrata odeljka, zatim je brzo izvadio svoju Perki Pat postavku, raširio je na podu i stavio svaki predmet na mesto, radeći žudnom brzinom. „Nešto što nam obično ne zapada“, dodao je, kao da Fren nije znala.

Njen muž – ili njegova žena ili oboje ili svi u čitavom skloništu – mogao je da se pojavi dok su on i Fren bili u stanju prenesenosti. I njihova dva tela bi sedela na propisanom odstojanju jedno od drugog; ništa neprilično se ne bi moglo primetiti, ma koliko razbludni posmatrači bili. Zakonski je tako presuđeno: nikakav odnos se nije mogao dokazati, a pravni stručnjaci iz UN uprave Marsa i drugih kolonija pokušali su – i nisu uspeli. U stanju prenesenosti može se počinuti incest, ubistvo, bilo šta, a sa pravnog stanovišta to ostaje samo mašta, tek nemoćna želja.

Ova vrlo interesantna činjenica ga je odavno navikla na upotrebu Moćnog-D; za njega je život na Marsu imao blagodeti.

„Mislim“, rekla je Fren, „da me iskušavaš da počinim nešto loše.“ Dok je sedela, izgledala je tužno; njene oči, velike i tamne, bile su fiksirane na tačku u sredini postavke, blizu ogromne garderobe Perki Pat. Odsutna, Fren je počela da se zeza sa bundom od nerca, ne progovarajući.

Dodao joj je pola trake Moćnog-D, a onda ubacio svoj deo u usta i pohlepno žvakao.

Još uvek izgledajući žalosna, i Fren je žvakala.

On je bio Volt. Posedovao je Jaguar, sportski svemirski brod kojim je mogao postići brzinu od petnaest hiljada milja na sat. Košulje su mu bile iz Italije, a njegove cipele su pravljene u Engleskoj. Kada je otvorio oči, pogledom je potražio mali GE sat-TV pored kreveta; biće automatski uključen, podešen na jutarnju emisiju velikog vesti-klovna Džima Briskina. Briskin je već uzimao oblik na ekranu, sa svojom plamenocrvenom perikom. Volt se podigao u sedeći položaj, pritisnuo dugme kojim se njegov krevet podešavao da ga podupre u sedećem položaju, i zavalio se da na momenat gleda emisiju koja se odvijala.

„Stojim ovde na uglu ulica Van Nes i Markit u centru San Franciska“, rekao je Briskin prijazno, „i upravo ćemo videti otvaranje nove stambene zgrade 'Ser Frensis Drejk', prve koja će biti potpuno pod zemljom. Sa nama, da preseče vrpca, nalazi se ta zanosna dama poznata sa bina i...“

Volt je isključio TV, ustao i bosonog otišao do prozora; podigao je roletne, pogledao toplu, blistavu ulicu San Franciska u rano jutro, brda i bele kuće. Bila je subota ujutro i nije morao da ode na svoj posao u korporaciji Ampeks dole u Palo Altou; umesto toga – a to mu je u mislima zvučalo lepo – imao je sastanak sa svojom devojkom, Pat Kristensen, koja je stanovala u modernom stančiću na Portero Hilu.

Uvek je bila subota.

U kupatilu je poprskao lice vodom, štrcnuo na njega pastu za brijanje i počeo da se brije. I dok se brija, buljeći u ogledalo i svoje poznate crte lica, ugledao je pričvršćenu poruku, napisanu njegovim rukopisom.

OVO JE ILUZIJA. TI SI SEM REGAN, KOLONIST
NA MARSU. UPOTREBI SVOJE
VREME U PRENESENOSTI, MOMČINO.
NAZOVI PAT U ROKU OD ODMAH!

I poruka je bila potpisana imenom Sema Regana.

Iluzija, pomislio je, zastajući sa brijanjem. Na koji način? Pokušao je da se priseti; Sem Regan i Mars, turobno sklonište kolonista... da, mogao je mutno da nasluti prizor, ali je sve izgledalo daleko i pokvareno i neubedljivo. Slegnuvši ramenima, nastavio je da se brije, zbunjen, sada, i pomalo potišten. U redu, pretpostavimo da je poruka istinita; možda se i sećao tog drugog sveta, tog tmurnog kvaziživota u nedobrovoljnom izgnanstvu u neprirodnom okolišu. Pa šta? Zašto bi trebalo da uništi ovo? Posegnuvši, strgnuo je poruku, zgužvao je i ispustio u otvor za otpatke u kupatilu.

Čim je završio brijanje, pozvao je Pat vidfonom.

„Slušaj“, odmah je rekla, hladna i kruta; na ekranu je njena plava kosa svetlucala: sušila ju je. „Ne želim da se vidimo, Volte. Molim te. Zato što znam šta planiraš i jednostavno nisam zainteresovana; razumeš li?“ Njene plavo-sive oči su bile hladne.

„Hmmm“, rekao je, uzdrman, pokušavajući da smisli neki odgovor. „Ali dan je divan... trebalo bi da budemo napolju. Da posetimo Golden Gejt park, na primer.“

„Biće suviše vruće da se izađe.“

„Ne“, usprotivio se, razdražen. „To je tek posle. Hej, mogli bismo da se prošetamo po plaži, brčkamo se u valovima. Važi?“

Kolebala se, vidno. „Ali onaj razgovor koji smo malopre vodili...“

„Nije bilo nikakvog razgovora. Nisam te video nedelju dana, od prošle subote.“ Govorio je tonom onoliko čvrstim i punim ubeđenja koliko je bilo moguće. „Svratiću do tebe za pola sata i pokupiti te. Ponesi kupaći kostim, znaš, onaj žuti. Onaj švedski sa grudnjakom.“

„Oh“, rekla je oholo, „taj je sad skroz van mode. Imam novi iz Švedske; još ga nisi video. Nosiću taj ako nije zabranjeno. Prodavačica u A & F nije bila sigurna.“

„Dogovoreno“, rekao je i prekinuo vezu.

Pola sata kasnije se u svom Jaguaru spuštao na izdignuto polje njene zgrade.

Pat je nosila džemper i pantalone; kupaći kostim je ispod njih, objasnila je. Noseći korpu za piknik, sledila ga je uz rampu do parkiranoog broda. Žustra i zgodna, žurila je ispred njega tapkajući svojim sandalama. Sve je ispalo kako se nadao; ovo će ipak biti odličan dan, nakon što njegovi jutarnji strahovi skroz nestanu... kao što hvala Bogu jesu.

„Čekaj dok vidiš kostim“, rekla je uvlačeći se u parkirani brod, sa korpom u krilu. „Zaista je izazovan; jedva da postoji; u stvari treba da nekako unapred veruješ da bi poverovao u njega.“ Kada je seo pored nje, naslonila se na njega. „Razmišljala sam o onom našem razgovoru – pusti me da završim.“ Stavila mu je ruku na usne učutkavši ga. „Znam da se zbila, Volt. Ali, na neki način, ti si u pravu; u stvari, ti u osnovi imaš pravi stav. Treba da izvučemo iz ovog što je moguće više. Vreme nam je ionako dovoljno kratko... ili mi bar tako izgleda.“ Bledo se osmehnula. „Zato vozi što brže možeš; hoću da stignem do okeana.“

Skoro istog trena su se spustili na parkiralište na rubu plaže.

„Biće sve vrelije“, trezveno je rekla Pat. „Svakog dana. Zar ne? Dok na kraju ne postane nepodnošljivo.“ Svukla je džemper, a onda, pomerajući se po sedištu broda, uspela da se izmigolji iz pantalona. „Ali nećemo živeti toliko dugo... proći će još pedeset godina pre nego što se ne bude moglo izaći napolje u podne. Kao što kažu, postati besni psi i Englezi; to još nismo.“ Otvorila je vrata i izašla u kupaćem kostimu. Bila je u pravu; bilo je potrebno verovati u nevidljive stvari da bi se uopšte razaznao. To im je potpuno odgovaralo, i njoj i njemu.

Zajedno, on i ona tumarali su po mokrom, utabanom pesku, gledajući meduze, školjke i oblutke, naplavljene talasima.

„Koja je ovo godina?“ Pat ga je najednom upitala, zastavši. Vetar joj je zamrsio kosu; podigla se u plavoj gužvi nalik na oblak, jasna i svetla i potpuno čista, svaka vlas za sebe.

Rekao je: „Pa, mislim da je...“ A onda nije mogao da se seti; izmicalo mu je. „Do vraga“, rekao je ljutito.

„Pa, nije važno.“ Uzela ga je pod ruku i nastavila. „Pogledaj, eno onog zaklonjenog mesta napred, iza onih stena.“ Pojačala je ritam

kretanja; telo joj se zatezalo dok su se njeni jaki, glatki mišići napinjali protiv vetra i peska i stare, poznate gravitacije sveta davno izgubljenog. „Jesam li ja kako-ono-beše – Fren?“ najednom je upitala. Prešla je preko stena, pena i voda su joj pokvasile stopala, članke; smejući se, poskočila je, zadrhtala od hladnoće. „Ili sam ja Patriša Kristensen?“ Obema rukama je zagladila kosu. „Ova je plava, pa mora da sam Pat. Perki Pat.“ Nestala je iza stena; on ju je brzo pratio, verući se za njom. „Bila sam Fren“, rekla je preko ramena, „ali to sada nije važno. Mogla sam biti bilo ko pre, Fren ili Helen ili Meri, i sada ne bi bilo važno. Je li tako?“

„Nije“, usprotivio se dostižući je. Zadihan, rekao je: „Važno je da si Fren. U suštini.“

„ U suštini.“ Bacila se na pesak, ležala naslanjajući se na lakat, crtajući pomoću oštrog crnog kamena divljačkim potezima koji su ostavljali duboko urezane linije; najednom je odbacila kamen i okrenula se, sedeći, da gleda okean. „Ali slučajnosti... one su Pat.“ Stavila je ruke pod grudi, a onda, polako ih podizala, sa zbunjenim izrazom na licu. „Ove“, rekla je, „su Patine. Ne moje. Moje su manje; sećam se.“

Seo je pored nje ne govoreći ništa.

„Ovde smo“, rekla je malo kasnije, „da bismo uradili ono što tamo u skloništu ne možemo. Tamo gde smo ostavili svoja pokvarljiva tela. Dok god održavamo naše postavke u dobrom stanju ovo...“ Pokazala je na okean, a onda opet dodirnula sebe, sa nevericom. „Ovo ne može propasti, zar ne? Obukli smo besmrtnost.“ Najednom se opružila na pesak i zatvorila oči, s jednom rukom preko lica. „A pošto smo ovde, i možemo da radimo ono što nam je u skloništu uskraćeno, onda bi po tvojoj teoriji to trebalo da radimo. Treba da iskoristimo mogućnost.“

Nagnuo se nad nju, sagnuo se i poljubio je u usta.

U njegovom umu jedan glas je pomislio: „Ali ja to mogu da uradim u svako doba.“ A u udovima njegovog tela tuđinska kontrola se učvrstila; seo je, podalje od devojke. „Na kraju krajeva“, pomislio je Norm Skein, „ja sam oženjen njom.“ Nasmejao se onda.

„Ko je rekao da možete da upotrebite moju postavku?“ pomislio je Sem Regan ljutito. „Izlazite iz mog odeljka. A kladim se da je i Moćni-D moj.“

„Ponudio si nam ga“, sustanar njegovog uma-tela je odgovorio. „Pa sam odlučio da prihvatim.“

„I ja sam ovde“, pomislio je Tod Moris. „I ako hoćete moje mišljenje...“

„Niko te nije pitao za njega“, pomislio je Norm Skein ljutito. „U stvari, niko te nije pozvao da i ti dođeš; zašto se ne vratiš gore i petljaš po onom tvom propalom beskorisnom vrtu, u kojem bi trebalo da budeš?“

Tod Moris je mirno pomislio: „Slažem se sa Semom. Nemam šanse da uradim ovo, sem ovde.“ Snaga njegove volje se pridružila Semovoj; još jednom se Volt nagnuo nad ispruženu devojkju, još jednom ju je poljubio u usta, ovaj put žestoko, sa povećanim uzbuđenjem.

Ne otvarajući oči Pat je tiho rekla: „I ja sam ovde. Ovo je Helen.“ Dodala je: „I Meri. Ali ne trošimo tvoju zalihu Moćnog-D, Seme; doneli smo ono što smo već imali.“ Zagrlila ga je kad su se tri stanovnice Perki Pat ujedinile u istom nastojanju. Iznenaden, Sem Regan je prekinuo kontakt sa Todom Morisom; pridružio se nastojanjima Norma Skeina, i Volt se udaljio od Perki Pat.

Okeanski talasi su ih zapljuskivali dok su ćutke ležali na plaži, dva lika koja su obuhvatala suštinu šest osoba. Dva u šest, pomislio je Sem Regan. Misterija se ponovila; kako je postignuta? Opet staro pitanje. Ali jedino do čega mi je stalo, pomislio je, jeste troše li mi Moćni-D. A kladim se da troše; nije me briga šta kažu; ne verujem im.

Ustajući, Perki Pat je rekla: „Pa, vidim da bih baš mogla i da odem da plivam; ovde se ništa neće desiti.“ Ušetala je u vodu, otplivala od njih dok su sedeli u njegovom telu, gledajući je kako se udaljava.

„Propustili smo šansu“, pomislio je Tod Moris suvo.

„Mojom krivicom“, priznao je Sem. Udruživši se, on i Tod su uspeli da ustanu; krenuli su par koraka za devojkjom, a onda, do članaka u vodi, zastali.

Sem Regan je već mogao osetiti da dejstvo droge ističe; osećao je slabost i strah i gorku mučninu kada je shvatio. Tako prokleta brzo, rekao je sebi. Gotovo je; natrag u sklonište, u jamu u kojoj se grčimo

i uvijamo kao crvi u papirnoj kesi, stisnuti daleko od sunčevog svetla. Bledi i beli i gadni. Stresao se.

Stresao se i ugledao, ponovo, svoj odeljak sa malim krevetom, lavaboom, stolom, šporetom... i na klonuloj, inertnoj gomili, prazne ljuštare Toda i Helen Moris, Fren i Norma Skeina, njegove vlastite žene Meri; oči su im buljile u prazno i odvratio je pogled, zgađen.

Na podu između njih je bila njegova postavka; pogledao je dole i video lutke, Volta i Pat, postavljene na ivicu okeana, blizu parkiranog Jaguara. Naravno, Perki Pat je imala na sebi skoro nevidljivi švedski kupaći kostim, a pored njih je bila majuška korpa za piknik.

I, pored postavke, obična smeđa hartija u kojoj je bio Moćni-D; njih petoro ga je sažvakalo, i kad je – protiv svoje volje – pogledao u njih, video je tanku crtu sjajnog smeđeg sirupa kako curi iz njihovih opuštenih, beživotnih usta.

Preko puta se Fren Skein mrdnula, otvorila oči, zastenjala; pogledala je u njega, a onda umorno uzdahnula. „Sprečili su nas“, rekao je.

„Previše smo otezali.“ Ustala je nesigurno, posrnula i skoro pala; odmah je bio na nogama hvatajući je. „Bio si u pravu; trebalo je da to uradimo odmah ako smo nameravali. Ali...“ Dopustila mu je da je drži na momenat. „Sviđaju mi se pripreme. Šetnja po plaži, pokazivanje kupaćeg kostima kojeg nema.“ Malo se nasmejala.

Sem je rekao: „Neće se probuditi još nekoliko minuta, kladim se.“

Raširenih očiju, Fren je rekla: „Da, u pravu si.“ Odskočila je od njega, do vrata; otvarajući ih, nestala je u hodniku. „U našem odeljku“, dozvala ga je. „Požuri!“

Zadovoljan, sledio ju je. Bilo je previše smešno; presavio se od smeha. Ispred njega devojka je ustrčala rampom do njenog nivoa skloništa; dostigao ju je, uhvatio kad su stigli do njenog odeljka. Zajedno su upali, kotrljajući se, kikotaјуći se i otimajući preko tvrdog metalnog poda, da bi udarili u zid.

Ipak smo pobedili, pomislio je spretno joj otkopčavajući grudnjak, počeo je da joj raskopčava košulju, svukao joj suknju i skinuo cipele bez kopči jednim brzim potezom; prionuo je na stvar i Fren je uzdahnula, ovaj put ne zbog umora.

„Bolje da zaključam vrata.“ Ustao je, pojurio do vrata i zatvorio ih čvrsto zaključavajući. Fren se u međuvremenu iskobeljala iz svoje

raskopčane odeće.

„Dođi natrag“, pozvala je. „Nemoj samo da gledaš.“ Nabacala ju je u zbrzanu gomilu, sa cipelama na vrhu kao pritiskivačima za hartiju.

Spustio se pored nje i njeni hitri, vešti prsti su poigrali po njemu; sa sjajem u svojim tamnim očima latila se njega, u čemu je uživao.

I to u njihovom tmurnom marsovskom boravištu. Pa ipak – uspevali su u tome na stari način, jedini način; pomoću droge koju su donosili skriveni rasturači. Moćni-D je omogućio ovo; i dalje im je bio potreban. Ni na koji način nisu bili slobodni.

Dok su Frenina kolena stezala njegove gole slabine, pomislio je: i ni na koji način ne želimo da budemo. U stvari, želimo upravo suprotno. Dok mu je ruka klizila niz njen glatki, uzdrhtali stomak, pomislio je: čak bi nam koristilo još malo.

4

Na recepciji veteranske bolnice „Džems Ridl“ u Bazi III na Ganimedu, Leo Bulero je skinuo svoj skupoceni ručno rađeni polucilindar od vunkrzna pred devojkom u uštirkanoj beloj uniformi i rekao: „Ovde sam da bih video jednog pacijenta, gospodina Eldona Trenta.“

„Žalim, gospodine“, počela je devojka, ali ju je prekinuo.

„Recite mu da je Leo Bulero ovde. Jeste li čuli? Leo Bulero.“ I pogledao je preko njene ruke u knjigu prijema; video je broj Eldričeve sobe. Kada se devojka okrenula prema prekidačima, krenuo je u pravcu tog broja. Do vruga i čekanje, rekao je u sebi; prešao sam milione milja da vidim tog čoveka ili stvar, šta god da je .

Naoružani vojnik UN puškom ga je zaustavio pred vratima, veoma mlad čovek sa bistrim, hladnim očima poput devojke; očima koje su jasno govorile ne, čak i njemu.

„U redu“, progundao je Leo. „Jasno mi je. Ali da zna ko je ovde, rekao bi da me pustite.“

Pored njega, preplašivši ga, oštar ženski glas je rekao: „Kako ste saznali da je moj otac ovde, gospodine Bulero?“

Okrenuo se i ugledao prilično zdepastu ženu tridesetih godina; pažljivo ga je posmatrala i pomislio je: ovo je Zoe Eldrič. Trebalo bi da znam; dovoljno je na društvenim stranicama homeonovina.

Zvaničnik UN je prišao. „Gospođice Eldrič, ukoliko želite možemo izbaciti gospodina Bulera iz ove zgrade; zavisi od vas.“ Prijatno se nasmešio Leu i Leo ga je odmah identifikovao. To je bio šef pravnog odeljka UN, nadređeni Neda Larka, Frenk Santana. Tamnook, oprezan, treperav, Santana je brzo pogledao od Lea do Zoe Eldrič čekajući odgovor.

„Ne“, najzad je rekla Zoe. „Bar ne ovog trena. Ne dok ne saznam kako je pronašao da je tata ovde; nije mogao da zna. Zar ne, gospodine Bulero?“

Santina je promrmljao: „Pomoću jedne od njegovih Pre-Mod prekoga, verovatno. Je li tako, Bulero?“

Ubrzo je Leo, oklevajući, klimnuo glavom.

„Znate, gospođice Eldrič“, objasnio je Santina, „čovjek kao što je Bulero može da unajmi šta god hoće, bilo kakav talenat. Tako da smo ga očekivali.“ Pokazao je dvojicu uniformisanih naoružanih stražara pred vratima Palmera Eldriča. „Zato su nam potrebni obojica, stalno. Kao što sam pokušao da objasnim.“

„Zar ne postoji način da sklopim posao sa Eldričem?“ upitao je Leo. „Zbog toga sam došao; nemam ništa protivzakonito na umu. Mislim da ste svi vi ćaknuti ili pokušavate da sakrijete nešto; možda vam savest nije mirna.“ Pogledao ih je, ali nije uočio ništa. „Da li je zaista Palmer Eldrič tamo unutra?“ zapitao je. „Kladim se da nije.“ Ponovo nije dobio odgovor; ni jedno od njih dvoje nije progutalo mamac.

„Umoran sam“, rekao je. „Put dovde je bio dugačak. Do vraga sve; idem da pojedem nešto i onda ću naći sobu u hotelu i spavati deset sati i zaboraviti sve ovo.“ Okrenuvši se, otišao je kočoperno.

Ni Santina ni gospođica Eldrič nisu pokušali da ga zaustave. Razočaran, nastavio je, osećajući zgađenost koja ga je pritiskala.

Očigledno će morati dopreti do Palmera Eldriča preko nekakvog posrednika. Možda bi, razmišljao je, Feliks Blau i njegova privatna policija mogli prodreti ovde. Valjalo bi pokušati.

Ali kad god bi se ovoliko oneraspoložio, sve bi izgubilo važnost. Zašto da ne uradi kako je rekao, jede i odmori se, što mu je potrebno, zaboravi na prodor do Eldriča, zasad? Do vraga svi oni, rekao je u sebi izlazeći iz bolničke zgrade i marširajući do trotoara da potraži taksi. Ta ćerka, pomislio je... Izgleda žilavo, kao lezbejka, sa kratko podšišanom kosom i bez šminke. Fuj.

Našao je taksi i neko vreme se vozio razmišljajući.

Preko vidsistema u taksiju je kontaktirao Feliksa Blaua na Zemlji.

„Drago mi je što ste nazvali“, rekao je Blau čim je saznao ko zove. „Postoji jedna organizacija koja se pojavila u Bostonu pod čudnim okolnostima; izgleda da je nikla preko noći, netaknuta, sa sve...“

„Čime se bavi?“

„Pripremaju se da izađu na tržište sa nečim; imaju svu opremu, uključujući i tri oglasna satelita, slična vašima, jedan na Marsu, jedan na Iou, jedan na Titanu. Glasine koje čujemo tvrde da se spremaju da trguju robom koja je direktna konkurencija vašim Perki Pat postavkama. Biće nazvana Koni Kompenion lutka.“ Kratko se nasmejao. „Zar to nije cakano?“

Leo je rekao: „Šta je sa... znaš već. Sa dodatkom.“

„Nema informacija o tome. Uz pretpostavku da postoji, bio bi izvan legalnog obima tržišnih operacija, pretpostavljam. Da li je minovana postavka ikako upotrebljiva bez... aditiva?“

„Ne.“

„To bi bio odgovor na to.“

Leo je rekao: „Nazvao sam da saznam možeš li me ubaciti da vidim Palmera Eldriča. Pronašao sam ga ovde u Bazi III na Ganimeđu.“

„Setite se mog izveštaja o Eldričevom uvozu lišajeva sličnog onom koji se upotrebljava za pravljenje Moćnog-D. Je li vam palo na pamet da je ovu novu bostonsku firmu možda pokrenuo Eldrič? Iako izgleda prerano za tako nešto; međutim, mogao se unapred radiom javiti kćerki godinama ranije...“

„Moram ga videti“, rekao je Leo.

„Znači da je u bolnici 'Džems Ridl', pretpostavljam. Mislili smo da bi mogao biti tamo. Uzgred; jeste li ikad čuli za čoveka po imenu Ričard Hnat?“

„Nikad.“

„Predstavnik ove nove bostonske firme se sreo s njim i sklopio nekakvu pogodbu. Taj predstavnik, lčolc...“

„Kakva zbrka“, rekao je Leo. „A ne mogu ni da priđem Eldriču; Santina mu se mota oko vrata, skupa sa onom muškobanjom od Palmerove kćerke.“ Pored njih dvoje niko neće proći, procenio je.

Dao je Feliksu Blauu adresu hotela u Bazi III, onog u kojem je ostavio prtljag, i prekinuo.

Kladim se da je u pravu, rekao je u sebi. Palmer Eldrič je taj konkurent. Baš sam baksuz: moram se baviti baš onim poslom u koji Eldrič, na putu natrag sa Proksime, odlučuje da uđe. Što nisam mogao da proizvodim sisteme za navođenje raketa i takmičim se samo sa GE i Dženeral Dajnamiks?

Sada se zaista pitao kakav je to lišaj Eldrič doneo sa sobom. Poboljšanje Moćnog-D, možda. Jeftinije za proizvodnju, sposobnije da potakne duži i intenzivniji prenos. Joooj!

Razmišljajući o ovom i onom, pala mu je na pamet bizarna činjenica. Organizacija poreklom iz Ujedinjene Arapske Republike; iznajmljivanje obučениh ubica. Ne bi imali šanse protiv Palmera Eldriča... takav čovek kad se jednom odluči na nešto...

A još je tu bilo i proročanstvo Rondinele Fugejt; u budućnosti će biti optužen za ubistvo Palmera Eldriča.

Očigledno će naći način i pored prepreka.

Imao je kod sebe oružje tako malo, tako neopipljivo, da ga ni najpažljivija pretraga ne bi mogla uočiti. Pre nekog vremena mu ga je jedan hirurg u Vašingtonu ušio u jezik; samonavodeća, visokobrzinska otrovna strelica, načinjena po uzoru na ruske... ali mnogo poboljšana, tako da je nakon pogađanja žrtve nestajala ne ostavljajući tragove. I sam otrov je bio originalan; nije ometao rad srca ili pluća; u stvari, nije ni bio otrov, već filtrirani virus koji se razmnožavao u krvotoku žrtve uzrokujući smrt u roku od četrdeset osam sati. Bio je karcinomatni, uvezen sa jednog od Uranovih meseca i javnosti nepoznat; prilično ga je koštao. Sve što je trebalo da uradi je da stane na dohvata ruke onom koga je odabrao kao žrtvu i rukom stisne koren jezika, istovremeno ga plazeći u pravcu žrtve. Pa ako bude mogao da vidi Eldriča...

A bolje mi je da to sredim, shvatio je, pre nego što ova nova bostonska korporacija počne sa proizvodnjom. Pre nego što bude mogla da funkcioniše i bez Eldriča. Kao i svaki drugi korov, trebalo ju je saseći ili u korenu ili ne uopšte.

Kada je stigao do hotelske sobe, pozvao je P.P. Postavke da vidi da li ga neki događaj ili poruka od životne važnosti čekaju da im posveti pažnju.

„Da“, rekla je gospođica Glison čim ga je prepoznala. „Ima jedan hitan poziv od gospođice Impejšens Vajt – ako joj je to ime, ako sam tačno zapisala. Evo broja. To je na Marsu.“ Podigla je cedulju u krupni plan.

Prvo Leo nije mogao da se seti nijedne žene po imenu Vajt. A onda ju je identifikovao – i osetio strah. Zašto je ona nazvala?

„Hvala“, promrmljao je i odmah prekinuo vezu. Bože, ako je pravni odeljak UN prisluškiavao razgovor... jer je Impi Vajt, koja je radila na Marsu, bila vrhunski rasturač Moćnog-D.

Nevoljno je nazvao broj.

Malog lica i oštih očiju, zgodna iako oniska, Impi Vajt se pojavila na videkranu. Zamišljao ju je mnogo mišićavijom; izgledala je kao bantam-kategorija, ali ipak borbena. „Gospodine Bulero, čim vam kažem...“

„Nema drugog načina? Nekim drugim putem?“ Postojao je način kojim je Koner Frimen, šef operacija na Veneri, mogao stupiti u kontakt s njim. Gospođica Vajt je mogla ići preko Frimena, svog nadređenog.

„Posetila sam jedno sklonište, gospodine Bulero, na jugu Marsa, jutros sa pošiljkom. Stanovnici su odbili da kupe. Zato što su sve kožice potrošili za neki novi proizvod. Iste vrste kao i... ono što mi prodajemo. Žvaka-Z.“ Nastavila je: „I...“

Leo Bulero je prekinuo vezu. I sedeo potresen, u tišini, razmišljajući.

Ne smem da dopustim da me ovo poremeti, rekao je u sebi. Uostalom, ja sam evolvirana varijanta čoveka. Znači to je to: to je taj novi proizvod bostonske firme. Proizveden od Eldričevog lišaja; to moram da pretpostavim. On leži tamo u bolničkom krevetu na manje od milje od mene, naređujući bez sumnje preko Zoe, a ja ne mogu, do boga, ništa da uradim. Čitava operacija je zamišljena i odvija se. Već sam zakasnio. Čak i ova stvar u mom jeziku, shvatio je. Sada je uzaludna.

Ali nešto ću smisliti, znao je. Uvek smislim.

Nije ovo baš bio kraj P.P. Postavki.

Jedini problem je bio šta bi mogao da uradi? To mu je izmicalo, što nije umanjivalo njegovu znojavu, nervoznu strepnju.

Dođi mi, idejo iz veštački ubrzanog kortikalnog razvoja, rekao je moleći se. Bože, pomози mi da savladam svoje neprijatelje, tu kopilad. Možda ako iskoristim svoje Pre-Mod prekoge, Roni Fugejt i Barnija... možda oni mogu da pronađu neko rešenje, posebno Barni, taj stari profesionalac; njega nisam još ni uvukao u ovo.

Još jednom je obavio vidpoziv na Teru, u P.P. Postavke. Ovaj put je tražio odeljenje Barnija Mejersona.

A onda se setio Barnijevog problema sa regrutacijom, njegove potrebe da razvije neotpornost na stresove da ne bi završio u skloništu na Marsu.

Nemilosrdno, Leo Bulero je pomislio, ja ću obezbediti dokaz za to; za njega opasnost od regrutacije već više ne postoji.

Kada je primljen poziv od Lea Bulera na Ganimedu, Barni Mejerson je bio sam u svojoj kancelariji.

Razgovor nije dugo trajao; kada je završio, pogledao je na svoj sat, i začudio se. Pet minuta. Izgledalo je kao važan period njegovog života.

Ustajući, dodirnuo je dugme na interfonu i rekao: „Ne puštajte nikoga ovamo neko vreme. Čak ni – posebno ni – gospođicu Fugejt.“ Otišao je do prozora i stajao posmatrajući vrelu, blještavu, praznu ulicu napolju.

Leo je uvalio ceo problem njemu u krilo. Bilo je to prvi put da je video svog poslodavca u kolapsu; zamisli, pomislio je, Leo Bulero zbunjen – prvom konkurencijom koju je ikad iskusio. On jednostavno nije navikao na to. Postajanje nove firme iz Bostona ga je totalno, na neko vreme, dezorijentisalo; čovek je postao dete.

S vremenom će se Leo izvući iz toga, ali u međuvremenu – šta ja mogu da izvučem iz toga? Barni Mejerson je zapitao sebe i nije tog trena video nikakav odgovor. Mogu da pomognem Leu... ali šta Leo može da uradi za mene? Takvo pitanje mu se više sviđalo. U stvari, morao je da razmišlja na takav način; tome ga je sam Leo učio, godinama. Njegov poslodavac ne bi želeo ništa drugačije od toga.

Neko vreme je sedeo udubljen u misli, a onda je, kao što je Leo naredio, posvetio pažnju budućnosti. Kada se već bavio tim, dirnuo je još jednom u svoju situaciju sa regrutacijom; pokušao je da vidi tačno kako će se to konačno završiti.

Ali tema njegovog regrutovanja je bila premala, previše samo jota, da bi bila zabeležena u javnim analima velikih; nije mogao ispitati naslove u homeonovinama, čuti nešto u vestima... u Leovom slučaju, stvari su drukčije stajale. Jer je predvideo dosta članaka u novinama koji su se odnosili na Lea i Palmera Eldriča. Sve je, naravno, bilo nejasno i alternative su se pojavljivale u haotičnom izobilju. Leo će se sresti sa Eldričem; Leo neće. I – na ovo se

intenzivno usredsredio – Leo optužen za ubistvo Palmera Eldriča; Dobri bože, šta to znači?

Značilo je, otkrio je pažljivim posmatranjem, upravo ono što je i rečeno. A ukoliko Leo bude uhapšen, bude mu suđeno i bude osuđen, to bi moglo da predstavlja svršetak P.P. Postavki kao preduzeća koje svojim nameštenicima daje platu. Time i kraj karijere zbog koje je već žrtvovao sve drugo u svom životu, svoj brak i ženu koju je – čak i sad! – voleo.

Očigledno bi mu koristilo, čak bi bilo neophodno, da upozori Lea. A čak bi i ovaj podatak mogao biti korisno upotrebljen.

Nazvao je Lea. „Imam tvoje novosti.“

„Dobro.“ Leo se razvedrio, njegovo zajapureno, izduženo lice sa ljuskom na vrhu je preplavio izraz olakšanja. „Hajde, Barni.“

Barni je rekao: „Uskoro će biti situacija koju možeš iskoristiti. Možeš uspeti da se vidiš sa Palmerom Eldričem – ne tamo u bolnici, već negde drugde. Odvešće ga sa Ganimeda po njegovom vlastitom naređenju.“ Dodao je oprezno, ne želeći da otkrije previše podataka koje je sakupio: „Doći će do razmirica između njega i UN; on ih trenutno koristi, dok je hendikepiran, da ga štite. Ali kad ozdravi....“

„Detalje“, rekao je Leo odmah, budno nagnuvši svoju veliku glavu.

„Postoji nešto što bih želeo zauzvrat.“

„Za šta?“ Leovo uočljivo evolvirano lice se smrklo.

Barni je rekao: „U zamenu za moje saopštavanje tebi tačnog datuma i mesta na kojem možeš uspešno prići Palmeru Eldriču.“

Gundajući, Leo je rekao: „A šta ti 'oćeš, Hrista ti?“ Zabrinuto je pogledao Barnija; E-terapija nije donela spokoj.

„Četvrtinu jednog procenta ukupnog prihoda. Od P.P. Postavki... ne računajući prihode iz bilo kog drugog izvora.“ Što je značilo mrežu plantaža na Veneri odakle je Moćni-D dobijan.

„Božji ti lebac“, rekao je Leo i zahripao.

„Ima još.“

„Šta još? Mislim, bićeš bogat!“

„I hoću restruktuiranje tvoje upotrebe Pre-Mod konsultanata. Svaki će ostati na svom mestu, nominalno radeći posao koji i sad radi, ali uz ovu izmenu. Sve njihove odluke će se upućivati meni na konačnu ocenu, imaću poslednju reč u njihovom odlučivanju. Tako

da neću više predstavljati samo jednu oblast; možeš predati Njujork Roni čim...“

„Gladan moći“, rekao je Leo prodornim glasom.

Barni je slegnuo ramenima. Koga briga kako se to zove? Predstavljalo je kulminaciju njegove karijere; ovo je ono što se računa. A svi su bili umešani što se toga tiče, uključujući i Lea. U stvari, Leo je bio na prvom mestu.

„U redu“, rekao je Leo klimajući glavom. „Možeš biti pastir svim ostalim Pre-Mod konsultantima; meni to ništa ne znači. Sad mi reci kako i kad i gde...“

„Možeš se sresti sa Eldričem za tri dana. Jedan od njegovih vlastitih brodova, bez oznaka, prebaciće ga sa Ganimeda prekosutra, na njegovo imanje na Luni; tamo će nastaviti da se oporavlja, ali ne više na teritoriji UN. Frenk Santana neće više biti nadležan za tu stvar, pa ga možeš zaboraviti. Dvadeset i trećeg će se na svom posedu Eldrič sastati sa reporterima homeonovina i ispričati im svoju verziju onog što se dešavalo tokom njegovog puta; biće dobro raspoložen – bar će tako izvestiti. Na izgled zdrav, veseo što se vratio, oporavak mu protiče zadovoljavajuće... ispričaće dugu priču o...“

„Samo mi reci kako da uđem. Još uvek će biti mera sigurnosti; sprovodiće ih njegovi momci.“

Barni je rekao: „P.P. Postavke – pazi sad – izdaju trgovački bilten četiri puta godišnje. Pamet minovanja. To je toliko malena operacija da verovatno i ne znaš da postoji.“

„Misliš, treba da odem kao novinar našeg kućnog organa?“ Leo je zurio u njega. „Mogu ući na njegov posed na osnovu toga?“ Izgledao je zgađeno. „Do vraga. Nisam morao da ti platim za takvu smrdljivu informaciju; bilo bi objavljeno sutra ili ovih dana – mislim, ako će tamo biti reportera, moraće da objave.“

Barni je slegnuo ramenima. Nije se potrudio da odgovori.

„Izgleda da si me prešao“, rekao je Leo. „Bio sam previše nestrpljiv. Dobro“, dodao je ravnodušno, „možda mi možeš reći šta će pružiti reporterima kao objašnjenje. Šta je to našao u sistemu Proksima? Pominje li lišajeve koje je doneo sa sobom?“

„Pominje. Tvrdi da je to neškodljivi oblik odobren od strane Biroa za narkotike UN, koji će zameniti...“ Oklevao je. „Izvesne opasne,

veoma rasprostranjene supstance koje stvaraju naviku. I...“

„I“, dovršio je Leo sa okamenjenim izrazom lica, „objaviće da osniva kompaniju za promet tom svojom, ne-narkotičkom robom.“

„Da“, rekao je Barni. „Zvaće se Žvaka-Z i reklamiraće se sloganom: za najbolji ukus, žvaćite Žvaku-Z.“

„Ma za ime božje!“

„Sve je to dogovoreno preko intersistemskog radio-lasera još odavno, preko njegove kćerke i sa odobrenjem Santine i Larka iz UN, u stvari sa odobrenjem samog Hepbern-Džilberta. Oni ovo vide kao način da konačno okončaju trgovinu Moćnog-D.“

Neko vreme je bila tišina.

„U redu“, rekao je Leo promuklo. „Baš je šteta što ovo nisi mogao predvideti pre par godina, ali do vraga – ti si nameštenik, a niko ti nije rekao da to uradiš.“

Barni je slegnuo ramenima.

Smrknutog lica, Leo Bulero je prekinuo vezu.

Znači to je to, rekao je Barni u sebi. Prekršio sam Pravilo br. 1 u pravljenju karijere: nikad ne reci svom nadređenom nešto što ne želi da čuje. Pitam se koje će biti posledice toga.

Vidfon se najednom opet uključio; još jednom su se oblikovali zamagljeni obrisi Lea Bulera. „Slušaj, Barni. Upravo sam se setio nečega. Ovo će te naljutiti, pa budi spreman.“

„Spreman sam.“ Pripremio se.

„Zaboravio sam, a nije trebalo da zaboravim, da sam ranije govorio sa gospođicom Fugejt i da ona zna za – izvesne događaje u budućnosti, što se tiče mene i Palmera Eldriča. Događaje koji u svakom slučaju, ukoliko se uznemiri – a da joj ti budeš iznad glave bi je uznemirilo – mogla bi dobiti histeričan napad i naškoditi nam. Pa sam se setio da bi eventualno svi moji Pre-Mod konsultanti mogli doći do te informacije, pa bi tvoja ideja da ih sve nadzireš...“

„Ti 'događaji'“, prekinuo ga je Barni, „imaju veze sa tvojom optuženošću za prvostepeno ubistvo Palmera Eldriča; tačno?“

Leo je zagundao, istisnuo vazduh kroz zube i mrzovoljno zurio u njega. Na kraju je, sa oklevanjem, klimnuo glavom.

„Neću ti dopustiti da se izvučeš iz pogodbe koju si upravo sklopio sa mnom“, rekao je Barni. „Obećao si mi izvesne stvari i očekujem od tebe da...“

„Ali“, promrmljao je Leo, „ta luda devojka – ona je nepouzdana, otrčaće psima UN; Barni, ona me ima u šaci!“

„Imam te i ja“, ukazao je tiho.

„Aha, ali tebe znam već godinama.“ Izgledalo je da Leo brzo misli, procenjujući situaciju sa onim što je voleo da zove svojim sledeći-stepen-u-Homo-Sapiens-evolviranim-znanjem moćima, ili tako nekako. „Ti si drugar. Ti to ne bi uradio, ono što bi ona uradila. A u svakom slučaju ti još uvek mogu ponuditi procenat prihoda koji si tražio. U redu?“ Pogledao je Barnija oprezno, ali sa jakom odlučnošću; bio je rešen. „Možemo li zaključiti s tim, onda?“

„Već smo zaključili, pre.“

„Ali prokletstvo, kao što sam rekao, zaboravio sam na...“

„Ako ne ispuniš obećanje“, rekao je Barni, „daću otkaz. I otići kod nekog drugog sa svojom sposobnošću.“ Predugo se trudio da bi odustao u ovom trenutku.

„Ti?“ rekao je Leo sa nevericom. „Mislim, ne govoriš samo o odlasku policiji UN; govoriš o – menjanju strane i odlasku kod Palmera Eldriča!“

Barni nije ništa rekao.

„Ti prokleti smrdljivko“, rekao je Leo. „Znači, to je pokušaj da se ostane na površini u ovakvim vremenima napravio od nas. Čuj; nisam baš siguran da će te Palmer prihvatiti. Verovatno već ima postavljene svoje Pre-Mod ljude. A ako ima, onda već zna vest, o mom...“ Prekinuo je. „Da, rizikovaću; mislim da imaš onaj grčki greh – kako su ga ono zvali? Oholost? Ponos, kao kod Sotone. Previše pružaš da zagrabiš. Samo ti zagrabi, Barni. U stvari, uradi šta god hoćeš; meni ne smeta. I mnogo sreće, druškane. Piši mi kako se snalaziš, a sledeći put kad osetiš želju da nekog ucenjuješ...“

Barni je prekinuo vezu. Ekran je postao bezlično siv. Siv, pomislio je, kao svet u meni i oko mene, kao stvarnost. Ustao je i ukočeno šetao tamo-amo, sa rukama u džepovima pantalona.

Najbolje bi mi bilo, zaključio je, u ovom trenutku – Bože sačuvaj – da se udružim sa Roni Fugejt. Jer je ona ta koje se Leo boji, sa dobrim razlogom. Mora da postoji čitava galaksija stvari koje bi ona uradila, a koje ja ne bih. A Leo zna to.

Ponovo je seo i zatražio da nađu Roni, da je dovedu u njegovu kancelariju.

„Haj“, rekla je vedro, živopisna u svilenj haljini pekinškog kroja, bez grudnjaka. „Šta se dešava? Zvala sam te pre par minuta, ali...“

„Ti jednostavno nikad“, rekao je, „nikad nisi kompletno obučena. Zatvori vrata.“

Zatvorila je vrata.

„Međutim“, rekao je, „mora ti se priznati, bila si jako dobra u krevetu sinoć.“

„Hvala.“ Njeno mlado, čisto lice je sijalo.

Barni je rekao: „Predviđaš li jasno da će naš poslodavac ubiti Palmera Eldriča? Ili ima sumnje?“

Progutavši knedlu, sagnula je glavu i promrmljala: „Ti baš zračiš talentom.“ Sela je i prekrstila noge koje su bile, primetio je, gole. „Naravno da ima sumnje. Pre svega mislim da je to kretenski od strane gospodina Bulera, jer će mu to naravno značiti kraj karijere. Novine ne znaju – neće znati – koji je motiv imao za to, pa ne mogu da pogodim; mora da je nešto ogromno i užasno, zar ne misliš?“

„Kraj njegove karijere“, rekao je Barni, „i takođe tvoje i moje.“

„Ne“, rekla je Roni, „ne mislim tako, dragi. Razmislimo malo. Gospodin Palmer Eldrič će ga smeniti u oblasti minovanja; zar nije to verovatan motiv gospodina Bulera? I zar nam to ne govori nešto o ekonomskoj stvarnosti koja će uslediti? Čak i sa gospodinom Eldričem mrtvim, izgleda da će njegova organizacija...“

„Znači, prelazimo kod Eldriča? Tek tako?“

Mršteći lice zbog koncentracije, Roni je s naporom rekla: „Ne, nisam baš tako mislila. Ali moramo se čuvati da ne izgubimo uz gospodina Bulera; ne bismo hteli da budemo odvučeni na dno skupa sa njim... još je mnogo godina preda mnom, a u manjoj meri i pred tobom.“

„Hvala“, rekao je kiselo.

„Ono što sada treba da uradimo jeste da pažljivo planiramo. A ako prekogi ne mogu da naprave planove za budućnost...“

„Dao sam Leu informaciju koja će dovesti do njegovog susreta sa Eldričem. Je li ti palo na pamet da bi njih dvojica mogli formirati zajednički sindikat?“

„Ne... ne vidim ništa u tom smislu u budućnosti. Nikakav članak u novinama u tom smislu.“

„Bože“, rekao je prezrivo, „to se neće pojaviti u novinama.“

„Oh.“ Ukorena, klimnula je glavom. „Mislim da je tako.“

„A ukoliko se to dogodi“, rekao je, „nas ne bi nigde bilo, kad napustimo Lea i pređemo kod Eldriča. Dobio bi nas natrag pod svojim uslovima; bolje bismo prošli da skroz izađemo iz Pre-Mod biznisa.“ To mu je bilo očigledno, a po izrazu lica Roni Fugejt je video da je i njoj očigledno. „Ako kontaktiramo sa Palmerom Eldričem...“

„Ako moramo.“

Barni je rekao: „Ne moramo. Možemo gurati dalje ovakvi kakvi smo.“ Kao nameštenici Lea Bulera, bez obzira hoće li on pasti ili se dići ili čak kompletno nestati, pomislio je u sebi. „Reći ću ti šta još možemo da uradimo; možemo kontaktirati sa svim ostalim Pre-Mod konsultantima koji rade za P.P. Postavke i formirati sopstveni sindikat.“ To je bila ideja sa kojom se godinama poigravao. „Takoreći esnaf, sa monopolom. Onda možemo diktirati uslove i Leu i Eldriču.“

„Samo“, rekla je Roni, „što Eldrič ima sopstvene Pre-Mod konsultante, očito.“ Nasmejala mu se. „Nemaš jasnu koncepciju šta da radiš, zar ne, Barni? To mogu da vidim. Kakva šteta. A radio si tolike godine.“ Tužno je odmahнула glavom.

„Mogu da vidim“, rekao je, „zašto je Leo oklevao pri pomisli da ti stane na put.“

„Zato što govorim istinu?“ Podigla je obrve. „Da, možda je tako, svi se boje istine. Ti, na primer – ne sviđa ti se da se suočiš sa činjenicom da si rekao 'ne' onom jadnom prodavcu posuda samo da bi uzvratio ženi koja...“

„Umukni“, rekao je divljački.

„Znaš li gde je verovatno taj prodavač posuda ovog trena? Potpisuje za Eldriča. Učinio si njemu – i svojoj bivšoj ženi – uslugu. A da si rekao 'da', vezao bi ga za kompaniju koja propada, uskratio bi im šansu da...“ Prekinula je. „Kvarim ti raspoloženje.“

Načinivši pokret rekao je: „Ovo jednostavno nije relevantno za ono zbog čega sam te pozvao ovamo.“

„Tačno.“ Klimnula je. „Pozvao si me ovamo da bismo mogli da smislimo način da izdamo Lea Bulera zajedno.“

Zbunjen, rekao je: „Čuj...“

„Ali tako je. Ne možeš se sam nositi s tim; potrebna sam ti ja. Nisam rekla da neću. Ne gubi živce. Međutim, smatram da ovo nije ni vreme ni mesto da razgovaramo o tome; sačekajmo dok ne

budemo kod kuće u apartmanu. Važi?“ Uputila mu je, tada, briljantan osmeh, pun apsolutne topline.

„Važi“, složio se. Bila je u pravu.

„Zar ne bi bilo tužno“, rekla je Roni, „da je ova tvoja kancelarija ozvučena? Možda će gospodin Bulero dobiti traku sa svim ovim što smo upravo rekli.“ Nastavila je da se smeši, čak i više; to ga je očaralo. Ta devojka se ne boji nikoga i ničega na Zemlji i u čitavom Solarnom sistemu, shvatio je.

Voleo bi da se i on tako oseća. Jer je postojao jedan problem koji ga je proganjao, koji nije raspravljao ni sa Leom ni sa njom, iako je to sigurno i Lea uznemiravalo... i trebalo bi, ako je onoliko racionalna koliko je izgledala da jeste, da i nju uznemirava.

Tek je trebalo utvrditi da je ono što se vratilo sa Proksime, osoba ili stvar iz brodoloma na Plutonu, zaista Palmer Eldrič.

5

Finansijski zbrinut ugovorom sa ljudima iz kompanije Žvaka-Z, Ričard Hnat je nazvao jednu od dr Vili Denkmalovih klinika za E-terapiju u Nemačkoj; odabrao je centralnu, u Minhenu, i počeo da ugovara smeštaj i za sebe i za Emili.

Stigao sam u visoko društvo, rekao je sam sebi dok je čekao, sa Emili, u otmenoj, kožom gnofa ukrašenoj čekaonici klinike. Dr Denkmal je, po svom običaju, ponudio da početni razgovor obavi lično, iako će, naravno, samu terapiju obavljati članovi njegove ekipe.

„Čini me nervoznom“, prošaputala je Emili; držala je časopis u krilu, ali nije bila u stanju da čita. „To je tako... neprirodno.“

„Do vraga“, rekao je Hnat energično, „upravo to nije; to je ubrzanje prirodnog procesa evolucije koji se ionako stalno odvija, samo je obično toliko polagan da ga ne uočavamo. Mislim, pogledaj naše pretke u pećinama; bili su dlakavi po celom telu i nisu imali bradu i bili su slabi što se frontalne oblasti mozga tiče. I imali su velike spojene kutnjake kojima su žvakali nekuvane semenke.“

„Dobro“, rekla je Emili klimajući glavom.

„Što se više udaljimo od njih, to bolje. Uostalom, oni su evolvirali da se sretnu sa ledenim dobom; mi moramo da evolviramo da bismo se sreli sa vatrenim dobom, upravo suprotno. Pa nam treba ta hitinska koža, ta ljuštura i izmenjeni metabolizam, koji nam omogućava da spavamo usred dana, a i pojačanje kiseonika u krvi i...“

Iz unutrašnje kancelarije izašao je dr Denkmal, onizak, zaokrugljen tip Nemca iz srednje klase, sa belom kosom i brkovima kakve je imao Albert Švajcer. Sa njim je izašao još jedan čovek i Ričard Hnat je prvi put izbliza video rezultat E-terapije. A nije bilo isto što i videti slike u društvenoj rubrici homeonovina. Uopšte nije.

Čovekova glava je podsetila Hnata na fotografiju koju je jednom video u nekom udžbeniku, ispod fotografije je bila oznaka

hidrocefaličan. Isto uvećanje iznad čela; bilo je očito nalik na kupolu i čudnog krhkog izgleda i odmah mu je bilo jasno zašto te dobrostojeće osobe koje su evolvirale, u žargonu zovu mehuroglavima. Izgleda kao da će se raspuknuti, pomislio je, impresioniran. I – masivna ljuska. Kosa je ustupila mesto tamnijoj, jednoličnijoj strukturi hitinskog omotača. Mehuroglavi? Pre bi se reklo kokosoglavi.

„Gospodine Hnat“, rekao je dr Denkmal Ričardu Hnatu, zastavši. „I Frau Hnat. Pridružiću vam se za nekoliko trenutaka.“ Okrenuo se čoveku pored sebe. „Čista slučajnost što smo uspeli da vas ubacimo danas, gospodine Bulero, tako nenajavljenog. U svakom slučaju, niste nimalo izgubili; čak ste i napredovali.“

Međutim, gospodin Bulero je gledao u Ričarda Hnata. „Već sam čuo vaše ime ranije. Ah, da. Feliks Blau vas je pomenuo.“ Njegove nadmoćno inteligentne oči su potamnele i rekao je: „Jeste li vi nedavno potpisali ugovor sa bostonskom firmom koja se zove...“ Njegovo izduženo lice, izobličeno kao da je u permanentnom optički neispravnom ogledalu, se iskrivilo. „Žvaka-Z Proizvođači?“

„Š-šta vas briga“, promućao je Hnat. „Vaš Pre-Mod konsultant nas je odbio.“

Leo Bulero ga je pogledao, a onda se uz sleganje ramenima okrenuo natrag dr Denkmalu. „Videćemo se za dve nedelje.“

„Dve! Ali...“ Denkmal je protestovao gestom.

„Neću moći sledeće nedelje; ponovo neću biti na Teri.“ Ponovo je Bulero pogledao Ričarda i Emili Hnat, zadržavajući pogled na njima, a onda izašao.

Gledajući ga kako odlazi, dr Denkmal je rekao: „Veoma evolviran, taj čovek. I fizički i duhovno.“ Okrenuo se Hnatovima. „Dobro došli na Kliniku Ajhenvald.“ Zadovoljno se nasmešio.

„Hvala vam“, rekla je Emili nervozno. „Da li... boli?“

„Naša terapija?“ Dr Denkmal se zakikotao, uveseljen. „Ni najmanje, iako može šokirati – u figurativnom smislu – u početku. Kada iskusite rast vaše oblasti korteksa. Dešavaće vam se da imate mnoge nove i uzbudljive koncepte, posebno religijske prirode. O, da su samo Luter i Erazmo danas u životu, njihove polemike bi sada mogle tako lako biti razrešene, putem E-terapije. Obojica bi uvideli istinu, sa zum Beispiel obzirom na transsupstancijaciju – znate, Blut

und...“ Prekinuo je samog sebe kašljanjem. „Na engleskom, krv i hostija, znate, prilikom mise. Veoma slično onima koji uzimaju Moćni-D, jeste li primetili tu srodnost? Ali dođite, počinjemo.“ Pljesnuo je Ričarda Hnata po leđima i poveo njih dvoje u svoju unutrašnju kancelariju, zagledajući Emili onim što je Ričardu izgledalo prilično nespiritualnim, požudnim pogledom.

Suočili su se sa gigantskom prostorijom punom naučnih sprava i dva stola koji kao da su pripadali dr Frankenštajnu, sa sve okovima za ruke i noge. Na taj prizor Emili je zastenjala i ustuknula.

„Ničega se bojati, Frau Hnat. Zbog elektro-konvulzivnog šoka uzrokuje stanovite muskulaturne reakcije, refleksi, znate?“ Denkmal se zakikotao. „Sad morate, ah, znate: skinuti odeću. Svako od vas napose, naravno, onda obučete bluze i auskommen – razumete. Bolničar će vam pomoći. Imamo već vaše zdravstvene kartone iz Nord Amerike; Znamo vaše anamneze. Oboje prilično zdravi, plodni: dobri Nord amerikaniše ljudi.“ Poveo je Ričarda Hnata do sobe sa strane, skrivene zavesom; tu ga je ostavio i vratio se do Emili. Dok je ulazio u pokrajnju sobu, Ričard je čuo dr Denkmala kako govori Emili utešnim, ali zapovednim tonom; kombinacija je bila vešto izvedena i Hnat je osetio i zavist i sumnjičavost i onda, konačno, mrzovolju. Ovo nije bilo baš onako kako je zamišljao, nije bilo dovoljno vrhunski da ga zadovolji.

Međutim, Leo Bulero je izašao iz ove sobe, pa je to dokazivalo da je ovo autentični vrhunac; Bulero ne bi nikad pristao na nešto manje.

Ohrabren, počeo je da se svlači.

Negde van vidika Emili je ciknula.

Ponovo se obukao i izašao iz pokrajnje sobe, kipeći od brige. Međutim, zatekao je Denkmala za stolom kako čita Emilin zdravstveni karton; ona je negde po strani, shvatio je, sa bolničarkom, pa je sve u redu.

Blagog mu, pomislio je, baš sam na ivici nerava. Vrativši se u sobicu, nastavio je sa svlačenjem; ruke su mu se, ustanovio je, tresle.

Uskoro je ležao privezan na jednom od dva stola, a Emili je bila u istoj situaciji pored njega. I ona je izgledala uplašeno; bila je veoma bleđa i tiha.

„Vaše žlezde“, objasnio je dr Denkmal, veselo trljajući ruke i nestašno zagledajući Emili, „će biti stimulisane ovim, posebno Kresijeva žlezda, koja kontroliše brzinu odvijanja evolucije, nicht Wahr? Da, to znate; svako dete to zna, u svim školama uče ono što smo mi ovde otkrili. Ono što ćete danas primetiti neće biti rast hitinske kože ili moždanog štita ili gubitak noktiju – to niste znali, kladim se! – već samo malu ali veoma, veoma važnu promenu u čeonom režnju... osetićete bockanje; to je šala, shvatate? Od tog bockanja podbada se pamet.“ Ponovo se zakikota. Ričard Hnat se osećao bedno; čekao je kao neka sputana životinja da mu urade ono što su pripremili za njega. Kakav način da se dođe do poslovnih kontakata, rekao je žalosno u sebi, i zatvorio oči.

Jedan pomoćnik se stvorio pored njega, izgledajući plavokoso, nordijski i bez inteligencije.

„Puštamo umirujuću Musik“, rekao je dr Denkmal pritiskajući dugme. Multifonski zvuk, iz svakog ugla sobe, se pojavio, bljutava verzija neke popularne italijanske opere, Pučinja ili Verdija; Hnat nije znao. „A sad höre, Herr Hnat.“ Denkmal se sagnuo do njega, najednom ozbiljan. „Želim da shvatite: u nekim slučajevima ova terapija – kako vi kažete? – bude jalovo.“

„Izjalovi se“, rekao je Hnat resko. Očekivao je to.

„Ali većinom uspevamo. Evo, Herr Hnat, od čega se, na žalost, sastoji izjalovljenje; umesto da evoluiru, Kresijeva žlezda bude vrlo stimulisana da – nazaduje. Je li tako na engleskom?“

„Jeste“, promrmljao je Hnat. „Nazaduje koliko?“

„Samo malo. Ali može biti neprijatno. Brzo to uočimo, naravno, i prekidamo terapiju. I obično to zaustavi regresiju. Ali – ne uvek. Ponekad Kresijeva žlezda biva potaknuta da...“ Gestikulirao je. „Ona nastavi. Ovo moram da vam kažem, za slučaj da se kolebate. Tačno?“

„Rizikovaću“, rekao je Ričard Hnat. „Valjda. Svi rizikuju, zar ne? U redu, krenite.“ Stresao se, pogledao Emili, sada još bleđu, koja je jedva primetno klimala glavom; oči su joj bile staklaste.

Ono što će se verovatno desiti, pomislio je fatalistički, jeste da će jedno od nas dvoje evolvirati – verovatno Emili – a drugo, ja, reevolvirati natrag u Sinantropusa. Natrag do spojenih kutnjaka,

malenog mozga, krivih nogu i kanibalističkih sklonosti. Baš ću se provesti pokušavajući takav da sklapam poslove.

Dr Denkmal je prebacio jedan prekidač na uključeno, veselo zviždućući opersku muziku za sebe.

Počela je E-terapija Hnatovih.

Izgledalo mu je da oseća gubitak težine, ništa više, bar ne u početku. A onda ga je glava zbolela kao udarena čekićem. Sa bolom se pojavilo skoro odmah i novo, oštro shvatanje; bilo je užasno rizično, to što su se on i Emili usudili, i nije bilo fer prema njoj što ju je uvukao u ovo samo da bi poboljšao prodaju. Očigledno ona ovo nije želela; šta ako retardira taman toliko da izgubi svoj keramičarski talenat? Onda bi oboje bili upropašćeni; njegova karijera je zavisila od toga da Emili ostane jedna od najboljih keramičarki na planeti.

„Stanite“, rekao je naglas, ali zvuk izgleda nije izlazio, nije ga čuo, iako mu je govorni aparat izgleda funkcionisao – osetio je reči u grlu. A onda mu je sinulo. On je evolvirao; uspevalo je. Razjašnjenje se pojavilo zbog promena u metabolizmu njegovog mozga. Ukoliko je sa Emili sve u redu, onda je sve u redu.

Uočio je, takođe, da je dr Vili Denkmal jeftini mali nadržilekar, da se sav njegov posao sastoji od izrabljivanja taštine smrtnika koji streme da budu nešto više nego što im je dato, i to na čisto ovozemaljski, prolazan način. Do vraga i prodaja, njegovi ugovori; kakvog je to imalo značaja u poređenju sa mogućnošću da ljudski mozak evolvirava do skroz novih nivoa mišljenja? Na primer...

Ispod je bio grobni svet, nepromenljivi demonski svet uzroka i posledica. U centru se protezao nivo ljudskog, ali svakog trena se čovek mogao sunovratiti – spustiti kao da tone – u nivo pakla ispod. Ili: mogao se uspeti do eternog sveta iznad, koji je činio trećinu od trojkih nivoa. Uvek, na svom srednjem nivou ljudskog, čovek je rizikovao da potone. A ipak je mogućnost uspona bila pred njim; svaki aspekt ili sekvenca stvarnosti je mogao postati ili jedno ili drugo, u svakom trenutku. Pakao i raj, ne posle smrti, već sad! Depresija, sve mentalne bolesti, to je predstavljalo pad. A ono drugo... kako se to postiže?

Kroz empatiju. Shvatanje drugog, ne spolja nego iznutra. Na primer, je li ikad pogledao na Emiline posude kao išta više od robe za koju postoji tržište? Ne. Ono što je trebalo da vidim u njima, shvatio je, jeste umetnička namera, duša koju otkriva odistinski.

A taj ugovor sa Žvaka-Z proizvođačima, shvatio je; potpisao sam ne konsultujući se sa njom – koliko se nemoralan može postati? Vezao sam je za firmu koju ona možda ne želi kao minovača svojih proizvoda... ne znamo koliko su vredne njihove postavke. Mogle bi biti trajave. Ispodprosečne. Ali sada je prekasno, put do nivoa pakla je popločan naknadnim pretpostavkama. A možda su umešani u ilegalnu proizvodnju prenosne droge, to bi objasnilo ime Žvake-Z... bilo bi analogno Moćnom-D. Ali – činjenica da su se opredelili za to ime otvoreno ukazuje da ne smeraju ništa ilegalno.

Munjevitim skokom intuicije je shvatio: neko je pronašao prenosnu drogu koja zadovoljava Narkotički biro UN. Biro je već dozvolio Žvaku-Z, pustiće je u slobodnu prodaju. I tako će se, po prvi put, neka prenosna droga moći nabaviti na Teri koja vrvi od policije, a ne samo u udaljenim kolonijama u kojima policije nema.

A to je značilo da će Žvaka-Z postavke – za razliku od Perki Pat – imati prođu na Teri, skupa sa drogom. A kad se vreme s godinama još više pogorša, kad i rodna planeta postane sve više neprijateljska okolina, postavke će se prodavati sve brže. Tržište koje je Leo Bulero kontrolisao bilo je bedno u poređenju s onim koje se pružalo pred – ali ne još – Žvaka-Z Proizvođačima.

Znači da je ipak potpisao dobar ugovor. I – nije ni čudo što su mu Žvaka-Z platili toliko. Bili su velika firma, sa velikim planovima; imali su, očigledno, neograničen kapital kao zalede.

A gde su mogli nabaviti neograničen kapital? Nigde na Teri; i to je zaključio intuicijom, takođe. Verovatno od Palmera Eldriča, koji se vratio u Solarni sistem nakon što se ekonomski udružio sa Prokserima; oni su bili to zaleđe za Žvaku-Z. Znači, zbog šanse da upropaste Lea Bulera, UN su dozvolile vanzemaljskoj rasi da operiše u sistemu.

Bila je to loša, možda čak i konačna, razmena.

Sledeća stvar koje je bio svestan, dr Denkmal ga je šamarao da se osvesti. „Kako ide?“ hteo je da zna Denkmal, piljeći u njega.

„Široke, sveobuhvatne preokupacije?“

„D-da“, rekao je i uspeo da se podigne u sedeći položaj; nije bio vezan.

„Onda se nemamo čega bojati“, rekao je dr Denkmal i razvedrio se, belih brkova koji su mrdali kao antene. „Sada ćemo se konsultovati sa Frau Hnat.“ Bolničarka ju je već odvezivala; Emili je mamurno ustala i zevnula. Dr Denkmal je izgledao nervozan. „Kako se osećate, Frau?“ zapitao je.

„Fino“, promrmljala je Emili. „Imala sam svakojake ideje za posude. Jednu za drugom.“ Bojažljivo je pogledala prvo u njega pa u Ričarda. „Znači li to nešto?“

„Papir“, rekao je dr Denkmal vadeći blok. „Olovka.“ Pružio ih je Emili. „Zabeležite vaše ideje, Frau.“

Drhtavom rukom, Emili je skicirala svoje ideje za posude. Izgleda da ima teškoća da kontroliše olovku, primetio je Hnat. Verovatno će to proći.

„Sjajno“, rekao je dr Denkmal kada je završila. Pokazao je skice Ričardu Hnatu. „Visokoorganizovana cefalična aktivnost. Vrhunska inventivnost, tačno?“

Skice za posude su svakako bile dobre, čak briljantne. A ipak se Hnatu činilo da nešto nije u redu. Nešto u vezi sa skicama. Ali tek kada su napustili kliniku i stajali zajedno pod antitermalnom zavesom izvan zgrade, čekajući da se njihov ekspres-mlazni taksi spusti, shvatio je šta to nije u redu.

Ideje su bile dobre – ali ih je Emili već ranije uradila. Pre mnogo godina, kada je dizajnirala svoje prve profesionalno adekvatne posude; pokazala mu je skice za njih, i same posude, čak i pre nego što su se venčali. Zar se nije sećala toga? Očigledno nije.

Pitao se zašto se ne seća i šta to znači; to mu je izazivalo jaku nelagodnost.

Međutim, osećao je konstantno nelagodnost otkad je bio podvrgnut prvom tretmanu E-terapije, prvo zbog stanja u kojem se čovečanstvo nalazi i Sunčevog sistema uopšte i sad zbog svoje žene. Možda je to samo znak onog što Denkmal zove visokoorganizovana cefalična aktivnost, pomislio je u sebi. Stimulisanje moždanog metabolizma. Ili – možda nije.

Stižući na Lunu, stežući svoju zvaničnu novinarsku karticu kućnih novina P.P. Postavki, Leo Bulero se našao stešnjen u čoporu homeonovinskih reportera, koji su putovali preko pepeljastog mesečevog krajolika površinskim transporterom, putovali do imanja Palmera Eldriča.

„Vašu novinarsku karticu, gospodine“, zarežao je na njega naoružani stražar, koji nije nosio uniformu UN, dok se spremao da izađe na parking imanja. Leo Bulero je tako bio zaglavljnjen u vratima transportera dok su se iza njega legitimni reporteri homeonovina uzvrpoljili i nestrpljivo razgalamili, želeći da izađu. „Gospodine Bulero“, rekao je stražar ležerno vraćajući mu karticu, „gospodin Eldrič vas očekuje. Dođite ovuda.“ Odmah je njegovo mesto preuzeo drugi stražar, koji je počeo da proverava isprave reporterima jednom po jednom.

Nervozan, Leo Bulero je sledio stražara kroz vazduhom napunjenu, udobno zagrejanu cev pod pritiskom, u samo imanje.

Pred njim, blokirajući cev, pojavio se još jedan uniformisani stražar u službi Palmera Eldriča, podigao je ruku i uperio nešto maleno i svetlucavo na Lea Bulera.

„Hej“, mutno je protestovao Leo sledivši se u mestu; obrnuo se, uvukao glavu i oteturao par koraka unatrag u smeru iz kojeg je došao.

Zrak – neke vrste o kojoj nije znao ništa – ga je dotakao i bacio se napred pokušavajući da ublaži pad ispruženim rukama.

Sledeće što je osetio bilo je da je opet pri svesti i umotan – apsurdno – u stolici u praznoj sobi. U glavi mu je zvonilo i mutno je pogledao uokolo, ali je video samo stočić u centru sobe na kojem je bila nekakva elektronska naprava.

„Pustite me odavde“, rekao je.

Istog trena je elektronska naprava rekla: „Dobro jutro, gospodine Bulero. Ja sam Palmer Eldrič. Želeli ste da me vidite, koliko sam shvatio.“

„Ovo je okrutan postupak“, rekao je Bulero. „Uspavati me i onda me ovako uvezati.“

„Uzmite cigaru.“ Iz elektronske naprave se pojavio dodatak koji je pridržavao dugačku zelenu cigaru; kraj cigare se zadimio i onda ga je izdužena pseudopodija pružila Leu Buleru. „Doneo sam deset

kutija ovakvih sa Proksime, ali je samo jedna kutija preživela brodolom. To nije duvan; bolje je od duvana. Šta je, Leo? Šta si hteo?“

Leo Bulero je rekao: „Jesi li ti negde u toj stvari, Eldrič? Ili si negde drugde, pa govoriš kroz nju?“

„Kako god ti želiš“, glas iz metalne konstrukcije na stolu je rekao. Nastavio je da drži upaljenu cigaru, onda ju je povukao, ugasio je i ostavio ostatak negde u sebe. „Hoćeš li da vidiš slajdove u boji moje posete sistemu Proksima?“

„Zezaš me.“

„Ne“, rekao je Palmer Eldrič. „Pružiće ti neku predstavu sa čim sam se suočavao tamo. To su 3-D slajdovi sa protokom vremena, veoma dobri.“

„Ne hvala.“

Eldrič je rekao: „Pronašli smo onu strelicu uvučenu u tvoj jezik; uklonjena je. Ali bi mogao imati još nešto, sumnjamo na to.“

„Precenjuješ me“, rekao je Leo. „Više nego što bi trebalo.“

„Tokom četiri godine na Proksimi naučio sam mnogo. Šest godina u odlasku i povratku, četiri boravka. Prokseri će izvršiti invaziju na Zemlju.“

„Zafrkavaš me“, rekao je Leo.

Eldrič je rekao: „Mogu da razumem tvoju reakciju. UN, posebno Hepbern-Džilbert, su reagovala na isti način. Ali istina je – ne u uobičajenom smislu, naravno, već u nekom dubljem, grubljem smislu koji mi nije sasvim jasan, iako sam tako dugo bio među njima. Može biti povezano sa zagrevanjem Zemlje, ne znam tačno. Ili nečim još gorim što će se desiti.“

„Razgovarajmo o onim lišajevima koje si doneo.“

„To sam nabavio ilegalno; Prokseri nisu znali da sam to uzeo. Oni to upotrebljavaju u religioznim orgijama. Kao što su naši Indijanci upotrebljavali meskal i pejotl. Jesi li zbog toga hteo da me vidiš?“

„Naravno. Upao si u moj posao. Znam da si već osnovao kompaniju; zar nisi? Zabatali to o invaziji Proksera na naš sistem; ti si ono što me žulja, ono što ti radiš. Zar ne možeš naći neko drugo polje u koje bi se ubacio, sem minovanih postavki?“

Soba mu je eksplodirala u lice. Pojavila se bela svetlost, prekrivajući ga, i zatvorio je oči. Ijao, pomislio je. Bilo kako bilo,

nisam poverovao ono o Prokserima; samo pokušava da nam odvrati pažnju od svojih namera. Mislim, to je strategija.

Otvorio je oči i ustanovio da sedi na travnatoj obali. Pored njega se neka devojčica igrala jo-joom.

„Ta igračka“, rekao je Leo Bulero, „je popularna u sistemu Proksima.“ Ruke i noge su mu, ustanovio je, bile odvezane; kruto je ustao i promrdao udove. „Kako se zoveš?“ upitao je.

Devojčica je rekla: „Monika.“

„Prokseri“, rekao je Leo, „bar humanoidni tipovi, nose perike i imaju veštačke zube.“ Zahvatio je detetovu svetlucavu plavu kosu i povukao.

„Jaoj“, rekla je devojčica. „Ti si zao čovek.“ Pustio ju je i ona se odmakla, još uvek se igrajući sa jo-joom i prkosno piljeći u njega.

„Izvini“, promrmljao je. Kosa joj je bila prava; možda nije u sistemu Proksima. Bilo kako bilo, gde god da jeste, Palmer Eldrič pokušava da mu nešto saopšti. „Planirate li da izvršite invaziju na Zemlju?“ upitao je devojčicu. „Mislim, ne izgledate kao da planirate.“ Možda je Eldrič pogrešno čuo? zapitao se. Pogrešno shvatio Proksere? Na kraju krajeva, koliko je on znao Palmer nije evolvirao, nije posedovao snažnu, proširenu sposobnost shvatanja koja se dobijala E-terapijom.

„Moj jo-jo“, rekla je devojčica, „je čaroban. Mogu njime uraditi šta god hoću. Šta da uradim? Ti mi kaži, izgledaš kao ljubazan čovek.“

„Vodi me svom vođi“, rekao je Leo. „Stari štos; ti ga ne bi razumela. Izašao je iz mode pre jednog veka.“ Pogledao je oko sebe i nije video nikakav znak naseljenosti, samo travnatu ravnici. Previše hladno da bi bila Zemlja, shvatio je. Nad glavom, plavo nebo. Dobar vazduh, pomislio je. Gust. „Sažaljevaš li me“, upitao je, „jer se Palmer Eldrič ubacuje u moj biznis, a ako to uradi ja ću verovatno biti upropašćen? Moraću da napravim nekakvu nagodbu sa njim.“ Sada izgleda da je njegovo ubistvo propala stvar, rekao je u sebi mrzovoljno. „Ali“, rekao je, „ne mogu da smislim nikakvu pogodbu koju bi on prihvatio; izgleda da su sve karte u njegovim rukama. Pogledaj, na primer, kako me je doveo ovamo, a ja čak i ne znam gde je ovo.“ Što i nije važno, shvatio je. Jer gde god bilo, ovo je mesto koje Eldrič kontroliše...

„Karte“, rekla je devojčica. „Imam špil karata, u mom koferu.“

Nije video nikakav kofer. „Gde?“

Klečeći, devojčica je dotakla travu tu i tamo. Najednom je jedan deo kliznuo natrag; devojčica je posegnula u šupljinu i izvukla kofer. „Držim ga skrivenog“, objasnila je. „Od sponzora.“

„Šta ti to znači, to 'sponzori'?“

„Pa, da bi bio ovde treba ti sponzor. Svi mi ih imamo; pretpostavljam da oni plaćaju za sve, plaćaju dok ne budemo zdravi i onda možemo da idemo kući, ako imamo kuću.“ Sela je pored kofera i otvorila ga – ili je bar pokušala. „Do vraga“, rekla je. „Ovo je pogrešan. Ovo je dr Smeško.“

„Psihijatar?“ upitao je Leo, napet. „Iz jedne od onih velikih stambenih zgrada? Radi li? Uključi ga.“

Devojka je poslušno uključila psihijatra. „Zdravo, Monika“, rekao je kofer tanušno. „Zdravo i vama, gospodine Bulero.“ Izgovorio je njegovo ime pogrešno, naglašavajući poslednji slog. „Šta vi radite ovde, ser? Previše ste stari da biste bili ovde. Hee-hee. Ili ste nazadovali, zbog nepodesne takozvane E-terapije rggg klik!“ Zazujao je uznemireno. „Terapija u Minhenu?“ završio je.

„Odlično se osećam“, razuverio ga je Leo. „Čuj, Smeško; koga ti znaš koga ja znam ko bi me mogao izvući odavde? Reci neko ime, bilo čije. Ne mogu da ostanem više ovde, shvataš?“

„Poznajem gospodina Bejersona“, rekao je dr Smeško. „U stvari sam baš sada s njim, preko portabl produžetka, naravno, baš u njegovoj kancelariji.“

„Ne poznajem nikakvog Bejersona“, rekao je Leo. „Kakvo je ovo mesto? Odmaralište neke vrste za bolesne klince ili klince koji nemaju para ili neka takva prokletinja. Mislio sam da je možda u sistemu Proksima, ali ako si ti ovde, očigledno nije Bejerson.“ Onda se setio. „Do vraga, misliš na Mejersona. Barni. Iz P.P. Postavki.“

„Jeste, tako je“, rekao je dr Smeško.

„Kontaktiraj ga“, rekao je Leo. „Reci mu da stupi u kontakt sa Feliksom Blauom odmah, sa tom Tri-Planetarnom Policijskom Službom ili kako se već zovu. Kaži mu da kaže Blauu da istraži, ustanovi gde se tačno nalazim i pošalje brod ovamo. Jasno?“

„U redu“, rekao je dr Smeško. „Odmah ću se obratiti gospodinu Mejersonu. On se dogovara sa gospođicom Fugejt, svojom pomoćnicom, koja mu je takođe i ljubavnica i koja danas ima na sebi

– hmmm. Govore o vama upravo ove minute. Ali, naravno, ne mogu vam reći šta govore; zakletva medicinske profesije, znate. Ona na sebi ima...”

„Dobro, koga je briga?“ rekao je Leo nervozno. „Izvinućete me na momenat“, rekao je kofer, „dok se odjavim.“ Zvučao je zlovoljno. A onda je nastupila tišina.

„Imam loše vesti za tebe“, rekla je devojčica.

„Šta je?“

„Zezala sam se. Ovo nije stvarno dr Smeško; samo se pretvara da nam olakša usamljenost. Živ je, ali nije povezan ni sa čim izvan sebe; to zovu biti na unutrašnjem.“

Znao je šta to znači; taj primerak je bio samostalan. Ali kako je onda mogao znati za Barnija i gospođicu Fugejt, čak i za detalje njihovog privatnog života? Toliko da zna šta ona ima na sebi? Dete očigledno nije govorilo istinu. „Ko si ti?“ upitao je. „Monika i šta još? Hoću da ti znam puno ime i prezime.“ Nešto u vezi s njom mu je bilo poznato.

„Evo me opet“, najednom se oglasio kofer. „Pa, gospodine Bulero...” Ponovo pogrešan izgovor. „Diskutovao sam o vašoj dilemi sa gospodinom Mejersonom i on će stupiti u kontakt sa Feliksom Blauom, kao što ste zahtevali. Gospodin Mejerson misli da se seća da je jednom u homeonovinama čitao o kampu UN slično onom što vi zapažate, negde u oblasti Saturna, za zaostalu decu. Možda...”

„Do vraga“, rekao je Leo, „ova devojčica nije zaostala.“ Ako je bila išta, onda je bila prerano sazrela. Nije imalo smisla. Ali ono što je imalo smisla bilo je shvatanje da Palmer Eldrič želi nešto od njega; sve ovo nije bilo u svrhu poučavanja: svrha je bila da ga zastraši.

Na horizontu se pojavio neki lik, ogroman i siv, bujajući dok je jurio stravičnom brzinom prema njima. Imao je ružne šiljate brkove.

„To je pacov“, rekla je Monika mirno.

Leo je rekao: „Toliko veliki?“ Ni na jednom mestu u Solarnom sistemu, ni na jednom mesecu ili planeti, nije takva ogromna zver postojala. „Šta će nam uraditi?“ upitao je, pitajući se zašto se ne plaši.

„Oh“, rekla je Monika, „pretpostavljam da će nas ubiti.“

„I to te ne plaši?“ Čuo je sopstveni glas kako prelazi u vrisak. „Mislim, želiš li da umreš tako, i to odmah? Da te pojede pacov veliki

kao...“ Zgrabio je devojkę jednom rukom, pokupio kofer dr Smeška drugom i počeo da nespretno trči dalje od pacova.

Pacov ih je dostigao, prošao i nestao; lik mu se smanjivao dok na kraju nije nestao.

Devojčica se smeđuljila. „Prepao te. Znala sam da nas neće videti. Ne mogu; slepi su za nas, ovde.“

„Jesu li?“ Znao je, tada, gde se nalazi. Feliks Blau ga neće pronaći. Niko neće, makar večno tražili.

Eldrič mu je intravenozno ubrizgao prenosnu drogu, nesumnjivo Žvaka-Z. Ovo je bio nepostojećı svet, analogan nestvarnoj „Zemlji“ na koju su preneseni kolonisti stizali kada su žvakali njegov vlastiti proizvod, Moćni-D.

A pacov je, za razliku od svega ostalog, bio stvaran. Za razliku od njih; on i ova devojkica – oni nisu bili stvarni. Negde su njihova prazna, nema tela ležala kao vreće, privremeno odbačena od strane sadržaja mozga. Bez sumnje su im tela bila na posedu Palmera Eldriča na Mesecu.

„Ti si Zoe“, rekao je. „Zar ne? Ovakva želiš da ponovo budeš, mala devojkica, oko osam godina. Tačno? Sa dugom, plavom kosom.“ A čak i, shvatio je, sa drugim imenom.

Dete je ukočeno reklo: „Ne postoji niko po imenu Zoe.“

„Niko sem tebe. Tvoj otac je Palmer Eldrič, je li?“

Uz mnogo oklevanja dete je klimnulo glavom.

„Je li ovo posebno mesto za tebe?“ upitao je. „U koje često dolaziš?“

„Ovo je moje mesto“, rekla je devojkica. „Niko ne dolazi ovamo bez moje dozvole.“

„Zašto si me onda pustila da dođem ovamo?“ Znao je da joj se ne dopada. Nije joj se dopadao od samog početka.

„Zato“, rekla je devojkica, „što mislimo da ti možeš zaustaviti Proksere u onom, šta je već, to što rade.“

„Opet to“, rekao je, jednostavno joj ne verujući. „Tvoj otac...“

„Moj otac“, rekla je devojkica, „pokušava da nas spase. On nije hteo da donese Žvaku-Z, oni su ga naterali. Žvaka-Z je sredstvo pomoću kojeg ćemo im pasti u šake. Shvataš?“

„Kako?“

„Jer oni kontrolišu te oblasti. Kao što je ova, gde odeš kad ti daju Žvaku-Z.“

„Ti ne izgledaš kao da si pod kontrolom tuđinaca; vidi šta si mi sve rekla.“

„Ali ću biti“, rekla je devojčica, staloženo klimnuvši glavom. „Uskoro. Kao što je moj otac sada. Dali su mu je na Proksimi, uzima je već godinama. Za njega je isuviše kasno i on to zna.“

„Dokaži mi sve to“, rekao je Leo. „U stvari, dokaži mi bilo šta od toga, čak i samo jedan deo, daj mi nešto opipljivo da poverujem.“

Kofer, koji je još uvek držao, sada je rekao: „Ono što Monika kaže je istina, gospodine Bulero.“

„Kako ti znaš?“ zapitao je, iznerviran njim.

„Tako“, odgovorio je kofer, „što sam i ja pod uticajem Proksa, zato sam...“

„Ti nisi uradio ništa“, rekao je Leo. Spustio je kofer. „Prokleta bila ta Žvaka-Z“, rekao je njima, i koferu i devojčici. „Od nje je sve zbrkano, ne znam šta se kog vruga dešava. Ti nisi Zoe – čak i ne znaš ko je ona. A ti – ti nisi dr Smeško, i nisi nazvao Barnija, i on nije pričao sa Roni Fugejt, sve je to halucinacija uzrokovana drogom. To se meni javljaju moji strahovi u vezi sa Palmerom Eldričem, ovo sranje o njemu pod uticajem Proksa, a i vi. Ko je ikad čuo za kofer koji se nalazi pod dominacijom umova iz drugog planetarnog sistema?“ Veoma ozlojeđen, otišao je od njih.

Znam šta se dešava, shvatio je. Ovo je Palmerov metod za dobijanje dominacije nad mojim umom, ovo je vrsta onoga što su nekad zvali pranjem mozga. Uvukao me u panično bežanje. Pažljivo brojeći korake, nastavio je bez osvrtanja.

Bila je to zamalo fatalna greška. Nešto – ugledao ga je krajičkom oka – mu se bacilo u noge, odskočio je u stranu i promašilo ga je, odmah se okrećući natrag čim se orijentisalo, i ponovo ga odabralo za žrtvu.

„Pacovi te ne mogu videti“, dobacila je devojčica, „ali glikovi mogu! Bolje bi ti bilo da potrčiš!“

Ni ne videvši ga jasno – video je dovoljno – potrčao je.

A za ono što je video, nije mogao da optuži Žvaku-Z. Jer to nije bilo nikakva iluzija, nikakvo sredstvo Palmera Eldriča za

zastrašivanje. Glik, šta god da je, nije nastao na Teri ni iz teranskog uma.

Iza njega, ostavljajući kofer, i devojčica je potrčala.

„A šta sa mnom?“ zabrinuto je povikao dr Smeško.

Niko se nije vratio po njega.

Na videkranu lik Feliksa Blaua je rekao: „Procesirao sam materijal koji ste mi dali, gospodine Mejerson. Kada se sve sabere, može se sa velikom ubedljivošću zaključiti da se vaš poslodavac gospodin Bulero – koji je i moj klijent – trenutno nalazi na malom veštačkom satelitu u orbiti oko Zemlje, registrovanom pod imenom Sigma 14-B. Proučio sam istoriju vlasništva i izgleda da pripada proizvođaču raketnog goriva iz Sent Džordža.“ Pregledao je papire koji su bili pred njim. „Prodaja Letana Robard. Letan je tržišni naziv za njihovu marku...“

„Dobro“, rekao je Barni Mejerson. „Stupiću u kontakt s njima.“ Kako je, za ime božje, Leo Bulero dospao tamo?

„Postoji još jedna činjenica koja bi mogla biti interesantna. Prodaja Letana Robard je osnovana istog dana, pre četiri godine, kao i Žvaka-Z proizvođači iz Bostona. To mi izgleda više od koincidencije.“

„Šta je sa izvlačenjem Lea sa tog satelita?“

„Mogli biste uložiti zahtev za sudskim nalogom u sudu i tražiti...“

„Previše sporo“, rekao je Barni. Imao je dubok, loš osećaj lične odgovornosti za ovo što se desilo. Očigledno, Palmer Eldrič je zakazao konferenciju za štampu sa reporterima kao izgovor kojim će namamiti Lea na lunarno imanje – a on, prekog Barni Mejerson, čovek koji je mogao proniknuti u budućnost, prevaren, stručno je uradio svoj deo posla da Leo dospe tamo.

Feliks Blau je rekao: „Mogu vam obezbediti stotinjak ljudi iz različitih biroa moje organizacije. A morali biste biti u stanju da obezbedite još pedeset iz P.P. Postavki. Mogli biste pokušati da zaposednete satelit.“

„I da ga nađemo mrtvog.“

„Tačno.“ Blau kao da se nadurio. „Pa, mogli biste se obratiti Hepbern-Džilbertu i moliti UN za pomoć. Ili da pokušate da kontaktirate – a ovo još više zastaje u grlu – kontaktirate sa

Palmerom ili onim, šta li je već, šta zauzima njegovo mesto, i dogovarate se direktno sa tim. Vidite da li možete da otkupite Lea?“

Barni je prekinuo vezu. Odmah je okrenuo broj za međuplanetarnu vezu rekavši: „Spojite me s gospodinom Palmerom Eldričem na Luni. Slučaj je hitan; molio bih vas da požurite, gospođice.“

Dok je čekao da veza bude uspostavljena, Roni Fugejt je rekla iz drugog kraja kancelarije: „Očigledno nećemo imati vremena da se prodamo Eldriču.“

„Izgleda da je tako.“ Kako je sve to vešto izvedeno; Eldrič je pustio da njegov protivnik sve obavi sam. Kao i mi, shvatio je, Roni i ja; verovatno će nas dobiti na isti način. U stvari, Eldrič bi zaista mogao da čeka da mi odletimo na satelit; to bi objašnjavalo zašto je dao Leu dr Smeška.

„Pitam se“, rekla je Roni, igrajući se sa kopčom svoje bluze, „želimo li mi da radimo za toliko lukavog čoveka. Ukoliko je čovek. Sve više i više mi se čini da ono što se vratilo nije zaista Palmer, već jedan od njih; mislim da ćemo morati to da prihvatimo. Sledeće što možemo očekivati jeste da Žvaka-Z preplavi tržište. Uz odobrenje UN.“ Ton joj je bio gorak. „A Leo, koji je bar jedan od nas i koji samo želi da zaradi koju kožicu, biće mrtav ili izbačen...“ Besno je gledala pravo napred.

„Patriotizam“, rekao je Barni.

„Samoodržanje. Ne želim da, jednog jutra, zateknem sebe kako žvaćem tu stvar i radim šta već radiš kada ga žvaćeš umesto Moćnog-D. Odlaziš – ne u Perki Pat, to je sigurno.“

Devojka sa vidfon centrale je rekla: „Imam gospođicu Zoe Eldrič na liniji, gospodine. Hoćete li govoriti s njom?“

„Dobro“, rekao je Barni rezignirano.

Elegantno odevena žena oštrih očiju, teške kose skupljene u punđu, gledala ga je u minijaturi. „Da?“

„Ovde Mejerson iz P.P. Postavki. Šta treba da uradimo da bismo dobili Lea Bulera natrag?“ Čekao je. Nije bilo odgovora. „Vi znate o čemu govorim, zar ne?“ rekao je.

Tada je rekla: „Gospodin Bulero je stigao ovde na posed i pozlilo mu je. Odmara se u našoj ambulanti. Kada mu bude bolje...“

„Mogu li poslati zvaničnog lekara naše firme da ga pregleda?“

„Naravno.“ Zoe Eldrič nije ni trepnula.

„Zbog čega nas niste obavestili?“

„Upravo se desilo. Moj otac se spremio da vas nazove. Izgleda da nije ništa više od reakcije na promenu gravitacije; inače je to čest slučaj kod starijih osoba koje dođu ovamo. Nismo pokušali da obezbedimo približno zemaljsku gravitaciju, kakvu gospodin Bulero ima na svom satelitu, Viniter-Pu Jutrima. Kao što vidite, zaista je jednostavno.“ Blago se nasmešila. „Dobićete ga natrag najkasnije u toku današnjeg dana. Jeste li posumnjali na nešto drugo?“

„Sumnjam“, reka je Barni, „da Leo nije više na Luni. Da je na Zemljinom satelitu zvanom Sigma 14-B, koji pripada firmi iz Sent Džordža koja je vaše vlasništvo. Zar nije to slučaj? I da ono što ćemo naći u vašoj ambulanti na posedu neće biti Leo Bulero.“

Roni je buljila u njega.

„Dobrodošli ste da se lično uverite“, rekla je Zoe kruto. „To jeste Leo Bulero, bar koliko mi znamo. To je ono što je stiglo ovamo sa reporterima iz homeonovina.“

„Doći ću na posed“, rekao je Barni. I znao je da je napravio grešku. Njegova prekog sposobnost mu je to govorila. A na drugom kraju kancelarije Roni Fugejt je skočila na noge i stala ukočeno; i njena sposobnost je to uhvatila. Isključujući vidfon, okrenuo se njoj i rekao: „Službenik P.P. Postavki počinio samoubistvo. Je li tako? Ili malo drugačijim rečima. Novine sutra ujutro.“

„Tačne reči su...“ počela je Roni.

„Nije mi stalo da čujem tačne reči.“ Ali biće izlaganjem, znao je. Čovekovo telo nađeno na pešačkoj stazi u podne; smrt od ekstenzivne solarne radijacije. Negde u centru Njujorka. Na nekom mestu gde ga je Eldričeva organizacija ostavila. Gde će ga ostaviti.

Mogao je i bez svog prekog čula, što se ovog tiče. Pošto nije nameravao da postupi po predviđanju.

Ono što ga je najviše uznemirilo jeste bila slika na novinskoj stranici, krupni plan tela isušenog suncem.

Na vratima kancelarije je stao i jednostavno stajao.

„Ne možeš ići“, rekla je Roni.

„Ne.“ Ne nakon što je predvideo sliku. Leo će, shvatio je, morati da se sam pobrine za sebe. Vrativši se za sto, ponovo je seo.

„Jedini problem“, rekla je Roni, „jeste taj što će mu, ukoliko uspe da se vrati, biti teško objasniti da je situacija ovakva. Da nisi uradio ništa.“

„Znam.“ Ali to nije bio jedini problem; u stvari, jedva da se i postavljao.

Jer Leo se verovatno neće vratiti.

6

Glik ga je uhvatio za gležanj i pokušavao je da ga popije; prodromu je u meso malenim cevčicama poput cilija. Leo Bulero je vrisnuo, a onda, iznenada, tu je stajao Palmer Eldrič.

„Nisi bio u pravu“, rekao je Eldrič. „Nisam našao Boga u sistemu Proksima. Ali sam našao nešto bolje.“ Štapom je bocnuo glika; glik je nevoljno uvukao cilije i skupio se u sebe dok najzad nije više bio priljubljen uz Leo; pao je na zemlju i počeo da se udaljava dok ga je Eldrič i dalje bockao. „Bog“, rekao je Eldrič, „obećava večni život. Ja mogu i više; mogu ga isporučiti.“

„Isporučiti, kako?“ Drhteći i slab od olakšanja, Leo se spustio na travnato tlo, seo i počeo da hvata dah.

„Preko lišaja kojeg prodajemo pod imenom Žvaka-Z“, rekao je Eldrič. „Nema mnogo sličnosti sa tvojim proizvodom, Leo. Moćni-D je prevaziđen, jer šta on radi? Pruža par momenata eskapizma, ništa sem mašte. Ko želi to? Kome treba to kad mogu od mene da dobiju pravu stvar?“ Dodao je: „Tu smo, ovog trena.“

„To sam i pretpostavio. A ako ti zamišljaš da će ljudi plaćati kožicama za neki ovakav doživljaj...“ Leo je pokazao na glika koji je još uvek vrebao u blizini, merkajući i njega i Eldriča. „Onda nisi samo izašao iz tela, nego si i sišao sa uma.“

„Ovo je posebna situacija. Da bih ti pokazao da je ovo autentično. Ništa ne premašuje fizički bol i užas na tom polju; glikovi su ti ukazali potpuno jasno da ovo nije mašta. Mogli su te zaista ubiti. A da si ovde umro, to bi bilo to. Nije kao Moćni-D, zar ne?“ Eldrič je opipljivo uživao u ovoj situaciji. „Kada sam otkrio taj lišaj u sistemu Proksima, nisam mogao da verujem. Proživio sam, Leo, stotinu godina već, upotrebom toga u sistemu Proksima pod nadzorom njihovih medicinara; uzimao sam ga oralno, intravenozno, u obliku čepića – palio sam ga i udisao dim, pravio od njega rastvor i kuvao ga u vodi, njušio paru: iskusio sam ga na sve moguće načine i nije mi naškodilo. Dejstvo na Proksere mu je minorno, ništa slično što radi

nama; njima je to slabije stimulativno sredstvo od njihovog duvana najviše klase. Hoćeš da čuješ još?“

„Ne posebno.“

Eldrič je seo blizu njega, naslanjajući svoju veštačku ruku na savijena kolena i dokono njihao svoj štap tamo-amo, držeći na oku glika, koji još nije otišao. „Kad se vratimo u svoja ranija tela – primetićeš korišćenje reči ranija, reči koju ne bi upotrebio kod Moćni-D, sa razlogom – ustanovićeš da vreme uopšte nije prošlo. Mogli bismo ostati ovde pedeset godina i bilo bi isto; pojavili bismo se natrag na imanju na Luni i našli sve nepromenjeno, a bilo ko, ko bi nas promatrao, ne bi uočio gubitak svesti, kakav imaš kod Moćnog-D, nema transa, nema stupora. Oh, možda treptaj očnih kapaka; to sam voljan da priznam.“

„Šta određuje vreme našeg boravka ovde?“

„Naš stav. Ne uzeta količina. Možemo se vratiti kad god hoćemo. Pa količina droge ne mora biti...“

„To nije tačno. Jer ja želim da izađem odavde, još od ranije.“

„Ali, ti nisi konstruisao ovu – ustanovu, ovde; ja jesam i moja je. Ja sam stvorio glikove, pejzaž...“ Mahnuo je uokolo štapom. „Svaku prokletu stvar koju vidiš, uključujući i tvoje telo.“

„Moje telo?“ Leo je pogledao samog sebe. Bilo je to njegovo obično, dobro mu poznato telo; bilo je njegovo, ne Eldričevo.

„Hteo sam da se pojaviš ovde tačno onakav kakav si u našem univerzumu“, rekao je Eldrič. „Vidiš, to je aspekt koji se svideo Hepbern-Džilbertu, koji je naravno budista. Možeš se reinkarnirati u bilo kom obliku koji želiš ili koji ti neko želi, kao u ovoj situaciji.“

„Znači zbog toga je ono sa UN“, rekao je Leo. To je mnoge stvari objašnjavalo.

„Sa Žvakom-Z može se proći iz života u život, biti buba, profesor fizike, soko, praživotinja, plesan, uličarka u Parizu 1904. godine ili...“

„Čak“, rekao je Leo, „i glik. Koji od nas je onaj glik?“

„Rekao sam ti, napravio sam ga od dela samog sebe. Ti bi mogao da oblikuješ nešto. Hajde – projektuj delić svoje suštine; sam će dobiti materijalan oblik. Ono što ti daješ je logos. Jesi li upamtio?“

„Upamtio sam“, rekao je Leo. Koncentrisao se i uskoro se nedaleko od njih formirala glomazna gomila žica i šipki i rešetkastih produžetaka.

„Šta je kog vruga to?“ zapitao je Eldrič.

„Klopka za glikove.“

Eldrič je zabacio glavu unatrag i nasmejao se. „Jako dobro. Ali te molim da ne napraviš klopku za Palmere Eldriče; imam još stvari koje želim da kažem.“ On i Leo su posmatrali gliku kako se sumnjičavo približava klopki, njuškajući. Ušao je i klopka se zatvorila sa treskom. Glik je bio uhvaćen i sad ga je klopka uklonila; kratko cvrčanje, mali pramen dima i glik je nestao.

U vazduhu ispred Leo jedna mala oblast je zasvetlucala; iz nje je izašla crna knjiga, koju je on prihvatio, prolistao, a onda, zadovoljan, spustio u krilo.

„Šta je to?“ upitao je Eldrič.

„Biblija u verziji Kralja Džemsa. Mislio sam da bi me mogla zaštititi.“

„Ne ovde“, rekao je Eldrič. „Ovo je moja oblast.“ Mahnuo je ka bibliji i ona je nestala. „Možeš imati svoju ako hoćeš, i napuniti je biblijama. Svako može. Čim se naše operacije uhodaju. Imaćemo postavke, naravno, ali to dolazi kasnije, sa našim Teranskim aktivnostima. A ionako je to samo formalnost, ritual koji olakšava prelazak. Moćni-D i Žvaka-Z će izaći na tržište po istom osnovu, u otvorenoj konkurenciji; mi ne tvrdimo ništa o Žvaki-Z što vi ne tvrdite za vaš proizvod. Ne želimo da zaplašimo mušterije; religija je postala osetljiva tema. Tek će posle par pokušaja shvatiti dva različita aspekta: izostanak vremenskog protoka i drugi, možda još važniji, da to nije mašta, da ulaze u istinski, novi univerzum.“

„Mnogi na taj način razmišljaju o Moćnom-D“, ukazao je Leo. „Oni kao čin vere smatraju da su zaista na Zemlji.“

„Fanatici“, rekao je Eldrič sa gađenjem. „Očigledno je iluzija jer ne postoji Perki Pat i Volt Eseks, i uostalom, struktura njihovog okoliša u mašti je ograničena onim što je zaista instalirano u njihovu postavku; ne mogu upotrebiti automatsku sudoperu u kuhinji ukoliko nije jedna minovana unapred ugrađena. A i osoba koja ne učestvuje može da posmatra i vidi da te dve lutke ne idu nikuda. Može biti demonstrirano...“

„Ali ćeš imati muke da ubediš te ljude“, rekao je Leo. „Ostaće verni Moćnom-D. Niko nije zaista nezadovoljan sa Perki Pat; zašto da se odreknu...“

„Reći ću ti“, rekao je Eldrič. „Jer ma koliko im divno bilo što neko vreme postaju Perki Pat i Volt, na kraju su prisiljeni da se vrate u svoja skloništa. Znaš li kakav je to osećaj, Leo? Probaj to jednom; probudi se u skloništu na Ganimedu nakon što si bio slobodan dvadesetak, tridesetak minuta. To je doživljaj koji nećeš nikad zaboraviti.“

„Hmmm.“

„A ima tu još nešto – a i ti znaš šta je to. Kada se taj kratki period bekstva završi i kolonista vrati... nije u stanju da nastavi sa normalnim, svakodnevnim životom. A ukoliko umesto Moćnog-D žvaće...“

Prekinuo je. Leo ga nije slušao; bio je zabavljen konstruisanjem još jednog artefakta u vazduhu pred sobom.

Kratak niz stepenica se pojavio, vodeći u svetleći obruč. Drugi kraj stepeništa se nije mogao videti.

„Gde to vodi?“ zapitao je Eldrič sa razdraženim izrazom na licu.

„Do Njujorka“, rekao je Leo. „Dovešće me natrag u P.P. Postavke.“ Ustao je i pošao do stepenica. „Imam osećaj, Eldriče, da nešto nije u redu, neki aspekt tog Žvaka-Z proizvoda. I da to nećemo otkriti dok ne bude suviše kasno.“ Počeo je da se penje stepenicama, a onda se setio devojkice, Monike, pitao se da li je ona dobro, tu u svetu Palmera Eldriča. „Šta je sa detetom?“ Prestao je da se penje. Ispod sebe, ali na izgled daleko, mogao je razaznati Eldriča koji je još uvek sedeo na travi, sa svojim štapom. „Nisu je uhvatili glikovi, zar ne?“

Eldrič je rekao: „Ja sam bio ta devojkica. To je ono što pokušavam da ti objasnim; zato kažem da to predstavlja pravu reinkarnaciju, trijumf nad smrću.“

Trepćući, Leo je rekao: „Znači razlog što mi je izgledala poznato...“ Zastao je i ponovo pogledao.

Na travi više nije bilo Eldriča. Devojkica Monika, sa svojim koferom punim dr Smeška, je umesto njega sedela tamo. Time je sve bilo očigledno.

On je govorio – ona, oni su govorili – istinu.

Polagano, Leo je sišao natrag niz stepenice i opet na travu.

Devojčica Monika je rekla: „Drago mi je što ne odlazite, gospodine Bulero. Lepo je imati nekog pametnog i evolviranog kao što ste vi za sagovornika.“ Potapšala je kofer koji je ležao na travi pored nje. „Vratila sam se i uzela ga; bio je užasnut glikovima. Vidim da ste pronašli nešto što može da ih sredi.“ Klimnula je glavom u pravcu klopke za glikove, koja je sada, prazna, čekala drugu žrtvu. „Veoma ingeniozno s vaše strane. Ja nisam pomislila na to; samo sam pobjegla odatle, do vraga. Podsvesna panična reakcija.“

Leo je oklevajući rekao: „Ti si Palmer, zar ne? Mislim, ispod svega? Zaista?“

„Uzmite srednjovekovnu doktrinu o suštini i pojavi“, reklo je dete ljubazno. „Moja pojava je ova devojčica, ali moja suština, kao kod vina i hostije u transupstanciji...“

„U redu“, rekao je Leo. „Ti si Eldrič, verujem ti. Ali mi se još uvek ne sviđa ovo mesto. Ti glikovi...“

„Ne optužujte Žvaku-Z za njih“, reklo je dete. „Optužite mene; oni su proizvod mog uma, a ne lišaja. Treba li svaki novi stvoreni univerzum da bude lep? Meni se sviđaju glikovi u mom; oni odgovaraju nečem u meni.“

„Pretpostavimo da ja hoću da stvorim svoj vlastiti univerzum“, rekao je Leo. „Možda ima nešto zlo u meni, neki aspekt moje ličnosti za koji ja ne znam. To bi me potaklo da proizvedem neku stvar, još ružniju od onog što je tvojom zaslugom postalo stvarao.“ Bar su Perki Pat postavke ograničavale korisnika na ono što je unapred pribavio, kao što je i sam Eldrič istakao. I – u tom je bilo neke sigurnosti.

„Šta god bilo, može biti proterano“, rekla je devojčica ravnodušno. „Ako ustanoviš da ti se ne sviđa. A ako ti se sviđa...“ Slegnula je ramenima. „Onda ga zadrži. Zašto da ne? Kome to škodi? Ti si sam u svom...“ Odmah je prekinula pokrivši usta šakom.

„Sam“, rekao je Leo. „Hoćeš reći da svaka osoba ide u različit subjektivni svet? Onda to ne liči na postavke, jer svi u grupi koji uzmu Moćni-D idu u postavku, muškarci u Volta, žene u Perki Pat. Ali to znači da ti nisi ovde.“ Ili, pomislio je, ja nisam ovde. Ali u tom slučaju...

Dete ga je intenzivno promatralo pokušavajući da proceni njegovu reakciju.

„Nismo uzeli Žvaku-Z“, rekao je Leo tiho. „Ovo je sve hipnogoga, apsolutno veštački uzrokovana pseudo-sredina. Nismo nigde sem tamo odakle smo i pošli; još uvek smo na tvom imanju na Luni. Žvaka-Z ne stvara nikakve nove univerzume i ti to znaš. Nema nikakve bona fide reinkarnacije uz to. Sve je ovo jedno veliko farbanje.“

Dete je ćutalo. Ali nije odvrtila svoje oči od njega; oči su joj gorele, hladne i blistave, bez treptanja.

Leo je rekao: „Hajde, Palmere; šta Žvaka-Z *zaista* čini?“

„Rekoh ti već.“ Detetov glas je bio grub.

„Ovo nije čak ni toliko stvarno kao Perki Pat, kao upotreba naše sopstvene droge. A čak i to ostaje otvoreno pitanje u pogledu neospornosti iskustva, njegove autentičnosti nasuprot njega kao čisto hipnogoškog ili halucinantnog. Znači da oko ovog neće biti diskusije; očigledno je da je ono drugo.“

„Ne“, reklo je dete. „A bolje bi ti bilo da mi veruješ, jer ako mi ne veruješ, nećeš živ izaći iz ovog sveta.“

„Ne možeš umreti u halucinaciji“, rekao je Leo. „Ništa više nego što se možeš ponovo roditi. Idem natrag u P.P. Postavke.“ Još jednom je počeo da se uspinje stepenicama.

„Samo se ti penji“, rekla je devojčica za njim. „Baš me briga. Videćeš šta će ti se desiti.“

Leo se popeo stepenicama i prošao kroz obruč svetlosti.

Zaslepljujuće, užasno vrelo sunce je palo na njega; utrčao je sa otvorene ulice u obližnji ulaz da se skloni.

Mlazni taksu, iz stršećih visokih kula, sunovratio se dole uočivši ga. „Želite li vožnju, gospodine? Bolje se sklonite negde; skoro je podne.“

Hvatajući vazduh, skoro nesposoban da diše, Leo je rekao: „Da, hvala. Vozite me do P.P. Postavki.“ Nekako je ušao u taksu i odmah se sručio na sedište, dašćući u svežini koju je pružao antitermalni štit.

Taksu je poleteo. Uskoro se spuštao na uzidano polje glavne zgrade njegove kompanije.

Čim je stigao do svoje spoljne kancelarije rekao je gospođici Glison: „Pronađite Mejersona. Saznajte zašto nije uradio ništa da me spase.“

„Da vas spase?“ rekla je gospođica Glison, zapanjena. „Šta se desilo, gospodine Bulero?“ Sledila ga je u unutrašnju kancelariju. „Gde ste bili i na koji način...“

„Samo nađite Mejersona.“ Seo je za svoj poznati sto osećajući olakšanje što je opet tu. Do vruga sa Palmerom Eldričem, rekao je u sebi, i posegnuo u fioku stola po svoju omiljenu englesku lulu od vresa i četvrtkilogramsku konzervu duvana Seil, mešavine holandski kevendiš.

Bio je zauzet paljenjem lule kada su se vrata otvorila i Barni Mejerson se pojavio izgledajući smeteno i iscrpljeno.

„Pa?“ rekao je Leo. Energično je pućkao lulu.

Barni je rekao: „Ja...“ Okrenuo se ka gospođici Fugejt, koja je ušla za njim, gestikulirajući, ponovo se okrenuo Leu i rekao: „Ipak si se vratio.“

„Naravno da sam se vratio. Napravio sam sebi stepenište dovde. Zar mi nećeš odgovoriti zbog čega nisi ništa uradio? Pretpostavljam da nećeš. Ali, kao što kažeš, nisi bio potreban. Sada imam predstavu na šta liči ova nova supstanca Žvaka-Z. Definitivno je lošija od Moćnog-D, ne ustežem se da to naglasim. Možeš bez sumnje utvrditi da je ono što ti se dešava samo halucinogeno iskustvo. A sada da se vratimo na posao. Eldrič je prodao Žvaku-Z tvrdeći da se uz nju postiže prava reinkarnacija, što bi ratifikovalo religijska ubeđenja više od polovine upravljajućih članova Generalne skupštine, kao i samog onog indijskog tvora Hepbern-Džilberta. To je prevara, jer Žvaka-Z to ne postiže. Ali najgori aspekt Žvake-Z jeste njena solipsistička osobina. Sa Moćnim-D možeš postići vredno međuljudsko iskustvo, u tome da ostali u tvom skloništu...“ Zastao je uzrujano. „Šta je, gospođice Fugejt? U šta buljite?“

Roni Fugejt je promrmljala: „Izvinite, gospodine Bulero, ali neka kreatura je pod vašim stolom.“

Saginjaći se, Leo je pogledao pod sto.

Stvorenje se stisnulo između dna stola i poda, njegove oči su ga posmatrale zelenkasto, bez treptaja.

„Izlazi odatle“, rekao je Leo. Barniju je rekao: „Daj štap ili metlu, nešto sa čim ga možemo bocnuti.“ Barni je izašao iz kancelarije.

„Prokletstvo, gospođice Fugejt“, rekao je Leo ubrzano pušeći lulu, „bojim se da pomislim šta je to pod stolom. I šta to znači.“ To bi

moglo značiti da je Eldrič – unutar devojčice Monike – bio u pravu kad je rekao: Baš me briga. Videćeš šta će ti se desiti.

Stvor ispod stola se izmigoljio i jurnuo ka vratima. Provukao se ispod njih i nestao.

Bio je još gori od glikova. U jednom trenu ga je dobro video.

Leo je rekao: „Pa, to je to. Žao mi je, gospođice Fugejt, ali možete se sad i vratiti u svoju kancelariju; nema smisla da raspravljamo šta da preduzmemo povodom predstojeće pojave Žvake-Z na tržištu. Jer ja ne razgovaram ni sa kim; sedim ovde brbljajući sam sebi.“ Osećao se depresivno. Eldrič ga je imao, a i vrednost, ili bar na izgled vrednost, iskustva sa Žvakom-Z je dokazana; on sam ju je pobrkao sa stvarnošću. Samo ga je maligni stvor, kojeg je zamislio Palmer Eldrič – namerno – razotkrio.

Inače, shvatio je, mogao sam da nastavim beskonačno.

Provedem vek, kao što je Eldrič rekao, u ovom lažnom univerzumu.

Jaoj, pomislio je, pobeđen sam. „Gospođice Fugejt“, rekao je, „molim vas nemojte samo stajati tu; vratite se u svoju kancelariju.“ Otišao je do hladnjaka za vodu i nasuo sebi papirnu čašu mineralne vode. Pijem nestvarnu vodu u nestvarnom telu, rekao je sebi. Pred nestvarnom službenicom. „Gospođice Fugejt“, rekao je, „jeste li stvarno ljubavnica gospodina Mejersona?“

„Da, gospodine Bulero“, rekla je gospođica Fugejt klimajući glavom. „Kao što sam vam rekla.“

„A ne biste bili moja.“ Zatresao je glavom. „Jer sam suviše star i suviše evolvirao. Znaite – ili bolje ne znate – da imam bar neke moći u ovom univerzumu. Mogao bih prepraviti svoje telo, učiniti sebe mladim.“ Ili, pomislio je, učiniti tebe starom. Kako bi ti se to svidelo. zapitao se. Popio je vodu i bacio čašu u cev za otpatke, ne gledajući u gospođicu Fugejt, rekao je u sebi: Vi ste u mojim godinama, gospođice Fugejt. U stvari stariji. Da vidimo; imate oko devedeset i dve, sada. U ovom svetu, bar; ostarili ste, ovde... vreme je krenulo unapred za vas zato što ste me odbili, a ja ne volim da budem odbijen. U stvari – rekao je u sebi – vi ste preko stotinu godina stari, uveli, isušeni, bez zuba i očiju. Stvar.

Pored sebe je čuo suv, hripav zvuk, udisaj. I treperav, oštar glas, kao krik uplašene ptice. „Oh, gospodine Bulero...“

Predomislio sam se, pomislio je Leo. Ti si onakva kakva si bila; povlačim ovo, u redu? Okrenuo se i ugledao Roni Fugejt ili bar nešto kako stoji tamo gde je ona poslednji put stajala. Paukova mreža, sive gljivaste niti omotane jedna oko druge oblikujući krhki stub koji se zaljuljao... video je glavu, upalih obraza, sa očima poput mrtvih tačaka meke, inertne bele sluzi iz koje su lučile gumaste, spore suze, oči koje su pokušavale da mole, ali nisu mogle jer nisu mogle da ga razaznaju.

„Opet si onakva kakva si bila“, rekao je Leo žurno i zatvorio svoje oči. „Kaži mi kad bude gotovo.“

Koraci. Muški. Barni, vraćajući se u kancelariju. „Isuse“, rekao je Barni i stao.

Zatvorenih očiju, Leo je rekao: „Zar nije još onakva kakva je bila?“

„Ona? Gde je Roni? Šta je ovo?“

Leo je otvorio oči.

Nije Roni Fugejt stajala tamo, čak ni njen prastari oblik; bila je to lokva, ali ne vode. Lokva je bila živa, u njoj su parčići oštarih, nazubljenih, sivih krhotina plivali.

Gusti, cureći materijal lokve postepeno je tekao prema napred, a onda se stresao i povukao u sebe; u centru, fragmenti sive materije su se okupili i skupili u grubo oblikovanu loptu sa upetljanim, zamršenim pramenovima kose na vrhu. Neodređene očne duplje, prazne, dobile su oblik, to je postajalo lobanja, ali nekog oblika života koji će se tek pojaviti: njegova nesvesna želja da ona iskusi evoluciju sa užasavajuće strane prizvala je ovu monstruoznost u postojanje.

Vilica je zaškljocala, otvarajući se i zatvarajući kao da je trzaju opake, duboko usađene žice; plutajući tamo-amo u tečnosti lokve zakreštala je: „Ali, vidite, gospodine Bulero, ona nije živela toliko. To ste zaboravili.“ Bio je to udaljeni, ali apsolutno baš taj, glas – ne Roni Fugejt – već Monike, kao da bubnja na drugom kraju navoštenog konopca. „Načinili ste je starijom od sto, ali je ona doživela samo sedamdeset. Pa je bila mrtva trideset godina, ali ste je vi načinili živom; to ste hteli. A još gore...“ Bezuba vilica je zaklimala i nenastanjeni džepovi za oči su zjapili. „Evolviralala je ne dok je bila živa, već tamo u zemlji.“ Lobanja je prestala da krešti, a onda se deo

po deo dezintegrisala; delovi su joj otplutali i privid organizovanosti se rasturio.

Posle izvesnog vremena Barni je rekao: „Vadi nas odavde, Leo.“

Leo je rekao: „Hej, Palmere.“ Glas mu je bio nekontrolisan, od straha je govorio kao beba. „Hej, znaš šta? Odustajem; zaista odustajem.“

Tepih kancelarije pod njegovim nogama je istrulio, postao kašast, a onda počeo da klija, raste, živi, u zelene vlati; video je da postaje trava. A onda su se zidovi i plafon urušili, kolabirali u sitnu prašinu; delići su se nečujno spustili poput pepela. I plavo, vedro nebo se pojavilo, nedirnuto, nad glavom.

Sedeći na travi, sa štapom u krilu i koferom sa dr Smeškom pored sebe, Monika je rekla: „Jeste li hteli da gospodin Mejerson ostane? Nisam to mislila. Pustila sam ga sa ostalim stvarima koje ste napravili. U redu?“ Nasmejala se Leu.

„U redu“, složio se prigušeno. Gledajući oko sebe, sada je video samo zelenu ravnicu; čak i prašina koja je činila zgradu P.P. Postavki i ljude u njoj je nestala, sem tankog sloja koji mu je ostao na rukama i odelu; otresao ju je, refleksno.

Monika je rekla: „Od prašine si nastao, o čoveče; prašina ćeš...“

„Dobro!“ rekao je glasno. „Shvatio sam; ne moraš me lupati po glavi tim. Pa, bilo je nestvarno, šta sad? Mislim, potvrdio si se, do vraga, Eldrič; možeš uraditi šta hoćeš ovde, i ja sam ništa, ja sam samo utvara.“ Osećao je mržnju prema Palmeru Eldriču i mislio je: Ako se ikada izvučem odavde, ako mogu da pobegnem od tebe, ti kopile...

„Lakše malo“, rekla je devojčica kolutajući očima. „Nećeš upotrebljavati takve reči; u stvari i nisi, jer ti ja ne bih dozvolila. Neću čak ni reći šta ću uraditi ako nastaviš, ali znamo se, gospodine Bulero. Je li tako?“

Leo je rekao: „Tako je.“ Udaljio se par koraka, izvadio svoju maramicu i obrisao znoj sa gornje usne i vrata, iz šupljine ispod Adamove jabučice koju je, ujutro, bilo tako teško obrijati. Bože, pomislio je, pomози mi, hoćeš li? A ako to uradiš, ako Ti dopreš u ovaj svet, uradiću sve, šta god Ti hoćeš; sada se ne bojim, samo sam bolestan. Ovo će mi ubiti telo, makar to bilo samo ektoplazmatsko, utvarno telo.

Presavio se, pozlilo mu je; isповраćao se na travu. Dugo – dosta dugo – je trajalo, a onda mu je bilo bolje; bio je u stanju da se okrene i polako ode natrag do deteta koje je sedelo sa koferom.

„Uslovi“, reklo je dete suvo. „Ustanovićemo egzaktan poslovni odnos između moje i tvoje kompanije. Potrebna nam je tvoja odlična mreža reklamnih satelita i tvoj transportni sistem poslednjih modela međuplanetarnih brodova i tvoje Bog-zna-koliko-razgranate plantaže na Veneri; mi hoćemo sve, Bulero. Uzgajaćemo lišaj tamo gde sada ti uzgajaš Moćni-D, transportovati ga u istim brodovima, dospeti do kolonista pomoću istih dobro obučениh, iskusnih rasturača koje ti koristiš, oglašavati preko profesionalaca kakvi su Alen i Šarlota Fejn. Moćni-D i Žvaka-Z se neće takmičiti, jer će postojati samo jedan proizvod, Žvaka-Z, ti se spremaš da izdaš obavest o svom povlaćenju. Razumeš li me, Leo?“

„Naravno“, rekao je Leo. „Čujem.“

„Hoćeš li to učiniti?“

„Važi“, rekao je Leo i bacio se na devojčicu.

Ruke su mu se sklopile oko njenog dušnika, stisnuo je. Gledala ga je u lice, ukrućeno, napućениh usta, ne govoreći ništa, čak i ne pokušavajući da se bori, da ga ogrebe ili se otrgne. Nastavio je da steže, toliko dugo da mu se činilo da su mu ruke srasle sa njom, postale učvršćene u mestu zauvek, kao kvrgavi koreni neke prastare, obolele, ali još žive biljke.

Kada ju je pustio, bila je mrtva. Telo joj se nagnulo napred, a onda izvilo i palo na jednu stranu, da bi se ispružilo po travi. Nije bilo krvi. Čak ni nikakvog znaka borbe, mada joj je grlo bilo tamno, šareno, tamnocrveno.

Ustao je, misleći: Pa, jesam li to uradio? Ako on – ona ili ono, šta god da je – umre ovde, je li time sređeno sve?

Ali simulisani svet je ostao. Očekivao je da iščezne kada je njezin – Eldričev – život iščezao.

Zbunjen, stajao je ne pomerajući se ni santimetar, mirišući vazduh, slušajući udaljeni vetar. Ništa se nije promenilo, sem što je devojčica bila mrtva. Zašto? Šta nije bilo u redu sa pretpostavkom na osnovu koje je postupao? Neverovatno, bila je pogrešna.

Saginjući se, uključio je dr Smeška. „Objasni mi“, rekao je.

Poslušno, dr Smeško je tanušnim glasom izjavio: „On je mrtav ovde, gospodine Bulero. Ali na imanju na Luni...“

„U redu“, grubo je rekao Leo. „Pa, kaži mi kako da izađem odavde. Kako da se vratim do Lune, do...“ Gestikulirao je. „Znaš šta hoću da kažem. Zaista.“

„U ovom trenu“, objasnio je dr Smeško, „Palmer Eldrič, iako je prilično uznemiren i ljutit, intravenozno vas snabdeva supstancom koja će suzbiti injekciju Žvake-Z prethodno datu; uskoro ćete se vratiti.“ Dodao je: „To jest, uskoro, čak istog trena, u terminima protoka vremena u tom svetu. A što se tiče ovog...“ Zakikotao se. „Moglo bi izgledati duže.“

„Koliko duže?“

„Oh, godinama“, rekao je dr Smeško. „Ali vrlo verovatno manje. Danima? Mesecima? Osećaj vremena je subjektivan, pa da vidimo kako ćete vi to osetiti; zar se ne slažete?“

Umorno sedajući pored tela devojčice, Leo je uzdahnuo, pognuo glavu, naslonio bradu na grudi i spremio se za čekanje.

„Praviću vam društvo“, rekao je dr Smeško, „ukoliko budem mogao. Ali se bojim da bez animirajućeg prisustva gospodina Eldriča...“ Njegov glas je, shvatio je Leo, postao slabašan, kao i usporen. „Ništa ne može održavati ovaj svet“, rekao je tiho, „sem gospodina Eldriča. Pa se bojim...“

Glas mu je skroz nestao.

Bila je samo tišina. Čak je i vetar u daljini prestao.

Koliko dugo? Leo se zapitao. A onda se zapitao da li bi mogao, kao ranije, da stvori nešto.

Mašući u maniru inspirisanog simfonijskog dirigenta, tako da su mu se ruke uvijale, pokušao je da stvori u vazduhu pred sobom mlazni taksu.

Naposletku se tanušan oblik pojavio. Nestvaran, ostao je bezbojan, skoro providan; ustao je, prišao mu bliže i pokušao opet svom snagom. Na trenutak je izgledalo da dobija boju i postaje stvaran, a onda se odjednom fiksirao; poput čvrste, odbačene hitinske ljuštare ugnuo se i raspukao. Delovi njega, u najboljem slučaju samo dvodimenzionalni, razleteli su se i zalepršali, cepajući se u dronjave parčice – okrenuo mu je leđa i zgađeno otišao. Kakva brljotina, rekao je očajno u sebi.

Nastavio je, besciljno, da hoda. Dok nije došao, najednom, do nečeg u travi, nečeg mrtvog; video ga je kako leži i oprezno se približio. Evo, pomislio je. Konačni nagoveštaj šta sam to uradio.

Šutnuo je mrtvog glika vrhom cipele; vrh je skroz prošao kroz i ustuknuo je, zgađen.

Nastavivši, ruku duboko zabijenih u džepove, zatvorio je oči i ponovo se pomolio, ali ovaj put neodređeno; bila je to samo želja, tek začeta, a onda se razjasnila. Srediću ga u stvarnom svetu, rekao je u sebi. Ne samo ovde, kao što sam uradio, već kao što će novine pisati. Ne zbog sebe; ne da bih spasao P.P. Postavke i trgovinu Moćnim-D. Već zbog – znao je šta hoće da kaže. Svakoga u ovom sistemu. Jer je Palmer Eldrič uljez, a ovo je mesto na kojem ćemo svi završiti, ovde u ovom stanju, u ravnici punoj mrtvih stvari, koje su postale ništa više od nasumičnih fragmenata; ovo je reinkarnacija koju je on obećao Hepbern-Džilbertu.

Neko vreme je tumarao, a onda se, postepeno, vratio natrag do kofera koji je bio dr Smeško.

Nešto se naginjalo nad kofer. Ljudska ili kvaziljudska figura.

Videvši ga, odjednom se uspravila; ćelava glava joj je zablistala dok je buljila u njega, iznenađena. A onda je skočila i odjurila.

Prokser.

Izgledalo mu je dok ga je gledao kako nestaje u daljini da to dovodi sve na svoje mesto. Palmer Eldrič je naselio svoj pejzaž stvarima kao što je ta; bio je još uvek čvrsto povezan sa njima, čak i sada kada se vratio u svoj rodni sistem. Ovo, što se upravo pojavilo, davalo je uvid u um tog čoveka na najdubljem nivou; ni sam Palmer Eldrič možda nije znao da je tako naselio svoju halucinatornu formaciju – Prokser bi mogao i za njega biti isto toliko iznenađenje.

Naravno, ukoliko ovo nije bio sistem Proksima.

Možda bi bila dobra ideja slediti Proksera.

Krenuo je u tom pravcu i tabanao, činilo se, satima; nije video ništa, samo travu pod nogama, ravan horizont.

A onda se najzad nekakav oblik pojavio napred; krenuo je ka njemu i najednom se našao pred parkiranim brodom. Zastavši, posmatrao ga je u čudu. Jer to sigurno nije bio zemaljski brod, pa ipak nije bio ni prokserški.

Jednostavno, nije bio ni iz jednog od ta dva sistema.

Niti su dva stvorenja koja su se šetkala okolo bila Prokseri ili Zemljani, takav oblik života nije ranije video. Visoki, tanki, sa udovima poput slamki i grotesknim, jajolikim glavama koje su, čak i sa ove udaljenosti, izgledale neobično nežne, visokoevolvirana vrsta, procenio je, a ipak u srodstvu sa Zemljanima; sličnost je bila veća sa njima nego sa Prokserima.

Krenuo je prema njima, ruke uzdignute u znak pozdrava.

Jedno od stvorenja se okrenulo prema njemu, ugledalo ga, zinulo od zaprepaštenja i munulo svog sadruga; obojica su se zabuljili, a onda je prvi rekao: „Bože moj, Alek; to je jedan od starih oblika. Znaš, oni skoro-ljudi.“

„Aha“, složilo se drugo stvorenje.

„Čekajte“, rekao je Leo Bulero. „Vi govorite jezikom Tere, engleskim dvadeset i prvog veka – pa mora da ste već viđali Zemljane.“

„Zemljane?“ onaj po imenu Alek je rekao. „Mi smo Zemljani. Ko si ti, do vraga? Čudo koje je već vekovima izumrlo, eto ko. Dobro, možda ne baš vekovima, ali u svakom slučaju odavno.“

„Mora da postoji njihova enklava na ovom mesecu“, rekao je prvi. Leu je rekao: „Koliko još ima prvobitnih ljudi ovde, pored tebe? Hajde, momak; lepo ćemo postupati s tobom. Imate li žena? Možete li se razmnožavati?“ Svom sadrugu je rekao: „Samo izgleda da su prošli vekovi. Mislim, moraš uzeti u obzir da smo mi evolvirali u roku od po sto hiljada godina odjednom. Da nije bilo Denkmala, ovi prvobitni ljudi bi još uvek bili...“

„Denkmal“, rekao je Leo. To je znači bio krajnji rezultat Denkmalove E-terapije; ovo je bilo samo malo vremenski unapred, možda samo nekoliko desetaka godina.

Poput njih, i on je osetio razmak od milion godina, pa ipak je to bila samo iluzija; on sam, kada završi sa svojom terapijom, mogao bi da liči na ove. Sem što je hitinska koža nestala, a ona je bila jedna od glavnih pojava kod evolviranih tipova. „Ja idem u njegovu kliniku“, rekao je njima dvoma. „Jednom nedeljno. U Minhenu. Evolviram; na meni uspeva.“ Prišao im je bliže i usredsređeno ih proučavao. „Gde vam je koža?“ upitao je. „Da vas štiti od sunca?“

„Ma, taj lažni vreli period je prošao“, rekao je onaj po imenu Alek uz podrugljiv gest. „To su bili oni Prokseri, zajedno sa Otpadnikom.“

Znaš već. Ili možda ne znaš.“

„Palmer Eldrič“, rekao je Leo.

„Aha“, rekao je Alek klimajući glavom. „Ali smo ga sredili. Baš ovde na ovom mesecu, u stvari. Sada je to svetište – ne za nas, već za Proksere; prošvercuju se ovamo da odaju poštu. Jesi li video nekog od njih? Treba da ih uhapsimo ako ih nađemo; ovo je teritorija Sola, pripada UN.“

„Koje planete je ovo mesec?“ upitao je Leo.

Obojica evolviranih Zemljana su se nasmejali. „Tere“, rekao je Alek. „Veštački je. Zove se Sigma 14-B, sagrađen odavno. Zar nije postojao u tvoje vreme? Mora da jeste; zaista je star.“

„Mislim da jeste“, rekao je Leo. „Onda me vi možete odvesti na Zemlju.“

„Naravno.“ Obojica evolviranih Zemljana su klimnula složno. „U stvari, polećemo za pola sata; povešćemo te sa sobom – tebe i ostatak tvog plemena. Samo nam kaži lokaciju.“

„Ja sam jedini“, rekao je Leo gubeći strpljenje, „a ionako bismo jedva bili pleme; još nismo izašli iz praistorije.“ Pitao se kako je stigao u ovu buduću epohu. Ili je i ovo bila iluzija koju je skovao majstor halucinacije, Palmer Eldrič? Zašto da pretpostavi da je ovo išta stvarnije od devojčice Monike ili glikova ili sintetičkih P.P. Postavki u kojima je bio? Ovo je Palmer Eldrič zamišljao budućnost; ovo su bila meandriranja njegovog briljantnog, kreativnog uma dok je čekao na svom imanju na Luni da prestane dejstvo intravenozne injekcije Žvake-Z. Ništa više.

U stvari, čak i dok je stajao tu, mogao je, blago, nazreti liniju horizonta kroz parkirani brod; brod je bio blago providan, ne baš sasvim stvaran. A i dvojica evolviranih Zemljana; treperili su u blagoj ali stalnoj distorziji, koja ga je podsećala na dane kada je imao astigmatizam, pre nego što je dobio, hirurškom implantacijom, potpuno zdrave oči. Njih dvojica se nisu baš uklapali u okolinu.

Pružio je ruku prvom Zemljaninu. „Voleo bih da se rukujem sa vama“, rekao je. Alek, Zemljanin, takođe je pružio ruku, sa smeškom.

Leova ruka je prošla kroz Alekovu i izašla s druge strane.

„Hej“, rekao je Alek mršteći se; odmah je, poput klipa, povukao svoju ruku. „Šta se dešava?“ Svom sadrugu je rekao: „Ovaj tip nije

stvaran; trebalo je da posumnjamo. On je – kako su ih ono zvali? Od žvakanja đavolske droge koju je Eldrič pokupio u sistemu Proksima. Birač; to je on. On je priviđenje.“ Mrko je pogledao Lea.

„Jesam li?“ upitao je Leo tiho i onda shvatio da je Alek u pravu. Njegovo stvarno telo je bilo na Luni; nije zaista bio ovde.

Ali kakvima je to činilo dvojicu evolviranih Zemljana? Možda oni nisu bili proizvodi Eldričevog uposlenog uma; možda su oni, jedini, bili pravi ovde. U međuvremenu, onaj po imenu Alek je sada buljio u njega.

„Znaš“, rekao je Alek svom sadrugu, „ovaj birač mi izgleda poznat. Video sam njegovu sliku u novinama; siguran sam u to.“ Leu je rekao: „Kako se zoveš, biraču?“ Pogled mu je postao oštiji, usredsređeniji.

„Ja sam Leo Bulero“, rekao je Leo.

Obojica evolviranih Zemljana su poskočili od iznenađenja. „Hej“, uzviknuo je Alek, „nije ni čudo što sam ga prepoznao. On je tip koji je ubio Palmera Eldriča!“ Leu je rekao: „Ti si heroj, druškane. Kladam se da to ne znaš, jer si običan birač, je li tako? A sada si se vratio da pohodiš ovo mesto, jer je ovo istorijsko...“

„Nije se vratio“, upao je njegov sadrug. „On je iz prošlosti.“

„Još uvek može da se vrati“, rekao je Alek. „Ovo je za njega ponovna pojava, nakon njegovog vremena; vratio se – dobro, mogu li tako da kažem?“ Leu je rekao: „Vratio si se na ovo mesto jer je povezano sa smrću Palmera Eldriča.“ Okrenuo se i počeo da trči prema parkiranom brodu. „Reći ću novinama“, dobacio je. „Možda uspeju da te slikaju – duh Sigme 14-B.“ Uzbuđeno je gestikulirao. „Sada će turisti zaista poželeći da dođu ovamo. Ali pazi se: možda će se Eldričev duh, njegov birač, takođe pojaviti ovde. Da ti vrati.“ Nakon te pomisli nije izgledao preterano zadovoljan.

Leo je rekao: „Eldrič već jeste.“

Alek je zastao, a onda se polako vratio. „Jeste?“ Osvrnuo se nervozno. „Gde je? Je li blizu?“

„Mrtav je“, rekao je Leo. „Ja sam ga ubio. Zadavio.“ Nije osećao ništa u vezi s tim, samo umor. Kako bi se bilo ko mogao radovati zbog ubistva bilo kog živog, pogotovu deteta?

„Osuđeni su da to ponavljaju kroz večnost“, rekao je Alek, impresioniran i razrogačenih očiju. Zatresao je svoju veliku glavu.

Leo je rekao: „Nisam ponavljao ništa. Ovo je bilo prvi put.“ Tada je pomislio: I to ne pravi. Taj će tek uslediti.

„Hoćeš reći“, rekao je Alek polagano, „da...“

„Još uvek tek treba to da obavim“, procedio je Leo. „Ali jedan od mojih Pre-Mod konsultanata mi kaže da će to biti uskoro. Verovatno.“ Nije bilo neizbežno i nikako nije mogao da zaboravi tu činjenicu. A i Eldrič je to znao; to je dosta pomoglo u objašnjavanju Eldričevih pokušaja ovde i sada: time je odgađao – ili se bar tako nadao – svoju smrt.

„Dođi“, rekao je Alek Leu, „i pogledaj obeležje postavljeno u znak sećanja na taj događaj.“ On i njegov sadrug su krenuli; Leo ih je, oklevajući, pratio. „Prokseri“, rekao je Alek preko ramena, „stalno pokušavaju da – znaš već. Izvrnu ovo.“

„Oskrnave“, ispravio ga je sadrug.

„Aha“, rekao je Alek klimajući glavom. „U svakom slučaju, evo ga.“ Stao je.

Ispred njih je štrčala imitacija – ali impresivna – granitnog stuba; na njemu je bronzana plaketa bila čvrsto pričvršćena u nivou očiju. Leo je, protivno svojim uverenjima, pročitao natpis na plaketi.

IN MEMORIAM. 2016 N.E. BLIZU OVE
TAČKE NEPRIJATELJ SOLARNOG SISTEMA
PALMER ELDRIČ JE UBIJEN U POŠTENJOJ BORBI
SA ŠAMPIONOM NAŠIH DEVET PLANETA
LEOM BULEROM SA TERE.

„Hopala“, istisnuo je Leo, uprkos svemu impresioniran. Ponovo ju je pročitao. I još jednom. „Pitam se“, rekao je, napola za sebe, „da li je Palmer video ovo.“

„Ako je birač“, rekao je Alek, „verovatno jeste. Originalni oblik Žvake-Z davao je ono što je proizvođač – sam Eldrič – nazvao vremenskim prizvukom. To si ti sada; zauzimaš mesto godinama nakon svoje smrti. Pretpostavljam da si do sada već umro, u svakom slučaju.“ Svom sadrugu je rekao: „Leo Bulero je dosad već umro, zar ne?“

„Oh, do vraga, naravno“, rekao mu je sadrug. „Već nekoliko decenija.“

„U stvari mislim da sam pročitao...“ počeo je Alek, onda stao, gledajući pored Lea; munuo je sadruga. Leo se okrenuo da vidi šta je bilo.

Mršav, uzan, ružan beli pas se približavao.

„Tvoj?“ upitao je Alek.

„Ne“, rekao je Leo.

„Izgleda kao pas birač“, rekao je Alek. „Vidi, možeš pomalo videti kroz njega.“ Njih trojica su gledali psa kako dolazi do njih, a onda pored njih do samog spomenika.

Podižući kamenčić sa zemlje, Alek ga je bacio na psa, kamenčić je prošao kroz psa i pao u travu s druge strane. To je bio pas birač.

Dok su njih trojica posmatrali, pas je stao pored spomenika, kao da je pogledao na plaketu na momenat, a onda je...

„Usranjavanje!“ povikao je Alek, lica tamnocrvenog od besa. Potrčao je prema psu, mašući rukama i pokušavajući da ga šutne, onda posežući za laserskim pištoljem za pojasom i promašujući dršku od uzbuđenja.

„Oskvrnjavanje“, ispravio ga je sadrug.

Leo je rekao: „To je Palmer Eldrič.“ Eldrič je pokazivao svoj prezir prema spomeniku, odsustvo bojazni za budućnost. Nikad neće biti takvog momenta. Pas je nonšalantno odšetao uz uzaludne psovke dvojice evolviranih Zemljana na njegov račun.

„Jesi li siguran da to nije tvoj pas“, upitao je Alek sumnjičavo. „Koliko vidim ti si jedini birač u okolini.“ Pogledao je Lea ispod oka.

Leo je započeo da odgovara, da im objasni šta se desilo, bilo je važno da shvate. A onda su, potpuno nenagovešteno, dvojica evolviranih Zemljana nestali, travnata ravnica, spomenik, odlazeći pas – čitava panorama je isparila, kao da je metod kojim su projektovani, stabilizirani i održavani prekidačem prebačen na isključeno. Video je samo prazno belo prostranstvo, usredsređeno blještavilo, kao da je nestalo 3-D slajdova u projektoru. Svetlost, pomislio je, koja podvlači igru fenomena koje zovemo stvarnošću.

A onda je sedeo u ogoljenoj sobi Palmer Eldričevog imanja na Luni, naspram stola sa elektronskom napravom.

Naprava ili skalamerija ili šta god da je bilo je rekla: „Da, video sam spomenik. Oko 45 odsto budućnosti ga ima. Malo manje od

polovične šanse da prevlada, pa nisam nešto strašno zabrinut. Izvoli cigaru.“ Ponovo je mašina pružila upaljenu cigaru Leu.

„Ne“, rekao je Leo.

„Pustiću te da odeš“, rekla je naprava, „za kratko vreme, za otprilike dvadeset i četiri časa. Možeš se vratiti u svoju kancelarijicu u svojoj kompanijici na Teri, dok budeš tamo hteo bih da razmotriš situaciju. Sada si video Žvaku-Z u punoj snazi; shvataš činjenicu da se tvoj prepotopni proizvod Moćni-D ne može ni izdaleka uporediti s njom. A nadalje...“

„Sereš“, rekao je Leo. „Moćni-D je daleko bolji.“

„Pa, razmisli dobro o tome“, rekla je elektronska naprava, samouvereno.

„U redu“, rekao je Leo. Ukočeno je ustao. Da li je zaista bio na veštačkom Zemljinom satelitu Sigma 14-B? To je bio posao za Feliksa Blaua; stručnjaci su to mogli ustanoviti. Beskorisno je sad o tome brinuti. Trenutni problem je bio dovoljno ozbiljan; još nije izmakao kontroli od strane Palmera Eldriča.

Mogao je pobeći samo kad – i ako – Eldrič odluči da ga pusti. To je bio neprerušen deo činjenične stvarnosti, ma koliko se bilo teško suočiti sa tim.

„Želeo bih da istaknem“, rekla je naprava, „da sam pokazao milost prema tebi, Leo. Mogao sam da stavim – pa, recimo tačku na rečenicu koja čini tvoj prilično kratki život. I to bilo kad. Zbog toga očekujem – insistiram – da ti razmotriš veoma ozbiljno takav isti postupak s tvoje strane.“

„Kao što sam rekao, razmisliću“, odgovorio je Leo. Osećao se razdražljivo, kao da je popio isuviše kafe, i želeo je da ode što je pre moguće; otvorio je vrata sobe, izašao u hodnik.

Kad je počeo da zatvara vrata za sobom elektronska naprava je rekla: „Ako ne odlučiš da mi se pridružiš, Leo, ja neću čekati. Ubiću te. Moram, da spasem sebe. Shvataš li?“

„Shvatam“, rekao je Leo i zatvorio vrata za sobom. A i ja, takođe, moram, pomislio je. Moram da te ubijem... ili zar to ne bismo obojica mogli reći na manje direktan način, nešto slično onom što kažu za životinje: da te uspavam.

A ja to moram da uradim ne samo da bih spasao sebe već i svakoga u sistemu, a to je moj štap na koji se oslanjam. Na primer,

ona dva evolvirana zemaljska vojnika na koje sam naleteo kod spomenika. Za njih da bi imali šta da čuvaju.

Polako je išao hodnikom. Na drugom kraju je stajala grupa novinskih reportera; nisu još otišli, čak nisu još dobili svoj intervju – skoro nimalo vremena je proteklo. Znači da je po tom pitanju Palmer u pravu.

Pridruživši se reporterima, Leo se opustio, i osećao se znatno bolje. Možda će se izvući, sada; možda će ga Eldrič zaista pustiti. Živeće da miriše, gleda, pije na ovom svetu još jednom.

Ali duboko unutra nije bio toliko naivan. Eldrič ga nikada neće pustiti; jedan od njih dvojice će pre toga morati biti uništen.

Nadao se da to neće biti on. Ali je imao užasan predosećaj, i pored spomenika, da bi lako mogao biti.

7

Vrata unutrašnje kancelarije Barnija Mejersona su, naglo raskriljena, otkrila Lea Bulera, pogrbljenog od umora, prljavog od puta. „Nisi pokušao da mi pomogneš.“

Nakon nekog vremena Barni je odgovorio: „To je tačno.“ Nije bilo svrhe u pokušaju da objasni zašto, ne zato što Leo ne bi razumeo ili poverovao, već zbog samog razloga. Jednostavno nije bio dovoljan.

Leo je rekao: „Otpušten si, Mejersone.“

„U redu.“ I pomislio je: u svakom slučaju sam živ. A da sam krenuo po Lea, ne bih bio, sada. Počeo je odrvenelim prstima da kupi svoje lične stvari sa svog stola, spuštajući ih u praznu kutiju za uzorke.

„Gde je gospođica Fugejt?“ upitao je Leo. „Ona će preuzeti tvoje mesto.“ Prišao je bliže Barniju i pomno ga pogledao. „Zašto nisi došao i izvukao me? Kaži mi taj prokleti razlog, Barni.“

„Pogledao sam unapred. Koštalo bi me previše. Moj život.“

„Ali nisi morao lično da dođeš. Ovo je velika kompanija – mogao si da središ da odavde pođe čitav odred, a ti da ostaneš ovde. Je li tako?“

Bilo je tako. A on nije ni razmišljao o tome.

„Znači“, rekao je Leo, „mora da si želeo da mi se desi nešto fatalno. Nije moguće nikako drugačije to protumačiti. Možda je bilo podsvesno. Je li?“

„Valjda“, priznao je Barni. Zato što toga sigurno nije bio svestan. U svakom slučaju, Leo je bio u pravu; inače, zašto ne bi preuzeo odgovornost, pobrinuo se da oružani odred, kao što je Feliks Blau predložio, pođe iz P.P. Postavki i krene na Lunu? Bilo je tako očigledno, sada. Tako lako videti.

„Imao sam užasno iskustvo“, rekao je Leo. „Na Eldričevom posedu. On je prokleti čarobnjak, Barni. Uradio je svakojake stvari sa mnom, stvari o kakvima ti i ja nikada nismo ni sanjali. Pretvorio se, na primer, u devojčicu, pokazao mi budućnost, samo što je to možda

bilo nenamerno, stvorio kompletan univerzum u svakom slučaju, uključujući i groznu životinju po imenu glik skupa sa iluzijom Njujorka, tobom i Roni. Kakva gužva.“ Neodređeno je zatresao glavom. „Gde ćeš sad?“

„Postoji samo jedno mesto gde mogu otići.“

„Gde je to?“ Leo ga je pronicljivo pogledao.

„Samo bi me još jedna osoba uzela zbog mog Pre-Mod talenta.“

„Onda si moj neprijatelj!“

„Već jesam. Što se tebe tiče.“ I bio je spreman da Leovu ocenu sebe prihvati kao poštenu, Leovu interpretaciju svog propuštanja da uradi nešto.

„Onda ću i tebe srediti“, rekao je Leo. „Skupa sa onim čaknutim čarobnjakom, takozvanim Palmerom Eldričem.“

„Zašto takozvanim?“ Barni je brzo pogledao naviše i prestao sa pakovanjem.

„Zato što sam još ubeđeniji da on nije čovek. Nisam ga nikad ugledao svojim očima, sem za vreme perioda pod dejstvom Žvake-Z; inače mi se obraćao preko elektronskog posrednika.“

„Zanimljivo“, rekao je Barni.

„Jeste, zar ne? A ti si toliko pokvaren da bi otišao i tražio posao u njegovoj firmi. Iako je on možda Prokser sa perikom na glavi ili nešto još gore, neka prokleta stvar koja je ušla u njegov brod u odlasku ili povratku, u dubokom svemiru, pojela ga i zauzela njegovo mesto. Da si video glikove...“

„Onda za ime Hrista“, rekao je Barni, „ne teraj me da to uradim. Zadrži me ovde.“

„Ne mogu. Ne nakon onog što si ti propustio da uradiš u pogledu odanosti.“ Leo je odvratio pogled, brzo gutajući. „Želeo bih da nisam ovako ljut na tebe na ovaj hladan, razumski način, ali...“ Stegnuo je pesnice, uzalud. „Bilo je odvratno, bukvalno je uradio to, slomio me. A onda sam naišao na tu dvojicu evolviranih Zemljana i to mi je pomoglo. Dok se Eldrič nije pojavio u obliku psa i zapišao spomenik.“ Načinio je oštru grimasu. „Moram da priznam da je jasno pokazao svoj stav, nije bilo zabune u pogledu njegovog prezira.“ Dodao je, napola za sebe: „Njegovog uverenja da će pobediti, da se nema čega bojati ni nakon što je video plaketu.“

„Zaželi mi sreću“, rekao je Barni. Ispružio je ruku, kratko su se, ritualno, rukovali, a onda je Barni izašao iz kancelarije, prošao pored stola svoje sekretarice i izašao u glavni hodnik. Osećao se šuplje, ispunjen nekim praznim, bezukusnim otpadnim materijalom, kao što je slama. Ništa više.

Dok je stajao čekajući lift, Roni Fugejt je dojurila, bez daha, a njeno čisto lice bilo je puno brige. „Barni... otpustio te?“

Klimnuo je.

„O bože“, rekla je. „Šta sad?“

„Sad“, rekao je, „na drugu stranu. Pa šta bude.“

„Ali kako možemo ti i ja da nastavimo da živimo zajedno ako ja radim ovde za Lea, a ti...“

„Nemaš ni najblažeg pojma“, rekao je Barni. Stigao je lift, ušao je u njega. „Videćemo se“, rekao je i pritisnuo dugme, vrata su se zatvorila odvajajući ga od Roni. Videćemo se na onom mestu koje Neo-Hrišćani zovu paklom, pomislio je. Verovatno ne pre. Ne ukoliko ovo nije, a moglo bi biti pakao ovde i sada.

Na uličnom nivou je izašao iz P.P. Postavki i stajao pod antitermalnim zaštitnim zaklonom zgrade loveći znakove taksija.

Kada se taksija zaustavio i on krenuo ka njemu, glas ga je žurno pozvao iz ulaza zgrade: „Barni, čekaj.“

„Sišla si s uma“, rekao joj je. „Vrati se unutra. Nemoj odbacivati svoju blistavu, procvatu karijeru s onim što je ostalo od moje.“

Roni je rekla: „Trebalo je da radimo zajedno, sećaš se? Da, kako sam ja rekla, izdamo Lea, zašto ne bismo mogli da nastavimo saradnju sada?“

„Sve se izmenilo. Mojom bolesnom i izopačenom nevoljnošću ili nesposobnošću ili nazovi to kako hoćeš da odem na Lunu i pomognem Leu.“ Sada se osećao drugačije i prema samom sebi, i nije se više posmatrao na ultraosećajan način. „Bože, ti nećeš da ostaneš sa mnom“, rekao je devojci. „Jednog dana ćeš biti u teškoćama i trebaće ti moja pomoć, a ja ću ti uraditi isto ono što sam uradio i Leu, pustiću te da potoneš, a da ne mrdnem rukom.“

„Ali život ti je bio...“

„Uvek jeste“, ukazao je. „Kada uradiš bilo šta. Tako se zove ova komedija u koju smo zaglavili.“ To ga nije opravdavalo, bar ne u sopstvenim očima. Ušao je u taksija, mahinalno rekao adresu svoje

zgrade i zavalio se u sedište dok se taksi uzdizao u vatrom okupano nebo. Daleko ispod, pod antitermalnim zaklonom, Roni Fugejt je stajala zaklanjajući oči, gledajući ga kako odlazi. Nesumnjivo se nadajući da će se on predomisлити i okrenuti natrag.

Međutim, nije.

Potrebna je izvesna količina hrabrosti, pomislio je, da se suočiš sa sobom i iskreno kažeš: ja sam truo. Uradio sam nešto zlo i opet ću. Nije to bila slučajnost; to je proizašlo iz istinskog, autentičnog mene.

Uskoro je taksi počeo da se spušta; posegnuo je u džep po novčanik, a onda sa šokom ustanovio da to nije njegova zgrada; panično je pokušao da shvati gde se nalazi. Onda se setio. Ovo je zgrada 492. Dao je taksiju adresu Emili.

Zum! Natrag u prošlost. Gde su stvari imale smisla. Pomislio je: kada sam imao karijeru, znao šta očekujem od budućnosti, znao čak i u srcu šta sam voljan da odbacim, preokrenem, žrtvujem – i zbog čega. Ali sada...

Sada je žrtvovao svoju karijeru da bi, kako je tada izgledalo, spasao svoj život. Tako je logički u tom ranijem vremenu žrtvovao Emili da spasi svoj život, bilo je jednostavno tako. Ništa ne bi moglo biti jasnije. Nije to bio idealistički cilj, niti stara puritanska, kalvinovska dužnost prema pozivu, to nije bilo ništa više od instinkta koji prožima i pokreće svakog crva koji puzi. Hriste! pomislio je. Uradio sam to: stavio sam sebe prvo ispred Emili i sad Lea. Kakav sam ja to čovek? I, kao što sam bio dovoljno pošten da joj kažem, Roni bi bila sledeća. Neizbežno.

Možda mi Emili može pomoći, rekao je u sebi. Možda sam zbog toga ovde. Ona je uvek bila pametna u ovakvim stvarima, prozrela je samoopravdavajuće varke, koje sam konstruisao da bih sakrio stvarnost u njima. A to me, naravno, samo čini još nestrpljivijim da je se rešim. U stvari, to je samo bio dovoljan razlog, ako se uzme osoba kao ja. Ali – možda sam više u stanju da to izdržim sada.

Par momenata kasnije bio je pred Emilinim vratima, zvoneći.

Ako ona misli da bi trebalo da se pridružim Palmeru Eldriču, onda hoću, rekao je u sebi. A ako ne, onda neću. Ali ona i njen muž rade za Eldriča, kako mogu oni, sa moralnim pravom, da mi kažu da ne radim? Tako je i to unapred rešeno. A možda sam i to znao.

Vrata su se otvorila. U plavoj kecelji izmrljanoj i mokrom i sasušenom glinom, Emili se zabuljila u njega razrogačeno, zapanjeno.

„Zdravo“, rekao je. „Leo me otpustio.“ Sačekao je, ali ona nije rekla ništa. „Mogu li da uđem?“ upitao je.

„Da.“ Uvela ga je u stan; u sredini dnevne sobe je njen grnčarski točak zauzimao, kao i uvek, ogroman prostor. „Vajala sam. Lepo je videti te, Barni. Ako želiš šolju kafe, moraćeš da...“

„Došao sam da te pitam za savet“, rekao je. „Ali sam sad odlučio da nije potrebno.“ Odlutao je do prozora, spustio svoju prenatrpanu kutiju za uzorke i zagledao se napolje.

„Hoće li ti smetati ako nastavim da radim? Imala sam dobru ideju, ili mi je bar tada izgledala dobra.“ Protrijala je čelo, a onda masirala oči. „Sada ne znam... i osećam se tako umorno. Pitam se ima li to veze sa E-terapijom.“

„Evolucionarna terapija? Podvrgavaš se?“ Istog trena se okrenuo da je pregleda, da li se promenila fizički?

Izgledalo mu je – ali to je možda bilo zato što je tako dugo nije video – da su joj crte lica postale grublje.

Godine, pomislio je. Ali...

„Kako uspeva?“ upitao je.

„Pa, dosad sam imala samo jedan tretman. Ali znaš, misli su mi tako mutne. Ne mogu da razmišljam kako treba, sve mi se ideje smešaju skupa.“

„Mislim da bi bilo bolje da oladiš sa tom terapijom. Čak i ako je u modi, čak i ako je to ono što svako ko je neko radi.“

„Možda je tako. Ali svi su izgleda tako zadovoljni. Ričard i dr Denkmal.“ Pognula je glavu, stara poznata reakcija. „Oni bi znali, zar ne?“

„Niko ne zna, nije proučeno. Oladi. A ti uvek puštaš druge da te gaze.“ Učinio je svoj ton zapovedničkim, upotrebio je takav ton prema njoj nebrojeno puta tokom njihovih zajedničkih godina i obično je uspevalo. Ne uvek.

A ovoga puta je, video je, bio jedan od tih; imala je onaj tvrdoglavi pogled u očima, odbijanje da bude normalno pasivna. „Mislim da to zavisi od mene“, rekla je dostojanstveno. „A ja nameravam da nastavim.“

Sležući ramenima, tumarao je po stanu. Nije imao moć nad njom; niti ga je bilo briga. Ali, da li je to bilo tačno? Da li ga stvarno nije bilo briga? Prizor mu se pojavio u glavi, kako Emili reevolvira... i istovremeno pokušava da radi na svojim posudama, pokušava da bude kreativna. Bilo je smešno – i užasno.

„Slušaj“, rekao je grubo. „Ako te taj tip stvarno voli...“

„Ali rekla sam ti“, rekla je Emili. „To je moja odluka.“ Vratila se za svoj točak; velika visoka posuda je bila u izradi i prišao je da je bolje pogleda. Lep primerak, procenio je. Pa ipak – poznat. Zar nije već uradila takvu posudu? Međutim, nije rekao ništa; samo ju je posmatrao. „Šta misliš da uradiš?“ upitala je Emili. „Za koga bi mogao da radiš?“ Izgledala je saosećajno i to ga je nateralo da se seti kako je, nedavno, blokirao prodaju njenih posuda P.P. Postavkama. Lako je mogla gajiti neprijateljska osećanja prema njemu, ali je za nju bilo tipično što nije. A, naravno, znala je da je on bio taj koji je odbio Hnata.

Rekao je: „Moja budućnost je možda izvesna. Dobio sam poziv za regrutaciju.“

„Blagi bože. Ti na Marsu; ne mogu to da zamislim.“

„Mogu da žvaćem Moćni-D“, rekao je. „Samo...“ Umesto da imam Perki Pat postavku, pomislio je, možda ću imati Emili postavku. I provoditi vreme, u mašti, natrag s tobom, natrag u životu kojem sam promišljeno, kretenski, okrenuo leđa. Jedini dobar period mog života, kada sam bio odistinski srećan. Ali to naravno nisam znao, jer ga nisam imao sa čim porediti... kao što sada imam. „Ima li neke šanse“, rekao je, „da bi ti htela da dođeš?“

Zabuljila se u njega i on u nju, oboje zaprepašteni onim što je on ponudio.

„Ozbiljan sam“, rekao je.

„Kada si to odlučio?“

„Nije važno kada sam odlučio“, rekao je. „Važno je samo kako se osećam.“

„Takođe je važno kako se ja osećam“, rekla je Emili tiho; onda je nastavila da vaja. „A ja sam savršeno srećna u braku sa Ričardom. Divno se slažemo.“ Lice joj je bilo mirno, bez sumnje je i mislila sve što je izgovorila. Bio je proklet, uklet, osuđen na prazninu koju je

sam sebi izdubio. A i zaslužio je. Oboje su to znali, a da niko nije morao da kaže.

„Mislim da idem“, rekao je.

Emili se nije usprotivila ni tome. Samo je klimnula.

„Nadam se za ime Božje“, rekao je, „da ne reevolviraš. Lično mislim da ti se to dešava. Mogu to uočiti, na primer na tvom licu. Pogledaj u ogledalo.“ Sa tim je otišao, vrata su se zatvorila za njim. Odmah je zažalio što je to rekao, a ipak bi to moglo i biti dobro... može joj pomoći, pomislio je. Jer ja mogu to da uočim. A ne želim to, niko ne želi. Čak ni onaj magarac od njenog muža, kojeg ona pretpostavlja meni... iz razloga koje ja neću nikad znati, sem možda da za njega brak ima pojavu sudbine. Njena je sudbina da živi sa Ričardom Hnatom, da više nikad ne bude moja žena, ne možeš obrnuti protok vremena.

Možeš kad žvaćeš Moćni-D, pomislio je. Ili novi proizvod, Žvaku-Z. Svi kolonisti to rade. Ne može se nabaviti na Zemlji, ali ga ima na Marsu ili Veneri ili Ganimedu, u bilo kojoj graničnoj koloniji.

Ako ništa drugo ne uspe, tu je uvek to.

A možda već nije uspelo. Jer...

U krajnjoj analizi, nije mogao da ode kod Palmera Eldriča. Ne nakon onog šta je taj čovek uradio – ili pokušao da uradi – Leu. To je shvatio dok je stajao napolju čekajući taksi. Pred njim je podnevna ulica blještala i pomislio je: možda ću iskoračiti ovde. Da li bi me iko pronašao pre nego što umrem? Verovatno ne. Bio bi to isto toliko dobar način kao i bilo koji drugi...

Znači tako ode moja poslednja nada za zaposlenje. Leu bi bilo zabavno što sam ovde ustuknuo. Bio bi iznenađen i verovatno zadovoljan.

Čisto iz vica, odlučio je, nazvaću Eldriča, pitati ga, videti da li bi mi dao posao.

Našao je vidfonsku govornicu i uspostavio vezu sa Eldričevim imanjem na Luni.

„Ovde Barni Mejerson“, objasnio je. „Prethodno vrhunski Pre-Mod konsultant Lea Bulera; u stvari sam bio drugi po rangu u P.P. Postavkama.“

Eldričev direktor personala se namrštio i rekao: „Pa? Šta hoćete?“

„Voleo bih da se raspitam za posao kod vas.“

„Ne zapošljavamo Pre-Mod konsultante, uopšte. Žao mi je.“

„Da li biste pitali gospodina Eldriča, molim vas?“

„Gospodin Eldrič je već izrazio svoje mišljenje na tu temu.“

Barni je prekinuo vezu. Izašao je iz govornice. Nije bio naročito iznenađen.

Da su rekli: dođite na Lunu na razgovor, da li bih pošao? Da, shvatio je. Otišao bih, ali bih u nekom momentu odustao. Kada bih konačno utvrdio da bi mi dali posao.

Vrativši se u vidfonsku govornicu, nazvao je svoju komisiju selektivne službe UN. „Ovde gospodin Barni Mejerson.“ Naveo im je svoj zvanični kodni identifikacioni broj. „Primio sam poziv pre nekoliko dana. Želeo bih da zaobiđem formalnosti i odem odmah. Nestrpljiv sam da emigriram.“

„Fizički pregled se ne može zaobići“, obavestio ga je birokrata UN. „Kao ni psihički. Ali, ukoliko odaberete, možete doći kad hoćete, ovog trena ako želite, i proći oba.“

„U redu“, rekao je. „Hoću.“

„A pošto se dobrovoljno javljate, gospodine Mejerson, možete odabrati...“

„Bilo koja planeta ili mesec će mi odgovarati“, rekao je. Prekinuo je vezu, napustio govornicu, našao taksi dao mu adresu komisije za selektivnu službu blizu njegove zgrade.

Dok je taksi zujao nad centrom Njujorka, drugi taksi se uzdigao i jurnuo pred njega, njišući krilca sa strane kao da se ljulja.

„Pokušavaju da kontaktiraju sa nama“, autonomno kolo njegovog taksija ga je informisalo. „Želite li da odgovorite?“

„Ne“, rekao je Barni. „Ubrzajte.“ A onda se predomislio. „Možete li ih upitati ko su?“

„Radiom, možda.“ Taksi je ućutao na tren, a onda izjavio: „Tvrde da imaju poruku za vas od Palmera Eldriča, želi da vam kaže da će vas prihvatiti kao nameštenika i da ne treba da...“

„Da čujemo to još jednom“, rekao je Barni.

„Gospodin Palmer Eldrič, kojeg oni predstavljaju, će vam dati posao, kao što ste nedavno zatražili. Iako imaju opšte pravilo...“

„Daj da razgovaram sa njima“, rekao je Barni.

Pružen mu je mikrofon.

„Ko je to?“ upitao je Barni mikrofonom.

Nepoznati muški glas je rekao: „Ovde lčolc. Iz Žvaka-Z Proizvođača iz Bostona. Možemo li da se spustimo i razgovaramo o uslovima vašeg zaposlenja u mojoj firmi?“

„Na putu sam do regrutne komisije. Da se predam.“

„Nema ništa napismeno, zar ne? Niste potpisali.“

„Nema.“

„Dobro. Onda nije prekasno.“

Barni je rekao: „Ali na Marsu mogu da žvaćem Moćni-D.“

„Zašto biste, za ime božje, želeli da radite tako nešto?“

„Tako mogu da budem natrag sa Emili.“

„Ko je Emili?“

„Moja bivša žena. Koju sam iznogirao jer je zatrudnela. Sada shvatam da je to bio jedini srećan period u mom životu. U stvari, sada je volim više nego što sam je ikad voleo, pojačalo se, umesto da izbledi.“

„Čujte“, rekao je lčolc, „možemo vas snabdeti sa koliko god zaželite Žvake-Z, a on je nadmoćniji; možete živeti večno u večitoj nepromenljivoj prošlosti sa svojom bivšom ženom. Tako da to nije problem.“

„Ali možda ja ne želim da radim za Palmera Eldriča.“

„Ali prijavili ste se!“

„Imam dileme“, rekao je Barni. „Duboke. Kažem vam; ne zovite me, nazvaću ja vas, ukoliko ne odem u službu.“ Vratio je mikrofon taksiju. „Evo. Hvala.“

„Patriotski je otići u službu“, rekao je taksij.

„Gledaj svoja posla“, rekao je Barni.

„Mislim da činite pravu stvar“, komentarisao je taksij.

„Da sam otišao na Sigmu 14-B da spasem Lea“, rekao je. „Ili je to bila Luna? Gde god da je bio; sad se čak i ne sećam. Sve to izgleda kao izobličen san. U svakom slučaju, da jesam, sada bih još uvek radio za njega i sve bi bilo u redu.“

„Svi mi pravimo greške“, rekao je taksij pobožno.

„Ali neki od nas“, rekao je Barni, „prave fatalne.“ Prvo u pogledu naših voljenih, naših žena i dece, a onda u pogledu svog poslodavca, rekao je u sebi.

Taksij je zujao dalje.

A onda, rekao je u sebi, napravimo jednu poslednju. U pogledu čitavog života, sabirajući sve. Birajući između zaposlenja kod Eldriča i odlaska u službu. A šta god da odaberemo, možemo znati ovo: to je bila pogrešna alternativa.

Jedan sat kasnije već je obavio fizički pregled; prošao ga je i nakon toga je mentalni obavilo nešto slično dr Smešku.

I to je prošao.

Ošamućeno je položio zakletvu (Kunem se da ću Zemlju smatrati majkom i vođom...) i onda, sa fasciklom punom informacija u dobrodošli! stilu, izbačen je da se vrati u svoj stan i spakuje. Imao je dvadeset i četiri časa pre nego što njegov brod krene za – gde ga već šalju. To još nisu kazali. Obaveštenje o njegovom odredištu, pretpostavio je, verovatno počinje sa Eci, peci, pec. Bar bi trebalo, s obzirom na mogućnost izbora koja se pružala.

Idem, rekao je u sebi uz svakojake reakcije: radost, olakšanje, užas, a za njima melanholiju koja se javljala sa prevladavajućim osećanjem poraza. U svakom slučaju, ovo je bolje od izlaska na podnevno sunce, da se postane, kao što kažu, besan pas ili Englez.

Je li?

U svakom slučaju, ovo je bilo sporije. Umreti na ovaj način je sporije, verovatno pedeset godina, a to ga je više privlačilo. Mada nije znao zašto.

Bilo kako bilo, razmišljao je, uvek mogu da odlučim da ubrzam stvar.

U kolonijama nesumnjivo postoji isto toliko mogućnosti za to kao i ovde, možda čak i više.

Dok je pakovao svoje stvari, zaklonjen poslednji put u svom dragom stanu, za koji je toliko radio, zazvonio je vidfon.

„Gospodine Bejerson...“ Devojka, neka niža službenica nekog manje značajnog odeljenja u kolonizatorskom aparatu UN. Nasmehana.

„Mejerson.“

„Da. Zvala sam vas, znate, da vam saopštim vaše odredište, i – baš ste srećković, gospodine Mejerson! – idete u plodno područje Marsa poznato kao Polumesec Fineburg. Znam da će vam se tamo

svideti. Pa, zbogom, ser, i mnogo sreće.“ I dalje se smešila, čak sve dok nije isključio sliku. Bio je to osmeh nekoga ko ne ide.

„Mnogo sreće i tebi“, rekao je.

Polumesec Fineburg. Čuo je za njega, relativno uzevši, bio je čak i plodan. U svakom slučaju, kolonisti su tamo imali bašte: nije bio, kao neke druge oblasti, pustinja smrznutih metanskih kristala i gasa uzvitlana jakim, neprekidnim olujama tokom čitave godine. Verovali ili ne, mogao bi da izađe na površinu s vremena na vreme, izađe iz skloništa.

U uglu dnevne sobe njegovog stana je stajao kofer sa dr Smeškom; uključio ga je i rekao: „Doktore, teško da ćete u ovo poverovati, ali više nemam potrebu za vašim uslugama. Zbogom i mnogo sreće, kao što je devojka koja ne ide rekla.“ Dodao je, kao objašnjenje: „Prijavio sam se dobrovoljno.“

„Grzdlmz“, zaškripao je dr Smeško stružući zupčanike negde u podrumu zgrade. „Ali vi ste tip koji – to je praktično nemoguće. Šta je bilo razlog tome, gospodine Mejerson?“

„Želja za smrću“, rekao je i isključio psihijatra; nastavio je da se pakuje u tišini. Bože, pomislio je. A ne tako davno Roni i ja imali smo tako divne planove; rešićemo se Lea u velikom stilu, senzacionalno preći kod Eldriča. Šta se desilo s tim? Reći ću ti šta se desilo, rekao je sam sebi; Leo je prvi povukao potez.

A sada Roni ima moj posao. Upravo ono što je htela.

Što je više na to mislio, bio je sve bešnji, na neki zbunjen način. Ali nije mogao ništa da uradi povodom toga, bar ne na ovom svetu. Možda će se, kad bude žvakao Moćni-D ili Žvaku-Z, naći u svetu u kojem...

Neko je pokucao na vrata.

„Haj“, rekao je Leo. „Mogu li da uđem?“ Ušao je u stan, brišući svoje ogromno čelo presavijenom maramicom. „Vruć dan. Pogledao sam u novine i poraslo je šest desetih delova...“

„Ako si došao da mi ponudiš da se vratim na posao“, rekao je Barni zastavši sa pakovanjem, „isuviše je kasno, jer sam ušao u službu. Odlazim sutra za Polumesec Fineburg.“ Bila bi to konačna ironija da Leo hoće da se pomiri; poslednji okretaj slepog točka sudbine.

„Ne nudim ti povratak na posao. I znam da si primljen u službu; imam doušnike u odeljenju za selektivnu službu, a ionako me obavestio i dr Smeško. Plaćao sam mu – ovo ti nisi znao, naravno – da me izveštava o tvom napredovanju u raspadanju pod stresom.“

„Šta hoćeš, u tom slučaju?“

Leo je rekao: „Hoću da prihvatiš posao kod Feliksa Blaua. Sve je sređeno.“

„Ostatak mog života“, rekao je Barni tiho, „biće proveden u Polumesecu Fineburg. Zar ne shvataš?“

„Smiri se. Pokušavam da izvučem šta se može izvući iz loše situacije, a bolje bi ti bilo da i ti pokušaš. Obojica smo pre naglili, ja kad sam te otpustio, a ti kad si se prepustio tim svojim Drakulama iz komisije za selektivnu službu. Barni, mislim da znam način da uhvatimo Palmera Eldriča u klopku. Raspravio sam ga sa Blauom i njemu se ideja sviđa. Ti treba da se pretvaraš da si kolonist...“ Leo se ispravio. „Idi samo napred, živi životom kolonista, budi jedan od grupe. Sad, jednog od ovih dana, verovatno tokom iduće nedelje, Eldrič će početi da prodaje Žvaku-Z u tvojoj oblasti. Možda će ti se odmah obratiti; bar se nadamo tome. Računamo na to.“

Barni je ustao na noge. „A ja bi trebalo da skočim i kupim.“

„Tačno.“

„Zašto?“

„Uložiš žalbu – naši momci iz pravne službe će ti je uraditi – kod UN. Tvrdeći da je to vražje, ušljivo, prokleta sranje izazvalo kod tebe visokotoksične uzgredne pojave; nije sad važno koje. Istaći ćemo te kao zamorče, nagnati UN da zabrani Žvaku-Z kao štetan, opasan – skroz ćemo ga ukloniti sa Tere. U stvari je idealno, tvoj odlazak iz P.P. i ulazak u službu; nije se moglo desiti u boljem trenutku.“

Barni je zatresao glavom.

„Šta to znači?“ pitao je Leo.

„Nisam više u tome.“

„Zašto?“

Barni je slegnuo ramenima. U stvari, nije ni znao. „Nakon što sam te onako izneverio...“

„Uspaničio si se. Nisi znao šta da radiš; to nije tvoj posao. Trebalo je da kažem Smešku da zove šefa policijskih snaga naše

kompanije, Džona Selcera. U redu, napravio si grešku. Sad je to gotovo.“

„Ne“, rekao je Barni. Zbog, pomislio je, onoga što sam iz toga naučio o sebi; to ne mogu da zaboravim. Takva zapažanja, ona se kreću samo u jednom smeru, a to je pravo u srce. A puna su otrova.

„Ne tuguj, za ime Hrista. Mislim, morbidno je; još uvek imaš čitav život pred sobom. Pa makar i u Polumesecu Fineburg; mislim, verovatno bi ionako bio regrutovan. Tačno? Slažeš li se?“ Uzrujan, Leo je šetkao po dnevnoj sobi. „Kakva gužva. U redu, nemoj nam pomoći; Pusti Eldriča i te Proksere da urade šta su već naumili, osvoje Solarni sistem ili, još gore, ceo univerzum, počevši od nas.“ Zastao je, zagledao se u Barnija.

„Pusti me... da razmislim.“

„Čekaj dok probaš Žvaku-Z. Saznaćeš. Kontaminiraće nas počinjući iznutra i probijajući se do površine – to je totalno pomračenje uma.“ Sopćući od napora, Leo je zastao da se žestoko iskašlje. „Previše cigara“, rekao je slabim glasom. „Isuse.“ Pogledao je Barnija. „Tip mi je dao jedan dan, znaš li to? Treba da kapituliram inače...“ Pucnuo je prstima.

„Ne mogu da budem na Marsu tako brzo“, rekao je Barni. „A kamoli da se toliko odomaćim da kupim dozu Žvake-Z od rasturača.“

„Znam to“, Leov glas je otvrdnuo. „Ali me on ne može uništiti tako brzo; trebaće mu nedelje, možda čak i meseci. A do tada ćemo imati nekog na sudu ko može da dokaže štetu. Shvatam da ti ovo ne zvuči baš kao nešto naročito, ali...“

Barni je rekao: „Poveži se sa mnom kad budem na Marsu. U mom skloništu.“

„Tako ću i uraditi! Tako ću i uraditi!“ A onda je, napola u sebi, Leo rekao: „A tada ćeš i imati razloga.“

„Molim?“

„Ništa, Barni.“

„Objasni.“

Leo je slegnuo ramenima. „Do vraga, znam u kakvom si sosu. Roni je dobila tvoje mesto, bio si u pravu. A i dao sam da te prate; znam da si otišao do svoje bivše. Još uvek je voliš, a ona neće da pođe sa tobom, zar ne? Poznajem te bolje nego što se ti znaš. Tačno znam zašto se nisi pojavio da me izvučeš kada me Palmer

imao; tvoj ceo život je bio usmeren na to da zauzmeš moje mesto, a sada, kada je to propalo, moraš da kreneš ispočetka, od nečeg drugog. Baš šteta, ali to si sam sebi uradio, time što si previše posegnuo. Vidiš, ja ne nameravam da se povučem, nisam nikad ni nameravao. Ti si dobar, ali samo kao dečko za Pre-Mod; previše si sitničar. Pogledaj kako si odbio one posude Ričarda Hnata. To te je odalo, Barni. Žao mi je.“

„U redu“, konačno je rekao Barni. „Verovatno si u pravu.“

„Pa, tako si naučio dosta o sebi. A možeš da počneš iznova, što se Polumeseca Fineburg tiče.“ Leo ga je pljesnuo po leđima. „Postani vođa svog skloništa; učini ga kreativnim i produktivnim ili šta se već radi u skloništima. I bićeš i špijun Feliksa Blaua; to je velika stvar.“

Barni je rekao: „Mogao sam da pređem kod Eldriča.“

„Aha, ali nisi. Koga briga šta si mogao da uradiš?“

„Misliš li da sam ispravno postupio kad sam se dobrovoljno javio u službu?“

Leo je tiho rekao: „Momče, šta si drugo kog vruga mogao da uradiš?“

Na to pitanje nije bilo odgovora. A obojica su to znali.

„Kada osetiš potrebu“, rekao je Leo, „da sažaljevaš samog sebe, seti se ovog. Palmer Eldrič hoće da me ubije... Meni je mnogo gore nego tebi.“

„Pretpostavljam.“ Zvučalo je tačno, a imao je još jedan predosećaj koji je to propratio.

Naći će se u istoj situaciji kao i Leo onog momenta kada podigne tužbu protiv Palmera Eldriča. Nije se unapred radovao tome.

Te noći se našao u transportu UN usmerenom ka Marsu kao odredištu. U sedištu do njega sedela je zgodna, uplašena, ali očajnički mirna tamnokosa devojka, sa crtama lica izvajanim oštro kao kod manekenki u časopisima. Njeno ime, rekla mu je skoro čim je brod dostigao brzinu leta – bila je očigledno željna da razbije svoju napetost razgovorom bilo s kim, bilo o čemu – bilo je Ana Hotorn. Mogla je da eskivira regrutaciju, izjavila je pomalo čeznutljivo, ali nije, smatrala je da je njena patriotska dužnost da prihvati obeshrabrujući dobrodošli! poziv UN.

„Kako biste ga mogli izbeći?“ upitao je, znatiželjan.

„Šum na srcu“, rekla je Ana. „I aritmija, paroksimalna tahikardija.“

„A šta je sa preranim stezanjima kao što su aurikularna, nodalna i ventrikularna, aurikularna tahikardija, aurikularna nervoza, aurikularna fibrilacija, da ne pominjemo noćne grčeve?“ upitao je Barni, pošto se i sam interesovao – bez rezultata – za tu temu.

„Mogla sam podneti dokumente od bolnica, lekara i osiguravajućih društava, koji bi posvedočili u moju korist.“ Pogledala ga je uzduž i popreko, gore i dole, a onda, zainteresovana rekla: „Zvuči kao da ste se mogli izvući, gospodine Pejerson.“

„Mejerson. Prijavio sam se dobrovoljno, gospođice Hotorn.“ Ali se ionako ne bih mogao izvući, sem za kratko, rekao je u sebi.

„Veoma su religiozni u kolonijama. Bar sam tako čula. Koje ste vi veroispovesti, gospodine Mejerson?“

„Ovaj“, bio je zatečen.

„Mislim da je bolje da ustanovite pre nego što stignemo tamo. Pitaće vas i očekivati od vas da prisustvujete obredima.“ Dodala je: „Uglavnom je u pitanju upotreba one droge – znate. Moćni-D. Dovala je do mnogih preobraćenja u etablirane crkve... iako mnogi među kolonistima nalaze u samoj drogi religiozno iskustvo odgovarajuće za sebe. Imam rodbinu na Marsu; oni mi pišu pa znam. Idem u Polumesec Fineburg; gde vi idete?“

U materinu, pomislio je. „Isto“, rekao je naglas.

„Možda ćemo vi i ja biti u istom skloništu“, rekla je Ana Hotorn, sa zamišljenim izrazom na svom precizno izvajanom licu. „Ja pripadam Reformisanom ogranku Neo-Američke crkve, Novoj Hrišćanskoj Crkvi Sjedinjenih Država i Kanade. U stvari su nam koreni duboko u prošlosti: tristote godine naše ere naši praoci imali su biskupe koji su prisustvovali jednoj konferenciji u Francuskoj; nismo se otcepili od ostalih crkvi onako kasno kao što svi misle. Pa možete shvatiti da imamo nasleđe apostola.“ Nasmejala mu se na svečan, prijateljski način.

„Najiskrenije“, rekao je Barni, „verujem. Šta god da je.“

„Postoji Neo-Američka crkvena misija u Polumesecu Fineburg i prema tome i vikar, sveštenik; očekujem da ću moći primati Svetu pričest bar jednom mesečno. I ispovedati se dvaput godišnje, kao što treba da uradimo, kao što sam radila na Teri. Naša crkva ima

mnoge sakramente... jeste li primili ijedan od dva Veća Sakramenta, gospodine Mejerson?“

„Uh...“ oklevao je.

„Hrist je naveo da treba da se držimo dva sakramenta“, objasnila je Ana Hotorn strpljivo. „Krštenje – vodom – i Svetu Pričest. Ovu drugu u znak sećanja na Njega... uvedena je na Poslednjoj večeri.“

„Oh. Mislite na hleb i vino.“

„Znate kako Moćni-D prenosi – kako to zovu – učesnika u drugi svet. Međutim, to je svetovno, po tome što je to samo privremeno i u samo fizički svet. Hleb i vino...“

„Žao mi je, gospođice Hotorn“, rekao je Barni, „ali se bojim da ne mogu da verujem u to, tu stvar sa telom i krvlju. Previše je mistično za mene.“ Previše toga zasnovanog na nedokazanim premisama, rekao je u sebi. Ali bila je u pravu; sakralna religija je, zbog Moćnog-D, postala rasprostranjena na kolonizovanim mesecima i planetama, i susreće se sa njom, kao što je Ana rekla.

„Hoćete li probati Moćni-D?“ upitala je Ana.

„Sigurno.“

Ana je rekla: „Verujete u to. A ipak znate da Zemlja na koju vas vodi nije ona stvarna.“

„Ne želim da raspravljam o tome“, rekao je. „Doživljava se kao stvarna; to je sve što znam.“

„Kao i snovi.“

„Ali je ovo jače“, istakao je. „Jasnije. I radi se u...“ Zaustio je da izgovori zajedništvu. „U društvu sa drugima koji stvarno odu zajedno. Tako da ne može biti skroz iluzija. Snovi su lični; to je razlog što ih identifikujemo kao iluziju. Dok Perki Pat...“

„Bili bi zanimljivo znati šta ljudi koji prave Perki Pat postavke misle o svemu tome“, rekla je Ana zamišljeno.

„Mogu vam reći. Za njih je to samo posao. Kao što je verovatno proizvodnja pričesnog vina i hostija onima koji...“

„Ako ćete probati Moćni-D“, rekla je Ana, „i položiti svoju veru u novi život u to, mogu li vas navesti da pokušate krštenje i korizmu u Neo-Američkoj Hrišćanskoj Crkvi? Da biste mogli da vidite zaslužuje li vaša vera da bude uložena i u to? Ili u Prvoj Revidiranoj Crkvi Evrope koja se, naravno, takođe drži dva Veća Sakramenta. Kada jednom primite Svetu Pričest...“

„Ne mogu“, rekao je. Verujem u Moćni-D, rekao je u sebi, i, ako je potrebno, u Žvaku-Z. Vi možete verovati u nešto staro dvadeset i jedan vek; ja ću se držati nečeg novog. I to je to.

Ana je rekla: „Iskreno rečeno, gospodine Mejerson, ja nameravam da pokušam da obratim, koliko god kolonista bude moguće više, sa Moćnog-D na tradicionalne hrišćanske obrede; to je glavni razlog što sam odustala od sakupljanja dokumenata koji bi me izuzeli od regrutacije.“ Nasmejala mu se, divnim osmehom koji mu je, uprkos svemu, ugrijao srce. „Je li to loše? Reći ću vam otvoreno: mislim da upotreba Moćnog-D ukazuje na stvarnu potrebu tih ljudi da nađu put povratka u ono što mi u Neo-Američkoj Crkvi...“

„Mislim“, rekao je Barni nežno, „da bi trebalo te ljude da ostavite na miru.“ A i mene, pomislio je. Već imam dovoljno nevolja; nemojte dodavati svoj religiozni fanatizam i pogoršati stvar. Ali ona nije ličila na njegovu predstavu o religioznom fanatiku, niti je tako pričala. Bio je zbunjen. Gde je došla do tako jakih, nepokolebljivih ubeđenja? Mogao je zamisliti da postoje u kolonijama, gde je potreba bila tako velika, ali ih je ona stekla na Zemlji.

Prema tome, postojanje Moćnog-D, iskustvo grupnog prelaska, nije to u potpunosti objašnjavalo. Možda je, pomislio je, u pitanju bio postepeni prenos Zemlje u te paklu slične, odvratne pustoši, koji su svi oni mogli predvideti – do vraga, iskusiti! – koji je uspeo u tome; nada u drugi život, pod drugim uslovima, ponovo se probudila.

Ja sam, pomislio je, jedinka koja sam bio, Barni Mejerson sa Zemlje, koji je radio za P.P. Postavke i živio u čuvenoj zgradi sa neverovatno malim brojem 33, mrtav. Sa tom osobom je gotovo, izbrisana je kao sunderom.

Svidelo mi se to ili ne, ponovo sam rođen.

„Biti kolonist na Marsu“, rekao je, „neće biti slično životu na Teri. Možda kada dospem tamo...“ Prestao je; nameravao je da kaže: možda ću biti više zainteresovan za vašu dogmatsku crkvu. Ali još nije mogao da to iskreno kaže, čak ni kao pretpostavku; pobunio se protiv ideje koja je još bila strana njegovoj strukturi. Pa ipak...

„Nastavite“, rekla je Ana Hotorn. „Dovršite svoju rečenicu.“

„Razgovarajte sa mnom ponovo“, rekao je Barni, „kada budem već neko vreme živio na dnu skloništa na stranom svetu. Kada započnem svoj novi život, ako se to može nazvati životom, kao

kolonista.“ Ton mu je bio gorak; to ga je iznenadilo, žestina... graničila se sa očajanjem, shvatio je postišeno.

Ana je mirno rekla: „U redu, rado ću uraditi tako.“

Nakon toga su njih dvoje sedeli u tišini; Barni je čitao homeonovine, a pored njega je Ana Hotorn, fanatična devojka – marsovska misionarka, čitala knjigu. Pogledao je naslov i ustanovio da je u pitanju veliko delo Erika Ledermana o kolonijalnom životu, Hodočasnik bez napretka. Sam Bog zna gde je došla do tog primerka; UN su osudile tu knjigu, učinile nemoguće teškim da se dobavi. A čitati primerak te knjige ovde na brodu UN – to je bio jednostavno hrabar čin; bio je impresioniran.

Zagledajući je, shvatio je da mu je ona u stvari neodoljivo privlačna, sem što je bila malkice previše mršava, nije nosila šminku i prekrila onoliko svoje teške crne kose koliko je bilo moguće okruglom belom kapom nalik na veo; izgledala je, zaključio je, kao da se obukla za dugo putovanje koje će se završiti u crkvi. U svakom slučaju, sviđao mu se njen način govora, njen saosećajan, odmeren glas. Hoće li ponovo naići na nju na Marsu?

Shvatio je da se nada tome. U stvari – da li je to bilo neumesno? – čak se nadao da će s njom učestvovati u zajedničkom činu uzimanja Moćnog-D.

Da, pomislio je, jeste neumesno, jer znam šta nameravam, šta bi iskustvo prelaska s njom značilo za mene.

U svakom slučaju se nadao.

8

Pružajući ruku, Norm Skein je srdačno rekao: Zdravo, zdravo, Mejersone; ja sam zvanični pozdravljač iz našeg skloništa. Dobrodošao... uf... na Mars.“

„Ja sam Fren Skein“, rekla je njegova žena, takođe se rukujući sa Barnijem Mejersonom. „Mi imamo vrlo uredno, stabilno sklonište ovde, mislim da ti neće biti previše užasno.“ Dodala je, napola za sebe: „Samo dovoljno užasno.“ Nasmejala se, ali Mejerson nije uzvratilo smešak, izgledao je mračan, umoran i potišten, kao i većina novih kolonista kad stignu u život za koji su znali da je težak i u osnovi besmislen. „Nemoj očekivati da ti se rastrubimo o lepotama ovoga“, rekla je. „To je posao UN. Mi smo isto toliko žrtve koliko i ti. Sem što smo mi ovde već neko vreme.“

„Nemoj da to zvuči tako loše“, rekao je Norm upozoravajući.

„Ali jeste“, rekla je Fren. „Gospodin Mejerson je suočen s tim; neće prihvatiti nekakvu bajku. Je li tako, gospodine Mejerson?“

„Trenutno mi ne bi škodilo malo iluzije“, rekao je Barni sedajući na metalnu klupu na ulazu u sklonište. Peščana ralica koja ga je dovezla u međuvremenu je istovarivala njegov prtljag; posmatrao je to otupelo.

„Izvini“, rekla je Fren.

„Sme li se pušiti?“ Barni je izvadio paklicu teranskih cigareta; Skeinovi su ih fiksirali pogledom, pa im je ponudio po jednu, osećajući krivicu.

„Stigao si u nezgodno vreme“, objasnio je Norm Skein. „Bili smo usred rasprave.“ Pogledao je uokolo na ostale. „Pošto si sada član naše zajednice, ne vidim zašto te ne bismo uvukli u to; na kraju krajeva, tiče se i tebe.“

Tod Moris je rekao: „Možda bi on... znaš već. Kaži.“

„Možemo tražiti da se zakune da će čuvati tajnu“, rekao je Sem Regan, a njegova žena Meri je klimnula. „Naša rasprava, gospodine Gajerson...“

„Mejerson“, ispravio ga je Barni.

„... se tiče droge Moćni-D, koja je staro, pouzdano sredstvo prenosa na koje smo se oslanjali, prema novoj, neiskušanjoj drogi Žvaka-Z; raspravljamo da li da odbacimo Moćni-D jednom zauvek i...“

„Čekaj da odemo dole“, rekao je Norm Skein mršteći se.

Sedajući na klupu pored Barnija Mejersona, Tod Moris je rekao: „Sa Moćnim-D je gotovo; previše se teško dobija, košta previše kožica, a ja sam lično previše umoran od Perki Pat – previše je veštačka, previše površna i materijalistalitetna u – pardon; tu reč mi ovde upotrebljavamo za...“ Posegnuo je; bilo mu je teško da objasni. „Pa, tu je sve u vezi sa stanovima, kolima, sunčanju na plaži, šminkerskoj odeći... neko vreme smo uživali u tome, ali to nije dovoljno na neki nematerijalistički način. Razumete li to uopšte, gospodine Mejerson?“

Norm Skein je rekao: „U redu, ali Mejerson još nije imao to; on se nije zasitio. Možda bi voleo da prođe kroz sve to.“

„Kao što smo mi prošli“, složila se Fren. „U svakom slučaju, još nismo glasali; nismo odlučili koju ćemo kupovati i upotrebljavati od sada pa nadalje. Mislim da bi trebalo da pustimo gospodina Mejersona da proba obe. Ili ste možda već probali Moćni-D, gospodine Mejerson?“

„Jesam“, odgovorio je Barni. „Ali davno. Isuviše davno da bih se jasno sećao.“ Leo mu je dao, i ponudio mu još, velike količine, koliko god je hteo. Ali je odbio; nije ga privlačila.

Norm Skein je rekao: „Ovo nije baš najsrećnija dobrodošlica u naše sklonište, bojim se, što te ovako uvlačimo u naše dileme. Ali smo ostali bez Moćnog-D; moramo da ili kupimo nove zalihe ili se preorijentišemo; ovo je kritični momenat. Naravno da nas naša rasturačica Moćnog-D, Impi Vajt, nagovara da ponovo naručimo od nje... do isteka ove večeri moraćemo da donesemo konačnu odluku. A njene posledice ćemo osećati... do kraja svojih života.“

„Zato budi srećan što nisi stigao sutra“, rekla je Fren. „Nakon što smo glasali.“ Ohrabrujuće mu se nasmešila, pokušavajući da mu pruži osećaj dobrodošlice; nisu imali mnogo toga da mu ponude, sem svoje zajedničke spone, činjenice da su povezani jedni sa drugima, i to su mu ispružili.

Kakvo mesto, pomislio je Barni Mejerson u sebi. Ostatak mog života... izgledalo je nemoguće, ali je ono što su rekli bilo tačno. U zakonu UN o selektivnoj službi nije bilo klauzule za one koji izgube hrabrost i požele da se vrate. A sa tom činjenicom se nije bilo lako suočiti; ti ljudi su sada bili udruženi sa njim, a ipak – koliko je moglo biti i gore. Dve žene su izgledale fizički privlačne i mogao je osetiti – ili je verovao da može – da su bile, da tako kaže, zainteresovane; osetio je suptilnu isprepletenost mnogostrukih kompleksnosti međuljudskih odnosa koji su stvarani u skućenim uslovima jednog tesnog skloništa. Ali...

„Izlaz iz ovoga“, rekla mu je Meri Regan tiho, sedajući na suprotnu stranu klupe od Toda Morisa, „jeste jedna ili druga prenosna droga, gospodine Mejerson. Inače, kako vidite...“ Stavila mu je ruku na rame; već je došlo do fizičkog dodira. „Bilo bi nemoguće. Jednostavno bismo na kraju poubijali jedni druge od očajanja.“

„Da“, rekao je. „Vidim.“ Ali to nije naučio dolaskom na Mars; kao i svaki Zemljanin, za to je čuo od malih nogu, znao je kakav je život kolonista, borba protiv privlačnosti ubilačkog završetka jednostavnim brzim predavanjem.

Nije ni čudo što se protiv regrutacije borilo tako žestoko, kao što je i on u početku radio. To je bila borba da se ostane u životu.

„Noćas“, rekla mu je Meri Regan, „ćemo kupiti jednu ili drugu drogu; Impi će navratiti večeras oko 7 po fineburškom vremenu; do tada bi trebalo da imamo spreman odgovor.“

„Mislim da bismo sada mogli da glasamo“, rekao je Norm Skein. „Vidim da je gospodin Mejerson, iako je tek stigao, spreman. Jesam li u pravu, gospodine Mejerson?“

„Da“, rekao je Barni. Peščana ralica je završila svoju autonomnu radnju; njegove stvari su ležale nabacane na mršavu gomilu, a pesak je već počeo da ih zasipa – ako ne budu odnete dole, podleće prašini i to uskoro. Do vruga, pomislio je, možda je to bolje rešenje. Veze sa prošlošću...

Ostali iz skloništa su se okupili da mu pomognu, dodajući njegove kofere iz ruku u ruke do prenosne trake koja je opsluživala sklonište pod zemljom. Iako on nije bio zainteresovan za očuvanje svojih potrošnih dobara, oni jesu; znali su više od njega.

„Naučiš da guraš dan po dan“, rekao mu je Sem Regan saosećajno. „Nikad ne misliš na duži rok. Samo do večere i ležanja u krevet; veoma ograničeni intervali i zadaci i uživanja. Bekstva.“

Odbacujući svoju cigaretu, Barni je posegnuo prema najtežem od svojih kofera. „Hvala.“ Bio je to temeljan savet.

„Izvinite me“, rekao je Sem Regan sa učtivim dostojanstvom i otišao da pokupi odbačenu cigaretu za sebe.

Sedeći u prostoriji skloništa dovoljno velikoj da ih sve primi, članovi kolektiva, uključujući i novog Barnija Mejersona, pripremali su se da svečano glasaju. Vreme: šest sati po fineburškom računanju vremena. Večernji obrok, koji su podelili po običaju, bio je završen, sudovi su bili nasapunjani i isprani u odgovarajućoj mašini. Niko, kako je Barniju izgledalo, nije imao šta da radi; težina praznog vremena nadvijala se nad svima njima.

Pregledajući sakupljene glasove, Norm Skein je objavio: „Četiri za Žvaku-Z. Tri za Moćni-D. To je, znači, odlučeno. Dobro, ko prihvata zadatak da saopšti Impi Vajt lošu vest?“ Pogledao je svakog od njih. „Biće ljuta; bolje da budemo spremni na to.“

Barni je rekao: „Ja ću joj reći.“

Zapanjena, tri para koji su sačinjavali stanovništvo skloništa sa njim, zurila su u njega. „Ali ti je čak ni ne poznaješ“, pobunila se Fren Skein.

„Reći ću da je moja krivica“, rekao je Barni. „Da sam ja poremetio ravnotežu u korist Žvake-Z.“ Pustiće ga, znao je; bio je to tegoban zadatak.

Pola sata kasnije muvao se po tihoj pomrčini oko ulaza u sklonište, pušeći i slušajući neuobičajene zvuke marsovske noći.

U daljini nekakav mesečasti objekt isprugao je nebo, prolazeći između njegovog pogleda i zvezda. Trenutak kasnije začuo je retromlaznice. Uskoro, znao je; čekao je, sklopljenih ruku, manje-više opušten, uvežbavajući ono što je nameravao da kaže.

Uskoro se zdepasta ženska figura obučena u teški kombinezon dokotrljala u vidokrug. „Skein? Moris? Ne, onda Regan?“ Začkiljila se na njega upotrebljavajući infracrvenu svetiljku. „Ne poznajem te.“ Oprezno je zastala. „Imam laserski pištolj.“ Pokazala ga je, uperenog u njega. „Govori.“

Barni je rekao: „Udaljimo se od skloništa da nas ne čuju.“

Krajnje oprezno Impejšens Vajt ga je sledila, još uvek sa zlokobno uperenim laserskim pištoljem. Prihvatila je njegov paketić sa ispravama, čitajući ih pomoću svetiljke. „Bio si sa Bulerom“, rekla je zagledajući ga ocenjivački.

„Pa?“

„Pa“, rekao je, „prelazimo na Žvaku-Z, mi u Predelu malih boginja.“

„Zašto?“

„Samo prihvati to i ne guraj ništa ovamo. Možeš proveriti kod Lea u P.P. Ili preko Konera Frimena na Veneri.“

„I hoću“, rekla je Impejšens. „Žvaka-Z je đubre; stvara naviku, toksična je, a što je još gore, vodi u smrtonosne, bežučne snove, ne o Zemlji, već...“ Gestikulirala je pištoljem. „Groteskne, barokne maštarije infantilne, potpuno izopačene prirode. Objasni mi otkud takva odluka.“

Nije ništa rekao; samo je slegnuo ramenima. Bila je interesantna, u svakom slučaju, ta ideološka posvećenost s njene strane; zabavljalo ga je to. U stvari, razmišljao je, taj fanatizam je bio u jakom kontrastu sa stavom koji je zauzimala devojka-misionarka na brodu od Zemlje do Marsa. Očigledno predmetna materija nije bila značajna; to nikad ranije nije shvatio.

„Videćemo se sutra uveče u isto vreme“, odlučila je Impejšens Vajt. „Ako govoriš istinu, u redu. Ali ako ne...“

„Šta ako ne govorim“, rekao je polako, odmereno. „Možeš li nas prisiliti da trošimo tvoj proizvod? Na kraju krajeva, protivzakonit je; možemo zatražiti zaštitu UN.“

„Ti si nov.“ Njen prezir je bio ogroman. „UN su u ovoj oblasti savršeno svesne prometa Moćnog-D; plaćam im redovne sume da izbegnem mešanje. A što se Žvake-Z tiče...“ Gestikulirala je oružjem. „Ako će ih UN štiti, a oni su ono što dolazi...“

„Onda ćeš preći kod njih“, rekao je Barni.

Nije mu odgovorila; umesto toga, okrenula se i otišla. Skoro odjednom je njena niska silueta nestala u marsovske noći; ostao je gde je bio, a onda se vratio do skloništa orijentišući se po nadnesenom, neprovidnom obrisu velike, na izgled odbačene poljoprivredne mašine traktorskog tipa, parkirane nedaleko.

„Pa?“ rekao je Norm Skein, na njegovo iznenađenje, presrevši ga na ulazu. „Popeo sam se da pogledam koliko rupa od njenog lasera imaš u lobanji.“

„Primila je to filozofski.“

„Impi Vajt?“ oštro se nasmejao Norm. „Radi se o poslu u kojem se obrću milioni kožica – 'filozofski' moje dupe. Šta se stvarno desilo?“

Barni je rekao: „Vratiće se nakon što dobije uputstva odozgo.“ Počeo je da silazi u sklonište.

„Da, to se uklapa, ona je sitna riba. Leo Bulero, na Teri...“

„Znam.“ Nije video razlog zbog kojeg bi krio svoju raniju karijeru, ionako je bila zapažena u javnosti; oni u skloništu bi se kad-tad susreli sa činjenicom. „Bio sam Leov Pre-Mod konsultant za Njujork.“

„I glasao si za prelazak na Žvaku-Z?“ Norm je rekao s nepoverenjem. „Razišao si se sa Bulerom, je li?“

„Ispričaću ti jednom.“ Došao je do dna rampe i stupio u zajedničku prostoriju gde su ostali čekali.

Sa olakšanjem Fren Skein je rekla: „Bar te nije izbušila lasercem kojim maše uokolo. Mora da si imao čvršći pogled od nje.“

„Jesmo li je se otarasili?“ upitao je Tod Moris.

„Tu vest ću znati sutra uveče“, rekao je Barni.

Meri Regan mu je rekla: „Mislim da ste veoma hrabri. Mnogo ćete doprineti ovom skloništu, gospodine Mejerson. Barni, hoću da kažem. Što bi se reklo, veliki korak za naš moral.“

„Vidi, vidi“, narugala joj se Helen Moris. „Da nismo malo preterali u ustreptalom pokušaju da ostavimo utisak na novog građanina?“

Crveneći, Meri Regan je rekla: „Nisam pokušavala da ostavim utisak.“

„Nego da mu laskaš“, rekla je Fren Skein tiho.

„A tek ti“, rekla je Meri ljutito. „Ti si se prva razletela oko njega čim je zakoračio na prilaz – ili si bar htela; i bi, da nismo svi mi bili tu. Pogotovu da tvoj muž nije bio tu.“

Da promeni temu, Norm Skein je rekao: „Baš šteta što ne možemo da se prenesemo noćas, da poslednji put izvadimo staru dobru Perki Pat postavku. Barniju bi se možda svidelo. Mogao bi bar da vidi od čega je glasao da odustanemo.“ Značajno je pogledao s jednog na drugog od njih, skrozirajući svakog. „Hajde sad... sigurno

jedan od vas ima Moćni-D koji ste sakrili, nabijenog u pukotinu u zidu ili pod septički rezervoar za crne dane. Ma, hajde, budite velikodušni prema novom građaninu; pokažite mu da niste...“

„Dobro“, prekinula ga je Helen Moris, zajapurena od nagle zlovolje. „Ja imam malo, dosta za tri četvrt sata. Ali to je apsolutno sve, a šta ako Žvaka-Z nije još spreman za rasturanje u našem području?“

„Donesi svoj Moćni-D“, rekao je Norm. Dok je odlazila rekao je: „I ne brini; Žvaka-Z je ovde. Jutros kad sam uzimao vreću soli iz one poslednje pošiljke UN, naleteo sam na jednog od njihovih rasturača. Dao mi je svoju posetnicu.“ Pokazao je posetnicu. „Sve što treba da uradimo jeste da ispalimo običnu stroncijum nitratnu signalnu raketu u 7,30 uveče i sići će sa svog satelita...“

„Satelita!“ Svi su vrisnuli od zaprepaštenja.

„Onda“, rekla je Fren uzbuđeno, „mora da ih UN odobravaju. Ili i oni imaju postavke i disk-džokeje koji sa satelita reklamiraju nove minovane stvari?“

„Još ne znam“, rekao je Norm. „Mislim da u ovom trenutku ima mnogo zbrke. Sačekaj da se slegne prašina.“

„Ovde na Marsu“, rekao je Sem Regan šuplje, „nikad se neće slegnuti.“

Sedeli su u krugu. Pred njima je Perki Pat postavka, kompletna i komplikovana, mamila; svi su osećali njen zov, a Norm Skein je razmišljao kako je to sentimentalna prilika, jer više neće to raditi... ukoliko, naravno, ne urade to uz Žvaku-Z. Kako bi to funkcionisalo, zapitao se. Interesantno...

Imao je osećaj, neobjašnjiv, da ne bi bilo isto.

I – da im se razlika ne bi svidela.

„Shvatate“, rekao je Sem Regan novom članu, Barniju Mejersonu, „da ćemo period prelaza provesti gledajući i slušajući Patinog novog animatora Velikih dela – znate, spravu koja se tek pojavila na Teri... sigurno ste bolje upoznati s tim od nas, Barni, pa bi možda trebalo da nam ga objasnite.“

Barni je, poslušno, rekao: „Ubacite jedno od Velikih dela, na primer Mobi Dika, u rezervoid. Onda podesite kontrole za kratko ili dugačko. Onda za komičnu verziju, ili isto-kao-u-knjizi ili tužnu

verziju. Onda namestite indikator stila na klasičnog Velikog Umetnika u čijem stilu biste želeli animaciju knjige. Dali, Bejkon, Pikaso... animator Velikih Dela, umeren po ceni, podešen je da izvede crtani film u stilovima tuceta umetnika poznatih širom sistema; naznačite koje od njih želite kada ga kupujete. A postoje i opcije, koje možete kasnije dodati, koje pružaju širi izbor.“

„Strašna stvar“, rekao je Norm Skein zračeci entuzijazmom. „Tako da dobijaš celovečernju zabavu, recimo tužnu verziju u stilu Džeka Rajta ili na primer Vašar taštine. Opa!“

Uzdišući, Fren je čežnjivo rekla: „Kako to mora da ti odjekuje u duši, Barni, to što si do nedavno živeo na Teri. Kao da još nosiš te vibracije sa sobom.“

„Do vraga, svi to dobijemo“, rekao je Norm, „kad smo preneseni.“ Nestrpljivo je posegnuo ka maloj dozi Moćnog-D. „Počnimo.“ Uzevši svoju krišku, čilo je zažvakao. „Veliko Delo koje ću pretvoriti u komičnu crtanu verziju pune dužine će biti...“ Zamislio se. „Hm, Razmišljanja Marka Aurelija.“

„Jako duhovito“, resko je rekla Helen Moris. „Ja sam htela da predložim Avgustinove Ispovesti u Lihtenštajnovom stilu – komično, naravno.“

„Zaista to mislim! Zamisli: nadrealistički prizori, napuštene, uništene zgrade sa dorskim stubovima koji leže postrance, šuplje glave...“

„Svi ostali bolje da žvaću“, savetovala je Fren uzimajući svoju krišku, „da bismo bili sinhronizovani.“

Barni je to prihvatio. Kraj starog, razmišljao je žvaćući; učestvujem u onom što je, za ovo sklonište, poslednja noć, a umesto toga dolazi šta? Ako je Leo u pravu, biće nepodnošljivo gore, u stvari neuporedivo. Naravno, Leo nije baš nezainteresovana strana. Ali on je evolvirao. I mudar je.

Minovane stvari o kojima sam u prošlosti donosio povoljne odluke, shvatio je. U momentu ću uroniti u svet sastavljen od njih, sveden na njihovu meru. I, za razliku od ostalih u skloništu, ja mogu svoje poimanje ove postavke uporediti sa onim što je tako nedavno ostalo iza mene.

A prilično skoro, shvatio je otrežnjujuće, tražiće od mene da to isto uradim sa Žvakom-Z.

„Otkrićeš da je to čudan osećaj“, rekao mu je Norm Skein, „naći se u telu koje deliš sa još trojicom momaka, moramo svi da se složimo šta želimo da to telo uradi ili da se bar oformi nadmoćna većina, inače smo zaglavljani u mestu.“

„I to se dešava“, rekao je Tod Moris. „U polovini slučajeva, u stvari.“

Jedan po jedan ostali su počeli da žvaću svoje kriške Moćnog-D; Barni Mejerson je bio poslednji i najneodlučniji. Ma do vraga, pomislio je najednom, i prešao preko sobe do lavaboa; tamo je ispljunuo polusažvakani Moćni-D, a da ga nije progutao.

Ostali, koju su posedali oko Perki Pat postavke, već su se skljkali u komu i niko od njih nije obraćao pažnju na njega. Bio je najednom, u svakom pogledu, potpuno sam. Sklonište je neko vreme pripadalo samo njemu.

Tumarao je uokolo, svestan tišine.

Jednostavno ne mogu to da uradim, shvatio je. Ne mogu da uzmem tu prokletinju kao što ostali rade. Bar ne još.

Začulo se zvonce.

Neko je bio na ulazu u sklonište tražeći dozvolu da uđe; na njemu je bilo da ga primi. Pa je počeo da se penje, nadajući se da pravilno postupa, da to nije jedan od povremenih prepada UN; ne bi mogao baš mnogo da uradi da ih spreči da nađu ostale koloniste nepokretne pored svoje postavke i, flagrante delikto, kako upotrebljavaju Moćni-D.

Sa svetiljkom u ruci, pred ulazom na površini, stajala je mlada žena u zdepastom odelu za očuvanje toplote i očigledno nenaviknuta na takvu odeću; videlo se da joj je veoma neudobno. „Zdravo, gospodine Mejerson“, rekla je. „Sećate li me se? Potražila sam vas jer sam jednostavno strašno usamljena. Mogu li da uđem?“ Bila je to Ana Hotorn; iznenađen, zurio je u nju. „Ili ste zauzeti? Mogla bih doći drugi put.“ Napola se okrenula krenuvši natrag.

„Mogu da uočim“, rekao je, „da je Mars za vas bio itekakav šok.“

„Grešno je s moje strane“, rekla je Ana, „ali ga već mrzim; zaista – znam da bi trebalo da oformim strpljiv stav prihvatanja i sve to, ali...“ Prešla je svetlošću iz svetiljke preko pejsaža oko skloništa i drhtavim, očajnim glasom rekla: „Sve što sada želim jeste da nađem nekakav način da se vratim natrag na Zemlju; ne želim nikoga da

preobratim ili da bilo šta promenim, želim samo da odem odavde.“ Dodala je mrzovoljno: „Ali znam da ne mogu. Pa sam pomislila da umesto toga posetim vas. Vidite?“

Uzevši je za ruku, poveo ju je dole u odeljak koji mu je dodeljen da živi u njemu.

„Gde su ostali iz vašeg skloništa?“ Osvrtala se uznemireno.

„Otišli su.“

„Napolje?“ Otvorila je vrata prema zajedničkoj sobi i ugledala ih popadale oko postavke. „Oh, otišli u tom smislu. Ali vi niste.“ Zatvorila je vrata, namrštena, očigledno zbunjena. „Čudite me. Ja bih večeras drage volje prihvatila Moćni-D, kako se osećam. Pogledajte kako se dobro vi držite, u poređenju sa mnom. Ja sam tako... neadekvatna.“

Barni je rekao: „Možda moj dolazak ovamo ima više svrhe od vašeg.“

„Imala sam dovoljno svrhe.“ Skinula je svoju zdepastu odeću i sela dok je on počeo da priprema kafu za njih dvoje. „Ljudi u mom skloništu – pola milje na zapad odavde – takođe su otišli, na isti način. Jeste li znali da sam tako blizu? Da li biste me potražili?“

„Naravno da bih.“ Našao je plastične, bezizražajno dizajnirane šoljice i tanjiriće, postavio ih na sto na rasklapanje i izvukao stolice, takođe na rasklapanje. „Možda“, rekao je, „Bog ne doseže do Marsa. Možda smo, kad smo napustili Teru...“

„Gluposti“, rekla je Ana oštro, ustajući.

„Mislio sam da će to uspeli da vas naljuti.“

„Naravno da me ljuti. On je svuda. Čak i ovde.“ Bacila je pogled na njegove delom neraspakovane stvari, kofere i umotane kutije. „Niste baš mnogo poneli, zar ne? Većina mog je još na putu, automatskim transportom.“ Otišla je do njih i stajala proučavajući gomilu džepnih knjiga. „De Imitatione Christi“, rekla je zapanjeno. „Čitate Tomasa a Kempisa? Ovo je velika i divna knjiga.“

„Kupio sam je“, rekao je, „ali je nikad nisam čitao.“

„Jeste li pokušali? Kladim se da niste.“ Otvorila ju je nasumice i pročitala sebi, pokrećući usne. „Misli i o najmanjem daru što ga on daše kao o velikom; i stvari najdostojnije prezira prihvati kao posebne darove i veliki zalog ljubavi.“ U to bi spadao i život ovde na Marsu, zar ne? Ovaj život dostojan prezira, ukopani u ovim –

skloništima. Tačno su nazvana, zar ne? Zašto za ime Božje...“ Okrenula se prema njemu tražeći razumevanje. „Zar ne bismo mogli boraviti neki određeni period vremena ovde, pa da posle možemo da odemo kući?“

Barni je rekao: „Kolonija mora, po definiciji, biti stalna. Setite se ostrva Roanok.“

„Da“, klimnula je Ana. „Bila sam. Želela bih da je Mars jedno veliko ostrvo Roanok, sa kojeg svi odlaze kući.“

„Da budu polako skuvani.“

„Možemo evolvirati, kao što rade bogati, to bi se moglo raditi masovno.“ Odjednom je odložila Kempesovu knjigu. „Ali ne bih želela ni to; hitinski omotač i sve to. Zar ne postoji nikakvo rešenje, gospodine Mejerson? Znete. Neo-Hrišćane uče da veruju da su putnici u nepoznatoj zemlji. Stranci u prolazu. Sada to stvarno jesmo; Zemlja prestaje da bude naš prirodni svet, a ovo nam sigurno nikada neće biti. Više nemamo svet!“ Zurila je u njega, raširenih nozdruva. „Nikakav dom!“

„Pa“, rekao je nelagodno, „tu su uvek Moćni-D i Žvaka-Z.“

„Imate li ih?“

„Ne.“

Klimnula je glavom. „Natrag na Tomasa a Kempisa, onda.“ Ali nije opet uzela knjigu; umesto toga je stajala pognute glave, zaneta u žalobnim razmišljanjima. „Znam šta će se desiti, gospodine Mejerson. Barni. Neću preobratiti nikoga na hrišćanstvo; umesto toga preobratice oni mene na Moćni-D ili Žvaku-Z, koji god porok je već prisutan ovde, koji god način bekstva koji se pruža. Seks. Užasno su promiskuitetni ovde na Marsu, znete; svako ide u krevet sa svakim. Čak i to bih pokušala; u stvari sam ovog časa spremna na to – jednostavno ne mogu da podnesem ovakvo stanje stvari... jeste li zaista dobro pogledali kako ovde izgleda površina pre zalaska sunca?“

„Jesam.“ Njega to nije toliko pogodilo, pogled na polunapuštene vrtove i skroz napuštenu opremu, velike hrpe zaliha koje trule. Znao je sa edu-traka da je granica uvek bila takva, čak i na Zemlji; Aljaska je donedavno bila takva, a takav je, sem u odmaralištima, još uvek bio Antarktiki.

Ana Hotorn je rekla: „Ovi sklonišтари u drugoj sobi sa svojom postavkom. Pretpostavimo da uzmemo Perki Pat sa table i smrskamo je u komade? Šta bi bilo sa njima?“

„Nastavili bi u svojoj maštariji.“ Sada je već bilo ustanovljeno, rekviziti nisu više bili neophodni kao fokus. „Zašto biste želeli da uradite tako nešto?“ Imalo je definitivno sadistički prizvuk i to ga je iznenadilo; devojka mu je izgledala takva prilikom prvog susreta.

„Ikonoborstvo“, rekla je Ana. „Hoću da razorim njihove idole, a Perki Pat i Volt to jesu. Želim to jer...“ Onda je zamukla. „Zavidim im. To nije religiozna žestina; to je samo veoma zlobna, okrutna crta karaktera. Svesna sam toga. Ako im se ne mogu pridružiti...“

„Možete. Pridružićete im se. I ja ću. Ali ne ovog trenu.“ Servirao joj je šoljicu kafe; refleksno ju je prihvatila, sada vitka bez spoljne odeće. Bila je, uočio je, skoro njegove visine; na potpeticama bi bila, ako ne i viša. Nos joj je bio čudan. Završavao se skoro loptasto, ne baš smešno, već više – zemaljski, zaključio je. Kao da je time povezana sa tлом; navodio ga je da pomisli na anglosaksonske i normanske seljake koji obrađuju svoje male, kvadratne njive.

Nije ni čudo što mrzi uslove na Marsu; istorijski, njen narod je nesumnjivo voleo i samo tlo Tere, miris i strukturu, i iznad svega sećanje u njoj, ostatke u izmenjenoj formi mnoštva bića koja su hodala unaokolo i na kraju se srušila mrtva, na kraju nestala i prešla natrag – ne u prašinu – već u bogatu crnicu. Pa, mogla bi da nađe vrt i obrađuje ga ovde na Marsu; možda bi uspela tamo gde pređašnji kolonisti namerno nisu. Kako je čudno što je apsolutno u depresiji. Je li to normalno kod novopridošlih? Nekako on sam to nije osetio. Možda je na nekom dubljem nivou zamišljao da će se nekako dokopati Tere. U kojem slučaju je on bio poremećen. A ne Ana.

Ana je najednom rekla: „Imam nešto Moćnog-D, Barni.“ Posegnula je u džep svojih platnenih radnih pantalona kakve UN daje, potražila i izvukla mali paket. „Kupila sam ga malopre, u svom skloništu. Fleks bet spit, kako ga zovu. Skloništar koji mi ga je prodao verovao je da će ga Žvaka-Z učiniti bezvrednim, pa mi je dao po povoljnoj ceni. Pokušala sam da ga uzmem – samo što ga nisam stavila u usta. Ali na kraju, kao i ti, nisam mogla. Zar nije očajna stvarnost bolja i od najinteresantnije iluzije? Da li to jeste iluzija, Barni? Ne znam ništa o filozofiji, objasni mi, jer je jedino što znam

religiozno verovanje, a to mi ne omogućava da razumem ovo. Te prenosne droge.“ Najednom je otvorila paketić; prsti su joj se očajnički grčili. „Ne mogu više, Barni.“

„Čekaj“, rekao je odlažući svoju šolicu i krećući ka njoj. Ali, bilo je prekasno; već je uzela Moćni-D. „Meni ništa?“ upitao je, pomalo zabavljen. „Propuštaš poentu; nećeš imati s kim da budeš, tokom prenosa.“ Uzimajući je za ruku, odveo ju je iz odeljka, žurno je vukući napolje u hodnik i preko velike zajedničke sobe do mesta gde su ležali ostali; poseo ju je među njih i rekao saosećajno: „Ovako ćeš bar podeliti doživljaj sa nekim, a koliko razumem, to pomaže.“

„Hvala ti“, rekla je ona pospano. Oči su joj se zatvorile i telo postepeno opustilo.

Sada je ona, shvatio je, Perki Pat. U svetu bez nevolja.

Saginjući se, poljubio ju je u usta.

„Još sam budna“, promrmljala je.

„Ali se ionako nećeš sećati“, rekao je.

„O da, hoću“, rekla je Ana Hotorn tiho. A onda je otišla; osetio je njen odlazak. Bio je sam sa sedam nenastanjenih telesnih ljuštura i vratio se u svoje prostorije, gde su se dve šoljice vrele kafe pušile.

Mogao bih da se zaljubim u tu devojkicu, rekao je sam sebi. Nije nalik Roni Fugejt niti čak nalik Emili, već nešto novo. Bolje? zapitao se. Ili je to očaj? Isto ono što sam sada video da Ana radi sa Moćnim-D, proždire ga jer nema ništa drugo, samo tamu. To je ili ovo ili ambis. I to ne na jedan dan ili nedelju dana već – zauvek. Pa moram da se zaljubim u nju.

Sedeo je sam okružen delimično raspakovanim stvarima, pijući kafu i razmišljajući dok nije najzad začuo uzdahe i pokrete iz zajedničke sobe. Njegovi sustanari su dolazili sebi. Odložio je šolju i otišao da im se pridruži. „Zašto si se povukao, Mejersone?“ rekao je Norm Skein; trljao je čelo mršteći se. „Bože, kakvu glavobolju imam.“ Onda je primetio Anu Hotorn; još uvek bez svesti, ležala je leđima uza zid, glave spuštene napred. „Ko je ona?“

Fren je, nesigurno ustajući, rekla: „Pridružila nam se na kraju; ona je Mejersonova drugarica; sreo ju je tokom leta. Prilično je fina, ali je religiozni manijak; videćeš.“ Kritički je odmerila Anu. „Ne izgleda baš loše. Bila sam radoznala da je vidim; zamišljala sam je kao, ovaj, mnogo više krutu.“

Prilazeći Barniju, Sem Regan je rekao: „Nagovori je da ti se pridruži, Mejersone; rado ćemo izglasati da je primimo ovde. Imamo dovoljno prostora, a ti bi trebalo da imaš – da tako kažemo – suprugu.“ I on je odmerio Anu. „Aha“, rekao je. „Zgodna. Lepa, duga crna kosa; to mi se dopada.“

„Dopada ti se, kako da ne“, rekla mu je Meri Regan oporo.

„Da, dopada mi se; pa šta?“ Sem Regan je uzvratio pogled svojoj ženi.

Barni je rekao: „Zauzeta je.“ Svi su ga radoznalo pogledali.

„Čudno“, rekla je Helen Moris. „Jer, dok smo malo pre bile s njom, nije nam to rekla i, koliko smo mogle da saznamo, ti i ona ste samo...“

Upadajući, Fren Skein je rekla Barniju: „Ne bi želeo da Neo-Hrišćanski zanesenjak živi s tobom. Imamo iskustva s tim; par njih smo izbacili prošle godine. Ovde na Marsu oni mogu da uzrokuju velike nevolje. Seti se, delile smo njen um... ona je posvećena pripadnica neke tamo uzvišene crkve, sa svim onim svetinjama i ritualima, svim tim prevaziđenim đubretom; ona u to zaista veruje.“

Barni je rekao čvrsto: „Znam.“

Tod Moris je srdačnim načinom rekao: „To je tačno, Mejersone, najiskrenije. Moramo da živimo isuviše jedni uz druge da bismo uvozili bilo kakav ideološki fanatizam sa Tere. To se dešavalo u drugim skloništima; znamo o čemu govorimo. Mora biti: živi i pusti druge da žive, bez apsolutističkih uverenja i dogmi; sklonište je jednostavno suviše tesno.“ Pripalio je cigaretu i spustio pogled na Anu Hotorn. „Čudno je, da se zgodna cura upetlja u takvu stvar. Pa, ima nas raznih.“ Izgledao je zbunjeno.

„Je li izgledalo da uživa u prenosu?“ upitao je Barni Helen Moris.

„Da, u neku ruku. Naravno da ju je uznemirilo... prvi put moraš očekivati to: nije znala kako da sarađuje u upravljanju telom. Ali bilo joj je stalo da nauči. Sada ga očigledno ima samo za sebe, pa joj je lakše. To je dobra praksa.“

Saginjući se, Barni Mejerison je pokupio malenu lutku, Perki Pat u njenom žutom šorcu i pamučnoj majici na crvene pruge i sandalama. Ovo je sada Ana Hotorn, shvatio je. Na neki način koji niko potpuno ne razume. A mogao bi da uništi lutku, da je razbije, a Ana bi, u svom sintetičkom imaginarnom životu, ostala ista.

„Voleo bih da se oženim sa njom“, rekao je naglas, iznenada.

„Sa kim?“ upitao je Tod. „Sa Perki Pat ili novom devojkom.“

„Misli na Perki Par“, rekao je Norm Skein i zacerekao se.

„A ne, ne misli“, rekla je Helen oštro. „I ja mislim da je to dobro; sad možemo da budemo četiri para umesto tri para i jedan čovek, jedan prekobrojan čovek.“

„Postoji li neki način“, rekao je Barni, „da se čovek napije ovde?“

„Naravno“, rekao je Norm. „Imamo piće – odvratno veštački džin, ali od osamdeset gradi; obaviće posao.“

„Dajte mi ga“, rekao je Barni posežući za novčanikom.

„Besplatan je. Brodovi UN ga bacaju u rezervoarima.“ Norm je otišao do zaključanog ormarića, izvadio ključ i otvorio ga.

Sem Regan je rekao: „Reci nam, Mejersone, zašto osećaš potrebu da se opiješ. Jesmo li u pitanju mi? Sklonište? Ceo Mars?“

„Ne.“ Nije to bilo u pitanju; imalo je veze sa Anom i raspadom njenog identiteta. Sa njenom upotrebom Moćnog-D odjednom, simptomom njene nemogućnosti da veruje ili da istraje, sa njenim odustajanjem. Bio je to predznak u koji je i on bio upleten; video je sebe u onom što se dešavalo.

Kada bi mogao da pomogne njoj, možda bi mogao da pomogne sebi. A ako ne...

Imao je predosećanje da su inače oboje gotovi. Mars bi, i za njega i za Anu, značio smrt. I to verovatno uskoro.

9

Kada je izašla iz doživljaja prenosa, Ana Hotorn je bila ćutljiva i neraspoložena. To nije bio dobar znak; pretpostavljao je da i ona sad ima predosećaj sličan njegovom. Međutim, nije govorila o tome; samo je odmah otišla da uzme svoje zdepasto spoljašnje odelo iz njegovog odeljka.

„Moram natrag u Fleks bek spit“, objasnila je. „Hvala vam što ste me pustili da upotrebim vašu postavku“, rekla je skloništarcima koji su stajali raštrkani, gledajući je dok se oblačila. „Žao mi je, Barni.“ Pognula je glavu. „Nije bilo lepo što sam te onako ostavila.“

Otpratio ju je, peške, preko ravnog peska u noći do njenog skloništa; ni jedno od njih nije progovorilo dok su sporo napredovali, držeći oči otvorene, kao što su upozoreni, zbog lokalnih grabljivica, marsovskog telepatskog oblika života sličnog šakalu. Međutim, nisu videli ništa.

„Kako je bilo?“ najzad ju je upitao.

„Misliš dok sam bila ta mala drska, plavokosa lutka sa svom tom njenom prokletom odećom i njenim momkom i njenim kolima i njen...“ Ana se stresla pored njega. „Odvratno. Pa, ne baš to. Samo – besmisleno. Nisam videla ništa u tome. Bilo je kao da sam se vratila u svoje tinejdžerske godine.“

„Aha“, složio se. Bilo je toga kod Perki Pat.

„Barni“, rekla je tiho, „moram da nađem nešto drugo i to što pre. Možeš li mi pomoći? Ti izgledaš tako pametno i odraslo i iskusno. Prenos mi neće pomoći... Žvaka-Z neće biti ništa bolja, jer se nešto u meni buni, ne prihvata – shvataš? Da, shvataš; mogu to da primetim. Do vraga, ti nisi hteo da ga probaš niti jednom, pa mora da razumeš.“ Stisnula mu je ruku i čvrsto se privila uz njega u tami. „Znam još nešto, Barni. I njima je dosta toga; sve što su radili bile su prepirke dok su – smo – bili u tim lutkama. Nisu uživali niti jednog sekunda.“

„Boga mu“, rekao je.

Osvetljavajući svetiljkom put pred njima, Ana je rekla: „Šteta. Želela bih da jesu. Više žalim njih nego...“ Prekinula je, neko vreme hodala u tišini, a onda odjednom rekla: „Promenila sam se, Barni. Osećam to u sebi. Želim da sednem ovde – gde već jesmo. Ti i ja sami u mraku. A onda znaš šta... ne moram da kažem, zar ne?“

„Ne“, priznao je. „Ali, posle bi zažalila. I ja bih, zbog tvoje reakcije.“

„Možda ću se moliti“, rekla je Ana. „Molitva je teška; moraš znati kako. Ne moliš se za sebe; moliš ono što zovemo zagovornom molitvom: za druge. A ono čemu se moliš nije Bog koji je na nebesima, tamo negde... već Sveti Duh iznutra; to je drugačije, to je Utešitelj. Jesi li ikad čitao Pavla?“

„Kojeg Pavla?“

„U Novom Zavetu. Njegove poslanice na primer Korinćanima ili Rimljanima... znaš. Pavle kaže da je naš neprijatelj smrt; to je poslednji neprijatelj kojeg savladamo, pa mislim da je najveći. Svi smo mi okuženi, po Pavlu, ne samo naša tela, već i naše duše; oba moraju umreti i onda možemo biti ponovo rođeni, sa novim telima, ne od mesa, već neuništivim. Vidiš? Znaš, dok sam bila Perki Pat, malopre... imala sam tako čudan osećaj da sam – grešno je to reći ili poverovati, ali...“

„Ali“, Barni je završio umesto nje, „izgledalo je kao osećaj toga. Ali, to si očekivala; znala si za tu sličnost – i sama si je pominjala, na brodu.“ Mnogi su ljudi, pomislio je, takođe to primetili.

„Da“, priznala je Ana. „Ali ono što nisam shvatila jeste da je...“ U mraku se okrenula prema njemu; jedva je mogao da je razazna. „Prenos je jedini nagoveštaj toga što možemo imati s ove strane smrti. Tako da je iskušenje. Da nije one odvratne lutke, one Perki Pat...“

„Žvaka-Z“, rekao je Barni.

„To je ono što mislim. Kad bi bilo tako, kao ono što Pavle kaže o uništivom čoveku koji se zaodeva neuništivošću – ne bih mogla da se zaustavim, Barni; morala bih da žvaćem Žvaku-Z. Ne bih mogla da čekam dok mi se život ne završi... moglo bi to biti pedeset godina života ovde na Marsu – pola veka!“ Stresla se. „Zašto da čekam kad mogu to imati sada?“

„Poslednja osoba s kojom sam razgovarao“, rekao je Barni, „koja je uzela Žvaku-Z, rekla je da mu je to bilo najgore iskustvo u životu.“

To ju je zapanjilo. „Na koji način?“

„Dospeo je u vlast nekoga ili nečega što je smatrao apsolutno zlim, nekoga koga se užasavao. I imao je sreće – i znao je to – što se uopšte izvukao.“

„Barni“, rekla je, „zašto si ti na Marsu? Nemoj mi reći da je zbog regrutacije; neko toliko pametan kao ti je mogao otići kod psihijatra...“

„Na Marsu sam“, rekao je, „jer sam napravio jednu grešku.“ U tvojoj terminologiji, pomislio je, to bi se zvalo grehom. A i u mojoj, odlučio je.

Ana je rekla: „Povredio si nekoga, zar ne?“

Slegnuo je ramenima.

„Pa si ovde do kraja života“, rekla je Ana. „Barni, možeš li mi nabaviti Žvaku-Z?“

„Uskoro.“ Neće mnogo proći pre nego što naiđe na jednog od rasturača Palmera Eldriča; u to je bio siguran. Stavljaajući joj ruku na rame, rekao je: „Ali i ti ga možeš nabaviti za sebe isto tako lako.“

Naslonila se na njega dok su hodali i zagrlio ju je; nije se opirala – čak je uzdahnula od olakšanja. „Barni, imam da ti pokažem nešto. Letak koji mi je jedna od žena u mom skloništu dala; rekla je da su bacili čitav zavežljaj pre neki dan. To je od onih sa Žvakom-Z.“ Posežući u svoj zdepasti kaput potražila je i našla, pod svetlošću svetiljke video je savijenu hartiju. „Pročitaj ga. Shvatićeš zašto mislim ono što mislim o Žvaki-Z... zašto je to toliki duhovni problem za mene.“

Držeći hartiju na svetlu pročitao je prvi red, bio je istaknut masnim crnim slovima.

**BOG OBEĆAVA VEČNI ŽIVOT.
MI GA MOŽEMO PRUŽITI.**

„Vidiš?“ rekla je Ana.

„Vidim.“ Nije se ni potrudio da pročita ostatak; ponovo presavivši hartiju, vratio joj je, osećajući težinu na srcu. „Kakav slogan.“

„Istinit je.“

„Ne velika laž“, rekao je Barni, „već umesto nje velika istina.“ Šta je, zapitao se, gore? Teško je reći. U idealnoj situaciji Palmer Eldrič bi trebalo da se sruši mrtav zbog bogohuljenja iznetog u letku, ali to se očigledno neće desiti. Zli posetilac koji nas preplavljuje iz sistema Proksima, rekao je u sebi, nudeći nam ono za šta smo se molili tokom perioda od dve hiljade godina. A zašto je to tako opipljivo loše? Teško je reći, ali ipak jeste. Možda zato što to znači robovanje Eldriču, kakvo je Leo iskusio; Eldrič će biti uz nas neprekidno od sada, infiltrirajući se u naše živote. A On koji nas je u prošlosti štitio, samo pasivno sedi.

Svaki put kad budemo preneseni, pomislio je, videćemo – ne Boga – već Palmera Eldriča.

Naglas je rekao: „Ako te Žvaka-Z izneveri...“

„Nemoj to govoriti.“

„Ako te Palmer Eldrič izneveri, onda možda...“ Stao je. Jer je pred njima bilo sklonište Fleks bek spit; svetlost ulaza mutno je titrala u marsovske tmini. „Stigla si kući.“ Nije želeo da je pusti; sa rukom na njenom ramenu privio se uz nju, sećajući se šta je sustanarima iz svog skloništa rekao za nju. „Vrati se sa mnom“, rekao je. „U Predeo malih boginja. Venčaćemo se zvanično, zakonski.“

Zurila je u njega, a onda – neverovatno – počela da se smeje.

„Znači li to ne?“ upitao je, odrveneo.

„Šta je“, rekla je Ana, „Predeo malih boginja? Oh, sad shvatam, to je šifra tvog skloništa. Žao mi je, Barni; nisam htela da se smejem. Ali odgovor je, naravno, ne.“ Odmakla se od njega i otvorila spoljna vrata ulaza u sklonište. A onda je odložila svetiljku i iskoračila ka njemu, raširenih ruku. „Vodi ljubav sa mnom“, rekla je.

„Ne ovde. Suviše je blizu ulaza.“ Bio je uplašen.

„Gde god hoćeš. Odvedi me tamo.“ Stavila mu je ruke oko vrata. „Sada“, rekla je. „Ne čekaj.“

I nije.

Podigavši je, odneo ju je dalje od ulaza.

„Bože“, rekla je, kada ju je konačno spustio u tamu; ubrzo je uzdahnula, možda zbog iznenadne hladnoće koja ih je oblila, prodirući u njihova teška odela, koja nisu više održavala, već čak bila prepreka toploti.

Jedan od zakona termodinamike, pomislio je. Razmena toplote; molekuli prolaze između nas, njeni i moji se spajaju u – entropiji? Ne još, pomislio je.

„Oh jao“, rekla je u mraku.

„Jesam li te povredio?“

„Ne. Izvini. Molim te.“

Hladnoća mu je činila neosetljivim leđa, uši; zračila je sa neba. Ignorisao ju je koliko je mogao, ali je pomišljao na ćebe, debeo sloj vune – čudno, biti zaokupljen tim u ovakvom času. Sanjario je o njegovoj mekoći, grebanju vlakana po koži, težini. Umesto ledenog, retkog zraka zbog kojeg je udisao velike gutljaje, kao da je gotov.

„Da – li umireš?“ upitala je.

„Samo ne mogu da dišem. Ovaj vazduh.“

„Jadni, jadni – dobri bože. Zaboravila sam ti ime.“

„Baš prokleta.“

„Barni!“

Stisnuo ju je.

„Ne! Nemoj prestati!“ Izvila je leđa. Cvokotala je zubima.

„Nisam ni mislio“, rekao je. „Ooouuh!“

„Molim te, nemoj mi se smeјati.“

„Nije poruga.“

A onda duga tišina. Onda: „Ouf.“ Skočila je, naelektrisana kao izgubljena u šoku eksperimenta. Njegovo bledo, dostojanstveno, nago uzimanje: postaje visoki i jako tanki nezelen nervni sistem žabe; potaknut u život spoljnim dejstvom. Žrtva struje ne njene, ali kojoj se ne suprotstavlja, ni na koji način. Lucidna i stvarna, prihvatajući. Spremna, ovaj dugi put.

„Sve u redu?“

„Da“, rekla je. „Da Barni. Itekako jeste. Da!“

Kasnije dok je pešao sam, olovnih nogu, u pravcu svog skloništa, rekao je sam sebi: možda ja obavljam posao Palmera Eldriča. Slamam je, demorališem... kao da već nije. Kao da svi mi nismo.

Nešto mu je blokiralo put.

Zastajući, pronašao je u kaputu ručno oružje koje je dobio; bilo je, posebno noću, pored strašnih telepatskih šakala, gadnih domaćih

organizama koji su napadali i jeli – oprezno je kružio svetiljkom, očekujući nekakvu bizarnu mnogoruku stvar sačinjenu možda od sluzi. Umesto toga je ugledao parkirani brod, malog, brzog tipa i male mase; cevi su mu se još pušile, pa je bilo očigledno da se tek spustio. Mora da je skliznuo dole, shvatio je, pošto nije čuo nikakvu buku retroa.

Iz broda je ispuzao čovek, stresao se, uključio svoju svetiljku, razaznao Barnija Mejersona i zagundao: „Ja sam Alan Fejn. Svuda sam te tražio; Leo hoće da održava vezu sa tobom preko mene. Emitovaću šifrirane poruke tebi u tvoje sklonište; evo ti knjige šifara.“ Fejn mu je pružio tanku knjižicu. „Znaš ko sam ja, zar ne?“

„Disk džokej.“ Bio je čudan taj susret tu, nasred otvorene marsovske pustinje između njega i ovog čoveka sa satelita P.P. Postavki; izgledao je nestvarno. „Hvala“, rekao je prihvatajući knjigu šifara. „Šta sad radim, zapišem ono što ti kažeš i onda se sakrijem negde da to dešifrujem?“

„Imaćeš privatni TV prijemnik u svom odeljenju u skloništu; sredili smo to, na osnovu toga što ti je kao novajliji na Marsu potrebno...“

„U redu“, rekao je Barni klimnuvši glavom.

„Znači već imaš devojk“, rekao je Fejn. „Izvini što sam upotrebio infracrvenu svetiljku, ali...“

„Ne primam izvinjenje.“

„Ustanovićeš da na Marsu u takvim stvarima nema baš mnogo privatnog. Nalik je na mali grad, a svi sklonišтари žude za novostima, i to pogotovu skandalima bilo kakve vrste. Trebalo bi da znam; moj posao je da budem u toku i prenosim koliko mogu – prirodno, ima dosta toga što ne mogu. Ko je ta cura?“

„Ne znam“, rekao je Barni zajedljivo. „Bilo je mračno; nisam mogao da vidim.“ Nastavio je dalje, pored parkiranog broda.

„Čekaj. Treba ovo da znaš: jedan rasturač Žvake-Z već operiše u ovoj oblasti i izračunali smo da će prići tvom skloništu negde sutra ujutro. Pa budi spreman. Obezbedi da kupiš paket pred svedocima; treba da vide kompletnu razmenu i onda, kad ga budeš žvakao, budi siguran da oni mogu jasno identifikovati ono šta uzimaš. Je li ti jasno?“ Fejn je dodao: „I pokušaj da izmamiš rasturača, navedi ga da ti da onoliko opsežnu garanciju, verbalnu, naravno, koliko možeš

da izvučeš. Nateraj ga da ti priča o tom proizvodu; nemoj mu tražiti. Shvataš?“

Barni je rekao: „A šta ja dobijam kad to uradim?“

„Molim?“

„Leo se nikad nije potrudio da...“

„Reći ću ti šta“, rekao je Fejn tiho. „Odvodimo te sa Marsa. To je tvoja nagrada.“

Nakon nekog vremena Barni je rekao: „Je li to ozbiljno?“

„Biće ilegalno, naravno. Samo UN mogu legalno da te pošalju natrag na Teru, a to se neće desiti. Ono što ćemo uraditi jeste da te tiho pokupimo jedne noći i prebacimo na ViniTer-Pu Jutra.“

„Da ostanem tamo.“

„Dok ti Leovi hirurzi ne daju novo lice, otiske prstiju i stopala, sliku moždanih talasa, kompletno nov identitet; onda ćeš se pojaviti, verovatno na svom starom poslu za P.P. Postavke. Koliko sam shvatio, bio si njihov čovek za Njujork. Dve, dve i po godine, opet ćeš biti tamo. Ne gubi nadu.“

Barni je rekao: „Možda ja ne želim to.“

„Šta? Naravno da želiš. Svaki kolonist želi...“

„Razmisliću o tome“, rekao je Barni, „i obavestiću vas. Ali ću možda želeti nešto drugo.“ Mislio je na Anu. Vratiti se na Teru i nastaviti sve, možda čak i sa Roni Fugejt – u nekom dubokom instinktivnom nivou to ga nije privlačilo onoliko koliko je očekivao. Mars – ili doživljaj ljubavi sa Anom Hotorn – ga je sada još više izmenio; pitao se šta je od toga u pitanju. Oboje. A u svakom slučaju, pomislio je, tražio sam da dođem ovamo – nisam baš bio regrutovan. I ne smem sebi da dozvolim da to zaboravim.

Alan Fejn je rekao: „Poznate su mi neke okolnosti, Mejersone. Ono što ti radiš je okajavanje. Tačno?“

Iznenaden, Barni je rekao: „I ti?“ Sklonost religiji je izgleda ovde prožimala celokupnu okolinu.

„Možeš se buniti zbog te reči“, rekao je Fejn, „ali je odgovarajuća. Slušaj, Mejersone; dok te ne dovedemo do ViniTer-Pu Jutara, dovoljno ćeš okajati. Ima nešto što još ne znaš. Pogledaj ovo.“ Pružio mu je, oklevajući, malenu plastičnu cevčicu. Ampulu.

Osećajući jezu, Barni je rekao: „Šta je ovo?“

„Tvoja bolest. Leo veruje, uz profesionalni savet, da nije dovoljno da samo izjaviš na sudu da ti je naneta šteta; insistiraće da te detaljno pregledaju.“

„Reci mi tačno šta je u ovom.“

„To je epilepsija, Mejersone. Oblik Q, vrsta u čije uzroke niko nije siguran, da li nastaje zbog organskog oštećenja koji EEG ne uočava ili je psihogena.“

„A simptomi?“

Fejn je rekao: „Grand mal.“ Nakon pauze je rekao: „Žao mi je.“

„Jasno mi je“, rekao je Barni. „A koliko dugo ću ih imati?“

„Možemo ti dati lek nakon parnice, ali ne pre. Najviše godinu dana. Sad možeš shvatiti šta sam mislio kada sam rekao da ćeš biti u prilici da više nego okaješ to što nisi izvukao Lea kada je trebalo. Možeš zamisliti kako će ova bolest, za koju ćemo tvrditi da je posledica uzimanja Žvake-Z...“

„Naravno“, rekao je Barni. „Epilepsija je jedna od onih reči koje uteruju strah u kosti. Kao nekad rak. Ljudi se iracionalno plaše nje, jer znaju da ih može snaći svakog trena, bez upozorenja,“

„Posebno ovaj novi Q oblik. Do vraga, nemaju čak ni teoriju o njemu. Ono što je važno jeste da Q oblik ne uključuje nikakve organske promene mozga, što znači da te možemo vratiti u normalu. Ova cevčica. To je metabolički toksin po dejstvu sličan metrazolu; sličan, ali za razliku od metrazola on nastavlja da uzrokuje napade – sa karakteristično poremećenom slikom EEG za vreme tih intervala – na šta smo, kao što sam rekao, spremni.“

„Zar neće testovi krvne slike pokazati prisustvo tog toksina?“

„Pokazaće prisustvo nekog toksina, a to je upravo ono što želimo. Jer ćemo mi sekvstrirati dokumenta koja se odnose na fizičke i mentalne preglede kojima si nedavno bio podvrgnut... i moći ćemo dokazati da kada si došao na Mars nije bilo epilepsije Q tipa ni bilo kakvih toksina. I Leova – ili pre tvoja – tvrdnja će biti da toksin u krvi potiče od Žvake-Z.“

Barni je rekao: „Čak i ako izgubim parnicu...“

„Ipak će to naneti veliku štetu prodaji Žvake-Z. Većina kolonista i inače sluti da su prenosne droge na duže staze biohemijski štetne.“ Fejn je dodao: „Toksini u toj cevčici je relativno redak. Leo ga je

nabavio kroz visokospecijalizovane kanale. Potiče sa loa, mislim. Izvesni doktor...”

„Vili Denkmal“, rekao je Barni.

Fejn je slegnuo ramenima. „Moguće. U svakom slučaju, evo ga u tvojim rukama, čim budeš izložen Žvaki-Z, treba da ga upotrebiš. Pokušaj da ti prvi napad grand mala bude tamo gde te ostali iz tvog skloništa mogu videti; nemoj biti negde u pustinji obrađujući zemlju ili nadzirući automatske bagere. Čim se oporaviš od napada, uzmi vidfon i zatraži od UN medicinsku pomoć. Neka te njihovi neutralni lekari pregledaju; ne traži privatno lečenje.“

„Verovatno bi bila dobra ideja“, rekao je Barni, „kad bi mi lekari UN mogli uraditi EEG za vreme napada.“

„Svakako. Zato pokušaj da dospeš u neku bolnicu UN; sve skupa, na Marsu ih ima tri. Moći ćeš da podneseš argumente u korist toga jer...” Fejn je oklevao. „Iskreno govoreći, sa ovim toksinom tvoji napadi će uključivati ozbiljnu destruktivnost, prema sebi i drugima. S tehničke strane, pripadaće histeričnoj, agresivnoj varijanti koja završava više-manje potpunim gubitkom svesti. Biće očigledno o čemu se radi od samog početka. Jer ćeš – tako mi je rečeno – ispoljavati tipično tonično stanje, uz velike mišićne grčeve, a onda klonično stanje ritmičkih grčeva koji se smenjuju sa opuštanjem. Nakon čega naravno dolazi koma.“

„Drugim rečima“, rekao je Barni, „klasičan oblik padavice.“

„Da li te to plaši?“

„Ne vidim kakve to veze ima. Dugujem nešto Leu; ti i ja i Leo to znamo. Još uvek mi se ne sviđa reč okajavanje, ali pretpostavljam da je ovo baš to.“ Pitao se kako će ova veštački dobijena bolest uticati na njegov odnos sa Anom. Verovatno će se sa ovim stvar završiti. Što znači da se dosta toga odricao zbog Lea Bulera. Ali, i Leo je radio nešto za njega; odvesti ga sa Marsa nije baš mala stvar.

„Uzmimo za gotovo“, rekao je Fejn, „da će oni pokušati da te ubiju od trenutka kad uzmeš advokata. U stvari će...”

„Želeo bih sad da se vratim u svoje sklonište.“ Odmaknuo se. „U redu?“

„Odlično. Vрати se svojoj rutini tamo. Ali dopusti da ti dam jedan savet što se one devojke tiče. Dobermanov zakon – sećaš se, on je prvi koji se oženio pa onda razveo na Marsu? – tvrdi da

proporcionalno sa tvojom emotivnom vezanošću za nekoga na ovom prokletom mestu vaš odnos se gubi. Dajem vam najviše dve nedelje, ne zato što ćeš oboleti, već je to standardno. Marsovsko Kolariću-Paniću. A UN podržavaju to, jer to znači, iskreno rečeno, više dece da nasele koloniju. Kapiraš?“

„UN“, rekao je Barni, „možda ne bi odobrile moj odnos sa njom, jer je na malo drukčijim osnovama od onog što opisuješ.“

„Ne, nije“, rekao je mirno Fejn. „Možda ti tako izgleda, ali ja posmatram ceo planet, danonoćno. Samo iznosim činjenicu; ne kritikujem. Čak lično saosećam.“

„Hvala“, rekao je Barni i udaljio se, osvetljavajući put pred sobom u pravcu skloništa; oko vrata mu je visio maleni kuckajući signalni aparat koji mu je ukazivao da li se približava – i, što je još važnije, da li se ne približava – svom skloništu, i koji je postao glasniji; jedna barska žabica utehe blizu njegovog uveta.

Upotrebiću toksin, rekao je sam sebi. I ići ću na sud i tužiti tu kopilad zbog Lea. Jer mu toliko dugujem. Ali se ne vraćam na Zemlju; ili ću uspeti ovde ili neću nigde. Sa Anom Hotorn, nadam se, ali ako ne, onda sam ili sa nekom drugom; živeću po Dobermanovom zakonu, kako je Fejn predvideo. U svakom slučaju će to biti na ovoj očajnoj planeti, ovoj obećanoj zemlji.

Sutra ujutro, odlučio je, počecu da raščišćavam pesak koji se pedeset hiljada godina taložio, za svoj prvi povrtnjak. To je početni korak.

10

Sledećeg dana su i Norm Skein i Tod Moris proveli rane časove sa njim učeći ga kako se rukuje buldožerima i bagerima i kašikarima koji su dospeli u različite stadijume raspadanja; većina opreme, poput starih mačora, mogla je biti navedena na još jedan pokušaj. Ali rezultati nisu bili ništa naročito; predugo su bili odbačeni.

Do podneva je bio iscrpljen. Počastio se pauzom, odmarajući se u senci mamutskog, zarđalog traktora, jedući hladan ručak i pijući mlak čaj iz termos, koji je Fren Skein bila dovoljno ljubazna da mu donese gore.

Ispod, u skloništu, ostali su radili šta već po običaju rade; nije ga bilo briga.

Na sve strane su se mogli videti njihovi napušteni, propadajući vrtovi i zapitao se da li će uskoro i on zaboraviti svoj. Možda svaki novi kolonista započinje ovako, u agoniji napora. A onda ih obamrlost, beznađe, obuzme. Pa ipak, je li bilo toliko beznadežno? Ne baš.

To je stav, zaključio je. A mi – svi mi koji smo činili P.P. Postavke – smo voljno doprinosili tome. Davali smo im izlaz, nešto bezbolno i lako. A sada je Palmer Eldrič stigao da okonča taj proces. Utabali smo mu stazu, i ja sam, i onda šta sad? Postoji li neki način da ja to, kao što je Fejn rekao, okajem?

Prilazeći mu, Helen Moris je veselo doviknula: „Kako napreduje zemljoradnja?“ Spustila se pored njega i otvorila debeli katalog semenja jasno označen pečatima UN. „Pogledaj šta daju besplatno; svako seme za koje se zna da uspeva ovde, uključujući i repu.“ Naslanjajući se na njega, okretala je stranice. „Međutim, postoji maleni ukopavajući sisar nalik mišu koji se pojavljuje na površini kasno noću; budi spreman na to. Jede sve. Moraćeš da postaviš par samohodnih zamki.“

„Dobro“, rekao je Barni.

„To treba videti, kada se jedna od tih homeostatskih zamki ustremi preko peska goneći marsomiša. Bože, kako jure. I miš i zamka. Možeš to učiniti zanimljivijim ako se kladiš. Ja se obično kladim na zamku. Sviđaju mi se.“

„Mislim da bih se i ja verovatno kladio na zamku.“ Ja gajim veliko poštovanje za zamke, pomislio je. Drugim rečima, za situacije u kojima nijedna vrata ne vode napolje. Bez obzira šta pisalo na njima.

Helen je rekla: „UN će besplatno obezbediti i dva robota za tvoju upotrebu. Na period koji ne prelazi šest meseci. Zato bolje unapred planiraj kako ćeš ih iskoristiti. Najbolje ih je upotrebiti za kopanje kanala za navodnjavanje. Naši većinom više ne valjaju. Ponekad kanali moraju da se protegnu preko dve hiljade milja, čak i više. Ili možeš postići pogodbu...“

„Neću pogodbe“, rekao je Barni.

„Ali ovo su dobre pogodbe; pronađi, u blizini, nekog iz drugog skloništa ko je započeo svoj sistem navodnjavanja, pa ga ostavio; otkupi ga od njega i odatle crpi vodu. Hoće li tvoja cura iz Fleks bek spita preći ovamo i pridružiti ti se?“ Zagledala se u njega.

Nije odgovorio; posmatrao je, na crnom marsovskom nebu osutom podnevnim zvezdama, brod koji je kružio. Čovek sa Žvakom-Z? Došlo je vreme, u tom slučaju, da otruje sebe da bi održao jedan ekonomski monopol, rašireno interplanetarno carstvo od kojeg on sam ništa nije imao.

Čudesno je, pomislio je, kako jak može biti nagon za samouništenjem.

Helen Moris je, naprežući pogled, rekla: „Posetilac! I to ne u brodu UN.“ Odmah je krenula ka skloništu. „Idem da im javim.“

Levom rukom je posegnuo u jaknu i dotakao cevčicu duboko u unutrašnjem džepu, misleći u sebi: Jesam li ja zaista u stanju da to učinim? Nije izgledalo moguće, nije bilo ničega u njegovom istorijskom sklopu što bi objašnjavalo tako nešto. Možda je to, pomislio je, zbog očaja što sam izgubio sve. Ali mu to nije izgledalo verovatno; posredi je bilo nešto drugo.

Dok se brod spuštao na ravnice nedaleko odatle, pomislio je: možda je to da bih pokazao Ani nešto o Žvaki-Z. Čak i ukoliko demonstracija bude lažna. Jer, pomislio je, ako prihvatim toksin u

svoj sistem *ona neće probati Žvaku-Z*. To je snažno osećao intuicijom. A to je bilo dovoljno.

Iz broda je izašao Palmer Eldrič.

Niko ne bi mogao da propusti da ga prepozna; otkad se srušio na Pluton, homeonovine su objavljivale jednu sliku za drugom. Naravno, bile su deset godina stare, ali je ovo još uvek bio taj čovek. Sed i koščat, dobrano preko metar osamdeset, sa zaljuljanim rukama i neobično brzim korakom. I tim licem. Bilo je opustošeno, izjedeno; kao da je, pretpostavio je Barni, potkožni sloj masti potrošen, kao da se jednom Eldrič hranio samim sobom, proždrao možda sa uživanjem suviše delove svog tela. Imao je ogromne čelične zube, koje su mu pre putovanja ugradili češki zubni hirurzi; bili su mu zavareni za vilicu, stalni: imaće ih dok ne umre. I – desna šaka mu je bila veštačka. Pre dvadeset godina u nesreći u lovu na Kalistu izgubio je svoju; ova je, naravno, bila bolja, jer je pružala specijalizovani asortiman zamenljivih šaka. Trenutno je Eldrič upotrebljavao petoprsti ekstremitet, tipičnu ljudsku ruku; da se nije metalno presijavala, mogla bi biti organska.

I bio je slep. Bar što se tiče tela sa kojim je rođen. Ali je i to ispravljeno – po ceni koju je Eldrič mogao i jeste platio; to su neposredno pre njegovog puta na Proksimu obavili brazilski okulisti. Uradili su odličan posao. Zamene, uglavljene u koštane duplje, nisu imale zenice, niti se ikakva jabučica pokretala snagom mišića. Umesto toga panoramski pogled obezbeđivalo je širokougaono sočivo koje se protezalo od jedne do druge ivice. Nesreća koja se desila sa njegovim prirodnim očima nije bila slučajna; desila se u Čikagu, nameran napad i bacanje kiseline u oči od strane nepoznatih osoba, iz isto tako nepoznatih razloga... bar što se javnosti tiče. Eldrič je verovatno znao. Međutim, on nije rekao ništa, nije tužio nikoga; umesto toga otišao je pravo svom timu brazilskih okulista. Izgleda da je bio zadovoljan svojim veštačkim očima sa horizontalnom crtom; skoro odmah se pojavio na svečanom otvaranju zgrade Opere Sent Džordž u Juti i družio se sa sebi ravnima ne osećajući se nimalo hendikepirano. Čak i sada, deset godina kasnije, ta operacija je bila retka i ovo je bilo prvi put da Barni vidi Jensen širokougaone, luksgled oči; to, kao i veštačka ruka sa svojim enormno varijabilnim repertoarom dodataka, impresioniralo

ga je više nego što bi se moglo očekivati... ili je u pitanju bilo nešto drugo u vezi sa Eldričem?

„Gospodine Mejerson“, rekao je Palmer Eldrič i nasmešio se; čelični zubi su zasijali na slabašnom, hladnom marsovskom suncu. Ispružio je ruku i Barni je automatski uradio isto.

Tvoj glas, pomislio je Barni, dolazi sa nekog drugog mesta a ne – trepnuo je. Ceo lik je bio nestvaran; kroz njega se blago nazirao pejisaž. Bio je to nekakav privid, veštački proizveden, što mu je bilo ironično: toliki delovi tog čoveka su bili veštački, a sada su to bili i krv i meso. Je li ovo ono što je stiglo sa Proksime, zapitao se Barni. Ako je tako, onda je Hepbern-Džilbert prevaren; ovo nije ljudsko biće. Ni u jednom smislu te reči.

„Ja sam još uvek u brodu“, rekao je Palmer Eldrič; njegov glas je izvirao iz zvučnika montiranog na oplati broda. „Samo predostrožnost, pošto ste službenik Lea Bulera.“ Ruka privida je dotakla Barnijevu; osetio je prodornu hladnoću kako se preliva po njemu, očigledno čisto psihološka reakcija pošto nije bilo ničeg što bi moglo prouzrokovati takav osećaj.

„Bivši službenik“, rekao je Barni.

Iza njega su tad izašli ostali iz skloništa, Skeinovi, Morisovi i Reganovi; približavali su se kao oprezna deca dok su jedan po jedan identifikovali zamućenog čoveka naspram Barniju.

„Šta se dešava?“ rekao je Norm Skein nelagodno. „Ovo je simulakrum; to mi se ne dopada.“ Stojeći pored Barnija, rekao je: „Mi živimo u pustinji, Mejersone, stalno vidamo fatamorgane, brodove i posetioce i neprirodne oblike života. Ovo spada u to; ovaj tip nije stvarno ovde, kao ni onaj parkirani brod.“

Tod Moris je dodao: „Verovatno su šest stotina milja daleko; to je optički fenomen. Navikneš se na to.“

„Ali me možete čuti“, istakao je Palmer Eldrič; zvučnik je bučao i odjekivao. „Ja sam ovde, zaista, da sklopim posao sa vama. Ko je kapiten tima vašeg skloništa?“

„Ja sam“, rekao je Norm Skein.

„Izvolite moju posetnicu.“ Eldrič je ispružio malu belu karticu i Norm Skein je refleksno posegao za njom. Kartica mu je prolepršala kroz prste i spustila se na pesak. Na to se Eldrič nasmešio. Bio je to hladan, šupalj osmeh, implozija, kao da je uvukao u njega sve u

okolini, pa i sam redak vazduh. „Pogledajte dole u nju“, predložio je Eldrič. Norm Skein se sagnuo i proučio posetnicu. „To je tačno“, rekao je Eldrič. „Ovde sam da potpišem ugovor sa vašom grupom. Da vam isporučim...“

„Poštedi nas tirade o tome da nam isporučuješ ono što Bog samo obećava“, rekao je Norm Skein. „Samo nam reci cenu.“

„Oko desetog dela onog što plaćate za konkurentski proizvod. A i mnogo je delotvorniji; čak vam ne treba ni postavka.“ Izgledalo je da Eldrič govori direktno Barniju; međutim, nije se moglo zaključiti u šta gleda, zbog strukture otvora njegovih sočiva. „Uživete li ovde na Marsu, gospodine Mejerson?“

„Baš je zabavno“, rekao je Barni.

Eldrič je rekao: „Sinoć, kad se Alan Fejn spustio sa svog dosadnog malog satelita da se sretne sa vama... o čemu ste razgovarali?“

Ukočeno, Barni je rekao: „O poslu.“ Razmišljao je brzo, ali ne dovoljno brzo; sledeće pitanje je već izviralo iz zvučnika.

„Znači, još uvek radite za Lea. U stvari je namerno udešeno da vi stignete ovamo na Mars pred početak naše distribucije Žvake-Z. Zašto? Imate li nekakvu nameru da je blokirate? U vašem prtljagu nije bilo propagande, nikakvih letaka ili drugih štampanih stvari sem običnih knjiga. Glasine, možda. Od usta do usta. Žvaka-Z je – šta, gospodine Mejerson? Opasan za onog ko ga stalno upotrebljava?“

„Ne znam. Čekam da ga probam. I da vidim.“

„Svi mi čekamo“, rekla je Fren Skein; nosila je u rukama gomilu kožica gomoljika, očigledno u svrhu plaćanja odmah. „Možete li nam odmah isporučiti ili moramo i dalje da čekamo?“

„Mogu vam isporučiti prvu količinu namenjenu vama“, rekao je Eldrič.

Jedna vratašca na brodu su se otvorila. Iz njih je iskočio mali mlazni transporter; pojurio je prema njima. Na metar razdaljine je stao i izbacio paketić umutan u dobro poznatu običnu smeđu hartiju; paketić im je ležao pred nogama, a onda se najzad Norm Skein sagnuo i pokupio ga. To nije bila iluzija. Norm je oprezno pocepao omot.

„Žvaka-Z“, rekla je Meri Regan bez daha. „Oh, kolika količina! Koliko to košta, gospodine Eldrič?“

„Sve skupa“, rekao je Eldrič, „pet kožica.“ Traktor je tada ispružio malenu fioku, tačno toliku da u nju stanu kožice.

Nakon perioda pogađanja, sklonišтари su se složili; pet kožica je stavljeno u fioku – koja je odmah uvučena i transporter se obrnuo i fijuknuo natrag u matični brod. Palmer Eldrič, bestelesan i siv i velik, je ostao. Izgleda da se dobro provodi, procenio je Barni. Nije ga uznemiravalo što je znao da Leo Bulero ima nešto u rukavu; Eldriču su takve situacije prijale.

To što je to shvatio ga je oneraspoložilo i otišao je, sam, do skromnog raščišćenog mesta na kojem je trebalo da eventualno bude njegov vrt. Leđa okrenutih skloništarima i Eldriču, aktivirao je automatsku mašineriju, počela je da šišti i zuji; pesak je nestajao u nju dok je bučno usisavala sa teškoćom. Pitao se koliko će dugo nastaviti sa radom. I šta se ovde na Marsu radilo da se mašine oprave. Možda se jednostavno odustajalo; možda nije bilo načina da se nešto opravi.

Sa mesta iza Barnija dopro je glas Palmera Eldriča: „Sada, gospodine Mejerson, možete početi da žvaćete tokom ostatka svog života.“ Okrenuo se, nevoljno, jer ovo nije bio privid; taj čovek se najzad i sam pojavio. „Tačno“, rekao je. „I ništa me ne bi moglo više obradovati.“ Onda je nastavio da se petlja sa automatskim bagerom. „Gde treba otići da se popravi oprema na Marsu?“ upitao je Eldriča. „Da li se UN pobrinuo za to?“

Eldrič je rekao: „Otkud bih ja znao?“

Parče automatskog bagera se odlomilo u Barnijevoj ruci; držao ga je, odmerio mu težinu. Parče, oblikom slično pajseru, je bilo teško i pomislio je: mogao bih ga ubiti ovim. Baš ovde, na ovom mestu. Zar to ne bi rešilo sve? Bez toksina koji proizvodi napade grand mala, bez suda... ali bi bilo njihove osвете. Živeo bih samo par sati duže od Eldriča.

Ali – zar se i pored toga ne isplati?

Okrenuo se. A onda se sve desilo takvom brzinom da nije baš ni shvatio šta se dešava, a kamoli valjano uočio detalje. Iz parkiranog broda se pružila laserska zraka i osetio je jak udar kada je dotakla metalni deo u njegovim rukama. Istovremeno je Palmer Eldrič odskočio unatrag, gipko, poskakujući naviše pod slabom gravitacijom Marsa; kao balon – Barni je zurio, ali nije verovao očima

– odlebdelo je, kezeći se svojim velikim čeličnim zubima, mašući svojom veštačkom rukom, dok je njegovo mršavo telo polako rotiralo. Onda, kao da je privučen providnom niti, krenuo je trzavom sinusoidnom linijom ka brodu. Najednom ga više nije bilo. Pramac broda se čvrsto zaklopio za njim; Eldrič je bio unutra. Siguran.

„Zašto li je to uradio?“ rekao je Norm Skein, razjedan znatiželjom, sa mesta gde je stajao sa ostalim skloništari. „Šta se, za ime Božje, dešavalo tamo?“

Barni nije rekao ništa; potreseno je spustio ostatke parčeta metala. Bili su nalik pepelu, krti i suvi; smrvili su se kad su dotakli tlo.

„Zakačili su se“, rekao je Tod Moris. „Mejerson i Eldrič; nisu se složili, nimalo.“

„U svakom slučaju“, rekao je Norm, „dobili smo Žvaku-Z. Mejersone, ubuduće bolje da se držiš podalje od Eldriča; pusti da ja obavim transakciju. Da sam znao da zato što si službenik Lea Bulera...“

„Bivši“, rekao je Barni refleksno i nastavio da čačka neispravni automatski bager. Nije uspeo u svom prvom pokušaju da ubije Palmera Eldriča. Hoće li ikad opet imati šansu?

Je li zaista imao šansu malopre?

Odgovor na oba pitanja, zaključio je, glasi ne.

Kasnije tog popodneva skloništari iz Predela malih boginja okupili su se da žvaću. Preovlađivalo je raspoloženje napetosti i ozbiljnosti; jedva da je išta rečeno dok su paketići Žvake-Z, jedan po jedan, bivali razmotavani i deljeni.

„Fuj“, rekla je Fren Skein napravivši grimasu. „Ukus je odvrat.“

„Pusti sad ukus“, rekao je nestrpljivo Norm. Onda je zažvakao. „Kao istrulela pečurka; zaista si u pravu.“ Stoički je progutao i nastavio da žvaće. „Bljak“, rekao je i podrignuo.

„Raditi ovo bez postavke...“ rekla je Helen Moris. „Gde ćemo otići, tek tako – bilo gde? Bojim se“, rekla je, sve odjednom. „Hoćemo li biti zajedno? Jesi li siguran u to, Norm?“

„Koga je briga“, rekao je Sem Regan žvaćući.

„Gledajte me“, rekao je Barni Mejerson. Zagledali su se u njega sa znatiželjom; nešto u njegovom glasu ih je nagnalo da postupe kako je rekao.

„Stavljam Žvaku-Z u usta“, rekao je Barni, i to i uradio. „Vidite me kako to radim. Je li tako?“ Žvakao je. „Sada ga žvaćem.“ Srce mu je ubrzano kucalo. Bože, pomislio je, mogu li da do kraja izvedem ovo?

„Da, da, vidimo te“, složio se Tod Moris klimajući glavom. „Pa šta? Mislim, hoćeš li eksplodirati ili odlebdeti kao Eldrič ili tako nešto?“ I on je onda naćeo svoj paketić. Svi su ųvakali, svih sedmoro, shvatio je Barni. Zatvorio je oći.

Sledeće ćega je bio svestan jeste da se njegova ųena naginjala nad njega.

„Rekla sam“, rekla je, „hoćeš li još jedan Menhethn-koktel ili nećeš? Jer ako hoćeš moram od friza da narućim još lomljenog leda.“

„Emili“, rekao je.

„Da, dragi“, rekla je kiselo. „Kad god mi tako izgovoriš ime znam da ćeš zapoćeti jednu od svojih tirada. Šta je ovaj put u pitanju?“ Sela je na naslon za ruke kauća naspram njemu, poravnavajući suknju; bila je to upadljiva plavo-bela rućno slikana meksićka suknja na preklop, koju joj je kupio za Boųić. „Spremna sam“, rekla je.

„Bez popovanja“, rekao je. Da li sam ja stvarno takav, zapitao se. Stalno popujem? Nesigurno je ustao; osećao je vrtoglavicu i stabilizovao se tako ųto se uhvatio za obliųnju stubnu lampu.

Gledajući ga, Emili je rekla: „Natreskan si.“

Natreskan. Nije ćuo tu reć još od koledųa; odavno je nestala iz upotrebe, a Emili ju je, naravno, još koristila. „Reć za to“, rekao je ųto je razgovetnije mogao, „je sada naliven. Moųeš li to da zapamtiš? Naliven,“ Nesigurno je krenuo do kredenca u kuhinji u kojem je stajalo piće.

„Naliven“, rekla je Emili i uzdahnula. Izgledala je tuųno; primetio je to i zapitao se zaųto. „Barni“, rekla je onda, „nemoj toliko da piješ, vaųi? Zovi to natreskan ili naliven ili kako god hoćeš, ostaje isto. Pretpostavljam da je krivica moja; piješ toliko jer sam ti ja tako neodgovarajuća.“ Naćas je prstom oćešala desno oko, dosadnim, poznatim pokretom koji je bio maltene tik.

„Nije u pitanju to da si neodgovarajuća“, rekao je. „Ja samo imam visoke kriterijume.“ Naviknut sam da oćekujem mnogo od drugih, rekao je u sebi. Da oćekujem da će biti odgovorni i stabilni kao ųto sam ja, a ne stalno cmizdravo emotivni, bez samokontrole.

Ali umetnica, shvatio je. Ili bolje takozvana umetnica. Boem. To je tačnije. Život umetnika, ali bez talenta. Počeo je da priprema još jedno piće, ovoga puta burbon sa vodom, bez leda; sipao je direktno iz flaše Old Kroua, ignorišući čašicu za doziranje.

„Kada sipaš na taj način“, rekla je Emili, „znam da si ljut i da počinjemo sa svađom. A to jednostavno mrzim.“

„Pa onda idi“, rekao je.

„Proklet bio“, rekla je Emili, „ne želim da odem! Zar ne bi mogao da bar...“ Gestikulirala je, beznadežno uzaludno. „Da budeš malo prijatniji, ljubazniji ili tako nešto? Da naučiš da ne obraćaš pažnju na...“ Glas joj je utihnuo, skoro nečujno je rekla: „Moje nedostatke.“

„Ali“, rekao je, „na njih se ne može ne obratiti pažnja. Iako bih voleo. Misliš li da želim da živim sa nekim ko ne može da završi bilo šta što započne niti da išta postigne društveno? Kao recimo kad... ma, do vraga i to.“ Čemu to? Emili se nije mogla popraviti; bila je čisto i jednostavno aljkava. Njen pojam lepo provedenog dana sastojao se od petljanja i gnječenja i zezanja sa gomilom masnih, izmetu nalik boja ili držanja ruku satima u velikoj gomili vlažne sive gline. A u međuvremenu...

Vreme im je isticalo. A ceo svet, uključujući sve službenike gospodina Bulera, pogotovo njegove Pre-Mod konsultante, je rastao i uvećavao se, cvetao i dostizao zrelost. Nikad neću postati njujorški Pre-Mod konsultant, rekao je u sebi. Zauvek ću biti zakopan ovde u Detroitu gde se ništa, apsolutno ništa novo ne pojavljuje.

Kada bih uspeo da upecam položaj Pre-Mod konsultanta za Njujork – moj život bi imao nekog značenja, shvatio je. Bio bih srećan jer bih radio posao u kojem potpuno koristim svoje sposobnosti. Šta bi mi još kog đavola trebalo? Ništa više; to je sve što tražim.

„Izlazim“, rekao je Emili i odložio čašu, odlazeći do plakara, uzeo je svoj kaput.

„Hoćeš li se vratiti pre nego što legnem?“ Pokunjena, otpratila ga je do vrata stana, tu u zgradi 11139584 – brojeći prema van od centra Njujorka – u kojoj su živeli već dve godine.

„Videćemo“, rekao je i otvorio vrata.

U hodniku je stajala jedna prilika, visoki sivi čovek sa izbočenim gvozdenim zubima, mrtvim očima bez zenica i svetlucavom

veštačkom rukom koja je virila iz njegovog desnog rukava. Čovek je rekao: „Zdravo, Mejersone.“ Nasmešio se; čelični zubi su zasijali.

„Palmer Eldrič“, rekao je Barni. Okrenuo se Emili. „Videla si njegove slike u novinama; on je onaj neverovatno slavni veliki industrijalac.“ Naravno, prepoznao je Eldriča, istog trena. „Da li ste želeli da me vidite?“ upitao je oklevajući; sve je to bilo nekako tajanstveno, kao da se već ranije desilo, ali na drugi način.

„Dozvolite da razgovaram sa vašim suprugom na tren“, rekao je Eldrič Emili neobično nežnim tonom; mahnuo je rukom i Barni je iskoračio u hodnik. Vrata su se zatvorila za njim; Emili je poslušala Eldriča. Sada je Eldrič izgledao strogo; više nije bio nežan niti se smešio kad je rekao: „Mejersone, loše koristiš svoje vreme. Ne radiš ništa, sem što ponavljaš prošlost. Zašto sam ti prodao Žvaku-Z? Perverzan si; nikad nisam video ovako nešto. Dajem ti još deset minuta, a onda te vraćam u Predeo malih boginja gde ti je i mesto. Pa bolje ustanovi prokleta brzo šta hoćeš i da li na kraju uopšte išta razumeš.“

„Šta je kog vraga“, rekao je Barni, „Žvaka-Z?“

Veštačka ruka se podigla; ogromnom snagom Palmer Eldrič ga je gurnuo, i on se prevrnuo.

„Ej“, rekao je Barni slabašno pokušavajući da se odupre, da poništi pritisak goleme snage tog čoveka. „Šta...“

A onda je ležao na leđima. Zvonilo mu je u glavi, bolela ga je; s mukom je uspeo da otvori oči i usredsredi ih na sobu oko sebe. Budio se; imao je na sebi, otkrio je, svoju pidžamu, ali nepoznatu: nije je ranije video. Je li bio u stanu nekog drugog, u njihovoj odeći? Neki drugi čovek...

Panično je razgledao krevet, pokrivače. Pored njega...

Video je nepoznatu devojkicu koja je i dalje spavala, dišući lagano na usta, raščupane kose bele kao pamuk, ramena golih i glatkih.

„Kasnim“, rekao je, a glas je izašao iz njega izobličten i promukao, skoro neprepoznatljiv.

„Ma ne kasniš“, promrmljala je devojkica, očiju još uvek zatvorenih. „Opusti se. Možemo stići na posao odavde za...“ Zevnula je i otvorila oči. „Petnaest minuta.“ Nasmešila mu se; njegova nelagodnost ju je zabavljala. „Uvek to kažeš, svakog jutra. Idi pobrini se za kafu. Moram da popijem kafu.“

„Naravno“, rekao je i iskobeljao se iz kreveta.

„Gospodin Zec“, rekla je devojka podrugljivo. „Tako si uplašen. Plašiš se mene, plašiš se za posao – i stalno juriš.“

„Moj Bože“, rekao je. „Okrenuo sam leđa svemu.“

„Čemu to svemu?“

„Emili.“ Zabuljio se u devojku, Roni Kako-se-već-zvaše, u njenu sobu. „Sad nemam ništa“, rekao je.

„Ah, divno“, rekla je Roni sa ogorčenim sarkazmom. „Sad bi mogla i ja tebi da kažem nešto lepo, da se i ti fino osećaš.“

Rekao je: „A to sam uradio malopre. Ne pre nekoliko godina. Malo pre nego što je Palmer Eldrič ušao.“

„Kako bi Palmer Eldrič mogao da uđe? On je u krevetu u bolnici negde oko Jupitera ili Saturna; UN su ga odvele tamo nakon što su ga iščupali iz olupine njegovog broda.“ Ton joj je bio podrugljiv, ali je u njemu bilo i prizvuka radoznalosti.

„Palmer Eldrič se malopre pojavio preda mnom“, odgovorio je, istrajno. Pomislio je: moram da se vratim Emili. Klizeći, saginjuće se, zgrabio je svoju odeću, oteturao se s njom u kupatilo i zalupio vrata za sobom. Na brzinu se obrijao, presvukao, izašao i rekao devojci, koja je još ležala u krevetu: „Moram da idem. Ne ljuti se; moram.“

Trenutak kasnije, ni ne doručkovavši, spuštao se u prizemlje i nakon toga stajao pod antitermalnim zaklonom, loveći pogledom gore-dole taksi.

Taksi, lep, sjajan novi model, ga je odvezao skoro odmah do Emiline zgrade, zamagljen od žurbe platio mu je, utrčao unutra i za nekoliko sekundi se uspinjao. Izgledalo je kao da vreme uopšte ne prolazi, kao da je vreme stalo i sve čeka, zaleđeno, na njega, u svetu fiksiranih stvari, on se jedini kretao.

Pred njenim vratima je pritisnuo zvonce.

Vrata su se otvorila; neki muškarac je stajao u njima. „Da?“ Bio je crn, prosečno zgodan, gustih obrva i pažljivo očešljane, pomalo kovrdžave kose; držao je jutarnje novine u jednoj ruci – iza njega je Barni video sto sa sudovima za doručak.

Barni je rekao: „Vi ste Ričard Hnat.“

„Da.“ Zbunjen, pažljivo je gledao u Barnija. „Znamo li se?“

Emili se pojavila, odevena u zamrljane farmerke i sivi džemper sa rol-kragom. „Bože blagi. To je Barni“, rekla je Hnatu. „Moj bivši.“

Uđi.“ Otvorila mu je širom vrata i ušao je u stan. Izgledala je zadovoljna što ga vidi.

„Drago mi je što smo se upoznali“, rekao je Hnat neutralnim tonom, krenuo da pruži ruku, pa se predomislio. „Kafu?“

„Hvala.“ Barni je seo za sto, na mesto pred kojim nije bilo sudova. „Čuj“, rekao je Emili; nije mogao da čeka: moralo se reći sad, čak i u Hnatovom prisustvu. „Pogrešio sam što sam se razveo od tebe. Voleo bih da se ponovo oženim tobom. Da se vratimo na staro.“

Emili se, na način kojeg se sećao, veselo nasmejala; uhvatilo ju je i otišla je da mu donese šoljicu i tanjirić, ne mogavši da odgovori. Pitao se hoće li mu uopšte odgovoriti; bilo joj je lakše – to je odgovaralo lenjivici u njoj – da se samo smeje. Hriste, pomislio je i buljio pravo pred sebe, u jednu tačku.

Hnat je seo naspram njega i rekao: „Mi smo u braku. Šta ste mislili, da samo živimo zajedno?“ Lice mu je potamnelo, ali izgledalo je da vlada sobom.

Barni je rekao, obraćajući se Emili, a ne Hnatu: „Brakovi se mogu rasturiti. Hoćeš li se opet udati za mene?“ Ustao je i napravio par opreznih koraka prema njoj; u tom trenutku ona se okrenula i mirno mu dala šoljicu i tanjirić.

„A, ne“, rekla je još uvek se smešeći; oči su joj sjale svetlošću samilosti. Razumela je kako se on oseća, da ovo nije samo trenutan poriv. Ali je odgovor još uvek bio ne i znao je da će uvek biti ne; čak nije ni odlučivala – za nju, jednostavno, nije bilo stvarno ono o čemu je govorio. Pomislio je: jednom sam je isekao, odsekao sam je, a da nisam imao predstavu o tome šta radim, i ovo je rezultat toga; vidim hleb koji je, kako kažu, bačen u vodu kako se vraća da me uguši, hleb natopljen vodom koji će mi zapeti u grlu, koji nikad neću progutati niti ispljunuti. To je upravo ono što i zaslužujem, rekao je u sebi; ja sam stvorio ovakvu situaciju.

Vraćajući se za kuhinjski sto, otupelo je seo, dok mu je ona punila šoljicu; buljio je u njene ruke. Jednom su to bile ruke moje žene, rekao je u sebi. A ja sam to ispustio. Samodestruktivnost; želeo sam da vidim sebe kako umirem. To je jedino moguće zadovoljavajuće objašnjenje. Ili sam bio toliko glup? Ne; glupost jednostavno ne bi obuhvatila toliku ogromnost, toliko potpuno voljnu...

Emili je rekla: „Kako ti ide, Barni?“

„Oh, do vraga, jednostavno fantastično.“ Glas mu je drhtao.

„Čujem da živiš sa veoma zgodnom malom ridokosom“, rekla je Emili. Sela je na svoje mesto i nastavila sa obrokom.

„To je gotovo“, rekao je Barni. „Zaboravljeno.“

„S kim, onda?“ To je rekla konverzacijskim tonom. Ubija vreme sa mnom kao da sam stari drugar ili komšija iz nekog drugog stana u zgradi, pomislio je. Ludilo! Kako se može – može li se – ona tako osećati? Nemoguće. To mora da je pretvaranje ispod kojeg se krije nešto dublje.

Naglas je rekao: „Bojiš se da ću te, ukoliko se opet spetljaš sa mnom, ja – da ću te opet izbaciti. Ko se jednom opeče... Ali neću, nikad više neću uraditi tako nešto.“

Svojim mirnim, konverzacijskim glasom Emili je rekla: „Žao mi je da se osećaš tako loše, Barni. Zar ne vidiš analitičara? Neko je rekao da te video kako nosiš psihijatrijski kofer sa sobom uokolo.“

„Dr Smeška“, rekao je, setivši se. Verovatno ga je ostavio kod Roni Fugejt u stanu. „Trebam pomoć“, rekao je Emili. „Postoji li neki način da...“ Prekinuo je. Zar se ne može izmeniti prošlost, zapitao se. Očigledno ne. Uzroci i posledice funkcionišu samo u jednom smeru, i promene su stvarne. Šta je bilo bilo je, i baš bih mogao da odem odavde. Ustao je. „Mora da sam sišao sa uma“, rekao je i njoj i Ričardu Hnatu. „Izvinjavam se; napola sam budan – dezorijentisan sam jutros. Počelo je kad sam se probudio.“

„Popij kafu, hoćeš li?“ preložio je Hnat. „Hoćeš li i nešto oštro uz nju?“ Tama mu je nestala sa lica; bio je, kao i Emili, miran, nezainteresovan.

Barni je rekao: „Ne razumem. Palmer Eldrič je rekao da dođem ovamo.“ Je li? Nešto u tom smislu; bio je siguran u to. „Ovo je trebalo da upali, mislio sam“, rekao je bespomoćno.

Hnat i Emili su se z gledali.

„Eldrič je negde u bolnici...“ počela je Emili.

„Nešto je krenulo loše“, rekao je Barni. „Eldrič mora da je izgubio kontrolu. Treba da ga nađem; on mi može objasniti.“ I osetio je paniku, brzu kao da je živa, tečnu, prodornu paniku; napunila ga je do vrhova prstiju. „Zbogom“, uspeo je da izusti i krenuo ka vratima, grabeći izbavljenje.

Iza njega je Ričard Hnat rekao: „Čekaj.“

Barni se okrenuo. Za stolom je Emili sedela sa ukočenim, blagim smeškom na licu, pijuci kafu, a naspram nje je sedeo Hnat, okrenut Barniju. Hnat je imao veštačku ruku, kojom je držao viljušku, a kada je podigao zalogaj jaja do usta Barni je video velike, izbočene čelične zube. I Hnat je bio siv, ispijen, mrtvih očiju i mnogo veći nego pre; izgledalo je da ispunjava sobu svojim prisustvom. Ali je još uvek bio Hnat. „Nije mi jasno“, rekao je Barni, i stajao na vratima ne odlazeći iz stana niti se vraćajući; uradio je ono što je Hnat predložio; čekao je. Zar to nije nešto kao Palmer Eldrič, zapitao se. Na slikama... ima veštačku ruku i čelične zube i Jensen oči, ali ovo nije Eldrič.

„Pošteno je da ti kažem“, rekao je Hnat suvoparno, „da si Emili mnogo draži nego što se vidi iz onog što kaže. Znam jer mi je rekla. Mnogo puta.“ Pogledao je Emili tada. „Ti spadaš u tip koji oseća dužnost. Osećaš da je u ovom trenu moralno ono što činiš, što potiskuješ svoja osećanja prema Barniju; to si ionako i dosad radila. Ali zaboravi na dužnost. Na njoj se ne može graditi brak; tu mora biti spontanosti. Čak i ukoliko osećaš da ne bi bilo ispravno da...“ Gestikulirao je. „Pa, recimo, da me porekneš... ipak bi trebalo da se pošteno suočiš sa svojim osećanjima i da ih ne skrivaš iza fasade požrtvovanosti. To je ono što si uradila sa Barnijem; dopustila si da te izbacijer jer si mislila da je tvoja dužnost da ne stojiš na putu njegove karijere.“ Dodao je: „Još uvek se tako ponašaš, a to je još uvek pogrešno. Budi iskrena prema sebi.“ I, najednom, nasmešio se Barniju, nasmešio – a jedno veštačko oko je trepnulo, kao neko mehaničko namigivanje.

Sada je to bio Palmer Eldrič. Potpuno.

Emili, međutim, kao da to nije primećivala; smešak joj je nestao sa lica i izgledala je zbunjena, pogođena i sve više besna. „Toliko me ljutiš“, rekla je svome mužu. „Rekla sam šta osećam, a ja nisam hipokrita. I ne volim kad me optuže da jesam.“

Naspram nje, čovek koji je sedeo za stolom je rekao: „Imaš samo jedan život. Ako želiš da ga proživiš sa Barnijem umesto sa mnom...“

„Ne želim.“ Buljila je u njega.

„Odlazim“, rekao je Barni; otvorio je vrata. Bilo je beznadežno.

„Čekaj.“ Palmer Eldrič je ustao i zabazao za njim. „Otpратиću te do dole.“

Zajedno, njih dvojica su se odvucli niz hodnik do stepenica.

„Nemoj odustajati“, rekao je Eldrič. „Seti se: ovo je tek prvi put da si upotrebio Žvaku-Z; biće i drugih prilika kasnije. Možeš da se i dalje trudiš dok eventualno ne uspeš.“

Barni je rekao: „Šta je kog vruga Žvaka-Z?“

Negde blizu njega glas neke devojke je ponavljao: „Barni Mejerson. Hajde.“ Neko ga je drmao; trepnuo je, zaškiljio. Klečeći, sa rukom na njegovom ramenu, pored njega je bila Ana Hotorn. „Kako je bilo? Navratila sam i nisam mogla nikog da nađem; onda sam naišla na sve vas ovde, poredane u krug, skroz bez svesti. Šta bi bilo da sam bila zvanično lice iz UN?“

„Probudila si me“, rekao je Ani, shvatajući šta je uradila; imao je jak osećaj srdžbe i razočaranja. Međutim, prenos je za sada bio završen i to je bilo to. Ali je osećao u sebi potrebu, žudnju. Da to uradi opet, čim bude moguće. Sve drugo je bilo nevažno, čak i devojka pored njega i njegove nepokretne, veoma tihe kolege iz skloništa, ispružene tu i tamo uokolo.

„Je li bilo toliko dobro?“ rekla je Ana pronicljivo. Dotakla je svoj kaput. „Posetio je i naše sklonište; ja sam kupila. Taj čovek sa čudnim zubima i očima, taj sivi, veliki čovek.“

„Eldrič. Ili njegov simulakrum.“ Zglobovi su ga boleli, kao da je satima sedeo presavijen, pa ipak, kada je pogledao na sat, video je da je samo nekoliko sekundi, najviše jedna minuta, prošlo. „Eldrič je svuda“, rekao je Ani. „Daj mi tvoju Žvaku-Z“, rekao joj je.

„Ne.“

Slegnuo je ramenima, skrivajući svoje razočaranje, akutnu, fizičku silinu uskraćenosti. Pa, Palmer Eldrič će se vratiti; sigurno je znao za efekat svog proizvoda. Verovatno već kasnije danas.

„Pričaj mi o tome“, rekla je Ana.

Barni je rekao: „To je svet iluzije u kojem Eldrič ima ključni položaj kao bog; daje ti šansu da uradiš ono što stvarno ne bi nikad mogao – rekonstruišeš prošlost onakvu kakva bi trebalo da bude. Ali je to čak i za njega teško. Treba vremena.“ Onda je zamuknuo; sedeo je trljajući čelo koje ga je bolelo.

„Hoćeš reći da on ne može – i da ti ne možeš – samo zamahnuti rukama i dobiti ono što hoćeš? Kao što u snovima možeš?“

„Ni u kom slučaju nije nalik snu.“ Bilo je gore, shvatio je. Više nalik na boravak u paklu, pomislio je. Da, tako nekako mora da izgleda pakao; ponavljajuće i neumitno. Ali je Eldrič smatrao da se s vremenom, uz dovoljno strpljenja i truda, može promeniti.

„Ako se vratiš...“ počela je Ana.

„Ako.“ Gledao je u nju. „Moram da se vratim. Nisam bio u stanju da išta postignem ovoga puta.“ Stotine puta, pomislio je. Možda će trebati toliko. „Slušaj. Za ime Božje, daj mi taj paketić Žvake-Z koji imaš. Znam da mogu da je ubedim. Imam Eldriča na svojoj strani, kao zagovornika. Trenutno je ljuta i ako je uhvatim na iznenađenje...“ Zamuknuo je; zurio je u Anu Hotorn. Nešto nije u redu, pomislio je. Jer...

Ana je imala jednu veštačku ruku i šaku; plastično-metalni prsti su bili na nekoliko santimetara od njega i mogao ih je jasno razaznati. A kada joj je pogledao u lice, video je prazninu, pustoš ogromnu poput međusistemskog svemira iz kojeg se Eldrič pojavio. Mrtve oči, pune svemira daljeg od poznatih, posećenih svetova.

„Možeš dobiti još, kasnije“, rekla je Ana mirno. „Jedna seansa dnevno je dovoljna.“ Nasmejala se. „Inače bi ostao bez kožica, ne bi mogao sebi da priuštiš još, a onda šta bi kog vraga učinio?“

Njen osmeh se sijao, blještavo obilje nerđajućeg čelika.

Ostali sklonišтари, svud oko njega, stenjući su se osveščivali, oporavljajući se u polaganim, mučnim etapama, podizali su se u sedeći položaj, mrmljali i pokušavali da se orijentišu. Ana je otišla nekud. Sam je uspeo da ustane na noge. Kafa, pomislio je. Kladam se da ona priprema kafu.

„Opsa“, rekao je Norm Skein.

„Gde si ti išao?“ zapitao je Tod Moris zaplicući jezikom, mamurno je ustao, a onda pridržao svoju ženu Helen. „Ja sam se vratio u svoj pubertet, u srednju školu, kada sam prvi put imao kompletan sudar – prvi, shvataš, skroz uspešan, razumeš?“ Tada je nervozno pogledao Helen.

Meri Regan je rekla: „Mnogo je bolji od Moćnog-D. Beskrajno. Oh, kad bih vam mogla reći šta sam radila...“ Samosvesno se zakikotala. „Jednostavno, ne mogu.“ Lice joj je sijalo, vrelo i zajapureno.

Odlazeći u svoj odeljak, Barni Mejerson je zaključao vrata i izvadio cevčicu sa toksinom koju mu je dao Alen Fejn; držao ju je u ruci misleći: Sada je pravi čas. Ali – jesmo li se vratili? Je li ono što sam video samo zaostatak Eldričevog lika, preslikan na Anu? Ili je to možda stvarni prizor, percepcija zbilje, njihove nedefinisane situacije; ne samo njegove, već svih njih zajedno.

Ako je tako, onda nije vreme da uzme toksin. Instinkt mu je pružao tu tačku gledišta.

Pa ipak je odvrnuo poklopac cevčice.

Maleni, krhki glas, koji je izvirao iz otvorene cevčice, je procvrkutao: „Pod prismotrom si, Mejersone. I ako spremaš nekakvu taktiku, bićemo primorani da interвениšemo. Bićeš strogo ograničen. Izvini.“

Stavio je poklopac natrag na cevčicu i čvrsto ga zavrnuo drhtavim prstima. A cevčica je bila – prazna!

„Šta je?“ upitala je Ana pojavivši se; bila je u kuhinji njegovog odeljka; imala je na sebi kecelju koju je negde pronašla. „Šta je to?“ upitala je videvši mu cevčicu u ruci.

„Bekstvo“, protisnuo je. „Odavde.“

„Od čega tačno?“ Vratio joj se njen normalni izgled; sada je sve bilo u redu. „Izgledaš zaista bolesno, Barni; stvarno izgledaš. Je li to posledica Žvake-Z?“

„Mamurluk.“ Je li Palmer Eldrič zaista tu unutra, zapitao se proučavajući zatvorenu cevčicu; kotrljao ju je po dlanu. „Postoji li neki način da se stupi u kontakt sa satelitom Fejnovih?“

„Pa, pretpostavljam da postoji. Verovatno ih samo nazoveš vidfonom ili kako već oni uobičajeno...“

„Idi zamoli Norma Skeina da mi uspostavi kontakt“, rekao je.

Ana je poslušno otišla; vrata odeljka su se zatvorila za njom.

Odmah je iskopao knjigu šifara, koju mu je Fejn dao, iz skrovišta iza šporeta u kuhinji. Ovo će morati da bude šifrirano.

Stranice knjige šifara bile su prazne.

Onda neće biti šifrirano, rekao je u sebi, i to je to. Moraću da uradim najbolje što mogu i emitujem, ma koliko to neodgovarajuće bilo.

Vrata su se otvorila; Ana se pojavila i rekla: „Gospodin Skein uspostavlja kontakt za tebe. Stalno ih zovu da naruče određene

pesme, rekao mi je.“

Sledio ju je niz hodnik u tesnu sobicu u kojoj je Norm sedeo uz predajnik; kad je Barni ušao, okrenuo se i rekao: „Dobio sam Šarlotu – odgovara li ti?“

„Alena“, rekao je Barni.

„Važi.“ Uskoro je Norm rekao: „Sad je Stari Patlidžan Al na vezi. Evo.“ Dao je mikrofon Barniju. Na malom ekranu pojavilo se lice Alena Fejna, veselo i profesionalno. „Novi građanin hoće da govori sa tobom“, objasnio je Norm nakratko uzimajući mikrofon natrag. „Barni Mejersone, upoznaj se s polovinom tima koji nas održava živim i zdravim ovde na Marsu.“ Za sebe je promrmljao: „Bože, kakvu glavobolju imam. Izvinite me.“ Napustio je stolicu pred predajnikom i oteturao se niz hodnik.

„Gospodine Fejn“, rekao je pažljivo Barni, „razgovarao sam sa gospodinom Palmerom Eldričem danas. Pomenio je razgovor koji smo nas dvojica vodili. Znao je za njega pa koliko ja vidim nema...“

Alen Fejn je hladno rekao: „Kakav razgovor?“

Neko vreme je Barni ćutao. „Očigledno je imao infracrvenu kameru u blizini“, najzad je rekao. „Verovatno u satelitu koji je prolazio iznad. Međutim, sadržaj našeg razgovora, kako izgleda, mu je još uvek ne...“

„Vi ste ćaknuti“, rekao je Fejn. „Ne poznajem vas; nikad nisam vodio nikakav razgovor sa vama. Pa, čoveče, imate li vi muzičku želju ili nemate?“ Lice mu je bilo ravnodušno, puno posredne nezainteresovanosti, i nije izgledalo da se pretvara.

„Ne znate ko sam ja?“ rekao je Barni ne verujući.

Fejn je sa svoje strane prekinuo vezu i maleni videkran se isključio, pokazujući samo prazninu. Barni je isključio transmitter. Nije osećao ništa. Apatija. Prošao je pored Ane napolje, u hodnik; tamo je stao, izvadio svoju paklicu – je li to bila poslednja? – cigareta sa Tere i zapalio, razmišljajući. Ono što je Eldrič uradio Leu na Luni ili Sigmii 14-B ili gde već, uradio je i meni. I na kraju će nas sve uloviti. Upravo ovako. Izolovati. Zajedničkog sveta nema više. Bar ne za mene; počeo je sa mnom.

I, pomislio je, treba da mu uzvratim udarac pomoću prazne cevčice u kojoj je jednom bio ili nije bio redak, skup, mozgorazarajući

toksin – ali u kojoj je sada samo Palmer Eldrič, i to čak ne ceo. Samo njegov glas.

Šibica mu je opekla prste. Nije obraćao pažnju na to.

11

Gledajući u svoju gomilu beleški, Feliks Blau je izjavio: „Pre petnaest časova jedan brod sa Žvakom-Z, odobren od strane UN, spustio se na Mars i razdelio prvu količinu skloništima u Polumesecu Fineburg.“

Leo Bulero se nagnuo prema ekranu, skrstio ruke i rekao: „Uključujući i Predeo malih boginja?“

Feliks je nakratko klimnuo.

„Do sada“, rekao je Leo, „trebalo bi da je uzeo tu dozu onog đubreta od kojeg mozak truli i trebalo bi da se čujemo s njim preko satelitskog sistema.“

„To mi je potpuno jasno.“

„Je li Vilijem C. Klark još uvek u punoj pripravnosti?“ Klark je bio prvi čovek pravnog odeljenja P.P. Postavki na Marsu.

„Jeste“, rekao je Feliks, „ali Mejerson nije s njim stupio u kontakt; nije stupio u kontakt ni sa kim.“ Odgurnuo je svoje dokumente u stranu. „To je sve, apsolutno sve, čime raspolazem u ovom trenutku.“

„Možda je umro“, rekao je Leo. Osećao je mrzovolju; čitava stvar je na njega delovala depresivno. „Možda je imao tako jak napad da...“

„Ali bismo u tom slučaju čuli za to, jer bi jedna od tri bolnice UN na Marsu bila obaveštena.“

„Gde je Palmer Eldrič?“

„Niko u mojoj organizaciji ne zna“, rekao je Feliks. „Napustio je Lunu i nestao. Jednostavno smo ga izgubili.“

„Dao bih svoju desnu ruku“, rekao je Leo, „da znam šta se dešava dole u tom skloništu, tom Predelu malih boginja gde se nalazi Barni.“

„Idi i sam na Mars.“

„A ne“, rekao je Leo istog trena. „Ja ne izlazim iz P.P. Postavki, ne nakon onog što mi se desilo na Luni. Zar ne možeš tamo da ubaciš nekoga iz tvoje organizacije ko će se javljati direktno nama?“

„Imamo onu devojk, onu Anu Hotorn. Ali ni ona se još nije javila. Možda ja odem na Mars. Ako ti nećeš.“

„Ja neću“, ponovio je Leo.

Feliks Blau je rekao: „Skupo će te koštati.“

„Naravno“, rekao je Leo. „I platiću. Ali ćemo bar imati nekakvu šansu, mislim, kako stvari stoje nemamo ništa.“ I gotovo je s nama, rekao je u sebi. „Samo mi pošalji račun“, rekao je.

„Ali, imaš li predstavu koliko bi te koštalo ako ja umrem, ako me srede tamo na Marsu? Moja organizacija bi...“

„Molim te“, rekao je Leo. „Ne želim da razgovaram o tome, šta je Mars, groblje koje Eldrič kopa? Eldrič je verovatno pojeo Barnija Mejersona. U redu, ti idi, pojavi se u Predelu malih boginja.“ Prekinuo je vezu.

Iza njega je Roni Fugejt, njegova privremena Pre-Mod konsultantkinja za Njujork, sedela pažljivo slušajući. Upijajući sve, rekao je Leo u sebi.

„Jesi li dosta čula?“ grubo je upitao.

Roni je rekla: „Radite mu isto ono što je on uradio vama.“

„Ko? Šta?“

„Barni se bojavao da vas sledi kad ste nestali na Luni. Sada se vi bojite da...“

„To jednostavno nije pametno. U redu“, rekao je, „prokleta se previše bojim Palmera da bih kročio van ove zgrade, naravno da ne idem na Mars i sve što si rekla je potpuno tačno.“

„Ali niko“, rekla je Roni tiho, „vas neće otpustiti. Kao što ste vi Barnija.“

„Otpuštam sam sebe. Unutra. To boli.“

„Ali ne dovoljno da bi vas nateralo da odete na Mars.“

„Dobro!“ Divljom kretnjom je ponovo uključio vidfon i nazvao Feliksa Blaua. „Blau, povlačim ono. Idem ja. Iako je ludo.“

„Iskreno rečeno“, rekao je Feliks Blau, „po mom mišljenju radiš upravo ono što Palmer Eldrič želi. Sva pitanja hrabrosti naspram...“

„Eldričeva moć deluje preko te droge“, rekao je Leo. „Dok god mi je ne može dati, biću dobro. Povešću par čuvara iz kompanije sa sobom da paze da mi niko ne ubaci injekciju kao prošli put. Ej, Blau. I ti ipak pođi; važi?“ Okrenuo se prema Roni. „Je li to u redu?“

„Jeste.“ Klimnula je.

„Vidiš? Ona kaže da je u redu. Pa, hoćeš li krenuti sa mnom na Mars i, znaš već, držati me za ručicu?“

„Naravno, Leo“, rekao je Feliks Blau. „A ako se onesvestiš, staviću ti mirišljave soli pod nos. Srešćemo se u tvojoj kancelariji za...“ Pogledao je na svoj sat. „Dva sata. Utanačićemo detalje. Pripremi jedan brzi brod. A i ja ću povesti sa sobom par ljudi u koje imam poverenja.“

„To je to“, rekao je Leo Roni kad je prekinuo vezu. „Pogledaj šta si me naterala da uradim. Šćepala si Barnijevo mesto, a ako se ne vratim sa Marsa, možda ćeš i moje mesto zgrabiti.“ Značajno ju je pogledao. Žene mogu naterati muškarca da uradi svašta, shvatio je. Majka, žena, pa čak i službenica; mese nas kao vruće parčice termoplastike.

Roni je rekla: „Je li to zaista razlog što sam rekla ovo, gospodine Bulero? Da li zaista verujete u to?“

Dobro ju je pogledao, dugo. „Da. Jer si nezajažljivo ambiciozna. Zaista mislim tako.“

„Niste u pravu.“

„Ako se ne vratim sa Marsa, hoćeš li ti poći za mnom?“ Čekao je, ali ona nije odgovarala, video je oklevanje na njenom licu i na to se glasno nasmejao. „Naravno da nećeš“, rekao je.

Skamenjeno, Roni Fugejt je rekla: „Moram da se vratim u moju kancelariju, čeka me nov pribor za jelo da ga ocenim. Moderni dizajn iz Kejptauna.“ Ustajući, otišla je, gledao ju je kako odlazi, razmišljajući. Ona je to. Ne Palmer Eldrič. Ako se vratim, moram naći nekakav način da je se tiho rešim. Ne volim da budem manipulisan.

Palmer Eldrič se, najednom je pomislio, pojavio u obliku devojčice, malog deteta – da ne pominjem kasnije kada je bio pas. Možda ne postoji Roni Fugejt, možda je to Eldrič.

Sledio se na tu pomisao.

Ono sa čime smo suočeni, shvatio je, nije invazija na Zemlju od strane Proksmena, bića iz drugog sistema. Nije invazija čitavog buljuka tudinaca. Ne. U pitanju je Palmer Eldrič koji je svuda, rastući i rastući kao poludeli korov. Postoji li tačka na kojoj će se raspuknuti, previše narasti? Sve manifestacije Eldriča, svud po Teri i Luni i Marsu, Palmer koji se nadima i puca – pras, pras, PRAS! Kao što

ono Šekspir reče, neku prokletinju o tome da samo treba zabosti običnu iglu kroz oklop, i zbogom kralju.

Ali, pomislio je, šta je u ovom slučaju igla? I postoji li mesto kroz koje je možemo zabosti? Ja ne znam i Feliks ne zna i Barni; kladio bih se da nema blagog pojma kako se nositi sa Eldričem. Kidnapovati Zoe, njegovu matoru i ružnu kćerku? Palmera ne bi bilo briga. Ukoliko Palmer nije i Zoe; možda ne postoji Zoe nezavisno od njega. A takvi ćemo svi postati ukoliko ne smislimo kako da ga uništimo, shvatio je. Replike, produžeci tog čoveka, nastanjeni na tri planete i šest meseca. Taj čovek je protoplazma, širi se, množi i deli, a sve to kroz onu prokletu nezemaljsku drogu iz lišaja, tu užasnu, bednu Žvaku-Z.

Još jednom je seo za vidset i nazvao satelit Alena Fejna. Uskoro se, pomalo nestvarno i slabo ali ipak vidljivo, lice njegovog glavnog disk-džokeja pojavilo. „Da, gospodine Bulero.“

„Jesi li suguran da Mejerson nije stupao u kontakt sa tobom? Ima knjigu šifara, zar ne?“

„Ima knjigu, ali još ništa od njega. Pratimo sve što se emituje iz Predela malih boginja. Videli smo da se Eldričev brod spustio pred skloništa – pre više sati – i videli smo Eldriča kako izlazi i prilazi skloništarima i, iako naše kamere to nisu uhvatile, siguran sam da je u tom momentu obavljena transakcija.“ Fejn je dodao: „A Barni Mejerson je bio jedan od sklonišgara koji su se sreli sa Eldričem na površini.“

„Mislím da znam šta se desilo“, rekao je Leo. „U redu, hvala ti, Ale.“ Isključio je vidfon. Barni je sišao u sklonište sa Žvakom-Z, shvatio je. I svi su odmah seli i počeli da žvaću; to je bio kraj, baš kao i sa mnóm na Luni. Naša taktika je zahtevala da Barni žvaće, shvatio je Leo, i tako smo ga predali pravo u Eldričove prljave, polumehaničke ruke; kada je jednom ubacio drogu u Barnijev mehanizam, sa nama je bilo gotovo. Jer Eldrič nekako kontroliše svaki halucinatorni svet u koji vodi ta droga; ja znam – znam to! – da je taj pacov u svima njima.

Svetovi iz mašte u koji Žvaka-Z vodi, pomislio je, su u glavi Palmera Eldriča. Kao šta sam ja lično iskusio.

A nevolja je u tome, pomislio je, da kad jednom upadneš u jedan od njih, ne možeš nikako skroz da se iskobeljaš; to te prati, čak i kad

pomisliš da si konačno slobodan. To je jednosmerna kapija i, koliko znam, čak je moguće da sam tamo još i sad.

Međutim, to nije izgledalo verovatno. Pa ipak, pomislio je, to pokazuje koliko sam uplašen – kao što je Roni Fugejt istakla. Dovoljno uplašen da (to priznajem) ostavim Barnija tamo kao što je on mene ostavio. A Barni je upotrebio svoju preokog sposobnost, pa je mogao da predvidi, skoro kao što ja znam sada, sa mojim iskustvima. Unapred je znao ono što sam ja morao da doživim da bih shvatio. Nije ni čudo što je ustuknuo.

Ko biva žrtvovan, upitao se Leo. Ja, Barni, Feliks Blau – ko će od nas biti skuvan u čorbi da ga Palmer pokusa? Jer to je ono što smo svi mi za njega u potencijalu: hrana za konzumiranje. To je neka oralna stvar koja je stigla iz sistema Proksime, velika usta, koja su zinula da nas sve progutaju.

Ali Palmer nije kanibal. Jer znam da ne spada u ljude; tamo, u Eldričevoj koži, nije čovek.

Ali šta jeste u toj koži, nije imao nikakvu predstavu. Toliko toga se moglo desiti u ogromnom prostoru između Sunca i Proksime, ili na putu do tamo ili na povratku. Možda se dogodilo, pomislio je, dok je Palmer putovao do tamo; možda je pojeo Proksere tokom tih deset godina, olizao tanjir tamo, pa se vratio po nas. Fuj. Stresao se.

Pa, pomislio je, još dva sata nezavisnog života, plus vreme potrebno da se stigne na Mars. Možda desetak sati privatne egzistencije, a onda – progutan. Širom Marsa se distribuira ta odvratna droga; zamisli, predoči, broj onih koji su zarobljeni u Palmerovim svetovima iluzija, njegove mreže koje je razapeo. Kako to oni budisti iz UN kao što je Hepbern-Džilbert zovu? Maja. Veo iluzije. Beeeš ga, pomislio je turobno, i posegnuo da uključi interfon da bi zatražio brz brod za let na Mars. I treba mi i dobar pilot, setio se; previše automatskih sletanja je loše završilo u poslednje vreme: ne želim da budem rasut po terenu – pogotovo ne tom terenu.

Rekao je gospođici Glison: „Ko je najbolji međuplanetarni pilot kojeg imamo?“

„Don Devis“, rekla je gospođica Glison spremno. „Dosad su mu bili uspešni svi – znate već. Letovi sa Venere.“ Nije eksplicitno pominjala njihov posao sa Moćnim-D; čak je i interfon mogao biti prisluškivan.

Deset minuta kasnije sve pripreme za put bile su obavljene.

Leo Bulero se zavalio u fotelju, pripalio veliku zelenu klarp Havana cigaru koja je čuvana u humidoru punom helijuma, verovatno godinama... cigara je, kada je odgrizao kraj, izgledala suva i krta; polomila se pod pritiskom njegovih zuba i osetio je razočaranje. Izgledala je tako dobro, tako savršeno očuvana u svom kovčegu. Pa, nikad ne možeš biti siguran, saopštio je sebi. Dok ne probaš.

Vrata njegove kancelarije su se otvorila. Gospođica Glison je ušla, sa dokumentima za preuzimanje broda u ruci.

Ruka koja je držala dokumente bila je veštačka; primetio je sjaj otkrivenog metala i odmah podigao glavu da prouči njeno lice i ostatak tela. Neandertalski zubi, pomislio je; na to ti ogromni kutnjaci od nerđajućeg čelika liče. Atavizam, povratak dvesta hiljada godina unatrag; odvratno. I te luksvid ili vidluks ili kako već beše oči, bez zenica, samo prorezi. Svakako, proizvod Jensen Laboratorija iz Čikaga.

„Proklet bio, Eldrič“, rekao je.

„Ja sam i tvoj pilot“, rekao je Palmer Eldrič, u obliku gospođice Glison. „A i pomišljao sam da te pozdravim kad sletiš. Ali to je previše, ovako skoro.“

„Daj mi papire da potpišem“, rekao je Leo pružajući ruku.

Iznenaden, Palmer Eldrič je rekao: „Još uvek nameravaš da odeš na Mars?“ Izgledao je očigledno zapanjen.

„Da“, rekao je Leo i strpljivo čekao na dokumenta.

Kad jednom uzmete Žvaka-Z, prodali ste se. Bar se tako dogmatična, pobožna, fanatična Ana Horton izrazila. Kao greh, pomislio je Barni Mejerson; to je stanje ropstva. Kao Prvobitni greh. A i iskušenje je slično.

Ali, ono što ovde nedostaje jeste način na koji se možemo osloboditi. Hoćemo li morati da odemo na Proksimu da ga nađemo? Čak ni tamo ne mora postojati. Nigde u čitavom univerzumu.

Ana Horton se pojavila na vratima sobe sa predajnikom. „Jesi li dobro?“

„Naravno“, rekao je Barni. „Znaš, sami smo se uvalili u ovo. Niko nas nije naterao da žvaćemo Žvaku-Z.“ Ispustio je svoju cigaretu na

pod i ugasio je vrhom čizme. „I ti nećeš da mi daš svoj paketić“, rekao je. Ali nije mu ga Ana uskraćivala. Bio je to Palmer Eldrič, koji je delovao kroz nju, koji ga je lišavao.

Čak i pored toga, mogu joj ga oduzeti, shvatio je.

„Stani“, rekla je. To jest, ono je reklo.

„Hej“, povikao je Norm Skein iz sobe sa predajnikom, skačući na noge zapanjen. „Šta to radiš, Mejersone? Pusti je...“

Jaka veštačka ruka ga je udarila; metalni prsti su se zgrčili u kandžu i skoro uspeli; uhvatili su ga za vrat, znalački, tražeći tačku gde bi pritisak najefikasnije doveo do smrti. Ali, dočepao se paketića i to je bilo to; oslobodio je kreaturu.

„Nemoj ga uzeti, Barni“, rekla je tiho. „Jednostavno je prebrzo nakon prve doze. Molim te.“

Bez odgovora je krenuo odatle, ka svom odeljku.

„Hoćeš li bar nešto učiniti za mene?“ povikala je za njim. „Podeli ga na pola, pusti da ga ja uzmem s tobom. Da mogu i ja poći.“

„Zašto?“ upitao je.

„Možda mogu da ti pomognem ako budem tamo.“

Barni je rekao: „Mogu ja i sam.“ Ako stignem do Emili pre razvoda, pre nego što se Ričard Hnat pojavi – kao što sam prvi put, pomisli je. To je jedino mesto gde imam šansu. Opet i opet, pomislio je. Pokušaj! Dok ne uspem.

Zaključao je vrata.

Dok je proždirao Žvaku-Z, mislio je na Lea Bulera. Ti si se izvukao. Verovatno zato što je Palmer Eldrič slabiji od tebe. Je li to to? Ili je Eldrič samo popuštao konopac, puštajući te da se koprciš? Mogao si da dođeš ovamo i zaustaviš me; međutim, sada nema zastajanja. Čak me i Eldrič upozorio, govoreći kroz Anu Hotorn; bilo je previše i za njega, i šta sad? Jesam li otišao tako daleko da sam potonuo do dna gde čak ni njegov pogled ne dopire? Gde čak ni Palmer Eldrič ne može dopreti, gde ništa ne postoji.

I naravno, pomislio je, ne mogu se vratiti gore.

Glava ga je bolela i nevoljno je zatvorio oči. Bilo je kao da se njegov mozak, živ i uplašen, fizički pokrenuo; osetio ga je kako drhti. Izmenjeni metabolizam, shvatio je. Šok. Žao mi je, rekao je sam sebi, izvinjavajući se svom somatskom delu. U redu?

„Upomoć“, rekao je glasno.

„Ma upomoć – moje dupe“, zaškripao je muški glas. „Šta hoćeš da radim, da te držim za ruku? Otvori oči ili izlazi odavde. Taj period koji si proveo na Marsu te je upropastio, i meni je svega dosta. Idi!“

„Umukni“, rekao je Barni. „Zlo mi je; otišao sam predaleko. Hoćeš da kažeš da je sve što možeš da uradiš da me izribaš?“ Otvorio je oči i suočio se sa Leom Bulerom, koji je sedeo za svojim velikim, pretrpanim stolom od hrastovine. „Slušaj“, rekao je Barni. „Ja sam pod Žvakom-Z; ne mogu da se zaustavim. Ako mi ti ne možeš pomoći, onda sam gotov.“ Noge su mu popustile, kao da se tope, dok je odlazio do najbliže stolice i sedao.

Zamišljeno ga posmatrajući, pušeci cigaru, Leo je rekao: „Ti si sad pod Žvakom-Z?“ Namrštio se. „Od pre dve godine...“

„... je zabranjen?“

„Aha. Zabranjen. Moj Bože. Ne znam ni da li vredi da razgovaram sa tobom; šta si ti, nekakva utvara iz prošlosti?“

„Čuo si šta sam rekao; rekao sam da sam pod dejstvom.“ Stisnuo je pesnice.

„Dobro, dobro.“ Leo je izbacivao gomile gustog sivog dima, uzbuđeno. „Ne uzbuđuj se. Do vraga, i ja sam otišao unapred i video budućnost, pa me nije to ubilo. A ionako, za ime božje, kao prekog, treba da si već naviknut na to. U svakom slučaju...“ Zavali se u fotelju, obrnuo, onda prekrstio noge. „Video sam taj spomenik, shvataš? Pogodi kome podignut. Meni.“ Pogledao je Barnija, a onda slegnuo ramenima.

Barni je rekao: „Nemam šta da dobijem, nemam uopšte, iz ovog vremenskog perioda. Hoću svoju ženu natrag. Hoću Emili.“ Osećao je bes, nadiruću gorčinu. Žuč razočaranja.

„Emili.“ Leo Bulero je klimnuo. Onda je, u interfon, rekao: „Gospođice Glison, molim vas ne dopustite da nas išta uznemirava neko vreme.“ Ponovo je posvetio pažnju Barniju, pažljivo ga razgledajući. „Taj tip Hnat – tako se beše zove – skleptan je skupa sa ostatkom Eldričove organizacije od strane policije UN; vidiš, Hnat je imao potpisan taj ugovor sa Eldričevim poslovnim zastupnikom. Pa, dali su mu da bira između zatvora – u redu, znam da nije fer, ali ne optužuj mene – i emigriranja. Emigrirao je.“

„Šta je sa njom?“

„Sa onim njenim poslom sa posudama? Kako bi ih kog vraga mogla prodavati iz skloništa smeštenog pod marsovskom pustinjom? Naravno da je nogirala tog krelca. Pa vidiš da si čekao...“

Barni je rekao: „Jesi li ti zaista Leo Bulero? Ili si Palmer Eldrič? I ovo je da bih se ja još gore osećao – je li to to?“

Podižući obrvu, Leo je rekao: „Palmer Eldrič je mrtav.“

„Ali ovo nije stvarnost. Ovo je drogom izazvana maštarija. Prenos.“

„Vraga nije stvarno.“ Leo ga je mrko pogledao. „Šta sam onda ja? Slušaj.“ Ljutito je uperio prst u Barnija. „Nema ničeg nestvarnog u vezi sa mnom; ti si taj koji je prokleta utvara, kao što reče, iz prošlosti. Mislim, skroz si naopako shvatio situaciju. Čuješ li ovo?“ Lupio je po površini stola svom snagom koju je imao u rukama. „Zvuk koji stvarnost pravi. I ja ti kažem da su tvoja bivša žena i Hnat razvedeni; znam zato što nam ona prodaje svoje posude, za minovanje. Bila je kod Roni Fugejt u kancelariji prošlog četvrtka.“ Gundajući, pušio je svoju cigaru, još uvek mrko gledajući Barnija.

„Onda sve što treba da uradim“, rekao je Barni, „jeste da je potražim.“ Bilo je toliko prosto.

„Ma da“, složio se Leo klimajući glavom. „Ali samo jedna stvar. Šta ćeš uraditi sa Roni Fugejt? Živiš sa njom u ovom svetu za koji ti zamišljaš da nije stvaran.“

Zapanjen, Barni je rekao: „Nakon dve godine?“

„I Emili zna za to pošto su, otkad nam ona prodaje svoje posude preko Roni, njih dve postale drugarice; jedna drugoj se ispovedaju. Posmatraj to sa Emiline tačke gledišta. Ako ti dopusti da joj se vratiš, Roni će verovatno prestati da prihvata njene posude za minovanje. To je veliki rizik i kladim se da ga Em neće preuzeti. Mislim, dajemo Roni apsolutno pravo odlučivanja, kao što si ti imao u svoje vreme.“

Barni je rekao: „Emili ne bi nikad pretpostavila karijeru svom ličnom životu.“

„Ti jesi. Možda je Em nešto naučila od tebe, shvatila poruku. A ionako, čak i bez tog tipa Hnata, zašto bi Emili htela da ti se vrati? Vodi veoma uspešan život uz svoju karijeru; poznata je širom planete i ima veliku zalihu kožica... hoćeš istinu? Ima sve muškarce koje želi. U svako vražje doba. Em te ne treba; suoči se sa tim, Barni. Ionako, šta fali Roni? Meni lično ne bi smetalo...“

„Mislim da si ti Palmer Eldrič“, rekao je Barni.

„Ja?“ Leo se kucnuo po grudima. „Barni, ja sam ubio Eldriča; zato su mi postavili onaj spomenik.“ Glas mu je bio dubok i tih, ali se jako zajapurio. „Imam li zube od nerđajućeg čelika? Imam li veštačku ruku?“ Leo je podigao obe ruke. „Pa? A moje oči...“

Barni se pomerio prema vratima kancelarije.

„Gde ćeš?“ upitao ga je Leo.

„Znam“, rekao je Barni otvarajući vrata, „da kad bi samo video Emili makar na par minuta...“

„A ne, ne možeš, momče“, rekao je Leo. Čvrsto je zatresao glavom.

Čekajući lift u hodniku, Barni je pomislio: možda je to stvarno bio Leo. I možda je to istina.

I tako ja ne mogu uspeti bez Palmera Eldriča.

Ana je bila u pravu, trebalo je da joj vratim pola paketića i mogli bismo da zajedno pokušamo ovo. Ana, Palmer... sve je to jedno, sve je to on, stvoritelj. To je ono šta i ko on jeste, shvatio je. Vlasnik tih svetova. Mi ostali samo ih ispunjavamo, a kad on poželi, može ih i on ispuniti. Može da prerađuje pejzaže, da se manifestuje, da gurne stvari u kom god hoće pravcu. Čak i da bude bilo ko od nas kad poželi. Svi mi, u stvari, ako zaželi. Večit, van vremena i skrpljenih segmenata svih ostalih dimenzija... može Čak i da uđe u svet u kojem je on mrtav.

Palmer Eldrič je pošao na Proksimu kao čovek, a vratio se kao bog.

Naglas, dok je stajao čekajući lift, Barni je rekao: „Palmer Eldriču, pomози mi. Vrati mi moju ženu.“ Pogledao je uokolo; nije bilo nikoga ko bi ga mogao čuti.

Lift je stigao. Vrata su se otvorila. U liftu su stajala četiri muškarca i dve žene, čuteći.

Svi su oni bili Palmer Eldrič. I muškarci i žene; veštačka ruka, zubi od nerđajućeg čelika... mršavo, ispijeno sivo lice sa Jensen očima.

Doslovno jednoglasno, ali ne sasvim, kao da se između sebe takmiče ko će prvi to izreći, šestorka je rekla: „Nećeš moći da se odavde vratiš u svoj svet, Mejersone; ovaj put si otišao predaleko,

uzeo preveliku dozu. Kao što sam te upozorio kada si mi je oteo u Predelu malih boginja.“

„Možeš li mi pomoći?“ rekao je Barni. „Moram je vratiti.“

„Ne razumeš“, svi Palmeri Eldriči su rekli, zajednički tresući glavama; bio je to isti pokret koji je Leo malopre napravio, isto čvrsto ne. „Kao što ti je već istaknuto: pošto je ovo tvoja budućnost, učvrstio si se ovde. Tako da za tebe nema mesta; to je stvar proste logike. Za koga treba da ulovim Emili? Za tebe? Ili za legitimnog Barnija Mejersona koji je doživeo prethodne dve godine ovde? A nemoj misliti da on nije pokušao da povрати Emili. Zar nisi pretpostavio – a očigledno nisi – da je, kad su se Hnatovi razišli, on povukao svoj potez? Uradio sam šta sam mogao za njega, tada; to je bilo pre priličnog broja meseci, odmah nakon što je Ričard Hnat poslat na Mars, otimajući se i protestujući celim putem. Lično, ne zameram mu to; bila je to prijava nameštaljka, kompletno konstruisana od strane Lea, naravno. A pogledaj sebe.“ Šest Palmera Eldriča je prezrivo pokazalo. „Ti si utvara, kao što je Leo rekao; mogu da gledam kroz tebe, bukvalno. Reći ću ti preciznijom terminologijom šta si ti.“ Od njih šestoro se tada začula hladnokrvna, nepristrasna tvrdnja. „Ti si duh.“

Barni je buljio u njih, a oni su mu uzvraćali pogled mirno, neuznemireni.

„Pokušaj da izgradiš život na tim osnovama“, nastavili su Eldriči. „Pa, dobio si ono što Sveti Pavle obećava, kao što je Ana Hotorn blebetala; više nisi odeven u smrtno telo, u meso – umesto toga si u nestvarnom telu. Kako ti se dopada to, Mejersone?“ Rekli su to podrugljivo, ali se saosećanje iskazivalo na njihovim licima; bilo je vidljivo u čudnim, mehaničkim očima sa prorezima kod svakog od njih. „Ne možeš umreti; ne jedeš, ne piješ niti dišeš vazduh... možeš, ako hoćeš, da prolaziš direktno kroz zidove, u stvari kroz bilo koji materijalni predmet kroz koji poželiš. To ćeš naučiti, s vremenom. Očigledno je na putu za Damask Pavle iskusio viziju srodnu ovom fenomenu. To i dosta pored toga.“ Eldriči su dodali: „Sklon sam, kao što vidiš, da se simpatišem sa Ranohrišćanskim i Neo-Hrišćanskim stavovima, kakve Ana zauzima. Prilično pomažu pri objašnjavanju.“

Barni je rekao: „A šta s tobom, Eldrič? Ti si mrtav, Leo te ubio pre dve godine.“ I znam, pomislio je, da trpiš isto što i ja; isti proces mora

da je i tebe uhvatio, negde usput. Dao si sebi preveliku dozu Žvake-Z-a i sada ni za tebe nema povratka u tvoje vreme i tvoj svet.

„Taj spomenik“, reklo je šest Eldriča, mrmljajući zajedno poput hujećeg, udaljenog vetra, „je veoma netačan. Jedan od mojih brodova je uleteo u oružani sukob sa jednim od Leovih, blizu Venere, ja sam bio, ili se smatralo da jesam, u svom. Leo je bio u svom. On i ja smo upravo održali zajednički sastanak sa Hepbern-Džilbertom na Veneri i na putu natrag do Tere Leo je iskoristio priliku da napadne naš brod. Na toj osnovi je spomenik podignut – zahvaljujući Leovom lukavom ekonomskom pritisku, primenjenom na sve odgovarajuće političke organe. Jednom zauvek se ubacio u udžbenike istorije.“

Dve osobe, dobro obučeni mladić direktorskog tipa i devojka koja je verovatno bila sekretarica, došetali su hodnikom; radoznalo su pogledali Barnija, a zatim i šest kreatura u liftu.

Kreature su prestale da budu Palmer Eldrič; promena se dogodila pred njim. Najednom su bili šest individua, obični ljudi i žene. Potpuno heterogeni.

Barni se udaljio od lifta. Nemerljiv period vremena je lutao hodnicima, a onda se rampom spustio do prizemlja gde je bio postavljen adresar P.P. Postavki. Tamo je, čitajući ga, pronašao svoje ime i broj kancelarije. Ironično – a to se graničilo sa preteranim – imao je titulu koju je pokušao da silom dobije od Lea ne baš davno; bio je na spisku kao Nadzornik Pre-Moda, očigledno viši po rangu od bilo kog pojedinačnog konsultanta. Znači opet, da je samo pričekao...

Bez sumnje je Leo uspeo da ga vrati sa Marsa. Spasao ga od sveta skloništa. A to je podrazumevalo mnoge stvari.

Planirana tužba – ili neka slična rezervna taktika – je uspela. Bolje rečeno, uspeće. I to uskoro.

Magla halucinacija koju je podigao Palmer Eldrič, pecač ljudskih duša, bila je enormno efektivna, ali ne i savršena. Ne na duži rok. Znači, da je prestao da uzima Žvaku-Z nakon početne doze...

Možda je to što je Ana posedovala paketić bilo namerno. Način da ga nagna da uzme Žvaku-Z ponovo i to uskoro. Ako je tako, njen protest je bio lažan; planirala je da ga on zgrabi i on je, poput životinje u vrhunski smišljenom lavirintu, jurnuo ka naslućenom

izlazu. Izmanipulisan od strane Palmera Eldriča tokom svakog santimetra puta.

A nije bilo puta natrag.

Ako bi verovao Eldriču, koji je govorio kroz Lea. Kroz svoju pastvu posvuda. Ali, to je bila ključna reč, ako.

Liftom se popeo do sprata sa svojom kancelarijom.

Kada je otvorio vrata kancelarije, čovek koji je sedeo za stolom je podigao glavu i rekao: „Zatvori to. Nemamo baš mnogo vremena.“ Čovek, a bio je to on sam, je ustao; Barni ga je pogledao, a onda, refleksno, zatvorio vrata kako mu je rečeno. „Hvala“, reklo je njegovo buduće ja ledeno. „I prestani da se brineš za povratak u svoje vreme; vratićeš se. Većina onog što je Eldrič činio – ili čini, ako više voliš da to posmatraš tako – sastoji se od pravljenja površinskih izmena; čini da stvari izgledaju onako kako on hoće, ali to ne znači da zaista jesu. Jesam li jasan?“

„Ja... poverovaću ti na reč.“

Njegovo buduće ja je reklo: „Shvatam da je meni lako da to kažem, sada; Eldrič se još uvek pojavljuje s vremena na vreme, ponekad čak javno, ali ja znam i svako drugi, sve do najvećeg ignoramusu među čitaocima homeonovina najnižeg nivoa, zna da je to samo utvara; stvarni čovek je u grobu na Sigmii 14-B i to je utvrđeno. Ti si u drugačijem položaju. Što se tebe tiče, stvarni Palmer Eldrič bi se mogao pojaviti svakog trena; ono što bi za tebe bilo stvarno za mene bi bila utvara, a isto će važiti i kad se vratiš na Mars. Susrešćeš se sa pravim živim Palmerom Eldričem i, iskreno rečeno, ne zavidim ti na tome.“

Barni je rekao: „Samo mi reci kako da se vratim.“

„Više te nije briga za Emili?“

„Bojim se.“ I osetio je sopstveni pogled, poznavanje i shvatanje budućnosti, kako ga peku. „Dobro“, protisnuo je, „šta bi trebalo da radim, da se pretvaram da je drugačije da bih tebe impresionirao?Ti bi ionako znao.“

„Ono u čemu je Eldrič nadmoćan nad svim i svakim ko je trošio Žvaku-Z jeste činjenica da je oporavak od te droge izuzetno dugačak i postepen, to je niz nivoa, od kojih je svaki sledeći sve manje ubačena iluzija, a sve više sastavljen od autentične stvarnosti. Ponekad taj proces traje godinama. To je razlog što su je UN toliko

kasno zabranile i okrenule se protiv Eldriča, Hepbern-Džilbert ju je u početku odobravao, jer je iskreno verovao da pomaže onom ko je upotrebljava da prodre do konkretne stvarnosti, a onda je postalo očigledno svima koji su je uzimali ili posmatrali njeno uzimanje da postiže upravo...“

„Onda se nikad nisam oporavio od svog prvog uzimanja.“

„Tačno, nikad se nisi vratio do potpune stvarnosti. Kao što bi, da si se uzdržao od upotrebe još dvadeset i četiri časa. One utvare Eldriča, nanesene na normalnu materiju, potpuno bi izbledele, bio bi slobodan. Ali je Eldrič uspeo u tome da prihvatiš onu drugu, jaču dozu, znao je da si poslat na Mars da dejstvuješ protiv njega, iako nije imao predstavu na koji način. Bojao te se.“

To je bilo čudno čuti, nije zvučalo realno. Eldrič, uz sve ono što je uradio i bio sposoban da uradi – ali, Eldrič je video spomenik u budućnosti, znao je da će ga nekako, na neki način, oni uspeti da ubiju na kraju.

Vrata kancelarije su se naglo otvorila.

Roni Fugejt je pogledala unutra i videla njih dvojicu, nije ništa rekla – samo je buljila, otvorenih usta. A onda je najzad promrmljala: „Utvara. Mislim da je to onaj koji stoji, bliže meni.“ Potresena, ušla je u kancelariju, zatvarajući vrata za sobom.

„Tačno“, reklo je njegovo buduće ja, pažljivo je promatrajući. „Možeš proveriti tako što ćeš staviti ruku kroz njega.“

Uradila je to; Barni Mejerson je video kako joj ruka ulazi u njegovo telo i nestaje. „Videla sam utvare i ranije“, rekla je izvlačeći ruku; sada je bila smirenija. „Ali nijednu tvoju, dragi. Svi koji su uzimali tu grozotu su postajali utvare kad-tad, ali su se u poslednje vreme kod nas proredili. Neko vreme, pre otprilike godinu dana, mogao si ih videti gde god se okreneš.“ Dodala je: „Hepbern-Džilbert je na kraju video sebe jednom; to je i zaslužio.“

„Jasno ti je“, reklo je njegovo buduće ja Roni, „da je on pod vlašću Eldriča, iako je za nas taj čovek mrtav. Zato moramo pažljivo postupati. Eldrič može svakog trena početi da utiče na njegovu percepciju, a kada se to desi, on neće imati drugog izbora sem da postupi u skladu s tim.“

Obraćajući se Barniju, Roni je rekla: „Kako ti mi možemo pomoći?“

„Hoće da se vrati na Mars“, reklo je njegovo buduće ja. „Imaju neki jako komplikovani plan smišljen da uništi Eldriča preko međuplanetarnih sudova; uključuje njegovo uzimanje epilepsigenika sa loa, KV-7. Zar se ne možeš setiti toga?“

„Ali nikad nije dospelo na sud“, rekla je Roni. „Eldrič se nagodio. Povukli su tužbu.“

„Možemo te prebaciti na Mars“, njegovo buduće ja je reklo Barniju, „brodom P.P. Postavki. Ali time ne bismo ništa postigli, jer će te Eldrič ne samo pratiti i biti sa tobom na brodu; sačekaće te tamo da ti poželi dobrodošlicu – to mu je omiljen hobi. Nikad nemoj zaboraviti da utvara može stići svugde; nije ograničena vremenom i prostorom. To je i čini utvarom, to i činjenica da nema metabolizma, onako kako ga mi shvatamo. Čudno je, međutim, to što podleže gravitaciji. Bilo je nekih proučavanja na tu temu u poslednje vreme; u svakom slučaju, još mnogo toga je nepoznato.“ Značajno je završio: „Pogotovu u pogledu jedne uže teme. Kako se može postići povratak utvare u njeno vlastito vreme i mesto – kako je egzorcirati.“

Barni je rekao: „Stalo vam je da me se rešite?“ Osetio je hladnoću.

„Upravo tako“, reklo je njegovo buduće ja smireno. „Isto toliko koliko je tebi stalo da se vratiš; sada znaš da si napravio grešku, znaš da...“ Pogledao je Roni i odmah stao. Nije nameravao da pominje pitanje Emili pred njom.

„Pokušavali su nešto sa visokovoltaznim, niskoamperskim elektrošokovima“, rekla je Roni. „I sa magnetnim poljima. Univerzitet Kolumbija je...“

„Najviše uspeha do sada“, reklo je njegovo buduće ja, „imali su na odeljenju fizike na Kalu, na zapadnoj obali. Utvaru bombarduju Beta česticama koje uništavaju neophodnu proteinsku bazu za...“

„Dobro“, rekao je Barni. „Ostaviću vas nasamo. Otići ću do odeljenja fizike na Kalu i videti šta oni mogu da urade.“ Osećao se skroz poraženo; čak ga je napustio i on sam, što je vrhunac, pomislio je sa nemoćnim, užarenim besom. Hriste!

„To je čudno“, rekla je Roni.

„Šta je čudno?“ upitalo je njegovo buduće ja, naginjući stolicu unatrag, prekrstivši ruke i gledajući u nju.

„Da kažeš to o Kalu“, rekla je Roni. „Koliko ja znam, tamo nisu radili ništa u vezi sa utvarama.“ Barniju je tiho rekla: „Zatraži da mu vidiš obe ruke.“

Barni je rekao: „Tvoje ruke.“ Ali je već počela polagana promena sedećeg čoveka, pogotovu vilica, svojstvena izbočina koju je tako lako prepoznao. „Nije važno“, rekao je promuklo; osećao je vrtoglavicu.

Njegovo buduće ja je podrugljivo reklo: „Bog pomaže onima koji pomažu sami sebi, Mejersone. Zar zaista misliš da će ti ikakvo dobro doneti to što se lomataš unaokolo pokušavajući da isanjaš nekog ko će se smilovati na tebe? Do vraga, ja te sažaljevam; rekao sam ti da ne konzumiraš onaj drugi paketić. Oslobodio bih te iz ovog kad bih znao kako, a ja znam više o toj drogi nego bilo koji živi stvor.“

„Šta će biti s njim?“ upitala je Roni njegovo buduće ja, koje više nije bilo njegovo buduće ja; metamorfoza je bila kompletna i Palmer Eldrič je sedeo za stolom nagnut unatrag, visok i siv, blago se ljuljajući u stolici na točkićima, velika gužva vanvremenske paučine oblikovana, skoro kao kavaljerskom gestom, u ljudski lik. „Dobri moj Bože, zar će on jednostavno lutati ovuda zauvek?“

„Dobro pitanje“, rekao je Palmer Eldrič ozbiljno. „Voleo bih da znam; zbog sebe isto koliko i zbog njega. Ja sam mnogo dublje uvučen u ovo od njega, zapamti.“ Obraćajući se Barniju rekao je: „Shvataš činjenicu, zar ne, da nije neophodno da preuzmeš svoj normalni Geštalt; možeš biti kamen ili drvo ili mlazni skakač ili deo termoizolacije na krovu. Ja sam bio sve te stvari i još mnoge. Ako postaneš neživa stvar., na primer stara klada, nisi više svestan prolaženja vremena. To je interesantno moguće rešenje za nekoga ko želi da izbegne svoje postojanje kao utvara. Ja ne želim.“ Glas mu je bio tih. „Jer za mene, povratak u moj prostor i vreme znači smrt, na podsticaj Lea Bulera. Nasuprot tome, samo u ovom stanju mogu živeti. Ali što se tebe tiče...“ Gestikulirao je, blago se smešeći. „Budi stena, Mejersone. Traj koliko već je vremena potrebno da dejstvo droge prestane. Deset godina, vek. Milion godina. Ili budi stara fosilna kost u muzeju.“ Pogled mu je bio blag.

Nakon nekog vremena, Roni je rekla: „Možda je on u pravu, Barni.“

Barni je otišao do stola, uzeo stakleni pritiskivač za hartiju i onda ga stavio dole.

„Ne možemo ga dotaći“, rekla je Roni, „ali on može...“

„Sposobnost utvara da rukuju stvarnim predmetima“, rekao je Palmer Eldrič, „jasno pokazuje da oni jesu prisutni, a ne samo projekcije. Seti se fenomena poltergeista... oni su bili u stanju da bacaju stvari svuda po kući, ali su takođe bili bestelesni.“

Okačena na zid kancelarije, jedna plaketa je sijala; bila je to nagrada koju je Emili dobila, tri godine pre vremena s njim, za keramiku sa kojom je učestvovala na jednoj izložbi. Bila je tu; ipak ju je zadržao.

„Želim da budem ta plaketa“, odlučio je Barni. Bila je načinjena od tvrdog drveta, verovatno mahagonija, i bronce; trajao je dugo, a pored toga je znao da je njegovo buduće ja nikad neće odbaciti. Krenuo je ka plaketi, pitajući se kako će prestati da bude čovek i postati predmet od bronce i drveta okačen na kancelarijski zid.

Palmer Eldrič je rekao: „Želiš li da ti pomognem, Mejersone?“

„Da“, rekao je.

Nešto ga je pokupilo; raširio je ruke da uhvati ravnotežu, a onda se delio, spuštao beskrajnim tunelom koji se sužavao – osećao je kako se steže oko njega i znao je da je pogrešno procenio. Palmer Eldrič ga je ponovo okružio svojim mislima, pokazao svoju moć nad svakim ko upotrebljava Žvaku-Z; Eldrič je uradio nešto i on nije mogao čak ni da otkrije šta, ali u svakom slučaju nije bilo ono što je rekao. Ne ono što je bilo obećano.

„Proklet bio, Eldrič“, rekao je Barni ne čuvši svoj glas, na čuvši ništa; spuštao se sve dalje i dalje, bez težine, više ne ni utvara; gravitacija više nije imala uticaja na njega, znači da i toga više nije bilo.

Ostavi mi nešto, Eldriče, pomislio je u sebi. Molim te. Molitva, shvatio je, koja je već odbijena; Palmer Eldrič je odavno dejstvovao – bilo je prekasno i oduvek je bilo. Onda ću krenuti dalje sa tužbom, rekao je Barni u sebi; nekako ću naći put natrag do Marsa, uzeti toksin, provesti ostatak života u međuplanetarnim sudnicama boreći se protiv tebe – i pobeđujući. Ne za Lea i P.P. Postavke, već za sebe.

Začuo je, tada, smeh. Bio je to smeh Palmera Eldriča, ali je izviraio iz – njega samog.

Gledajući dole u svoje ruke, razaznao je levu, ružičastu, bledu, sačinjenu od mesa, pokrivenu kožom i tankim, skoro nevidljivim maljama, a onda desnu, sjajnu, svetlucajuću, neuprijanu u svom mehaničkom savršenstvu, ruku mnogo superiorniju od stare, odavno izgubljene.

Sada je znao šta mu je učinjeno. Veliki prenos – sa njegove tačke gledišta – je postignut, a verovatno je sve do sada funkcionisalo u cilju postizanja ovog.

Ja ću biti taj, shvatio je, koga će Leo Bulero ubiti. Onaj o kome će na spomeniku pisati.

Sad sam ja Palmer Eldrič.

U tom slučaju, pomislio je malo kasnije dok je izgledalo da njegova okolina postaje čvršća i jasnija, pitam se kako on prolazi kod Emili.

Nadam se dosta loše.

12

Ogromnim razvučenim rukama protezao se od sistema Proksima Kentauri do same Tere, i nije bio čovek; to nije bio čovek koji se vratio. I imao je veliku moć. Mogao je savladati smrt.

Ali nije bio srećan. Zbog jednostavnog razloga što je bio sam. Pa je odmah pokušao da to ispravi; dosta se pomučio da bi privukao druge na put kojim je išao.

Jedan od njih je bio Barni Mejerson.

„Mejersone“, rekao je, konverzacijski: „Kog vruga imaš da izgubiš? Sam izračunaj; kako stoje stvari, ti si nasukan – bez žene koju voliš, sa prošlošću zbog koje se kaješ. Shvataš da si krenuo definitivno pogrešnim putem u životu, a niko te nije naterao na to. I ne može se popraviti. Čak i kad bi budućnost trajala milion godina, ne bi ti mogla vratiti ono što si, da tako kažemo, svojom rukom odbacio. Shvataš li moj pristup?“

Bez odgovora.

„I zaboravljaš jednu stvar“, nastavio je, nakon što je sačekao. „Ona je reevolvirala, od one bedne evolucione terapije koju onaj švapski doktor što liči na bivšeg nacistu sprovodi po onim klinikama. Naravno, bila je – u stvari je njen muž bio – dovoljno pametna da odmah prekine sa tretmanima i još uvek može da pravi posude koje se prodaju; nije toliko retardirala. Ali – ne bi ti se dopala. Osetio bi; ona bi bila malkice plića, za nijansu tupavija. Ne bi bilo nalik na prošlost, čak i kad bi je ponovo zadobio; bilo bi izmenjeno.

Ponovo je čekao. Ovoga puta je bilo odgovora. „U redu!“

„Gde bi hteo da odeš?“ nastavio je tada. „Mars? Kladio bih se. Dobro, onda nazad na Teru.“

Barni Mejerson, ne on sam, je rekao: „Ne. Otišao sam dobrovoljno; završio sam; došao je kraj.“

„Dobro. Ne Tera. Da vidimo. Hmmm.“ Razmatrao je. „Proksima“, rekao je. „Nikad nisi video sistem Proksime i Proksere. Ja sam most, znaš. Između dva sistema. Oni mogu doći ovamo u Sunčev sistem

kad god požele – i ja ih pustim. Ali ih nisam pustio. A kako su nestrpljivi.“ Zakikotao se. „Maltene stoje u redu. Kao klinci na matine predstavi u bioskopu subotom prepodne.“

„Učini da budem kamen.“

„Zašto?“

Barni Mejerson je rekao: „Da ne osećam. Nigde nema ničeg za mene.“

„Ne dopada ti se čak ni da budeš prenesen u jedan homogeni organizam sa mnom?“

Bez odgovora.

„Možeš deliti moje ambicije sa mnom. Imam ih dovoljno, velikih – u poređenju s njima Leove su male kao zrnce prašine.“ Naravno, pomislio je, Leo će me ubiti uskoro. Bar po računanju vremena van prenosa. „Upoznaću te sa jednom. Jednom manjom. Možda ćeš se zapaliti za nju.“

„Sumnjam“, rekao je Barni.

„Postaću planet.“

Barni se nasmejao.

„Misliš da je to smešno?“ Osećao se besno.

„Mislim da si ćaknut. Nije važno da li si ti čovek ili si nekakva stvar iz međusistemskog svemira; u svakom slučaju si sišao s uma.“

„Nisam objasnio“, rekao je dostojanstveno, „šta tačno podrazumevam pod tim. Ono na šta mislim je: biću svako na toj planeti. Znaš na koju planetu mislim.“

„Na Teru.“

„Ma ne, do vraga. Mars.“

„Zašto Mars?“

„On je...“ Tražio je reći. „Nov. Nerazvijen. Pun potencijala. Ja ću biti svi kolonisti koji dođu i počnu da žive tamo. Vodiću njihovu civilizaciju; biću njihova civilizacija!“

Bez odgovora.

„Hajde. Reci nešto.“

Barni je rekao: „Kako to da, kad ti možeš da budeš toliko mnogo stvari, uključujući i čitavu planetu, ja ne mogu čak ni da budem ona plaketa na zidu moje kancelarije u P.P. Postavkama?“

„Um“, rekao je, zbunjen. „Dobro, dobro. Možeš biti ta plaketa; što bi kog vraga mene bilo briga? Budi šta god hoćeš – upotrebio si

drogu; imaš pravo da budeš prenesen u šta te god čini srećnim. Naravno, to nije stvarno. U tome je istina. Odajem ti najskriveniju tajnu; to je halucinacija. Ono što čini da izgleda stvarna jeste činjenica da izvesni proročanski aspekti ulaze u to iskustvo, tačno kao i kod snova. Ulazio sam i izlazio iz miliona njih, tih takozvanih 'prenosnih' svetova; video sam ih sve. I znaš šta su oni? Oni su ništa. Kao zatvoreni beli pacov koji stalno pušta električne impulse u određene delove svog mozga – da ti se smučī.“

„Shvatam“, rekao je Barni Mejerson.

„Hoćeš da završiš u jednom od njih, znajući to?“

Posle nekog vremena Barni je rekao: „Naravno.“

„Dobro! Načiniću te kamenom, staviti pored obale; možeš ležati tamo i slušati talase par miliona godina. To bi trebalo da te zadovolji.“ Ti budalo, pomislio je besno. Kamen! Hriste!

„Jesam li smekšan ili tako nešto“, upitao je Barni tada, u glasu mu se prvi put naslućivala sumnja. „Je li to ono što su Prokseri hteli? Jesi li zbog toga poslan?“

„Niko me nije poslao. Sam sam se pojavio ovde. Bolje je od života u mrtvom prostoru između vrelih zvezda.“ Zakikotao se. „Itekako si mekan – a želiš da budeš kamen. Slušaj, Mejersone, da budeš kamen, nije ono što stvarno želiš. Ono što ti želiš jeste smrt.“

„Smrt?“

„Hoćeš reći da nisi znao?“ Bio je sumnjičav. „Ma hajde!“

„Ne. Nisam znao.“

„Veoma je prosto, Mejersone, daću ti svet prenosa u kojem si truleća lešina pregaženog psa u nekom jarku – pomisli na to: kakvo će to prokleta olakšanje biti. Bićeš ja, ti si ja, i Leo Bulero će te ubiti. To je mrtvi pas, Mejersone; to je leš u jarku.“ A ja ću živeti i dalje, rekao je u sebi. To je moj poklon tebi, a zapamti: Gift na engleskom znači poklon, a na nemačkom otrov. Pustiću te da umreš umesto mene za par meseci i onaj spomenik na Sigmi 14-B će biti podignut, ali ću ja nastaviti da živim, u tvom telu. Kad se vratiš sa Marsa da radiš u P.P. Postavkama, bićeš ja. I tako ću izbeći svoju sudbinu.

Bilo je tako jednostavno.

„Dobro, Mejersone“, završio je, umoran od razgovora. „Navali, kao što kažu. Smatraj se šutnutim; više nismo jedinstveni organizam. Imamo različite, odvojene sudbine, ponovo, a to je ono što si ti hteo.

Ti si u brodu Konera Frimena koji odlazi sa Venere, a ja sam dole u Predelu malih boginja; imam povrtnjak koji napreduje na površini i spavam sa Anom Hotorn kad god poželim – to je lep život, što se mene tiče. Nadam se da će se i tvoj tebi isto toliko svideti.“ I u tom trenutku je izašao.

Stajao je u kuhinji svog odeljka u Predelu malih boginja; pržio je sebi pun tiganj lokalnih pečurki... vazduh je mirisao na puter i začine, a u dnevnoj sobi, sa njegovog portabl kasetofona se čula Hajdnova simfonija. Mirno, pomislio je. Tačno ono što želim; malo mira i tišine. Na kraju krajeva, na to sam navikao, tamo u međusistemskom svemiru. Zevnuo je, protegnuo se sa uživanjem i rekao: „Uspeo sam.“

Sedeći u dnevnoj sobi, čitajući homeonovinu uzetu od novinske agencije sa jednog od satelita UN, Ana Hotorn je digla pogled i rekla: „Šta si uspeo, Barni?“

„Da stavim tačno odgovarajuću količinu začina u ovo“, rekao je, još uvek likujući. Ja sam Palmer Eldrič i ovde sam, a ne tamo. Preživeću Leov napad, a znam kako da uživam, da upotrebim ovaj život, ovde, onako kako Barni nije mogao ili hteo.

Da vidimo koliko će se njemu dopasti kad Leov lovac svojom paljbom rasturi njegov trgovački brod u komade. A njemu istekne taj gorki i žalosni život.

Pod bljeskom svetiljke nad glavom, Barni Mejerson je zažmirio. Shvatio je nakon par sekundi da je na brodu; soba je izgledala obično, kombinacija spavaće i dnevne, ali ju je prepoznao po nameštaju zakovanom za pod. I gravitacija je bila skroz pogrešna; veštački proizvedena, nije uspela da imitira Zemljinu.

A mogao je i pogledati napolje. Kroz mali otvor, ne veći od pčelinjeg saća. Ali je i pored toga kroz debelu plastiku bila vidljiva praznina napolju, i otišao je do njega da se zabalji napolje. Sunce je zaslepljujuće ispunjavalo deo panorame i refleksno je posegnuo da uključi crni filter. I, dok je to radio, primetio je svoju ruku. Svoju veštačku, metalnu, superefikasnu mehaničku ruku.

Odmah se iskrao iz kabine i niz hodnik dok nije došao do zaključane kontrolne kabine; kucnuo je svojim čeličnim prstom i malo kasnije su se teška ojačana vrata otvorila.

„Da, gospodine Eldrič.“ Mladi plavokosi pilot, klimnuvši sa poštovanjem.

Rekao je: „Pošaljite poruku.“

Pilot je izvadio olovku i postavio je iznad blokčića za beleške postavljenog na rub instrument-table. „Kome, gospodine?“

„Gospodinu Leu Buleru.“

„Leu...Buleru.“ Pilot je brzo pisao. „Trebalo li da se pošalje preko Tere, gospodine? Ako je to...“

„Ne, Leo je blizu nas u svom brodu. Recite mu...“ Brzo je razmišljao.

„Želite li da razgovarate sa njim, gospodine?“

„Ne želim da me ubije“, odgovorio je. „To je ono što pokušavam da kažem. I tebe sa mnom. I ko je god još na ovom sporom transporteru, ovoj idiotski velikoj meti.“ Ali je beznadežno, shvatio je. Neko iz organizacije Feliksa Blaua, pažljivo ubačen na Veneru, video me je kako se ukrcavam na ovaj brod, Leo zna da sam ovde i to je to.

„Hoćete reći da je poslovna konkurencija tako žestoka?“ upitao je pilot, iznenađen, prebledelo je.

Zoe Eldrič, njegova kćerka, se pojavila, noseći dirndl-suknju i krznene papuče. „Šta je?“

Rekao je: „Leo je blizu. Ima naoružan brod, sa dozvolom UN, namamljeni smo u klopku. Nije uopšte trebalo da idemo na Veneru. Hepbern-Džilbert je znao za ovo.“ Pilotu je rekao: „Samo pokušavaj da stupiš u kontakt sa njim. Ja se vraćam u svoju kabinu.“ Ne mogu ovde ništa da uradim, rekao je u sebi, i krenuo napolje.

„Do vraga“, rekao je pilot, „govorite vi sa njim; vas goni.“ Iskliznuo je iz svog sedišta, ostavljajući ga naglašeno praznim.

Uzdišući, Barni Mejer son je seo i uključio brodski predajnik; podesio ga je na frekvenciju za hitne slučajeve, podigao mikrofon i rekao: „Leo, kopile jedno. Imaš me; izmamio si me ovamo gde sam ti na nišanu. Ti i ta tvoja prokleta flota, već organizovana i razrađena pre nego što sam se ja vratio sa Proksime – imao si prednost.“ Više je u tom trenu osećao ljutnju nego strah. „Nemamo ništa na ovom brodu. Apsolutno ništa sa čim bismo se branili – upucaćeš nenaoružanu metu. Ovo je transporter za teret.“

Zastao je, pokušavajući da smisli šta još da kaže. Reći ću mu, pomislio je, da sam ja Barni Mejerson, a da Eldrič neće nikada biti uhvaćen i ubijen jer će prenositi sebe iz života u život, zauvek? I da u stvari ubijaš nekog koga poznaješ i voliš?

Zoe je rekla: „Reci nešto.“

„Leo“, rekao je u mikrofon, „pusti me da se vratim natrag na Proksimu. Molim te.“ Čekao je slušajući buku statičkog elektriciteta iz zvučnika prijemnika. „U redu“, rekao je. „Povlačim to. Nikada neću napustiti Sunčev sistem i nećeš me nikada moći ubiti, čak ni uz pomoć Hepbern-Džilberta, ili ko je već taj sa kojim saraduješ unutar UN.“ Zoe je rekao: „Kako ovo izgleda? Sviđa li ti se?“ Ispustio je mikrofon uz zveket. „Ja sam završio.“

Prva zraka laserske energije je skoro presekla brod napola.

Barni Mejerson je ležao na podu kontrolne kabine, slušajući buku vazdušnih pumpi za slučaj nesreće koje su počinjale da kuckajući rade. Dobio sam šta sam hteo, shvatio je. Ili bar šta je Palmer rekao da ja hoću. Dobijam smrt.

Iza njegovog broda vitki borbeni brod modela UN, kojim se služio Leo Bulero, manevrisao je da dospe u poziciju za drugi, konačni udarac. Mogao je videti, na pilotskom ekranu, bljesak njegovih motora. Bio je zaista blizu.

Ležeći tamo, čekao je da umre.

A onda je Leo Bulero došao kroz središnju sobu njegovog odeljka do njega.

Zainteresovana, Ana Hotorn je ustala iz stolice rekavši: „Znači vi ste Leo Bulero. Postoje brojna pitanja, koja se sva odnose na vaš proizvod Moćni-D...“

„Ja ne proizvodim Moćni-D“, rekao je Leo. „Izričito poričem tu glasinu. Ni jedan od mojih poslovnih poduhvata nije ilegalan. Slušaj, Barni; jesi li ili nisi konzumirao onaj...“ Snizio je glas; naginjući se nad Barnija, prošaputao je promuklo: „Znaš već šta.“

„Oдох ja napolje“, rekla je Ana pronicljivo.

„Ne“, progundao je Leo. Okrenuo se ka Feliksu Blauu, koji je klimnuo glavom. „Znamo da ste vi iz Blauove organizacije“, rekao joj je Leo. Ponovo je bocnuo Barnija Mejersona, nervozno. „Mislim da ga nije konzumirao“, rekao je, napola za sebe. „Pretražiću ga.“ Počeo je da prevrće džepove Barnijevog sako, a onda njegove

košulje. „Evo ga.“ Ispecao je cevčicu u kojoj je bio toksin metabolizma mozga. Odvrnuvši poklopac, pogledao je unutra. „Neupotrebljeno“, rekao je Blauu, s velikom dozom gadljivosti. „Naravno da se nije javio Fejnu. Uplašio se i odustao.“

Barni je rekao: „Nisam odustao.“ Bio sam jako daleko, rekao je u sebi. Zar ne možete da uočite? „Žvaka-Z“, rekao je. „Jako daleko.“

„Da, bio si bez svesti oko dva minuta“, rekao je Leo prezrivo. „Stigli smo ovamo baš kad si se zaključao, neki tip – Norm nekako – otvorio nam je svojim glavnim ključem, on vodi ovo sklonište, valjda.“

„Ali setite se“, rekla je Ana, „da subjektivni doživljaj sa Žvakom-Z-om nije povezan sa našim protokom vremena, za njega su to mogli biti sati, ili čak dani.“ Pogledala je saosećajno u pravcu Barnija. „Je li to tačno?“

„Umro sam“, rekao je Barni. Digao se u sedeći položaj, osećajući mučninu. „Ti si me ubio.“

Nastupila je značajna, zbunjena tišina.

„Misliš li na mene?“ najzad je upitao Feliks Blau.

„Ne“, rekao je Barni. Nije bilo važno. Bar ne do sledećeg puta kad uzme drogu. Kad se to jednom desi, završetak će doći; Palmer Eldrič će biti uspešan, postići će da preživi. I to je bilo ono nepodnošljivo; ne njegova smrt – koja bi ionako nekad nastupila – već oblačenje u besmrtnost Palmera Eldriča. Grobe, pomislio je; gde je tvoja pobeda nad ovom – stvari?

„Osećam se uvređen“, požalio se Feliks Blau. „Mislim, šta je to o tome da te neko ubio, Mejersone? Do vraga, mi smo te probudili iz kome. A put dovde je bio dug i težak, i za gospodina Bulera – mog klijenta – po mom mišljenju rizičan; ovo je oblast u kojoj Eldrič operiše.“ Pogledao je zabrinuto uokolo. „Nagovori ga da uzme tu toksičnu spstancu“, rekao je Leu, „i onda se vraćajmo na Teru pre nego što se dogodi nešto strašno. Mogu ga osetiti.“ Krenuo je ka vratima odeljka.

Leo je rekao: „Hoćeš li ga uzeti, Barni?“

„Ne“, rekao je.

„Zašto ne?“ Zamor. Čak i strpljenje.

„Suviše mi znači moj život.“ Odlučio sam da prestanem sa okajavanjem, pomislio je. Najzad.

„Šta ti se dogodilo dok si bio prenesen?“

Ustao je na noge; jedva je uspeo.

„Neće ti reći“, rekao je Feliks Blau, sa vrata.

Leo je rekao: „Barni, ovo je jedino što smo mogli da smislimo. Odvešću te s Marsa; znaš to. A epilepsija Q tipa nije kraj...“

„Gubiš vreme“, rekao je Feliks i nestao u hodnik. Bacio je na Barnija poslednji otrovni pogled. „Kakvu si grešku napravio polažući nadu u ovog tipa.“

Barni je rekao: „On je u pravu, Leo.“

„Nikad nećeš otići sa Marsa“, rekao je Leo. „Neću nikad iskamčiti povratak na Teru za tebe. Bez obzira šta se desi od sada nadalje.“

„Znam to.“

„Ali te nije briga. Provešćeš ostatak života uzimajući tu drogu.“ Leo je buljio u njega, zbunjen.

„Nikad više“, rekao je Barni.

„Šta onda?“

Barni je rekao: „Živeću ovde. Kao kolonista. Obrađivaću svoj vrt gore na površini i šta već još rade ovde. Graditi sisteme za navodnjavanje i tako to.“ Osećao se umorno, a mučnina ga nije prošla. „Žao mi je“, rekao je.

„I meni“, rekao je Leo. „I nije mi jasno.“ Pogledao je Anu Hotorn, ni u njoj ne videći odgovor, slegnuo ramenima i onda otišao do vrata. Tamo je zinuo da kaže nešto, ali je odustao; otišao je sa Feliksom Blauom. Barni je slušao zvuk njihovih koraka po stepenicama do ulaza u sklonište i na kraju se zvuk izgubio i zavladao je tišina. Otišao je do slavine i natočio čašu vode.

Malo kasnije je Ana rekla: „Ja razumem.“

„Razumeš li?“ Voda je imala prijatan ukus, sprala je poslednje tragove Žvake-Z.

„Deo tebe je postao Palmer Eldrič“, rekla je. „A deo njega je postao ti. Nijedan od vas dvojice se ne može više potpuno odvojiti, uvek ćeš biti...“

„Sišla si sa uma“, rekao je, naslanjajući se na lavabo od umora, da uhvati ravnotežu; noge su mu bile suviše slabe, još uvek.

„Eldrič je od tebe dobio šta je hteo“, rekla je Ana.

„Nije“, rekao je. „Jer sam se prerano vratio. Trebalo je da ostanem tamo još pet ili deset minuta. Kada Leo opali svoj drugi hitac, tamo u onom brodu će biti Palmer Eldrič, a ne ja.“ I zato ne

postoji potreba da poremetim metabolizam svog mozga zbog zbrzanog, šašavog plana skovanog iz očajanja, rekao je u sebi. Taj čovek će dovoljno skoro biti mrtav...ili, bolje rečeno, to će biti.“

„Shvatam“, rekla je Ana. „A siguran si da je taj pogled u budućnost koji si imao tokom prenosa...“

„Neosporan je.“ Jer on nije zavisio od onog što mu je bilo dostupno za vreme njegovog iskustva sa drogom.

A pored toga imao je i svoju prekog sposobnost.

„A i Palmer Eldrič zna da je neosporno“, rekao je. „On će učiniti, on čini, sve što je moguće da se iščupa iz toga. Ali neće uspeti. Neće moći.“ Ili je, shvatio je, bar verovatno da neće moći. Ali, u tome je bila suština budućnosti: isprepletane mogućnosti. A odavno je on to prihvatio, naučio kako da se nosi s tim; intuitivno je znao koju vremensku liniju da odabere. Time je zadržavao svoj posao kod Lea.

„Ali zbog ovog Leo neće potezati veze za tebe“, rekla je Ana. „On te zaista neće vratiti na Zemlju; bio je ozbiljan. Zar ne shvataš ozbiljnost toga? Mogla sam to videti po izrazu njegovog lica; dok je živ, neće nikad...“

„Zemlju“, rekao je Barni, „sam imao.“ I on je bio ozbiljan sa onim što je rekao, o svojim očekivanjima u pogledu njegovog vlastitog života koji je bio pred njim na Marsu.

Ako je bio dovoljno dobar za Palmera Eldriča, dovoljno je dobar i za njega. Jer je Eldrič živeo mnoge živote; bilo je ogromne, pouzdane mudrosti sadržane u stvari tog čoveka ili kreature, šta je već bio. Spajanje sa Eldričem za vreme prenosa obeležilo ga je žigom za sva vremena: bila je to forma apsolutne svesti. Zapitao se, tada, da li je Eldrič dobio zauzvrat nešto od njega u toj razmeni. Jesam li ja imao nešto što bi njemu vredelo da zna, zapitao se. Opažanja? Raspoloženja ili sećanja ili vrednosti?

Dobro pitanje. Odgovor je, ocenio je, bio ne. Naš protivnik, nešto opštepoznato ružno i strano što je ušlo u jednog pripadnika naše vrste, poput bolesti, za vreme dugačkog putovanja između Tere i Proksime... a ipak je to znalo mnogo više od mene o značenju naših ograničenih života, ovde; ono je posmatralo u perspektivi. Iz svojih vekova praznog plutanja dok je čekalo da nekakav oblik života prođe blizu, da bi ga moglo zgrabiti i postati... možda je to izvor njegovog

znanja; ne iskustvo, već beskrajno samotno razmišljanje. A u poređenju s njim, ja nisam znao... učinio... ništa.

Na vratima odeljka pojavili su se Norm i Fren Skein. „Hej, Mejersone, kako je bilo? Šta misliš o Žvaki-Z posle druge ture?“ Ušli su, željno očekujući njegov odgovor.

Barni je rekao: „Nikad se neće prodavati.“

Razočaran, Norm je rekao: „Ja nisam reagovao tako; meni se dopada i to mnogo više od Moćnog-D. Sem što...“ Oklevao je, namrštitio se i pogledao u svoju ženu sa zabrinutim izrazom lica. „Ipak se osećalo nekakvo jezivo prisustvo, tamo gde sam bio; nekako je narušavalo stvari.“ Objasnio je: „Naravno, bio sam...“

Fren je upala: „Gospodin Mejerson izgleda umoran. Možeš mu ispričati ostale detalje sutra.“

Zagledajući Barnija, Norm Skein je rekao: „Čudna si ti ptičica, Barni. Izašao si iz toga prvi put i zgrabio paketić ove devojke, ove gospođice Hotorn, i otrčao i zaključao se u svoj odeljak da bi ga mogao uzeti, a sad kažeš...“ Filozofski je slegnuo ramenima. „Pa, možda si samo suviše natrpao odjednom u gušu. Nisi bio umeren, čoveče. Ja, ja imam nameru da ga opet probam. Pažljivo, naravno. Ne kao ti.“ Umirujući sam sebe, glasno je rekao: „Ozbiljno mislim, svidelo mi se.“

„Osim“, rekao je Barni, „onog prisustva koje je bilo tamo uz tebe.“

„I ja sam ga osetila“, rekla je Fren tiho. „Ja ga neću ponovo probati. Ja... bojim ga se. Šta god da jeste.“ Zadrhtala je i primakla se bliže svom mužu, automatski, iz duge navike, stavio joj je ruku oko struka.

Barni je rekao: „Nemojte ga se bojati. Ono samo pokušava da živi, kao i svi mi.“

„Ali bilo je toliko...“ započela je Fren.

„Bilo šta toliko staro“, rekao je Barni, „moralo bi da nam izgleda neprijatno. Mi nemamo koncept starosti u tolikim razmerama. Toliko enormne.“

„Govoriš kao da znaš šta je to“, rekao je Norm.

Znam, pomislio je Barni. Jer, kao što je Ana rekla, deo toga je ovde u meni. I, dok ne umre za par meseci, zadržaće svoj deo mene, uklopljen u svoju sopstvenu strukturu. Znači, kad ga Leo

ubije, shvatio je, biće to loš momenat za mene. Pitam se kako ću se osećati...

„Ta stvar“, rekao je obraćajući se svima njima, posebno Normu Skeinu i njegovoj ženi, „ima ime koje biste prepoznali kada bih vam ga rekao. Iako ono nikad ne bi tako nazvalo sebe. Mi smo oni koji su ga tako naslovili. Iz iskustva, sa razdaljine, preko hiljada i hiljada godina. Ali nam je pre ili kasnije bilo suđeno da se suočimo sa njim. Bez razdaljine. Ili godina.“

Ana Hotorn je rekla: „Ti misliš na Boga.“

Nije mu izgledalo neophodno da odgovori, sem lakog klimanja glavom.

„Ali... zlo?“, prošaptala je Fren Skein.

„Jedan aspekt“, rekao je Barni. „Način na koji ga mi doživljavamo. Ništa više.“ Ili, zar vas nisam već naveo da to shvatite, zapitao se. Treba li da vam ispričam kako je pokušalo da pomogne meni, na svoj način? Pa ipak – kako je sapeto bilo, i ono, silama sudbine, koje izgleda prevazilaze sve što živi, uključujući njega koliko i nas.

„Opa bato“, rekao je Norm, vrhova usana okrenutih dole u skoro plačnom razočarenju; izgledao je, na tren, kao prevareni dečacić.

13

Kasnije, kada su noge prestale da ga izdaju, poveo je Anu Hotorn do površine i pokazao joj početak svog vrta.

„Znaš“, rekla je Ana, „potrebna je hrabrost da izneveriš ljude.“

„Misliš Lea?“ Znao je šta ona hoće da kaže, nije se moglo raspravljati o onom što je upravo uradio Leu i Feliksu Blauu i čitavim P.P. Postavkama i Moćni-D organizaciji. „Leo je odrastao čovek“, istakao je. „Preboleće to. Shvatiće da mora sam da izađe na kraj sa Eldričem, i hoće.“ A, pomislio je, tužba protiv Eldriča ne bi postigla toliko, moja prekog sposobnost mi to kaže.

„Repa“, rekla je Ana. Sela je na branik jednog autonomnog traktora i razgledala pakovanja semena. „Mrzim repu. Zato, molim te, nemoj zasaditi nikakvu repu, čak ni one mutantne koje su zelene, visoke, mršave i imaju ukus kao lanjska plastična kvaka za vrata.“

„Jesi li pomišljala“, rekao je, „da dođeš da živiš ovde?“

„Ne.“ Krišom, razgledala je homeostatsku upravljačku kutiju traktora i cupkala iskrzanu, delimično izgorelu izolaciju na jednom od kablova. „Ali očekujem da ću ponekad večerati sa tvojom grupom, vi ste nam najbliži susedi koje imamo. Ma kakvi bili.“

„Čuj“, rekao je, „ona razrušena olupina u kojoj stanuješ...“ Prekinuo je. Identitet, pomislio je, već ga stičem u pogledu ovog ispodprosečnog zajedničkog stana kojem bi dobro došlo pedeset godina stalnih, detaljnih opravki od strane tima stručnjaka. „Moje sklonište“, rekao joj je, „može da potuče tvoje sklonište. Svakog dana u nedelji.“

„A šta je sa nedeljom? Je li može dvaput tada?“

„Nedeljom“, rekao je, „ne smemo. Čitamo Sveto pismo.“

„Ne šali se s tim“, rekla je Ana tiho.

„I nisam.“ I nije, uopšte.

„Ono što si ranije rekao za Palmera Eldriča...“

Barni je rekao: „Želeo sam samo da ti kažem jednu stvar. Možda dve, najviše. Prvo, da on – znaš na koga mislim – zaista postoji,

zaista je tamo. Iako ne onako kako smo mislili i ne kako smo ga do sada doživljavali – niti onako kako ćemo možda ikad moći. A drugo...“ Oklevao je.

„Reci to.“

„Ne može nam mnogo pomoći“, rekao je Barni. „Nešto malo, možda. Ali on stoji praznih, raširenih ruku; on shvata, želi da pomogne. Pokušava, ali... to prosto nije tako jednostavno. Ne pitaj me zašto. Možda čak ni on ne zna. Možda to i njega zbunjuje. Čak i nakon svog onog vremena koje je imao da mozga o tome.“ I svog vremena koje će kasnije imati, pomislio je Barni, ako izmakne Leu Buleru. Ljudski, jedan-od-nas Leo. Zna li Leo sa čim se sukobio? A da zna... da li bi ipak pokušao, nastavio sa svojim planovima?

Leo bi. Prekog može da vidi nešto što je unapred određeno.

Ana je rekla: „Ono što je srelo Eldriča i ušlo u njega, sa čim se mi suočavamo, jeste biće superiornije od nas i, kao što kažeš, ne možemo ga ocenjivati ili nalaziti smisla u onom što ono radi ili hoće; ono je tajanstveno i iznad nas. Ali znam da nisi u pravu, Barni. Nešto što stoji praznih, raširenih ruku nije Bog. To je biće koje je načinilo nešto više od njega, kao i nas; Bog nije bio načinjen i On nije zbunjen.“

„Osetio sam“, rekao je Barni, „oko njega prisustvo božanstva. Bilo je tamo.“ Pogotovo u jednom trenutku, pomislio je, kada me je Eldrič gurnuo, pokušao da mene natera da pokušam.

„Naravno“, složila se Ana. „Mislila sam da to shvataš; On je ovde, unutar svakog od nas i u višem obliku života o kakvom razgovaramo On bi sigurno bio još više ispoljen. Ali... pusti da ti ispričam moj vic sa mačkom. Veoma je kratak i jednostavan. Domaćica je pozvala goste na večeru i lep odrezak od dva kilograma najboljeg mesa čeka na kredencu u kuhinji da bude pripremljen dok ona ćaska sa gostima u dnevnoj sobi... piju aperitive i šta već ne. Ali se onda ona izvinjava društvu i odlazi u kuhinju da pripremi odrezak – i odreska nema. A tu je porodična mačka, u ćošku, mirno se umiva.“

„Mačka je ćapila odrezak“, rekao je Barni.

„Da li je? Gosti su pozvani u kuhinju; raspravljaju o tome. Odrezak je nestao, cela dva kilograma; tamo je mačka, koja izgleda uhranjeno i zadovoljno. 'Izmerite mačku', kaže neko. Popili su par čašica; to im izgleda kao dobra ideja. Pa odlaze u kupatilo i mere

mačku na vagi. Teška je tačno dva kilograma. Svi vide tu brojku i jedan od gostiju kaže: 'U redu, to je to. Tu je odrezak.' Sad su zadovoljni jer znaju šta se desilo; dobili su empirijski dokaz. A onda se jedan od njih štrečne i kaže, zbunjeno: 'Čekajte, ali gde je mačka?'

„Čuo sam taj vic i pre“, rekao je Barni. „A ionako ne vidim kako se može primeniti.“

Ana je rekla: „Taj vic predstavlja najfiniju destilaciju ontološkog problema ikad nađenu. Ako ga dovoljno dugo razmatraš...“

„Do vraga“, rekao je ljutito, „to su dve kile mačke; to je glupost – nema odreska ako vaga pokazuje dva kilograma.“

„Seti se vina i hostije“, rekla je Ana tiho.

Buljio je u nju. Ideja se na momenat, na izgled pojavila.

„Da“, rekla je. „Mačka nije bila šnicla. Ali je mačka mogla biti oblik koji je odrezak zauzima u tom trenutku. Ključna reč je slučajno je. Nemoj nam govoriti, Barni, da je ono šta je ušlo u Palmera Eldriča Bog, jer ne znaš toliko o Njemu; niko ne može znati. Ali to živo biće iz dubokog svemira može, kao mi, biti načinjeno po Njegovom obličju. Način koji je On odabrao da nam pokaže Sebe. Ako mapa nije teritorija, onda ni posuda nije grnčar. Zato ne govori ontološki, Barni; nemoj govoriti je.“ Nasmešila mu se s nadom, da vidi da li je razumeo.

„Jednog dana“, rekao je Barni, „možda ćemo se moliti kraj tog spomenika.“ Ne zbog podviga Lea Bulera, mislio je; ma koliko je bio vredan divljenja – preciznije, biće – neće to biti naš razlog. Ne, svi ćemo mi, u smislu kulture, uraditi ono čemu ja već naginjem; pridaćemo mu usiljeno, kukavno, osobine naše predstave beskrajne moći.

I bićemo u izvesnom smislu u pravu, jer te moći jesu tu. Ali, kao što Ana kaže, što se tiče njegove prave prirode...“

„Vidim da želiš da budeš sam sa svojim vrtom“, rekla je Ana. „Mislim da ću krenuti natrag ka svom skloništu. Srećno. I, Barni...“ Posegnula je, uzela ga za ruku i držala ga se ozbiljno. „Nikad nemoj puzati. Bog, ili kakvo smo to već više biće sreli – ne bi to želelo, a i da želi, ne bi trebalo da to uradiš.“ Nagnula se napred, poljubila ga, a onda krenula.

„Misliš li da sam u pravu?“ viknuo je Barni za njom. „Ima li ikakvog smisla pokušavati da se napravi vrt ovde?“ Ili ćemo i mi krenuti poznatim putem...

„Ne pitaj mene. Ja nisam stručnjak.“

„Ti se samo brineš za svoj duševni spas“, rekao je ljutito.

„Ni za to me više nije briga“, rekla je Ana. „Strašno sam, strašno zbunjena i sve mi smeta, ovde. Čuj.“ Vratila se do njega, očiju tamnih i zaklonjenih, bez svetla. „Kada si me zgrabio, da mi uzmeš onaj paketić Žvake-Z, znaš li šta sam videla? Mislim, zaista videla, ne samo verovala.“

„Veštačku ruku. I izobličenje moje vilice. A moje oči...“

„Da“, protisnula je. „Mehaničke oči, sa prorezima. Šta je to značilo?“

Barni je rekao: „Značilo je da si pogledala u apsolutnu stvarnost. Suštinu iza pukog spoljašnjeg izgleda.“ Tvojom terminologijom, pomislio je, ono što si videla se zove – stigmati.

Neko vreme ga je posmatrala. „Jesi li stvarno takav?“ rekla je, a onda se odmakla od njega, sa očiglednom averzijom koja joj se videla na licu. „Zašto nisi ono što izgledaš da jesi? Sada nisi takav. Ne razumem.“ Dodala je, plašljivo: „Volela bih da nisam ispričala onaj vic o mački.“

On je rekao: „Ja sam video isto to u tebi, draga. U tom trenutku. Borila si se sa mnom prstima koji sigurno nisu bili oni sa kojima si se rodila.“ I tako bi lako moglo ponovo upasti na svoje mesto. Ta Prisutnost traje sa nama, potencijalno ako ne stvarno.

„Je li to kletva?“ upitala je Ana. „Mislim, sačuvana je priča o jednoj izvornoj Božjoj kletvi; je li to isto to, opet?“

„Ti bi trebalo da budeš ona koja zna; sećaš se šta si videla. Sve tri sigmate – mrtva, veštačka ruka, Jensen oči i drastično izobličena vilica.“ Simbol njegovog postojanja, pomislio je. Među nama. Ali ne traženog. Ne namerno prizvanog. A – mi, mi nemamo posredničke sakramente kroz koje bismo se branili; ne možemo ga prisiliti, pomoću naših pažljivih, starodrevnih, lukavih, brižljivih rituala, da se ograniči na određene argumente kao što su hleb i voda ili hleb i vino. Ono je napolju, pruža se u svim pravcima. Gleda nas u oči; i gleda iz naših očiju.

„To je cena“, prosudila je Ana. „Koju moramo da platimo. Zbog naše želje da prođemo kroz iskustvo sa tom drogom Žvaka-Z. Kao u originalu, sa jabukom.“ Ton joj je bio šokantno gorak.

„Da“, složio se, „ali ja mislim da sam je ja već platio.“ Ili se za dlaku približio plaćanju, prosudio je. Ta stvar, koju smo znali samo u njenom Teranskom telu, želela je da mene podmetne umesto sebe u momentu svog uništenja; umesto Boga koji je umro za ljude, kao što smo jednom imali, suočili smo se – na trenutak-sa jednom višom – najvišom silom, koja je tražila od nas da ginemo za nju.

Da li je to čini zlom, zapitao se. Verujem li u argument koji sam izložio pred Normom Skeinom? Pa, to ga sigurno čini inferiornijim onome što se pojavilo pre dve hiljade godina. Izgleda da to nije ništa ni više ni manje od želje, kako to Ana formuliše, jednog organizma stvorenog iz prašine da se učini besmrtnim; svi mi imamo tu želju, svi bismo više voleli da vidimo jarca ili jagnje isečeno na komade i spaljeno umesto nas. Žrtve treba prinostiti. A mi ne marimo da mi budemo to. U stvari su naši celokupni životi podređeni tom jednom principu. I njegov, isto tako.

„Zbogom“, rekla je Ana. „Ostaviću te samog; možeš sedeti u kabini tog bagera i kopati koliko ti duša želi. Možda će, sledeći put kad se budemo videli, ovde biti sproveden kompletan sistem za vodu.“ Još jednom mu se nasmešila, nakratko, a onda otpešačila u pravcu svog skloništa.

Nešto kasnije, popeo se stepenicama do kabine bagera kojeg je koristio i pokrenuo škripavi mehanizam pun peska. Odgovorio je škripavim urlikom u znak protesta. I on je srećniji, ocenio je, kad stoji uspavan; ovo je, za mašinu, bio poziv poslednje trube, koji para uši, a bager još nije bio spreman.

Iskopao je oko pola milje nepravilnog kanala, još uvek bezvodnog, kada je otkrio da ga jedan domaći oblik života, nešto marsovsko, vreba. Odmah je zaustavio bager i zagledao se u blještavilo hladnog marsovskog sunca ne bi li uočio to.

Izgledalo je pomalo nalik na mršavu, izgladnelu bakicu na sve četiri i shvatio je da je to verovatno biće nalik na šakala na koje je stalno bio upozoravan. U svakom slučaju, šta god da je bilo, očigledno nije jelo već danima, merkalo ga je proždrljivo, sve vreme

se držeći na odstojanju – a onda su mu, telepatski projektovane, stigle misli tog bića. Znači da je bio u pravu. To je bilo to.

„Mogu li da te pojedem?“ pitalo je. I uzdisalo, pohlepno opuštenih vilica.

„Hriste ne“, rekao je Barni. Čeprkao je po kabini bagera tražeći nešto što bi moglo da mu posluži kao oružje, ruka mu se sklopila oko teškog ključa za odvrtnje i pokazao ga je marsovskom grabežljivcu, puštajući da govori umesto njega, jasna poruka je bila u ključu i načinu na koji ga je držao.

„Siđi sa te skalamerije“, pomislio je marsovski grabljivac, s mešavinom nade i potrebe. „Ne mogu te dosegnuti tamo gore.“ Ovo poslednje je sigurno bilo zamišljeno kao lična misao, zadržana iza zatvorenih vrata, ali je nekako i to projektovano. Stvorenje nije imalo finese. „Čekaću“, odlučilo je. „Kad-tad mora da siđe.“

Barni je okrenuo bager i pokrenuo ga natrag u pravcu Predela malih boginja, Stenjući, klackao se izluđujuće sporo, izgledalo je da se kvari na svakom metru puta. Imao je osećaj da neće stići. Možda je to stvorenje u pravu, pomislio je, moguće je da ću morati da siđem i suočim se s njim.

Pošteđen, pomislio je sa gorčinom, od strane enormno višeg oblika života, koji je ušao u Palmera Eldriča, koji se pojavio u našem sistemu – i onda me pojede ova kržljava živuljka. Kraj dugačkog bekstva, pomislio je. Konačni dolazak koji čak ni pre pet minuta, i pored svog prekog talenta, nisam očekivao. Možda nisam ni želeo... kao što bi dr Smeško, da je ovde, trijumfalno blejao.

Bager je zastenjao, žestoko se trznuo, a onda, bolno se stegnuvši, zgrčio; na momenat se vratio u život, a onda konačno stao.

Neko vreme je Barni sedeo okružen tišinom. Postavljen direktno pred njim, stara-bakica-šakal marsovski mesožder ga je posmatrao, ne skidajući oči sa njega.

„U redu“, rekao je Barni, „evo me“. Iskočio je iz kabine bagera, mlatarajući ključem.

Stvorenje je nasrnulo na njega.

Skoro već na njemu, na metar i po, najednom je ciknulo, skrenulo i protrčalo pored njega, ne dodirujući ga. Okrenuo se i gledao ga kako odlazi. „Nečist“, pomislio je za sebe; zaustavilo se na sigurnoj

udaljenosti i uplašeno ga posmatralo, isplaženog jezika. „Ti si nečista stvar“, obavestilo ga je, očajno.

Nečist, pomislio je Barni. Kako? Zašto?

„Jednostavno jesi“, odgovorio je grabežljivac. „Pogledaj se. Ne mogu te pojesti; od toga bih se razboleo.“ Ostalo je gde je bilo, obesivši se od razočaranja i – averzije. Bilo je užasno njim.

„Možda smo za tebe svi mi nečisti“, rekao je. „Svi mi sa Zemlje, stranci na ovom svetu. Nepoznati.“

„Samo ti“, glatko mu je reklo. „Pogledaj – fuj! – svoju desnu ruku, svoju šaku. Nešto je nepodnošljivo pokvareno u tebi. Kako možeš živeti sam sa sobom? Zar se ne možeš nekako očistiti?“

Nije se ni potrudio da pogleda ruku i šaku; bilo bi nepotrebno.

Hladno, sa svim dostojanstvom koje je uspeo da skupi, krenuo je dalje, preko lagano utabanog peska, prema svom skloništu.

Te noći, dok se pripremao da ode u krevet u stešnjenjnoj spavaonici svog odeljka u Predelu malih boginja, neko je kucnuo na njegova zatvorena vrata. „Hej, Mejersone. Otvori.“

Obukao je kućni mantil i otvorio vrata.

„Onaj trgovački brod se vratio“, izjavio je Norm Skein, uzbuđen, grabeći ga za revere mantila.“ Znaš, onaj sa Žvakom-Z. Je li ti ostala koja kožica? Ako jeste...“

„Ako hoće da me vide“, rekao je Barni, sklanjajući Skeinove ruke sa svog mantila, „moraće da dođu ovamo dole. Reci im to.“ Zatim je zatvorio vrata.

Norm je bučno otišao.

Seo je za sto za kojim je jeo svoje obroke, izvadio paklicu – svoju poslednju – cigareta sa Tere i zapalio, sedeo je pušeći i razmišljajući, slušajući iznad i oko svog odeljka zvuke trčkanja svojih sustanara iz skloništa. Miševi velikih razmera, pomislio je. Koji su nanjušili mamac.

Vrata njegovog odeljka su se otvorila. Nije digao pogled, nastavio je da bulji u površinu stola, u pepeljaru i šibice i paklicu Kemela.

„Gospodine Mejerson.“

Barni je rekao: „Znam šta ćeš reći.“

Ulazeći u odeljak, Palmer Eldrič je zatvorio vrata, seo preko puta Barnija i rekao: „Tačno, prijatelju moj. Pustio sam te neposredno pre

nego što se to dogodilo, pre nego što je Leo opalio po drugi put. Bila je to moja pažljivo smišljena odluka. A imao sam dovoljno vremena da se pozabavim tim, malo više od tri veka. Neću ti reći zašto.“

„Ne zanima me zašto“, rekao je Barni. Nastavio je da bulji dole.

„Zar ne možeš da pogledaš u mene?“ rekao je Palmer Eldrič.

„Nečist sam“, obavestio ga je Barni.

„KO TI JE TO REKAO?“

„Životinja u pustinji. A nije me nikad ranije videla, znala je to čim mi je prišla.“ Dok je još bila na metar i po, pomislio je. Što je prilično daleko.

„Hmm. Možda su njeni motivi...“

„Nije imala nikakav vražji motiv. U stvari, čak suprotno – bila je polumrtva od gladi i žudela je da me pojede. Znači, mora da je tačno.“

„Primitivnom umu“, rekao je Eldrič, „sveto i nečisto su pomešani pojmovi. Stopljeni u jedan tabu. Njihov ritual, to...“

„Ma do vraga“, rekao je gorko. „Istina je, i ti to znaš. Ja sam živ. Neću umreti na tom brodu, ali sam ukaljan.“

„S moje strane?“

Barni je rekao: „Pogađaj sam.“

Nakon kraće stanke Eldrič je slegnuo ramenima i rekao: „U redu. Bio sam izbačen iz zvezdanog sistema – neću reći koji je, jer ti to ne bi ništa značilo – i naselio sam se tamo gde me taj divlji, brzobogateći operator iz vašeg sistema sreo. I nešto od toga je prešlo i na tebe. Ali ne mnogo. Postepeno ćeš se, tokom godina, oporaviti; biće ga sve manje i manje dok na kraju ne nestane. Tvoji sadrugovi u koloniji neće primetiti ništa, jer je to i njih dodirnulo; počelo je čim su počeli da žvaću ono što smo im prodali.“

„Voleo bih da znam“, rekao je Barni, „šta si pokušavao da uradiš kada si nas upoznao sa Žvakom-Z.“

„Da se ovekovečim“, reklo je biće naspram njega tiho.

Tada je podigao pogled. „Neka vrsta reprodukcije?“

„Da, na jedini način koji je moguć za mene.“

Uz preplavljujuću averziju Barni je rekao: „Moj Bože. Svi bismo mi postali tvoja deca.“

„Ne uzbuđujte se sad zbog toga, gospodine Mejerson“, reklo je i nasmejalo se na ljudski, veseli način. „Samo obrađujte svoj mali vrt

na površini, dovršite sistem za navodnjavanje. Iskreno rečeno, čeznem za smrću; biće mi drago kad Leo Bulero uradi ono o čemu već razmišlja... počeo je to da smišlja sad, nakon što si odbio da uzmeš metabolički toksin. U svakom slučaju, želim ti mnogo sreće ovde na Marsu; ja bih u tome uživao, ali nije tako ispalo i to mu dođe to.“ Eldrič je tada ustao.

„Mogao bi se vratiti“, rekao je Barni. „Ponovo uzeti oblik u kojem si bio kada te Palmer sreo. Ne moraš da budeš tamo, u tom telu, kad Leo otvori vatru na tvoj brod.“

„Da li bih mogao?“ Zvučalo je podrugljivo. „Možda me nešto još gore čeka ukoliko se ne pojavim tamo gore. Ali ti o tome nemaš predstavu, ti si jedinka čiji je životni vek relativno kratak, a u kratkom veku je mnogo manje...“ Zastalo je, razmišljajući.

„Nemoj mi reći“, rekao je Barni. „Ne želim da znam.“

Kada je sledeći put podigao pogled, Palmera Eldriča više nije bilo.

Zapalio je još jednu cigaretu. Kakva zbrka, pomislio je. Ovako se ponašamo kad najzad stupimo u kontakt sa drugom razumnom rasom u galaksiji. A tek kako se ona ponaša, loše prema nama, a u nekim stvarima još i gore. A ne postoji ništa što bi popravilo situaciju. Sada ne.

A Leo je mislio da ćemo ako uđemo u sukob sa Eldričem pomoću one cevčice sa toksinom, imati šansu. Ironično.

A eto mene, koji nisam čak ni obavio taj bedni poslić da ubedim sudove, fizički, u osnovi nečistog.

Možda mi Ana može nekako pomoći, pomislio je najednom. Možda postoje metode da se neko povрати u pređašnje – slabo zapamćeno, kakvo je već bilo – stanje, pre nego što je nastupila kasnija i akutnija kontaminacija. Pokušao je da se priseti, ali je tako malo znao o Neo-Hrišćanstvu. Ionako je vredelo pokušati; nagoveštavalo je da bi moglo biti nade, a to će mu trebati tokom sledećih godina.

Na kraju krajeva, biće iz dubokog svemira, koje je uzelo obličje Palmera Eldriča imalo je neke veze sa Bogom; ako nije bilo Bog, kao što je on sam zaključio, onda je bar bilo nekakav deo Božje Tvorevine. Pa je deo odgovornosti bio na Njemu. I, izgledalo je Barniju, On je dovoljno zreo da to prizna.

Ali, navesti Ga da to prizna. To bi moglo biti nešto sasvim drugo.

Međutim, još uvek je vredelo porazgovarati sa Anom Hotorn; ona možda poznaje tehnike kojima se čak i to postiže.

Ali je nekako sumnjao u to. Jer je imao užasavajuću slutnju, jednostavnu, laku da se pomisli i kaže, koja se možda ticala njega i onih oko njega, ove situacije.

Postojala je takva stvar kao što je izbavljenje. Ali...

Ne za svakoga.

Na putu natrag do Tere sa svoje neuspele misije na Marsu, Leo Bulero je neprekidno cepidlačio i savetovao se sa svojim kolegom Blauom. Obojici je sada bilo očigledno šta će morati da urade.

„On stalno putuje između glavnog satelita oko Venere i ostalih planeta, plus njegovog imanja na Luni“, istakao je Feliks u zaključku. „A svi znamo koliko je ranjiv brod u svemiru; čak i najmanja rupica može...“ Načinio je opisni pokret.

„Trebaće nam saradnja UN“, rekao je Leo tmurno. Jer sve što je njemu i njegovoj organizaciji bilo dozvoljeno da imaju, bilo je ručno oružje. Ništa što bi se moglo upotrebiti sa jednog broda protiv drugog.

„Imamo nešto što bi mogli biti interesantni podaci o tome“, rekao je Feliks prekopavajući svoju tašnu. „Naši ljudi u UN dopiru do kancelarija Hepbern-Džilberta, što si možda znao, a možda i nisi. Ne možemo ga naterati da nešto uradi, ali možemo bar prodiskutovati.“ Izvukao je jedan dokument. „Naš generalni sekretar je zabrinut zbog stalnog pojavljivanja Palmera Eldriča u svakoj od takozvanih reinkarnacija kroz koje prolaze korisnici Žvake-Z. Dovoljno je pametan da ispravno protumači šta to podrazumeva. Tako da, ukoliko to nastavi da se dešava, nesumnjivo možemo od njega dobiti veću saradnju, bar na poverljivim osnovama; na primer...“

Leo je upao: „Felikse, da te pitam nešto. Otkad ti imaš veštačku ruku?“

Pogledavši dole, Feliks je zagundao od iznenađenja. A onda je, buljeći u Lea Bulera, rekao: „Imaš i ti. A i nešto nije u redu sa tvojim zubima, otvori usta da vidim.“

Ne odgovorivši, Leo je ustao i otišao u muški toalet broda da se pogleda u velikom ogledalu.

Nije bilo sumnje. Čak i oči. Rezinirano se vratio do svog sedišta pored Feliksa Blaua. Nijedan od njih dvojice neko vreme nije ništa rekao; Feliks je mehanički prevrtao svoja dokumenta – o Bože, pomislio je Leo; bukvalno mehanički – a Leo je naizmenično posmatrao njega i tupo buljio kroz prozor u crninu i zvezde međuplanetarnog svemira.

Konačno je Feliks rekao: „Nekako te obori u početku, zar ne?“

„Obori“, složio se Leo promuklo. „Mislim, ej, Felikse, šta da radimo?“

„Prihvatimo ga“, rekao je Feliks. Fiksirano je gledao niz prolaz između sedišta u ljude koji su sedeli iza njih. Leo je pogledao i takođe video. Isti deformitet vilice. Ista sjajna, neživa desna ruka, jedna koja drži homeonovine, druga knjigu, treća nervozno tapka prstima. Sve dalje i dalje i dalje do kraja prolaza i početka pilotske kabine. I tamo, shvatio je. To je u svima nama.

„Ali mi nije baš skroz jasno šta to znači“, požalio se Leo bespomoćno. „Jesmo li... znaš već. Preneseni tom prljavom drogom, pa je ovo...“ Gestikulirao je. „Obojica smo sišli s uma, je li?“

Feliks Blau je rekao: „Jesi li koristio Žvaku-Z?“

„Ne. Ne od one jedne intravenozne injekcije na Luni.“

„Ni ja nisam“, rekao je Feliks. „Nikad. Znači da se širi. Bez upotrebe droge. On je svuda, bolje rečeno ono je svuda. Ali, to je dobro; ovo će sigurno potaći Hepbern-Džilberta da revidira stav UN. Moraće da se suoči sa stvarnim značenjem ove stvari. Mislim da je Palmer Eldrič napravio grešku; otišao je predaleko.“

„Možda nije moglo drugačije“, rekao je Leo. Možda je taj prokleti organizam bio kao protoplazma; morao je gutati i rasti – instinktivno se širio sve dalje i dalje. Dok ne bude uništen na izvorištu, pomislio je Leo. I mi smo oni koji to treba da urade, jer sam ja lično Homo sapiens evolvens: ja sam čovek budućnosti koji ovde i sada sedi u ovom sedištu. Ako možemo dobiti pomoć od UN.

Ja sam Zaštitnik, rekao je u sebi, naše rase.

Pitao se da li je zaraza već stigla na Teru. Civilizacija Palmera Eldriča, pogrbljenih i šupljih i pogrbljenih i jako visokih, svaki sa svojom veštačkom rukom i ekscentričnim zubima i mehaničkim očima sa prorezima. Neće biti baš prijatno. On, Zaštitnik, povlačio se u sebe pri pomisli na to. A pretpostavimo, da nam to dospe do

umova, zapitao se. Ne samo anatomske osobine te stvari, već i njen mentalitet...šta bi se desilo sa našim planovima da ubijemo tu stvar?

Hej, kladim se da ovo ipak nije stvarno, rekao je Leo u sebi. Znam da sam ja u pravu, a Feliks nije; još uvek sam pod uticajem one jedne doze; nikad se nisam povratio – u tome je stvar. Misleći o tome, osećao je olakšanje, jer je još uvek postojala stvarna Tera, netaknuta; samo je on bio zahvaćen. Bez obzira koliko stvarno izgledali Feliks pored njega i brod i sećanje na njegov odlazak na Mars da vidi šta je sa Barnijem Mejersonom.

„Hej, Felikse“, rekao je, munuvši ga. „Ti si izmišljen. Shvataš? Ovo je moj lični svet. Naravno, ne mogu to da dokažem, ali...“

„Žao mi je“, rekao je Feliks lakonski. „Varaš se.“

„Ma, hajde! Naposletku ću se probuditi ili šta ti se već desi kad ti ta beda konačno izađe iz organizma. Piću dosta pića, znaš, da je isperem iz vena.“ Mahnuo je. „Stjuardeso.“ Žurno ju je pozvao. „Donesite nam sada pića. Burbon i vodu za mene.“ Upitno je pogledao Feliksa.

„Isto“, promrljao je Feliks. „Samo što ja hoću i malo leda. Ali ne previše, jer onda kad se rastopi, piće ne valja.“

Stjuardesa se uskoro približila sa ispruženom tacnom. „Je li za vas sa ledom?“ upitala je Feliksa; bila je plava i zgodna, sa zelenim očima poput dobro ispoliranih dragulja, a kada se nagnula napred, delimično su se pokazale njene pravilne, okrugle grudi. Leo je to primetio, svidelo mu se, međutim, izobličenoš njene vilice upropaštavala je opšti utisak i osetio se razočaranim, prevarenim. A sad su, primetio je, i lepe oči sa dugim trepavicama nestale. Zamenjene su. Odvratio je pogled, ozlovoljen i rastužen, dok nije otišla. Biće posebno gadno, shvatio je, u pogledu žena, nije, na primer, očekivao sa nekim užitkom prvi pogled na Roni Fugejt.

„Video si?“ rekao je Feliks ispijajući svoje piće.

„Jesam, i to pokazuje koliko brzo moramo dejstvovati“, rekao je Leo. „Čim sletimo u Njujork, idemo kod tog prepredenog, nekorisnog bezveznjaka Hepbern-Džilberta.“

„A zašto?“ upitao je Feliks Blau.

Leo se zabljuje u njega, a onda pokazao na Feliksove veštačke, blistave prste kojima je držao čašu.

„Sad mi se prilično dopadaju“, rekao je Feliks zamišljeno.

To sam i mislio, pomislio je Leo. To je upravo ono što sam i očekivao. Ali još verujem da mogu ukloniti tu stvar, ako ne ove nedelje, onda sledeće. Ako ne ovog meseca, onda jednog dana. Znam to, sad znam sebe i šta mogu da uradim. Sve zavisi od mene. Što je baš fino. Video sam dovoljno u budućnosti da ne odustanem ikad, čak i ukoliko budem jedini koji nije podlegao, koji još održava u životu stari način života, način od pre Palmera Eldriča. To je ništa drugo do vera u moći koje su mi na početku date, na koje se mogu – na kraju – osloniti i sa kojima ga mogu potući. Znači da u neku ruku to nisam ja; to je nešto u meni što čak ni ta stvar Palmer Eldrič ne može dosegnuti i konzumirati jer, pošto to nisam ja, nije moje da ga izgubim. Osećam kako raste. Odoleva spoljašnjim, površinskim promenama, ruci, očima, zubima – ne dodiruje je nijedna od te tri, tog zlog, negativnog trojstva alijenacije, zamućene stvarnosti, i očajanja koje je Eldrič doneo sa sobom sa Proksime. Ili, bolje rečeno, iz svemira između.

Pomislio je: živeli smo hiljadama godina pod jednom starinskom bolešću, koja je delom pokvarila i uništila našu svetost, i to iz izvora višeg od Eldriča. A ako nam to ne može potpuno zatrti dušu, kako bi ovo moglo? Da neće to možda dovršiti posao? Ako to misli tako – ako Palmer Eldrič veruje da je zbog toga stigao ovamo – vara se. Jer ta moć, koja je ubačena u mene bez mog znanja – nju nije dotakla čak ni originalna stara boljka. Šta kažete na to?

Moj evolvirani um mi kazuje sve te stvari, pomislio je. Oni tretmani E-terapije nisu bili uzaludni...možda nisam živeo onoliko dugo kao Eldrič u jednom smislu, ali u drugom jesam; živeo sam sto hiljada godina, onih godina moje ubrzane evolucije, i od toga sam postao veoma mudar; dobio sam dosta za svoje pare. Ništa mi ne bi moglo biti jasnije sada. A dole u odmaralištima Antarktika pridružiću se ostalima koji su kao ja; bićemo esnaf Zaštitnika. Spasićemo ostale.

„Hej, Blau“, rekao je, munuvši svojim neveštačkim laktom polustvar pored sebe. „Ja sam tvoj potomak. Eldrič se pojavio iz drugog prostora, ali sam ja došao iz drugog vremena. Shvataš?“

„Um“, promrmljao je Feliks Blau.

„Pogledaj moju udvostručenu glavu, moje veliko čelo; ja sam mehuroglavi, je li tako? I ovaj režanj; nije samo na vrhu, svuda je

uokolo. Znači da je u mom slučaju terapija stvarno uspela. Pa nemoj još odustajati. Veruj u mene.“

„U redu, Leo.“

„Ostani blizu još malo. Biće akcije. Možda gledam u tebe kroz par Jensenovih luksvid veštačkih očiju, ali još uvek sam ja tu unutra. U redu?“

„U redu“, rekao je Feliks Blau. „Kako god ti kažeš, Leo.“

„'Leo'? Zašto me stalno zoveš 'Leo'?“

Sedeći uspravno i ukočeno u svojoj stolici, oslanjajući se obema rukama, Feliks Blau ga je molećivo pogledao. „Misli, Leo. Za ime božje misli.“

„Oh, da.“ Rastrežnjen, klimnuo je glavom; osećao se ukorenim. „Izvini. To je bio samo privremeni lapsus. Znam na šta misliš; znam čega se plašiš. Ali to nije imalo nikakav značaj.“ Dodao je: „Misliću, kao što kažeš. Neću opet zaboraviti.“ Svečano je klimnuo glavom, obećavajući.

Brod je i dalje jurio, sve bliže i bliže Zemlji.

Table of Contents

[1](#)
[2](#)
[3](#)
[4](#)
[5](#)
[6](#)
[7](#)
[8](#)
[9](#)
[10](#)
[11](#)
[12](#)
[13](#)